

# המכתה

לְסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

## לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

ג'ליון 164

פְּרָשִׁיּוֹת בְּהַרְבְּהַקוּטֵי תַשַּׁפ"ב

פְּרָקִי-אֲבוֹת - פְּרָקִים רְבִיעִי וְחֲמִישִׁי | פֶּסַח שְׁנֵי  
- ל"ג בְּעֶמֶר, הַרְשָׁב"י, וְהוֹזַהר-הַקְּדוֹשׁ -

# לְזַכְרוֹן עוֹלָם מ"ה נְשָׁמוֹת טְהוּרֵי וּקְדוּשֵׁי מִירוֹן זצ"ל

וּמִתּוֹכֶם שְׁבַעַת הַנְּרוֹת  
שֶׁל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חֲסִידֵי בְּרִסְלָב הַיְקָרִים

שְׁנִסְתַּלְקוּ ב'הָאֶרֶת הַרְצוֹן' - בְּיוֹם הַרְחֻמִּים וְהַרְצוֹן  
רַעְוָא דְרַעְוִין, הַלּוֹלָא דְרַשְׁב"י, ח"י אֲזִיר, ל"ג בְּעַמֵּר  
שְׁנַת תשפ"א, לֵיל שְׁשִׁי, בְּשַׁעַת 'עַת רְצוֹן' בְּנִקְדַת חֲצוֹת  
הַלַּיְלָה - "בְּקִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים" לְיַד מְקוֹם גְּנִיזַתוֹ הַקְּדוּשׁ  
בְּמִירוֹן - וּמִתּוֹ בְּמִיתַת נְשִׁיקָה, כְּמִבְּאֵר בַּזְהַר הַקְּדוּשׁ:  
"שֶׁהַמְּלֶאכֶת הַקְּמוֹת אֵין לוֹ שְׁלִיטָה אֲצֵל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר  
יּוֹחָאי" - וְנִכְלְלוּ וְנִתְעַלּוּ, כִּיּוֹד אֵשׁ, בְּבוֹצִינָא קְדִישָׁא  
נְשָׁמַת הַרְשָׁב"י זִיע"א, בְּשַׁעַת שְׁנִדְלַק הָאֵשׁ קִדְשׁ "בְּקִדְשׁ  
הַקְּדוּשִׁים", עַל־יְדֵי רַבּוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל "אוֹר הַיְקוּד הֵם  
יוֹקֵדִים", בְּדַבְּקוֹת עֵינֵיהֶם "בְּחַד קְטִירָא אֶתְקַטְרָנָא",  
בְּשִׁבְחֵי בֶר יוֹחָאי, וּבִגְבוּגֵי דַבְּקוֹת וְשִׁמְחָה - תְּהֵא  
נְשָׁמַתָּם צְרוּרָה בְּצְרוּר הַחַיִּים תַּחַת כְּסֵא הַכְּבוֹד, עַדִּי  
יִקְצִצוּ וִירָגְנוּ שׁוֹכְנֵי עֵפֶר בְּמַהְרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן.

"עֲלִית לְלֶקֶט בּוֹ מְרַקְחִים, כְּצִיצִים וּפְרָחִים -

נַעֲשֶׂה אֹד"ם [45] נֶאֱמַר בְּעִבְרֵיךְ"

וְהוּא: "תַּעֲלֹמָה, וְאֵין קוֹרָא לָהּ"

"וְאֲשֵׁרֵי הַעוֹמְדִים עַל סוּדָךְ"

"עֲלִית לְמָרוֹם שְׁבִית שָׁב"י [שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי],

לְקַחַת מִתְּנוּת בְּאֹד"ם" [45] (תְּהִלִּים סה, ט)

[שְׁלֶקַח הַרְשָׁב"י מ"ה נְשָׁמוֹת קְדוּשׁוֹת, 'דְּרָשָׁה גַּעֲשָׂאנָךְ',

'דוֹרוֹן דְּרָשָׁה', בְּיוֹם הַהַלּוֹלָא שְׁלֹו (עַל־פִּי שִׁיחוֹתֵי הַר"פ)]

[וְעִין בְּאִדְרָא־רַבָּא קְדִישָׁא, נְשָׂא קַמְדוּ: עִנְיָן שְׁלֶשָׁה תַּנְאִים הַקְּדוּשִׁים

שְׁנִסְתַּלְקוּ בְּגִמְרָה הַאֲדָרָא, וְסַפּוֹר הַרְשָׁב"י עִם אֶלְיָהוּ הַנְּבִיא בְּעִנְיָן זַה]

# האזרה האודות

רבינו נחמן מברסלב זיע"א



## לְחַיּוֹת בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם הַתּוֹרָה  
דְּעַתִּיקָא סְתִימָאָה

דְּעַתִּידָא  
לְאַתְגַּלְיָא  
לְעַתִּיד-לְבָא

יו"ל בעז"ה ע"י  
מכון אור האורות  
רבינו נחמן מברסלב זיע"א  
052.763.1800  
B48148@gmail.com

## תְּכַן הַעֲנִינִים

[א] פְּרִשַׁת בְּהַר .....

[ב] פְּרִקֵי־אֲבוֹת - פְּרַק רְבִיעִי .....

[ג] פְּסַח שְׁנִי .....

[ד] ל"ג בְּעַמֵּר, הַרְשָׁב"י, וְהַזְהַר־הַקְּדוּשׁ ...

[ה] לְקוּטֵי תַפְלוֹת - ל"ג בְּעַמֵּר .....

[ו] פְּרִשַׁת בְּחֻקֵי .....

[ז] פְּרִקֵי־אֲבוֹת - פְּרַק חֲמִישִׁי .....

# פְּרַשְׁת בְּהַר

"וּשְׁבַתָּה הָאָרֶץ שִׁבְתָּ לָהּ" (ויקרא כה, ב)  
- עֲנִין 'שְׁמִיטָה' -

## א.

(ח"א ו,ו)

"דְּשְׁמִיטָן גְּדַפְיָהוּ" [נוצותיהם היו שמוטות] (בבא-בבא עג:). פֶּרֶשׁ רֶשׁ"י:  
'נוצות'. זה בחינת 'מחלקת ובזיונות', כמו שכתוב (דברים כה, יא): "כִּי יִנְצוּ אַנְשִׁים".

הֵינּוּ: שְׁאִין מְשַׁגְּיחִין עַל 'מַחְלֶקֶת וּבְזִיוֹנוֹת' שְׁמִיטָה, וְשׁוֹמְעִים חֲרָפְתָּן וְאִינֵם מְשִׁיבִים" (שבת פח:).

וְזֶה לְשׁוֹן "דְּשְׁמִיטָן", כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (דברים טו, ב - בְּשִׁמְטַת כֶּסְפִּים: וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִיטָה) "שְׁמוּט כָּל בַּעַל מִשְׁה יָדוּ" - הֵינּוּ: שְׁלֵא יִתְבַּע עַלְבוּנוֹ.

## ב.

(לקוטי-הלכות, תפלת-המנחה ז, ראשי-פרקים בסוף ההלכה)

'שְׁמִיטָה וַיּוֹבֵל, הֵם 'בֵּית־אֶתְתָּא' וְ'בֵּית־אֶעֱלָא' - שְׁמַתְחֵלָה הִיא 'שְׁמִיטָה', וְאִזּוּ דִּיקָא זֹכִין לַ'יּוֹבֵל', "כִּי לֹא אָבוּא בְּעִיר, עַד דְּבִקְרָבָה קְדוּשׁ" וְכוּ' (לקוטי-מוהר"ן ח"א מט, ד - על-פי תענית ה. על הושע יא, ט). וְאִזּוּ הַכֹּל הֶפְקֵר'.

שְׁזֶה בְּחִינַת מַה שְׁקוֹרִין 'שְׁבַת' בְּשַׁעַת חֲתָנָה וְכוּ'. וְעַקֵּר 'קְדֻשַׁת הַיּוֹבֵל' הוּא בְּיוֹם-כְּפוּר, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב בְּיוֹם-הַכְּפוּרִים (ויקרא כה, ט): "תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר" - שְׁמִשְׁם בְּחִינַת ה'שׁוֹפָר שֶׁל רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא

'הַתְּחֵלֶת הַתְּשׁוּבָה' - שְׁאִזּוּ צְרִיכִין בְּיֹתֵר ה'קְבוּצָה-הַקְּדוּשׁ' וְכוּ'.

וְזֶה שְׁאִיתָא בְּזֶה-הַקְּדוּשׁ (תְּצַנֵּה קפג:): "שְׁשִׁמְטָה וַיּוֹבֵל הֵם בְּרִזָּא דְה'",

בְּחִינַת ה"א, בְּחִינַת (הַקְּדֻמַּת-הַזְּהָר י: תְּקוּנַי-הַזְּהָר נה: עַל שִׁירֵי-הַשִּׁירִים ג, ו; ח, ה): "מִי עִם זֹאת עוֹלָה".

## ג.

(לקוטי-הלכות, עבודת-אֵלִילִים ג, יא - עַל-פִּי לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן ח"א כה, 'אֲחִוִּי לָן מְנָא')

זֶה בְּחִינַת 'מְצוֹת שְׁמִיטָה וַיּוֹבֵל', שְׁאִזּוּ הַכֹּל הֶפְקֵר, וְכֹלֵם חֲבָרִים, וְכֹלֵלִים זֶה עִם זֶה.

כִּי אִזּוּ הוּא בְּבְחִינַת 'לְמַעַלְה־מְהִזְמֵן', שְׁזוֹכִין לְזֶה עַל-יַדֵּי שְׁמַפְקִירִין נְכֻסִיָּהּ וְנִכְלָלִין זֶה בְּזֶה, שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה מְאִירִין הַגְּוִנִין, שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה נִכְלָלִין בְּבְחִינַת 'לְמַעַלְה־מְהִזְמֵן'.

## ד.

(לקוטי-הלכות, פְּרִיקָה-וּטְעִינָה ד, ו-ז - עַל-פִּי לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן ח"ב ב, 'יְמֵי חֲנֻכָּה')

'שְׁמִיטָה' בְּחִינַת 'שְׁבַת', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (ויקרא כה, ה): "שְׁנַת שְׁבַתוֹן יִהְיֶה לְאָרֶץ", וְכְמוֹ שְׁפָרֵשׁ רֶשׁ"י: "כְּמוֹ שְׁבַת בְּרֵאשִׁית" וְכוּ'.

הֵינּוּ: שְׁבַשְׁנָה הַשְּׁבִיעִית נִמְשָׁךְ 'קְדֻשַׁת שְׁבַת' עַל הָאָרֶץ, וְעַל-כֵּן כָּל הַפְּרוֹת וְתַבּוּאֹת הָאָרֶץ הֵם הֶפְקֵר לְכֹל - כִּי מִתְבַּטְּלִין כָּל הַפְּעֻלּוֹת-מְשַׁתְּנוֹת וְכֹל הַדְּעוֹת-מְשַׁנּוֹת, וְנִכְלָלִין בְּאַחַדוֹת-הַפְּשׁוּט.



משתנות, שהם בחינת כל השנוי-דעות, ונכללין באחד בבחינת 'אחדות-הפשוט', ואז מתבטל כל העבודות.

**[לפרשת בחקותי]:** ועתה מובן היטב מה שאמרו רז"ל (תנחומא בהר א): "שכל גלות בכל שבעים שנה היה על שבעים שנות השמטה שבטלו, כמו שדרשו מפסוק (ויקרא כו, לד): 'אז תרצה הארץ את שבתותיה' וכו'" - כי עקר כל הגליות נמשכין על-ידי שמתגברין הפעלות-משתנות' ברבוי שנוי דעות ומחלקת, עד שאינם נכללים באחדות-הפשוט'.

**שאז** שולטין ה'שבעים עפ"ם' - שהם עקר הפעלות-משתנות'. ומתגברין על ישראל עם קדוש, שפלוילים ב'שבעים נפש של בית יעקב" - שכל עבודתם בתורה ומצות, הוא לכלל באחדות-הפשוט, שזה עקר תכלית העבודה, כי זה יקר מאד אצל השם-יתברך.

**ועל-כן** על-ידי שפגמו במצות שמטה, שעל-ידי-זה מתבטלין השנוי-דעות וכו' וכנ"ל - על-כן על-ידי פגם עברה זאת דיקא היתה הגלות, שנמשך משנוי דעות ומחלקת, כנ"ל.

## ה.

(לקוטי-הלכות, הפקוד ונכסי-הגר ג, א-ב-ד)

**ענין** 'הפקר', הוא בחינת 'קדם קבלת-התורה' - כי עקר קיום כל העולם, הוא רק על-ידי ה'תורה' וכו', אבל 'קדם קבלת-התורה', היה כל העולם בבחינת 'תהו ובהו' (בראשית א, ב), בבחינת 'הפקר', כי בלא התורה נחשב כל העולם הפקר פמדבר, והכל יכולין לשלט בו חסיושלום.

**ועל-כן** כל התבואה הפקר לכל - כי אסור שיהיה שום הקפדה ושנוי דעה על התבואה בשנה השביעית, לומר: "שזאת התבואה שיה' לבעל-שדה זה, וזאת התבואה שיה' לבעל-שדה אחר" - שזהו בחינת 'פעלות-משתנות' ו'שנוי-דעות'.

כי עכשו הכל שוין - כי נכללת הארץ אז בבחינת 'שבת', ששם נכללין כל הפעלות-משתנות' יחד באחדות-הפשוט, ששם הכל פלוין יחד, ואסור שיהיה שום שנוי דעה והקפדה ביניהם.

**ועל-כן** אז אסורים כל עבודת הארץ, כמו שכתוב (שם שם, ה): "שדה לא תזרע וכו' שנת שבתון יהיה לארץ" - כי אז בחינת 'שבת', שאז מתבטל בחינת 'עבד מט"ט', ונכלל בבחינת 'בן', בחינת 'ניחא'.

**ומחמת** שעקר העבודות נאחו ביותר בבחינת הארץ, ששם כל העבודות הקשות שנמשכו על-ידי 'חטא אדם-הראשון', שנגזרה (בראשית ג, יז): "ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה" וכו' - על-כן שם צריכין עקר התקון. על-כן עקר אסור עבודה בשמטה הוא ב'עבודת-הארץ' - לבטל משם בחינת עבודות על-ידי בחינת שבת, כנ"ל.

**וכן** כל בטול הפעלות-משתנות, הוא ב'תבואת-הארץ', שאסור לכל אחד להחזיק בתבואתו: "כאלו היא שלו לבדו, ולהקפיד חסיושלום על חברו שלא לאכל ממנה" - שזהו בחינת 'שנוי-דעה', בחינת 'פעלות-משתנות'.

**ועכשו** בשמטה, אסור כל-זה - כי עכשו צריכין להמשיך 'קדשת שבת' על הארץ, כי אז מתבטלין כל הפעלות-

**כִּי בְּאֵמֶת:** הן בכלליות העולם 'קדם קבלת התורה', והן בכל אדם בפרטיות, כל זמן שאינו נוהג בשורה ואינו מקיים את התורה חסוֹשְׁלוֹם, אז העולם והאדם הם בבחינת 'הפקר'.

**כִּי** אין 'הפקר' גדול מזה, כשאינו חושבין על אחריתו ותכליתו, ומה יהיה ממנו בעלמא-דאיתי לאחר פטירתו וכו', היש מפקר גדול מזה כשהולך אחר תאוות לבו ומפקיר עצמו מחיים-נצחיים?

וכמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות-ה"ך נא):  
**"ש'הפקרות' אין צריכין לעבודת השם-יתברך, כי יכולין להיות איש כשר בלי הפקרות. אה-על-פי שאצלי אין זה הפקרות כלל, כי אדרבה, להפך הוא מפקר, הינו מי שאינו מפקיר עצמו בשביל השם-יתברך - זהו מפקר באמת, אך אה-על-פי-כן אפלו מה שנקרא אצל העולם 'הפקרות' וכו' - גם זה אין צריכין, כי יכולין להיות איש כשר בלי הפקרות!"**

**נמצא:** מי שאינו מקבל על עצמו על תורה ומצוות, הוא בחינת 'מפקר', ובאמת הוא 'הפקר', כי נסתלק ממנו שמירתו יתברך, והכל יכולין לשלט בו.

וכמו שמצינו בכלליות ישראל, כשחטאו בימי בית ראשון שנבאו להם הנביאים שיהיה כמו הפקר, וישלטו בהם העפ"ם, כמו שכתוב (ירמיה לד, יז): **"הנני קורא לכם דרור נאם ה' אל החרב" וכו', ופרש רש"י שם: "הנני קורא לכם דרור מאתי, שאיני אדון לכם, ותהיו הפקר אל החרב" וכו', וכיוצא בזה בכמה פסוקים.**

וזוה בחינת 'חרבן בית-המקדש', וכל הגליות שישראל גולין מגולה אל גולה

- כי מאחר שעברו את התורה, נעשו בבחינת 'הפקר' חסוֹשְׁלוֹם, עד ששלטו בהם העפ"ם, והגלו אותם למקומות הרחוקים מן הקדשה, שהוא בחינת 'מדבר', שהוא מקום הפקר'.

**וזוה בחינת 'שמטה ויובל, וכל הגלות' נגזר בשביל 'בטול שמטות ויובלות', כמו שכתוב (דברי הימים ב לו, כא): "עד רצתה הארץ את שבת-תיה" וכו', וכמו שפרש רש"י שם.**

**כִּי ב'שמטה ויובל', אז הכל 'הפקר', שזהו עקר מצות שמטה ויובל, שיהיה אז כל התבואה הפקר. ועל-כן על-ידי שפגמו בזה - נגזר הגלות, כנ"ל, כי הגלות הוא בחינת 'הפקר', כנ"ל.**

**כִּי 'שמטה ויובל' - הם בחינת 'שבת', שזהו בחינת 'תשובה'. ועל-כן אז הכל 'הפקר' - כדי לתקן כל החטאים מה שעבר כל אחד על התורה, שעל-ידי-זה היא בבחינת 'הפקר' כנ"ל.**

**ועל-ידי 'מצות ההפקר' של 'שמטה ויובל', שהם בחינת 'תשובה' - מתקנין פגם ההפקר' שגרמו על-ידי עונותיהם, וכנ"ל.**

**כִּי** זה ידוע: שבכל דבר יש טוב ורע, ועל-כן עקר הגלות' שהוא בחינת 'הפקר', נגזר על-ידי פגם שמטה ויובל, שהם בחינת 'הפקר דקדשה' כנ"ל.

**שזהו בחינת 'תשובה': שמי שרוצה לשוב בתשובה - עקר תקונו על-ידי הצדיק שהפקיר את-עצמו בשביל השם-יתברך בהפקרות גדול, וזה תקונו על מה שהפקיר את-עצמו תחלה בשביל תאוותיו, וזה בחינת 'שמטה ויובל'. (עיר-שם עוד בפנים).**

## ו.

(לקוטי-הלכות, הפקד ונכסי-הגר ד, יט)

עקר 'חדוש מעשה בראשית', הוא מה שעולה ומתבררת האמונה הקדושה בכל יום, שעל-ידי-זה נעשה ומתקיים כל מעשי בראשית וכו'.

כי עלית האמונה הקדושה וגדולה - הוא בכל יום ויום, ובכל שבוע ושבוע, ובכל חדש וחדש, ובכל שנה ושנה, ובכל שמטה ויובל, ובכל דור ודור וכו'.

[עלים-לתרופה, א' ויצא תקצ"ז: גם בכל שעה נעשין חדישים נפלאים, מפל שכן בכל יום ובכל שבוע וחדש, מפל שכן בכל שנה ושמטה וכו'].

## ז.

(לקוטי-הלכות, אמנין ד, לב-לג)

עקר 'שלמות האמונה', נמשכת בבחינת 'שבע שנים' - כי האמונה היא 'שביעית', בחינת 'שבת' שמשלים כל ה'ששה ברכות', כנגד 'ששת ימי המעשה', 'דמינה מתברכין כל שתא יומין' (זהר יתרו פח.) - שזהו בחינת 'שנת השמטה' שהיא 'שנה השביעית', שהיא "שבת לה" (ויקרא כה, ב).

ועל-כן יעקב אבינו אמר (בראשית כט, יח): "אעבדך שבע שנים ברחל" וכו' - כי 'רחל' - "אשה יראת ה'" (משלי לא, ל), בחינת 'אמונה', בחינת 'תקון-הפרית'.

שמגדל הפגמים שהיה אז בעולם, לא היה יעקב יכול לזכות לברך האמונה בשלמות, כי אם ב'שבע שנים' שהם בחינת 'שמטה', בחינת 'שבת'. וכמו שאיתא בזהר-הקדוש (ויצא קנג:): "שהשבע שנים הם בבחינת שמטה", עיו-שם.

## ח.

(לקוטי-הלכות, שכירות-פועלים ב, ה - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ז, 'פי מרחמם ינהגם')

'שמטה ויובל' הם בחינת 'שבת', כמו שכתוב (ויקרא כה, ו): "והיתה שבת הארץ" וכו', בחינת 'הארת-הרצון'.

ועל-כן הכל 'הפקר' - זה רמז על 'הארת-הרצון', שמתפשט 'הארת-הרצון' כל-כף, עד שאין אחד מקפיד לצמצם בשלו, רק הכל 'הפקר', כי אין שום 'צמצום' כלל, רק 'רצון פשוט' בכל העולם.

ואז המצוה להניח אפלו לבהמות לאכל תבואת השדה, כמו שכתוב (שם שם, ז): "ולבהמתך וכו' תהיה כל תבואתה לאכל" - כי עקר 'הארת-הרצון' הוא על-ידי האכילה.

ועל-כן בשמטה ויובל אסור לעבד שום עבודה בשדה - כי אז מתבטל ה'עבודת' לגמרי, כי הם בחינת 'שבת', בחינת 'הארת-הרצון', כנ"ל.



"והיתה שבת הארץ לכם לאכלה" (ויקרא כה, ו)

## ט.

(ח"א נח, ד)

בחינת 'שבת' משפיע לשאר העולמות, בבחינת (ויקרא כה, ו): "והיתה שבת הארץ לכם לאכלה".

וזה (זהר בראשית לב:): "חד יניק לכמה סטריין".



**"וְקִדְשִׁיתֶם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה, וּקְרַאתֶם יְדִוּר בְּאֶרֶץ לְכָל יִשְׂבִיָּהּ, יוֹבֵל הוּא תְהִיָּה לָכֶם" (ויקרא כה, י)**

"יוביל, על שם תקיעת שופר" (רש"י)

**וְזֶה בְּחִינַת 'שׁוֹפֵר', בְּבַחֲיִנַת (יהושע ו, ה):  
"בְּמִשְׁךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל", רֵאשִׁי־תִבּוֹת:  
"וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ ב'שָׁדָה".**

**וְיָכֵן בַּח"ב יא:** כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל בְּשָׁדָה, אָזי כָּל הָעֲשָׂבִים בָּאִין בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, וּמְסִיעִין לוֹ וְנוֹתְנִין לוֹ כַּח בַּתְּפִלָּתוֹ. וְזֶה שֶׁנִּקְרָאת הַתְּפִלָּה 'שִׁיחָה', בְּחִינַת (בראשית ב, ה): "שִׁיחַ הַשָּׁדָה". וְזֶה בְּחִינַת (שם כד, סג): "וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׁדָה", שֶׁתְּפִלָּתוֹ הִיָּתְה עִם סִיוַע וְכַח הַשָּׁדָה.

וְכַשֵּׁי שֶׁפָּגַם וְעָפּוּב עַל-זֶה, אָזי (דברים יא, יז): "וְהֶאֱדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ". כִּי אִפְלוּ כְּשֶׁאִינּוּ מִתְפַּלֵּל בְּשָׁדָה, נּוֹתְנִים גַּם-כֵּן 'יּוֹבֵל הָאֶרֶץ' סִיוַע בַּתְּפִלָּתוֹ, דְּהֵינּוּ: כָּל מַה שֶּׁסְּמוּדָּה אֵל הָאָדָם, כְּגוֹן אֲכִילָתוֹ וְשִׁתְּיָתוֹ. רַק כְּשֶׁהוּא בְּשָׁדָה, שֶׁאִזִּי סְמוּדָּה לָהֶם בְּיוֹתֵר - אָזי כָּל הָעֲשָׂבִים וְכָל 'יּוֹבֵל הָאֲדָמָה', נּוֹתֵן כַּח בַּתְּפִלָּתוֹ. וְזֶה 'יּוֹבֵל' רֵאשִׁי־תִבּוֹת: "וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ ב'שָׁדָה" - שֶׁכָּל יּוֹבֵל הַשָּׁדָה הַתְּפִלָּלוֹ עִמּוֹ].

**[לְקוּוֹטִי-הַלְכוֹת, עֲרֻלָּה ד, כז:** עַל-פִּי ח"ב א הַנ"ל: זֶה עֵקֶר 'קִדְשֵׁת שְׁמִטָּה וַיּוֹבֵל', שֶׁהֵם (ויקרא כה, ב): "שִׁבַּת לַה" - שֶׁכָּל קִדְשֵׁתָם הוּא בְּעֵינֵי הַצְּמָחִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שם כה, ד): "שָׂדֶךְ לֹא תִזְרַע וְכַרְמֶךָ לֹא תִזְמַר" וְכו'.

וְהַכֵּל כְּדֵי לְגַלוֹת: כִּי "לַח הָאֶרֶץ" (תהלים כד, א) - כִּי אֵז הוּא "שִׁבַּת לַח", שֶׁאֵז עֲלִית שֶׁל כָּל הַכַּחוֹת שֶׁל כָּל "שִׁיחַ הַשָּׁדָה" שְׁעוֹלִים וְנִכְלָלִים בְּשִׁרְשָׁן כְּמוֹ ב'שִׁבַּת-בְּרֵאשִׁית', שֶׁאֵז עֲלִית כָּל הָעוֹלָמוֹת לְהַפְלִל בְּשִׁרְשָׁן, כִּידוּעַ. וְכֵמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (שם פסוק ב): "כָּשֶׁם שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁבַּת בְּרֵאשִׁית כִּד נֶאֱמַר בְּשִׁמְטָה" וְכו'. וְעַל-כֵּן אֵז הַכֵּל הַפֶּקֶר, כִּי כָּל הַשְּׁנוּי רִשְׁיּוֹת הוּא לְמִטָּה, שֶׁכָּל אֶחָד חָלוּק מִחֲבֵרֹו, אֲבָל לְמַעַלָּה בְּשִׁרְשָׁה, הַכֵּל אֶחָד.

וְזֶה בְּחִינַת 'יּוֹבֵל' - שֶׁאֵז עֵקֶר הָעֲלִיָּה שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים לְשִׁרְשָׁן, בְּחִינַת (ויקרא כה, יג): "בְּשָׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תִּשְׁבוּ אִישׁ אֶל אֶחָזְתּוֹ", כִּי 'יּוֹבֵל' רֵאשִׁי־תִבּוֹת וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ ב'שָׁדָה, כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל: שֶׁכָּל הַכַּחוֹת שֶׁל כָּל "שִׁיחַ הַשָּׁדָה", עוֹלִין וְנִכְלָלִין כְּחֵם בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, שֶׁזֶּה עֵקֶר תְּקוּן הָעוֹלָמוֹת וְכו'. וְכֵל-זֶה זוֹכִין עַל-יְדֵי בְּחִינַת: "וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׁדָה" הַנ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹבֵל.

וְעַל-כֵּן ב'יּוֹבֵל' - אֵז הוּא חֲרוֹת גְּדוֹל, וְהַכֵּל חוֹזֵר וְעוֹלָה לְשִׁרְשׁוֹ, וְהַכֵּל נִתְתַּקֵּן אֵז עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה שֶׁנִּכְלָלָת וְנִשְׁלָמָת אֵז בְּבַחֲיָנָה הַנ"ל, עַל-יְדֵי כָּל "שִׁיחַ הַשָּׁדָה" כַּנ"ל].

**י**  
(ח"א מה)

**עֵינֵינוּ 'מִחֲאֵת-כַּפַּיִם בַּתְּפִלָּה' - כִּי בְּכָל יָד, חֲמִשָּׁה אֲצַבְעוֹת, וְהַפְּאוֹת הָאוֹרוֹת יָד יְמִין' בְּיַד שְׂמְאֵל, הֵינּוּ: חֲמִשָּׁה פְּעָמִים חֲמִשָּׁה, גִּימְטְרִיא כ"ה. וְהַפְּאוֹת יָד שְׂמְאֵל' בְּיַד יְמִין' חֲמִשָּׁה פְּעָמִים חֲמִשָּׁה, גִּימְטְרִיא גַם-כֵּן כ"ה. שְׁנֵי פְּעָמִים כ"ה, גִּימְטְרִיא חֲמִשִּׁים.**

**זֶה בְּחִינּוֹת חֲמִשִּׁים פְּעָמִים יִצִּיאַת-מִצְרַיִם שֶׁנִּזְכַּר בַּתּוֹרָה, כִּי "עַל-יְדֵי בְּחִינּוֹת יּוֹבֵל, יֵצְאוּ מַגְלוֹת-מִצְרַיִם" (זֵהָר בְּשַׁלַּח מו).**

**וְ"עֵקֶר 'גְּלוֹת-מִצְרַיִם' - שֶׁהִיָּה הַדְּבּוּר בְּגְלוֹת" (זֵהָר וַאֲרָא כה:).** וְבִשְׁבִיל-זֶה הִיָּה מִשָּׁה "כְּבִד-פָּה" (שְׁמוֹת ד, י). וְעַל-יְדֵי 'גְּאֻלָּה', נִתְהוּוּ בְּחִינַת 'פָּה'. נִמְצָא: שֶׁעַל-יְדֵי 'חֲמִשִּׁין שְׁעָרֵי בֵינָה' נִתְהוּוּ ה'פָּה'.

**יא**  
(ח"ב א, יב"ד)

**'שׁוֹפֵר' - הוּא בְּחִינַת 'תְּפִלָּה', בְּבַחֲיִנַת (תהלים קיח, ה): "מִן הַמִּצַּר קָרַאתִי יְיָ, עָנְנִי בְּמִרְחַב יְיָ", וְזֶה בְּחִינַת 'מִצַּר הַשׁוֹפֵר' ו'מִרְחַב הַשׁוֹפֵר'.**

**גַּם הוּא בְּחִינַת (בראשית ב, ה): "שִׁיחַ הַשָּׁדָה", שֶׁחוֹזְרִין כְּחֵם לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה, בְּבַחֲיִנַת (בראשית כד, סג): "וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׁדָה", שֶׁתְּפִלָּתוֹ הִיָּתְה עִם 'שִׁיחַ הַשָּׁדָה' - שֶׁכָּל 'שִׁיחַ הַשָּׁדָה' חֲזָרוּ כְּחֵם וְנִתְּנּוּ אוֹתָם בְּתוֹךְ תְּפִלָּתוֹ.**

## יב. (ח"ב ז, י-בסוף)

**'חרות'** - זה בחינת 'יובל', בחינת 'כלליות' בן ותלמיד' (בחינת ה'מקיפים', עין בפנים), כי 'יובל' הוא אותיות: 'וכל בניך למודי יי' (ישעיה נד, ג). "בניך" זה 'בן'. "למודי ה'" הם 'תלמידים'. ומשם מקבל ה'מלכות', ה'פרנסה'.

**וזהו** (קבלת י, ז): "אשריך ארץ שמלכך בן-חורין" - ש'מלכות' מקבל ה'פרנסה' מבחינת 'חרות', בחינת 'יובל'.

**ועל-ידי-זה** זוכין ל'הארת-הרצון' בשעת האכילה. וזהו (שם): "ושריך בעת יאכלו" - "בעת" זה בחינת 'התגלות-הרצון' שמתגלה בשעת אכילה (עין בפנים).

**וזה** (בראשית מא, א): "ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם וכו'. "שנתים ימים" - זה בחינת (שמואל-א א, כ): "תקופות הימים". "תקופות השנים" (שמות לד, כב). בחינת 'עולם-הבא', יום שכלו ארץ, למעלה-מהזמן, ששם 'סדר-הזמנים' הוא בחינת 'מקיפים', שהם כל התענוגים והשעשועים של עולם-הבא.

**"ופרעה"** - זה בחינת 'יובל', כמובא בזהר (ויגש רי): "דכל נהורין אתפרעין ואתגלון מנה".



"וכי תמכרו ממכר לעמיתך, או קנה מיד עמיתך"  
(ויקרא כה, יד)  
- עניני 'משא-ומתן' -

## יג. (ח"א יג, א)

**איתא** בזהר (פנחס דף רכד): "רוחא נחת לשבך חמימא דלבא, וכד נחת רוחא, לבא מקבל לה בחדוה דנגונא דליואי".

[רוח יורדת לשבך חמימות הלב, וכשהרוח יורדת, הלב מקבל אותה בשמחה של נגון הלויים].

**"רוחא"** - זה בחינת 'צדקה', שהיא 'רוח נדיבה' (תהלים נא, יד) - על-ידו מקררין חמימות 'תאות-ממון'.

**וזה** בחינת (שם עו, ג): "יבצר רוח נגידים" - שה'רוח' ממעט תאות ה'נגידות' והעשירות.

**"נגונא דליואי"** - זה בחינת 'משא-ומתן' באמונה, ששמח בחלקו ואינו אץ להעשיר, כי ה'נגינה' זה ה'משא-ומתן', כמו שכתוב (שם פא, ג): "שאו זמרה ותנו תף".

**"חדוה"** - זה ששמח בחלקו - ונתבטל בחינת (בראשית ג, יט): "בזעת אפיק תאכל".

## יד. (ח"א יד, יב)

**על-ידי** ה'שלום' זוכין ל'תפלה', ועל-ידי זה זוכין ל'שלום-הכללי', שלום בכל העולמות.

**ואזי** יתבטל כל ה'משא-ומתן' מן העולם - כי כל ה'משא-ומתן' הוא מ'העדר השלום', כי אי-אפשר שיהיה רצון המוכר והקונה שוה, כי זה רוצה למכר וזה רוצה



לקנות, ואם ה'יה רצונם ש'וה, לא ה'יה א'פ'שר  
ש'יה'יה נ'ע'שה ש'ום 'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן'.

**נמצא:** ש'כל ה'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן ו'ה'ס'ח'ו'ר'ו'ת -  
הוא רק ע'ל-י'ד'י ב'ח'י'נ'ת 'מ'ח'ל'ק'ת',  
ש'א'י'ן ש'ל'ום ב'י'ן ה'ר'צ'ו'נ'ו'ת. א'ב'ל ל'ע'ת'י'ד-ל'ב'ו'א  
ש'י'ה'יה ה'ש'ל'ום ה'מ'פ'ל'א ב'ע'ו'ל'ם, כ'מו ש'פ'ת'ו'ב  
(י'ש'ע'י'ה י'א, ו): "ו'ג'ר ז'א'ב ע'ם כ'פ'ש ו'נ'מ'ר ע'ם ג'ד'י",  
א'ז'י י'ת'ב'ט'ל ה'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן'.

## טו.

(ח"א כג, ד-בסוף)

**עקר** ה'א'מו'נ'ה צ'ר'י'ך ל'ה'י'ו'ת ב'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן,  
כ'מו ש'פ'ת'ו'ב (ש'ב'ת ל'א.): "נ'ש'א'ת ו'נ'ת'ת'  
ב'א'מו'נ'ה". ו'צ'ר'י'כ'י'ן ל'ה'ת'ג'ב'ר מ'א'ד ב'ש'ע'ה  
ש'ע'ו'ס'ק ב'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן, ש'ל'א י'פ'ל א'ז ל'ת'א'ו'ת-  
מ'מו'ן' כ'ל'ל ח'ס'ו'ש'ל'ום.

**רק** מ'ש'א-ו'מ'ת'נו י'ה'יה ב'א'מ'ת ו'ב'א'מו'נ'ה,  
ו'ל'ש'ב'ר ו'ל'ב'ט'ל כ'ל ה'מ'ח'ש'בו'ת  
ו'ה'ב'ל'בו'ל'י'ם ו'ה'ת'א'ו'ת ש'ל מ'מו'ן ש'ב'א'י'ם ע'ל'יו.

**רק** כ'ל כ'ו'נ'תו י'ה'יה, ב'ש'ב'יל ה'ש'ם-י'ת'ב'ר'ך  
ל'ב'ד: "כ'ד'י ש'י'ז'כ'ה ל'ע'ב'ד ה'ש'ם-י'ת'ב'ר'ך  
ע'ל-י'ד'י ה'מ'מו'ן ש'י'רו'י'ח! ו'ל'ת'ן צ'ד'ק'ה ל'ה'ח'ז'יק  
ל'ו'מ'י'ד'י-ת'ו'ר'ה ו'ע'ו'ב'ד'י-ה'ש'ם!"

## טז.

(ח"א כט, ט)

**מי** ש'א'ינו ע'ו'ש'ה מ'ש'א-ו'מ'ת'ן ב'א'מו'נ'ה, ו'הוא  
מ'ש'ק'ע ב'ת'א'ו'ת-מ'מו'ן' ו'ג'ו'ז'ל א'ת ח'ב'רו -  
א'ז'י מ'ע'ו'ר'ר ח'ס'ו'ש'ל'ום 'ד'ם נ'ד'ה' ל'ה'ש'כ'י'נ'ה,  
ב'ב'ח'י'נ'ת 'פ'ג'ם-ה'ב'ר'י'ת'.

**וזה** ע'ק'ר ת'ק'ו'נו ש'ל ה'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן: ש'י'כ'ו'ן  
ב'כ'ל ה'לו'ך ו'ה'לו'ך ו'ב'כ'ל ד'ב'ו'ר ו'ד'ב'ו'ר  
ש'ה'ו'ל'ך ו'מ'ד'ב'ר ב'ש'ע'ת ה'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן, ש'כ'ו'נ'תו:  
"כ'ד'י ש'י'רו'י'ח, כ'ד'י ש'י'ת'ן צ'ד'ק'ה!" - ו'זה  
ב'ח'י'נ'ת 'ת'ק'ו'ן-ה'כ'ל'ל'י' ש'ל ה'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן.

## יז.

(ח"א לה, ו-ז-ח-ט)

**יש** 'ש'נ'ה' ש'הוא ב'ח'י'נ'ת 'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן  
ב'א'מו'נ'ה'. כ'י כ'ש'ע'ו'ס'ק ב'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן  
ב'א'מו'נ'ה - א'ז'י ה'מ'ח'י'ן' ה'י'נו 'נ'ש'מ'ת'ו' ב'א'ה  
ל'ת'ו'ך א'מו'נ'ה, ו'נ'ת'ח'ד'ש'ו ש'ם ו'נ'ת'ח'ז'ק'ו  
מ'ע'י'פו'ת'ם.

**וזה** (ב'ב'א-ב'ת'ר'א ק'ע'ה): "ה'רו'צ'ה ל'ה'ח'פ'י'ם י'ע'ס'ק  
ב'ד'י'נ'י מ'מו'נ'ו'ת" - ה'רו'צ'ה ל'ח'ד'ש א'ת  
'ש'כ'לו' 'נ'ש'מ'ת'ו', י'ע'ס'ק ב'ד'י'נ'י מ'מו'נ'ו'ת, ה'י'נו  
'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן ב'א'מו'נ'ה'.

**כי** א'י-א'פ'ש'ר ל'ע'ס'ק ב'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן ב'א'מו'נ'ה,  
כ'י-א'ם כ'ק'י ב'ד'י'נ'י מ'מו'נ'ו'ת ש'ל'א י'כ'ש'ל  
ב'ה'ם. - ו'א'ז'י מ'מ'ש'י'ך ש'כ'ל ח'ד'ש מ'א'ו'ר-  
ה'פ'נ'י'ם.

**ואזי** צ'ר'י'ך ל'ש'מ'ר ה'א'מו'נ'ה' - ש'ל'א י'י'נ'ק'ו  
מ'פ'נ'ה ה'ח'י'צ'ו'נ'י'ם.

**וכשעוסק** ב'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן כ'ל כ'ך ב'א'מו'נ'ה -  
נ'ע'ש'ה 'ח'ש'מ"ל' ה'י'נו מ'ל'בו'ש',  
ס'ב'י'ב ה'א'מו'נ'ה'. ו'א'ז'י "א'מ'א מ'ס'כ'כ'ת ע'ל  
ב'נ'ה'א" (ת'ק'ו'נ'י-ז'ה'ר ב:), ש'ל'א י'י'נ'ק'ו מ'פ'נ'ה.

**ו'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן** ב'א'מו'נ'ה' - ז'הו ב'ח'י'נ'ת  
'ה'ק'ר'ב'ת ה'ק'ר'ב'ן ת'מ'י'ד'  
ו'ה'ק'ט'ר'ת ה'ק'ט'ר'ת'.

**ומי** ש'ע'ו'ס'ק ב'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן ב'א'מו'נ'ה - ע'ו'ש'ה  
ט'ו'ב'ה ל'ח'ב'רו ש'הוא מ'ש'ר'ש'ו, ש'מ'ח'י'ן  
ש'ל ח'ב'רו מ'ת'ח'ד'ש'י'ן ב'ת'ו'ך ה'מ'ש'א-ו'מ'ת'ן ש'לו  
ש'ב'א'מו'נ'ה.

## יח.

(ח"א נד, ג)

**מ'ש'א-ו'מ'ת'ן**, ה'יא ב'ח'י'נ'ת י'ח'ו'ד צ'ד'יק  
ו'כ'נ'ס'ת-י'ש'ר'א'ל.

ה'צדיק' נקרא 'משא', כי הוא נושא את העולם "כאשר ישא האמן את הינק" (במדבר יא, יב), והוא נושא כל הברכות, כמו שכתוב (משלי י, ו): "וברכות לראש צדיק", והוא 'נושא' הטפה זרעיית של כל הנשמות, בבחינת (תהלים קכו, ו): "נשא משך הזרע", ומשפיע לכנסת-ישראל, והיא נותנת לכל העולם.

**ועל-שם-זה** נקראת כנסת-ישראל 'מתן', על שם (משלי לא, טז): "ותתן טרף לביתה וחק לנערתיך".

**וכל-דבר** שבעולם, יש בו 'ניצוצות הקדשה' שנפלו בשעת שבירה, 'אותיות' שנשברו ונפלו.

**וכל** דבר יש לו שעה, וצריך לבוא בשעה זו לאדם זה שהוא משרש אחד עם אותן הניצוצות שיש בזה הדבר. והוא מקבל חיות מהאותיות הנשברים, על-ידי-זה נכללין האותיות בזה האדם בחיות שלו, ונעשה מהם קומה שלמה, ומתפשט בחיות של כל הגוף, ועל-ידי-זה נשלמין האותיות.

**וצריך** לשהות הדבר אצל זה האדם להשתמש בו, עד שנפסקין האותיות והניצוצות השייכין לשרשו.

**ואחר-כך** יוצא מרשותו לאדם אחר, שהגיע העת שיהיה עליה להאותיות הנשארים, שהם משרש אחד עם האדם האחר, ועל-כן יוצא לרשותו.

**ולפעמים** חוזר הדבר ובא, לאותו האדם שהיה שלו מתחלה וכו' (עין בפנים פלאות ענין הזה).

**ועל-שם-זה** נקרא 'מקח-וממכר', וכל הדברים וכל הלמוד 'משא'

ומתן, כי על-ידם נתיחד 'צדיק וכנסת-ישראל' הנקראים 'משא-ומתן'.

**יט.**

(ח"א ס, ד)

**"שליש"** בפרקמטיא (בבא-מציעא מב.) - הוא כנגד העשירות שנוזר אצל 'סדום'.

**כי** בסדום פתיב (איוב כח, ד): "הנשפכים מני רגל" - כי רצו לבטל ה'משא-ומתן' שהוא בחינת 'רגל', כמו שכתוב (דברים לג, יח): "שמח זבולן בצאתך", על-כן צריך דוקא משא-ומתן.

**נ.**

(ח"א סב, ו)

**יש** חושבים שצריך לעבד את האמצעי, כמו שטעו בעגל שרצו לעשותו 'אמצעי' בינם לבין השם-יתברך, שאמרו (שמות לב, א): "אשר ילכו לפנינו".

**ובטעיות** בזה רבים נכשלים, שמאמינים בהשם-יתברך וגם באמצעי, ואומרים שצריך לסבות, שמאמינים למשל בהסבה של פרנסה שהוא המשא-ומתן, ואומרים שהסבה עקר, כאלו בלא הסבה אין יכלת ביד השם-יתברך לתן להם פרנסה.

**ואין** הדבר בן, כי הקדוש-ברוך-הוא 'סבת כל הסבות' ועלת כל העלות, ואין צריך לשום סבה, ועסקנו באלו הסבות: צריך להאמין בהשם-יתברך לבד, ולא לעשות מהסבות עקר.

**נא.**

(ח"א צג)

**כל** העושה משא-ומתן באמונה, מקיים מצות עשה של "ואהבת" (את ה')

אֶלְקִיָּהוּ, דְּבָרִים ו, ה), "שְׁהִיא שְׂרֵשׁ לְכֹל מְצֻוֹת-  
עֲשֵׂה" (תקוני-זהר נא).

וְאִיתָא בְּגִמְרָא עַל פְּסוּק "וְאֶהְבֶּתָּ" (יומא פו):  
"שְׁתִּירָאָה שְׁתִּירָאָהב שֵׁם שָׁמַיִם עַל יָדָהּ. בִּיצַד: אָדָם קָרָא וְשָׁנָה וְשִׁמְשׁ תִּלְמִיּוֹדֵי חֲכָמִים, וְעִסְקוּ בְּנַחַת עִם הַבְּרִיּוֹת, וּמִשְׁאֵו וּמִתְנֵו בְּאִמוּנָה, מָה הַבְּרִיּוֹת אוֹמְרִים: אֲשֶׁרֵי מִי שְׁלִמְדוֹ תוֹרָה" וכו'.

נִמְצָא: שֵׁם-שָׁמַיִם מִתְאָהֵב עַל יָדוֹ, וּמְקַיֵּם מְצֻוֹת "וְאֶהְבֶּתָּ".

גַּם בְּמִשְׁאֵו-וּמִתְנֵו בְּאִמוּנָה, בָּא לְמִדְרָגָה שְׁלִמְעֵלָה-מִהֶזְמַן - בְּדִאִיתָא בְּגִמְרָא (שם):  
"וְעֲלִיו הִבְתוּב אוֹמֵר (ישעיה מט, ג): 'יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר". וְ"יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשְׁבָה" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה א, ד), בְּחִינַת 'לְמַעַלָּה-מִהֶזְמַן'.

גַּם עַל-יְדֵי 'מִשְׁאֵו-וּמִתְנֵו בְּאִמוּנָה, יָכוֹל לְהַתְפַּלֵּל בְּשִׁכְל צַח, כִּי "תִּפְלָה - הוּא דְבַר הָעוֹמֵד בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם" (בְּרֵכוֹת ו;), בְּחִינַת 'לְמַעַלָּה-מִהֶזְמַן'.

**נב.**

(ח"א רי)

עַל-יְדֵי 'מִשְׁאֵו-וּמִתְנֵו בְּאִמוּנָה, הוּא מְקַיֵּם "וְאֶהְבֶּתָּ" (את ה' אֶלְקִיָּהוּ, דְּבָרִים ו, ה) - כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ (יומא פו): "וְאֶהְבֶּתָּ, שְׁהִיא שֵׁם שָׁמַיִם מִתְאָהֵב עַל יָדָהּ".

וּבְשִׁמְקַיֵּם "וְאֶהְבֶּתָּ" - יִהְיֶה לוֹ פְּרִנְסָה בְּלֹא יִגְיעָה וְטָרַח, כִּי "קָשִׁין מְזוֹנְוֹתֵיו בְּקָרִיעַת יַם-סוּף" (פְּסָחִים קיח), וְ"קָרִיעַת יַם-סוּף" הִיא עַל-יְדֵי זְכוּת 'אַבְרָהָם" (זהר תְּרוּמָה קע), בְּחִינַת "וְאֶהְבֶּתָּ".

**נג.**

(ח"א רפ)

בְּשִׁעוּשֵׁיךָ מִשְׁאֵו-וּמִתְנֵו, צָרִיךְ שִׁיקְשֶׁר מַחְשְׁבָתוֹ, רַק בְּהַתוֹרָה וְהַדִּינִים הַמְּלַבְּשִׁים שָׁם.

וּמִי שֶׁנוֹפֵל אֶל הַמִּשְׁאֵו-וּמִתְנֵו בְּעֶצְמוֹ, וְאִינוֹ מְקַשֵּׁר מַחְשְׁבָתוֹ אֶל הַתוֹרָה הַמְּלַבְּשׁ שָׁם - אָזִי עֲנֹשׁוּ: שְׁצָרִיךְ לְדוֹן בְּדִין-תוֹרָה, וְצָרִיךְ לְהִבִּיא כָּל הַדְּבָרִים וְהַמַּחְשְׁבוֹת וְהַעֲסָקִים שֶׁהָיָה לוֹ בְּשַׁעַת הַמִּשְׁאֵו-וּמִתְנֵו, אֶל הַתוֹרָה, שְׁצָרִיךְ לְחַזֵּר וּלְסַפֵּר הַכֹּל לְפָנֵי הַדִּינִים, וְהֵם פּוֹסְקִים עַל זֶה דִּין-תוֹרָה - נִמְצָא: שְׁחֹזֵר וְנַעֲשֶׂה מְכַל דְּבָרֵי הַמִּשְׁאֵו-וּמִתְנֵו תוֹרָה.

וְהוּא נִקְמָה שֶׁהַתוֹרָה נוֹקֶמֶת בּוֹ - וְאָזִי מִרְאִים לוֹ שֶׁכָּל הַמִּשְׁאֵו-וּמִתְנֵו הוּא תוֹרָה, כִּי עֲכָשׁוּ נַעֲשֶׂה מִהַכֹּל דִּין-תוֹרָה.

גַּם צָרִיךְ אִמוּנָה בְּהַמִּשְׁאֵו-וּמִתְנֵו, שִׁישָׂא וְיִתֵּן בְּאִמוּנָה, וְיִהְיֶה הַדְּבוּר דְּבוּר אֱמֶת, כְּמָה שְׁאֵמְרוּ (שַׁבָּת לא): "נִשְׂאֵת וְנִתְּתָ בְּאִמוּנָה".

כִּי 'מִשְׁאֵו-וּמִתְנֵו' - הוּא בְּחִינַת 'שְׁמִנְשָׂאִין' וּמְרִימִין הַדְּבַר, וְנִתְּנִין וּמְשִׁיבִין אוֹתוֹ לְמִקְוָמוֹ.

כִּי יֵשׁ קִדְשׁוֹת נְפוּלוֹת, נִיצוּצוֹת שֶׁנִּפְלוּ, וְעַל-יְדֵי 'מִשְׁאֵו-וּמִתְנֵו, מְנַשְׂאִין וּמְרִימִין אוֹתָן וְנִתְּנִין אוֹתָן לְמִקְוָמוֹ. וְעַקֵּר בְּרוּר הַנִּיצוּצוֹת מִן הַקְּלָפוֹת הוּא עַל-יְדֵי 'אִמוּנָה' וְכו'.

**נד.**

(שיחות-הַר"ן רפט)

מִי שֶׁאִינוֹ לָחוּט וְנִבְהַל לְהוֹן, וְאִינְנוּ נוֹשְׂאֵי וְנוֹתֵן יוֹתֵר מִכְּפִי מְמוֹנוֹ שִׁישׁ לוֹ, רַק עוֹשֶׂה מִשְׁאֵו-וּמִתְנֵו בְּאִמוּנָה בְּמִמוֹנוֹ לְבַד,

וְאִינוּ לוֹוֶה מֵאַחֲרִים לַעֲשׂוֹת מִשְׁאֵוֹמְתָן  
גָּדוֹל - מְקַיֵּם "וּבְכָל מְאֹדָךְ" (דְּבָרִים ו, ה).

### כה.

(ספרי מעטיות, מעטיה ג מחגר)

יֵשׁ לָכֶם רְשׁוֹת לַעֲסֹק בְּשֵׂאֵר פְּרִנְסוֹת, אָבֵל  
בְּזֶה תִשְׁתַּדְּלוּ לְהַשְׁקוֹת אֵילָנוֹת.

### כו.

(ספרי המדות, עניני מ' משא-ומתן')

[א] שָׁנָה שֶׁהִיא שְׁנַת מִשְׁאֵוֹמְתָן, הוּא סִימָן  
טוֹב לְבָרִיאֹת הַגּוֹף (ממון ח"ב א).

[ב] עַל-יְדֵי מִשְׁאֵוֹמְתָן בְּאִמוּנָה, נִתְבַּטְּלִים  
הַקְּלָלוֹת (ממון ח"ב יח; קללה ח"ב ו).

[ג] צְרִיף לַעֲסֹק בְּאִיזָה מִשְׁאֵוֹמְתָן, כְּדִי  
שֶׁלֹא יִצְטָרֵף לְסוּף לְבַטֵּל מִדְּבַר־תּוֹרָה (נחמה-  
מאחרים ט).

### כז.

(לקוטי-הלכות, בית-הכנסת ו, כד)

כָּל הָעֲסָקִים וְהַמְּלָאכוֹת וְהַמִּשְׁאֵוֹמְתָן  
שֶׁכְּלוּלִים בְּל"ט מְלָאכוֹת - כָּלֶם בְּשִׁבִיל  
לְבַרֵּר גִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים, בִּידוּעַ. וְעַקֵּר  
הַבְּרוּר: עַל-יְדֵי שֶׁזָּכַר אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ  
בְּשַׁעַת הַמִּשְׁאֵוֹמְתָן וְכו'.

וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לַעֲסֹק בְּמִשְׁאֵוֹמְתָן, עִם  
יִשְׂרָאֵל דִּיקָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא  
כה, יד): "כִּי תִמְכְּרוּ מִמֶּכֶר לַעֲמִיתְךָ" - 'מְכַר',  
"אוֹ קָנָה מִיַּד עַמִּיתְךָ" - 'תִּקְנָה', כְּמוֹ  
שֶׁדָּרְשׁוּ רַז"ל (ספרא בהר ג), וּמוֹבָא בְּפִרוּשׁ  
רש"י.

וְעַל-כֵּן רְאוּי לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל מָה דְאֶפְשָׁר,  
כְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ אוֹ עוֹסֵק בְּמִשְׁאֵוֹ-  
וּמְתָן בְּבִיתוֹ - שִׁיתְחַבֵּר עִם כְּשָׂרִים וְהַגּוֹנִים,  
וְיִהְיֶה רְגִיל בְּכָל פֶּעַם לְדַבֵּר עִמָּהֶם בְּדַבְרֵי

תּוֹרָה וְיִרְאֵת־שָׁמַיִם, בְּאִפְּן שִׁזְכִּיר אֶת חֲבֵרוֹ  
אוֹ חֲבֵרוֹ יִזְכִּיר אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם מִהַתְּכַלִּית  
הַאֲחֵרוֹן.

וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּזֶה־ר־הַקְּדוּשׁ (קדושים פ.):  
"שֶׁאִסוּר לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ, כִּי־אִם כְּשִׁישׁ  
עִמוֹ אֶחָד שִׁיעֵסֶק עִמוֹ בְּדַבְרֵי־תּוֹרָה".

וְאִפְלוּ אִם אֵינוֹ מוֹצֵא חֲבָרִים כָּאֵלוֹ בְּשַׁעַת  
הַמִּשְׁאֵוֹמְתָן - עַל-כָּל־פְּנִיִם צְרִיף  
לְזַהֵר בְּמַחְשְׁבָתוֹ שֶׁלֹא: יִשְׁכַּח בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ  
בְּשַׁעַת הַמִּשְׁאֵוֹמְתָן. וְיִהְיֶה מִשְׁתוֹקֵק תָּמִיד  
בְּרָצוֹן חֲזָק: לְהַמְשִׁיךְ אֶת־עַצְמוֹ וְאֶת חֲבֵרָיו  
הַעוֹסְקִים עִמוֹ, לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְתוֹרָתוֹ.

כִּי זֶה כָּל פְּנוֹת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁמְסַבֵּב עִסְקֵי  
הַמִּשְׁאֵוֹמְתָן וְהַמְּלָאכוֹת בְּעוֹלָם, שֶׁהַכֹּל  
בְּשִׁבִיל בְּרוּרִים בְּנ"ל. וְעַקֵּר: שֶׁעַל-יְדֵי  
הַמִּשְׁאֵוֹמְתָן וְעֲסָקִים, מִתְחַבְּרִים בְּנִי־אָדָם זֶה  
עִם זֶה, עַד שֶׁסוּף כָּל סוּף יִתְגַּבֵּר הָאֵמֶת  
שֶׁבְּלֵב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְיִמְשִׁיךְ אֶחָד אֶת  
חֲבֵרוֹ, עַד שֶׁיִּשׁוּבוּ כָּלֶם לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ  
וְתוֹרָתוֹ.

וְהָעַקֵּר: שִׁיתְחַבְּרוּ יַחַד וְיִתְקַבְּצוּ אֶל  
הַקְּבוּץ־הַקְּדוּשׁ, שִׁיתְרַבֶּה  
בְּשִׁכְנִים רַבִּים עַד אֵין חֶקֶר, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת  
'בְּנִין הַמִּשְׁכָּן'.

נִמְצָא: מִי שֶׁעוֹסֵק בְּמִשְׁאֵוֹמְתָן בְּכּוֹנֵה  
זֹאת - בּוֹדֵאֵי הוּא עוֹסֵק אֶז  
בְּמְלָאכַת־הַמִּשְׁכָּן, כִּי כָּל־זֶה הוּא בְּחִינַת  
'מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן' וְקִיּוּמוֹ.

### כח.

(לקוטי-הלכות, עבודת-אלילים ג, י - על-

פי לקוטי-מוהר"ן ח"א כה, 'אחוי לן מנא')

צְרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד: לַעֲשׂוֹת מִשְׁאֵוֹמְתָן  
בְּאִמוּנָה - שֶׁלֹא לִפְגֹּם בְּהַמְּמוֹן  
חֲסוֹדְשָׁלוֹם, שֶׁשֵּׁם הַגּוֹנִין־עֲלָאִין.



אָחיו; בְּמִסְפַּר שָׁנִים אַחַר הַיּוֹבֵל תִּקְנֶה מֵאֵת עֲמִיתֶךָ וְכוּ'.

כִּי עֵקֶר אִסּוּר אֲוֵנָאָה' שֶׁהוּא 'פָּגַם הַמִּשְׁאֵל' וּמִתָּן, פָּגַם הַגְּנוּנִין שֶׁבְּמִמּוֹן יִשְׂרָאֵל - הוּא מֵה שֶׁפָּגַם בַּיּוֹבֵל חֲסִידוֹשְׁלוֹם - כִּי 'יּוֹבֵל' הוּא בְּחִינַת 'בִּינָה', 'עֲלֻמָּאֲדָאֲתִי', שֶׁהוּא 'לְמַעַלְה־מִהֲזִמְן', בִּידוּעַ. וּמִשָּׁם מִבְּחִינַת 'לְמַעַלְה־מִהֲזִמְן', הוּא עֵקֶר 'הַתְּהוּוֹת־הַזִּמְן', שֶׁהוּא הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ שֶׁבָּרָא אֶת הַזִּמְן וּמִחִיָּה וּמְקוּמֵי אֹתוֹ בְּרִצּוֹנוֹ כָּל יְמֵי קִיּוּם הָעוֹלָם־הַזֶּה.

וְזֶהוּ שֶׁדִּקְדָּקָה הַתּוֹרָה: "אֵל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו, בְּמִסְפַּר שָׁנִים אַחַר הַיּוֹבֵל תִּקְנֶנּוּ" וְכוּ' - הֵינּוּ: שֶׁכָּל הַקְּנִיּוֹת וְהַמְכִירוֹת וְהַמִּשְׁאֵל־וּמִתָּן שֶׁבְּעוֹלָם, כָּלֵם הֵם "בְּמִסְפַּר שָׁנִים אַחַר הַיּוֹבֵל" - הֵינּוּ: בְּבְחִינַת הַזִּמְן, בְּחִינַת "בְּמִסְפַּר שָׁנִים", שֶׁבְּאִמַּת הוּא רַק "אַחַר הַיּוֹבֵל", שֶׁהוּא 'לְמַעַלְה־מִהֲזִמְן'.

כִּי "אַחַר הַיּוֹבֵל", שֶׁהוּא 'בִּינָה' 'עֲלֻמָּאֲדָאֲתִי' - מִשָּׁם מִתְּחִיל "מִסְפַּר שָׁנִים", בְּחִינַת 'זִמְן', בְּחִינַת 'שִׁבְעַת יְמֵי הַבְּנִיָּן'. וְכָל הַמִּשְׁאֵל־וּמִתָּן - כְּדֵי לְהַאִיר הַגְּנוּנִין שֶׁבְּמִמּוֹן, כְּדֵי לְגַלּוֹת גְּדֻלַּת־הַבּוֹרָא, לְהַכְנִיעַ הַמְדָּמָה וְלַעֲלוֹת אֶל הַשָּׁכֵל שֶׁהוּא 'לְמַעַלְה־מִהֲזִמְן', בְּחִינַת 'יּוֹבֵל'.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְקַנּוֹת וּלְמַכּוֹר וְלַעֲשׂוֹת מִשְׁאֵל־וּמִתָּן בְּאִמּוֹנָה, וְשֵׁלָא לְהוֹנוֹת אִישׁ אֶת אָחִיו - כְּדֵי שֵׁלָא לְפָגַם בְּהַגְּנוּנִין, שֶׁהוּא בְּחִינַת "מִסְפַּר שָׁנִים אַחַר הַיּוֹבֵל" - שֵׁלָא יוֹבֵל לַעֲלוֹת וְלַכֻּלֵּל בְּהַיּוֹבֵל, בְּבְחִינַת 'לְמַעַלְה־מִהֲזִמְן', עַל־יְדֵי הַתְּגַבְּרוֹת־הַמְדָּמָה חֲסִידוֹשְׁלוֹם, שֶׁמִּתְגַּבֵּר עַל־יְדֵי 'פָּגַם־הַמִּמּוֹן', עַל־יְדֵי שְׂאִין עוֹשִׂין מִשְׁאֵל־וּמִתָּן בְּאִמּוֹנָה חֲסִידוֹשְׁלוֹם.

וְכַשֵּׁעוֹשֶׂה 'מִשְׁאֵל־וּמִתָּן בְּאִמּוֹנָה', אָזִי הוּא טוֹבָה גְּדוּלָּה מְאֹד - כִּי עַל־יְדֵי הַמִּשְׁאֵל־וּמִתָּן שֶׁנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן עִם חֲבֵרוֹ בְּמַעוֹתֵיהֶם, עַל־יְדֵי־זֶה מְאִירִין וְנִכְלָלִין הַגְּנוּנִין מִזֶּה לָזֶה וּמִזֶּה לָזֶה.

וְזֶה עֵקֶר בְּוִנַת הַמִּשְׁאֵל־וּמִתָּן, שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ מְסַבֵּב בְּשִׁבְלֵי־זֶה שִׁישָׂא וְיִתֵּן אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ - הַכֹּל בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַנִּיצוּצוֹת שֶׁבְּמִמּוֹן, בִּידוּעַ. הֵינּוּ: בְּשִׁבִיל שִׁיאִירוֹ הַגְּנוּנִין מִזֶּה לָזֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עוֹלִין הַנִּיצוּצוֹת כִּי הַנִּיצוּצוֹת הֵן הֵן הַגְּנוּנִין, כְּמוֹבֵא בְּסִימָן נ"ו.

וְזֶה שֶׁהִזְהִירָה תּוֹרָה (וַיִּקְרָא כה, יד): "וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְּכָר לְעִמִּיתְךָ אוֹ קָנָה מִיַּד עֲמִיתְךָ". וְדָרְשׁוּ רַז"ל (סִפְרָא בְּהַר ג): "שֶׁכִּשְׁתִּמְכַּר, יִמְכַּר לְיִשְׂרָאֵל דִּיקָא. וְכֵן כְּשִׁיקְנֶה וְכוּ'", כְּמוֹבֵא בְּפֵרוֹשׁ רַש"י.

הֵינּוּ: שֶׁצְרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל לְשָׂא וּלְתַן, לְמַכּוֹר וּלְקַנּוֹת עִם יִשְׂרָאֵל חֲבֵרוֹ דִּיקָא - כְּדֵי שִׁיאִירוֹ הַגְּנוּנִין שֶׁבְּמִמּוֹן יִשְׂרָאֵל מִזֶּה לָזֶה, וְיִכְלְלוּ זֶה בְּזֶה, וְיִתְנַהֲרוּ וְיִאִירוּ אֵלָיו לְאֵלוֹ, שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּגַלּוֹת גְּדֻלַּת־הַבּוֹרָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁבֵּר הַמְדָּמָה, וְעוֹלִין אֶל הַשָּׁכֵל, וְנִתְבַטַּל הַזִּמְן.

וְזֶה (וַיִּקְרָא כה, יד): "אֵל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו" - כְּדֵי שֵׁלָא לְפָגַם בְּהַגְּנוּנִין שֶׁבְּמַעוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּנ"ל.

וְזֶה שֶׁתְּלַתָּה הַתּוֹרָה "מִצְוֹת מִשְׁאֵל־וּמִתָּן בְּאִמּוֹנָה", וְ"שֵׁלָא לְהוֹנוֹת אֶת חֲבֵרוֹ" - ב'שְׁנַת הַיּוֹבֵל', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב ב'פְּרַשְׁתַּת בְּהַר' - שֶׁנִּסְמָךְ פְּרַשְׁתַּת: "וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְּכָר לְעִמִּיתְךָ וְכוּ', ל'פְּרַשְׁתַּת הַיּוֹבֵל'. וּבְפְרָשָׁה הַזֹּאת בְּעֶצְמָה תִּלָּה אִסּוּר אֲוֵנָאָה' ב'יּוֹבֵל', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (יד, ט): "אֵל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת

וְזָהוּ: "אַל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו בַּמִּסְפָּר שָׁנִים אַחֵר הַיּוֹבֵל תִּקְנֶה", בַּנ"ל.

[ד] אֹנְאָת מָמוֹן, מִתֵּר לְהִנְאוֹת אֶת עוֹבְדֵי-אֱלִילִים (גְּנֻבָה-וַיִּגְזֹלָה ו').

[ה] עַל-יְדֵי אֹנְאָה, נַעֲשֶׂה עָנִי (מָמוֹן עו').



"אַל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו" (ויקרא כה, יד)  
"וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ" (ויקרא כה, יז)

"אל תונו" - זו אונאת ממון.  
(רש"י: בבא-מציעא נח: ספרא בהר ד)  
"ולא תונו" - זו אונאת דברים.  
(רש"י: בבא-מציעא נח: ספרא בהר ד)

**כ.ט.**

(ספוגי-מעשיות, מעשהו ממלך עניו)  
**כְּשֶׁצְרִיכִים לִידַע דְּבַר, צְרִיכִים לִידַע**  
ה'קאטאָועס' (היננו: עניני צחוק,  
שקורין 'קאטאָועס') שֶׁל אוֹתוֹ הַדְּבַר.

**כִּי יֵשׁ כַּמָּה מִיְנֵי 'קאטאָועס':**  
**יֵשׁ אֶחָד שְׂמֵכוֹן בְּאֵמַת לְהַזִּיק לְחֵבְרוֹ**  
בְּדַבְּרָיו, וּכְשֶׁחֵבְרוֹ מְקַפֵּיד עָלָיו, אוֹמֵר  
לוֹ: "אֲנִי מִצְחָק!" - כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (משלי כו, יח-  
יט): "כְּמַתְּלֵהֶּלָה וְכוּ' [הִיִּרָה זָקִים חֲצִים וּמֹת], [בֶּן  
אִישׁ רָמָה אֶת רַעְהוּ] וְאָמַר: הֲלֹא מִצְחָק אֲנִי!"

**וְכֵן יֵשׁ אֶחָד שְׂמַתְכוֹן בְּדַרְךְ צְחוֹק, וְאִף-  
עַל-פִּי-כֵן חֵבְרוֹ נִזְוֵק עַל-יְדֵי דְבָרָיו.**

**וְכֵן יֵשׁ כַּמָּה מִיְנֵי 'קאטאָועס'.**

**ל.**

(ספרי-המדות, עניני 'אונאה')  
**[א] עַל-יְדֵי אֹנְאָת דְּבָרִים, הַבְּנִים מֵתִים**  
(בָּנִים עו').

**[ב] כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלוּ, חוּץ מִשְׁעָרֵי אֹנְאָה**  
(בושה לו').

**[ג] הַכֹּל נִפְרַע בְּיַד שְׁלִיחַ, חוּץ מֵאֹנְאָה.**  
וְאֵין הַפְּרָגוֹד נִנְעָל בְּפָנָיו (בושה לו').

**ל.א.**  
(לקוטי-הלכות, אונאה ה, לז)

וְזָה בְּחִינַת 'אסור אונאה', כְּמוֹ שְׂכָתוֹב  
(ויקרא כה, יז): "וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת  
עַמִּיתוֹ וְיִרְאֵת מֵאֲלֹקֶיךָ" וְכוּ' - כִּי כָּל  
הָאֹנְאוֹת וְהַטְּעוּיֹת, הֵם בְּבִחִינַת ה'מַדְמָה'  
שֶׁשָּׁם כָּל הַטְּעוּיֹת, כִּי 'עֵצֶם הַשְּׂכָל-הָאֲמִתִּי'  
הוּא רְחוּק מִכָּל הַטְּעוּיֹת וְהָאֹנְאוֹת, רַק  
ה'מַדְמָה' בְּשָׂאֵינוּ מְבַרֵר, מִשָּׁם כָּל הַטְּעוּיֹת  
וְהָאֹנְאוֹת, וּכְנִרְאָה בְּחוּשׁ: שֶׁה'מַדְמָה' עָלוּל  
לְטְעוּת, וְכַמּוּבָא (לקוטי-מוה"ר"ן ח"א נד).

**וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַטְּעוּיֹת.** הֵן מֵה  
שְׂאָחַד מְטֵעָה וּמֵאֵנָה אֶת חֵבְרוֹ  
בְּאִיזָה עֶסֶק אוֹ מִשְׂאֵ-וּמִתָּן, אוֹ בְּעֵצָה רָעָה -  
שֶׁעַל-זֶה נֵאֱמַר (שם): "וְיִרְאֵת מֵאֲלֹקֶיךָ" כְּמוֹ  
שֶׁדָּרְשׁוּ רַז"ל (בבא מציעא נח:).

**אוֹ מֵה שְׂאָחַד מְטֵעָה אֶת-עֵצְמוֹ, שֶׁזֶה הַנִּגְעַע**  
שְׂכִיחַ בְּרַב בְּנֵי אָדָם - כְּשֶׁאֵין חוֹשְׁבִין  
עַל אַחֲרֵיתָם וְאֵינָם מְשַׁתְּדָלִים בְּתַקְנַת עֵצְמוֹ  
וְיוֹדְעִים קְלָקוּלָם וְעוֹנֹנוֹתֵיהֶם לִנְגַד עֵינֵיהֶם,  
וְאֵינָם מְשַׁתְּדָלִים לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ רוּפֵא-  
נַפְשׁוֹת הָאֲמִתִּי, שֶׁהוּא הַצְּדִיק-הָאֲמִתִּי, וְהֵם  
מְטַעִים אֶת-עֵצְמוֹ.

**וּבְאֵמַת:** גַּם כְּשֶׁאֶחָד מֵאֵנָה וּמְטֵעָה אֶת  
חֵבְרוֹ בְּ'אֹנְאָת-מָמוֹן' אוֹ  
בְּ'אֹנְאָת-דְּבָרִים' - הוּא מְטֵעָה אֶת-עֵצְמוֹ, כִּי  
"גוֹלָל אָבִן אֶלְיוֹ תָּשׁוּב" (משלי כו, כז), כִּי "ה'  
יָרִיב רִיב" (שם כב, כג) שֶׁל הַמְּתַאֲנֶה בְּמָמוֹן, אוֹ  
בְּדַבְּרִים שְׂמֵבִישׁוֹ בְּחָנָם.

**וְכָל אֵלוֹ הָאֹנְאוֹת וְהַטְּעוּיֹת - הֵם כְּלָם עַל-  
יְדֵי 'כַּח-הַמְדָמָה' בְּשָׂאֵינוּ מְבַרֵר**

## לד.

(שיחות-ה"ר"ן קנב)

**לְעֵינַיִן** 'הִנְהַגְת־הַבֵּית' בְּפִרְנָסָה וּמְלַבּוּשִׁים  
וּשְׂאָר צְרִיכֵי-הַבֵּית - עַל-פִּי-רֹב חָסֵר  
לְאָדָם הַרְבֵּה, לָזֶה חָסֵר מְלַבּוּשׁ פָּשׁוּט, וַיֵּשׁ  
שֶׁחָסֵר לָהֶם מְלַבּוּשִׁים חֲשׁוּבִים אוֹ דִירָה וְכוּ',  
שֶׁצְרִיכִין לְהַמְתִּין לִישׁוּעַת-הַשֵּׁם, "וְלִבְלִי  
לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה" (ערויבין יג) לְמַלְאוֹת  
הַחֲסָרוֹן תִּכְבַּד-וּמִיד.

**וְאָמַר** עַל-עֲצָמוֹ: שָׂאֵם לֹא הָיָה מִמֶּתִין  
בְּבִטְחוֹן לִישׁוּעַת-הַשֵּׁם כְּשֶׁהָיָה חָסֵר  
לוֹ אֵיזָה דָּבָר - הָיָה צְרִיךְ לְלוֹזוֹת לְעֲצָמוֹ  
וְלִהְיוֹת בַּעַל-חֹב, עַד שֶׁהָיָה מִכְרָח לְהִיזוֹת  
נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל, כְּמוֹ שְׂאֵנוּ יוֹדְעִים עֵינַיִן  
הַנוֹסְעִים, שֶׁהֵם מִכְרָחִים תָּמִיד לִסְעַע עַל  
הַמְדִינָה מִחֲמַת שֶׁהֵם תָּמִיד בַּעַל-יְחֻבוֹת.

**וְצָרִיכִין** לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ בְּזֶה מְאֹד - פִּי לְכָל  
אָדָם חָסֵר הַרְבֵּה, וְצְרִיךְ לְהַסְתַּפֵּק  
בְּמַעֲוֹט וּלְהִנְהִיג בֵּיתוֹ כְּפִי הַשְּׁעָה וְהַזְמָן. וְאִם  
נִדְמָה לוֹ שֶׁצְרִיךְ מְלַבּוּשׁ אוֹ לְאַשְׁתּוֹ וּבְנָיו,  
אַף-עַל-פִּי שֶׁמִּכְרָח לוֹ, אֵל יִדְחֵק הַשְּׁעָה  
לְלוֹזוֹת וּלְהַקִּיף וּלְהִיזוֹת בַּעַל-חֹב, אֵךְ יִמְתִּין  
עַד שֶׁיָּבֵא עֵתוֹ.

**וּמוֹטָב** שִׁיחָיָה בַּעַל-חֹב לְעֲצָמוֹ אוֹ לְבָנָיו-  
בֵּיתוֹ בְּמְלַבּוּשִׁים, מִלְּהִיזוֹת בַּעַל-  
חֹב לְאַחֲרִים, פִּי בְּכָל עֵינַיִן פִּרְנָסָה צְרִיכִין  
לְהַמְתִּין עַד שֶׁיָּבֹא עֵתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים)  
קִמָּה טו): "עֵינַי כָּל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ, וְאַתָּה נֹתֵן  
לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ".

## לה.

(שיחות-ה"ר"ן טז-שח)

**לְעֵינַיִן** מֶה שֶׁדָּרָךְ הָעוֹלָם לוֹמַר בְּכָל שָׁנָה  
וּבְכָל עֵת: "שֶׁעֲכָשׁוּ אֵינָם עֵתִים  
טוֹבוֹת, וּבְשָׁנִים הַקּוֹדְמִים הָיָה טוֹב יוֹתֵר"

כְּרֵאוּי. הֵינְנוּ: כְּשֶׁאֵין מִשְׁתַּדְּלִין לְחַפֵּשׁ  
וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצְּדִיקֵי-הָאָמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בַּחֲנִינֵת  
רוּח־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל יָדוֹ עָקַר בְּרוּר־הַמְדָּמָה,  
וּכְנִ"ל.



"זְכִי תֹאמְרוּ מֶה נֹאכְלָ? - וְצוּיַתִּי אֶת בְּרַכְתִּי"

(ויקרא כה, כ"א)

- עֵינַיִן 'בְּטָחוֹן' -

## לב.

(ח"א עו)

**מַעֲלַת** הַבְּטָחוֹן: 'בְּטָחוֹן' הוּא בַּחֲנִינֵת  
'הַסְתַּפְּלוּת', שֶׁמִּסְתַּפֵּל וְצוֹפֵה  
בְּעֵינָיו לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד וּבּוֹטָח בּוֹ.

פִּי הַהַשְּׁפָעָה יוֹרֶדֶת מִלְּמַעְלָה תָּמִיד, אֵךְ  
שֶׁהִיא בְּלֹא זְמַן, פִּי לְפַעְמִים דָּבָר  
שֶׁצְרִיךְ לוֹ עֲכָשׁוּ, יָבֹא בְּשֵׁתִים אוֹ שֶׁלֹּשׁ  
שָׁנִים.

**אֵךְ** עַל-יְדֵי 'הַסְתַּפְּלוּת' בְּ'בְטָחוֹן' - עוֹשֶׂה  
לְהַשְּׁפָעָה גְּבוּל וְזְמַן, שֶׁתְּבֹא הַשְּׁפָעָה  
בְּעֵת וְזְמַן שֶׁהוּא צְרִיךְ.

**וְזֶה** פְּרוּשׁ הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קמח, טו): "עֵינַי כָּל  
אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ" - בְּהַסְתַּפְּלוּתוֹ בְּעֵינָיו  
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. עַל-יְדֵי-זֶה (שם): "נֹתֵן לָהֶם  
אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ" - "בְּעֵתוֹ" דִּיקָא, בְּעֵת וְזְמַן  
שֶׁהוּא צְרִיךְ.

## לג.

(ח"א רכה)

**יֵשׁ** כְּמֶה מַעֲלוֹת וּמְדַרְגּוֹת בְּ'בְטָחוֹן' עַד אֵיךְ-  
סוּף, וְכָל מֶה שֶׁהַשְּׁכָל גָּדוֹל בְּיוֹתֵר, יֵשׁ  
לוֹ 'בְטָחוֹן' יוֹתֵר, וּכְפִי הַ'בְטָחוֹן' בֶּן זוֹכֵה  
לְהַרְבוֹת בְּ'צְדָקָה', וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֵה לְהַשְׁלִים  
וּלְתַקֵּן הַדְּבוּר שֶׁהוּא 'גְּדֵר־הָאָדָם'.

**ואמר:** שהוא יודע מבטחון, שאפלו אם  
היה יושב בשדה ממש, היה לו  
בטחון בהשם יתברך שיזמין לו פרנסתו.

### לז.

(תיי-מוהר"ן תצט-תק)

**פעם-אחת** ספר מענין הבטחון, ואמר:  
שיש צדיקים שאין מניחים  
אצלם ממון מיום לחברו, כמו שמספרין  
מכמה צדיקים גדולים שהיו לפנינו, כגון  
הבעל-שם טוב ז"ל, והצדיק הקדוש מורנו  
הרב אלימלך ז"ל, וכיוצא בהם, שבכל יום  
ויום היו מפזרים כל הממון שהיה בידם, ולא  
הניחו אצלם שום ממון מיום לחברו.

**ואמר:** שצריכין להיות לזה בריה גדול,  
להיות חזק בה' בטחון, ולעמד על  
עמדו וכו'.

**וכפי** המובן מדבריו: שהיה חפץ  
ומשתוקק לזכות אותנו, להגיע  
להנהגה הקדושה הזאת למדרגת בטחון'  
הנ"ל: "לבלי להניח שום ממון מיום לחברו!"

### לת.

(תיי-מוהר"ן תקא)

**מכבר** אמר: שחפץ מאד שיהיה לנו  
'פרנסה', אף-על-פי ש'בטחון' גם-  
כן טוב-מאד, אף-על-פי-כן טוב-מאד  
בשזוכין שיש לו מעמד פרנסה, כי במקום  
'עבודת הבטחון', במקום זה יעשה עבודה  
אחרת.

**כי** אם לא יהיה לו מעמד פרנסה, ויהיה  
לו בלבול-הדעת, ויצטרך בכל פעם  
לחזק עצמו במדת הבטחון - במקום זה  
יעסק בעבודה אחרת והתחזקות אחר בשאר  
עניני עבודת השם.

וכו'! - ענה ואמר: "הלא אדרבא, השם-  
יתברך מנהיג עתה העולם יפה יותר מקדם!"  
[אדרבא דער אייבערשטער פירט היינט שענער די  
וועלט!]

**וכל** דבורים ושיחות כאלו - הם מן היצר-  
הרע, להכביד הצער ולהגדיל דאגת  
הפרנסה כאלו עכשו אפס תקנה.

**ובאמת** הוא שקר וכזב כי השם יתברך  
מפרנס ומכלכל העולם תמיד  
ובכל דור ובכל שנה וכו'. ומה שצועקים:  
"שהימים הראשנים היו טובים מאלה" -  
כבר צוח שלמה על זה וסתר דבריהם (קהלת ז,  
י) וכו'.

**וכן** עכשו בודאי הפחירה חפשית, ובודאי  
יש בח עתה גם עתה לכל אחד ואחד  
לברח מדאגות ושיחות של צער כאלה,  
ולבטח בהשם, ולקבל על עצמו עמל-  
התורה תחת עמל המור של דאגת העולם-  
הזה.

**ובודאי** יפרנסו השם יתברך, כי השם-  
יתברך מפרנס העולם תמיד באז  
פן עתה - אדרבא, השם יתברך מנהיג  
העולם בכל פעם יפה יותר וכו'.

### לו.

(תיי-מוהר"ן קי)

**ספר:** שהיה עני שבוע אחד, ופעם-אחת  
לא היה לו מה לאכל בערב, והלך  
בשדה פדרפו, ומצא פאטשיילע אחת עם  
גרויפן [כעין מטפחת עם גריסים], והביא לביתו  
לבשל.

**וכפי** הנשמע מפיו: שזה הדבר היה יקר  
בעיניו כמוצא שלל רב, על שהיה לו  
בטחון בהשם יתברך, והשם יתברך הזמין  
לו פרנסה בשדה.



## מ.

(ספר-המדות, עניני 'בטחון')

[א] מי שאין לו בטחון, הוא דובר שקרים, ועל-ידי שקרים אין יכול לבטח באמת (אמת

כט; בטחון ה"ו).

[ב] על-ידי אמונה, יכול לבוא לבטחון

(אמונה לב).

[ג] כשפא על אדם איזה בוששה, בידוע שאין

לו בטחון (בוששה יד).

[ד] על-ידי בטחון, לא יבוא עליו בוששה

(בוששה טז).

[ה] מי שיש לו בטחון, אין לו שום פחד

(בטחון א; פחד טו).

[ו] על-ידי בטחון, בא שלום (בטחון ב).

[ז] בטחון, בא על-ידי יראת-שמים (בטחון ג;

יראה כב).

[ח] על-ידי אמונה, יבא לבטחון (בטחון ד).

[ט] מי שבטוח בהשם-יתברך, הקדוש-

ברוך-הוא מצילו מפל צרות ובפרט מהריגה

(בטחון ז).

[י] על-ידי בטחון, אין אדם צריך לחברו, גם

אין אדם מכלימו (בטחון ח).

[יא] על-ידי בטחון, אדם נצול מדאגה

(בטחון ט).

[יב] על-ידי בטחון, יזכה לידע שמות

הקדש (בטחון י).

[יג] מי שאין לו מדת הבטחון, ישמר את-

עצמו שלא לביש שום אדם, גם יזהר

להתפלל בכונת-הלב (בטחון יא).

[יד] מי שיש לו בטחון, לא יתקצרו ימיו

(בטחון יב).

ואה-על-פיי-כן אמר: "שהעקר הוא

'בטחון'". - ואמר בזה-

הלשון: "נאר בטחון" [רק בטחון].

## לט.

(בוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן ח"ב ג)

ר' א. מבארדיטשוב, היה חתן עשיר גדול,

והיה לו בעצמו מעות הרבה - ורבו ז"ל

צוה עליו: "שלא יעשה שום עסק, רק לעסק

יוזם ולילה בתורה ותפלה!"

ושאל אותו השאלה הידוע: "מה נאכל"?

- והשיב לו: "וועסטו זיין א

מקבל!" [שתהיה מקבל]! - ונתמלא מאד ברגז

גדול, ולא נסע לרבנו ז"ל ב' שנים, ובתוך-כך

ירד מנכסיו.

עד שמלא נפשו לשוב ולנסע לרבנו ז"ל,

ואז טפח לו על כתפיו: "נו אברהמ'ל,

ווער האט אויסגעפירט? וועסטו מיך כאטש

איצטער פאלגן, וועסטו זיין א שיינער

מקבל, און אז נישט וועסטו זיין א

פערז'ווערטער מקבל".

[נו אברהמ'ל, מי נצח? אם לפחות עתה תצית לי, תהיה

מקבל יפה, ואם לא, תהיה מקבל חלוד]!

וכן הוה, כי הקשה ערפו ולא רצה לצית -

כי היה איש חיל ומשביל ומבין בכל

עסקי משא-ומתן, ומלמד בכתב ולשון, והיה

קשה עליו מאד להטות שבמו לסבל

בפשיטות על תורה, ולהיות מקבל.

עד שנתקיים בו מבון ממש בכל הנ"ל.

ואחר-כך הודה ולא בוש.

[טו] מי שאין לו בטחון, יקום קדם אור הבקר ויאמר בקשות בקול־רם (בטחון יג).

[טז] על־ידי שתיקה, יזכה לבטחון (בטחון יד).

[יז] על־ידי זהירה מלתן תקיעת־פה, יזכה למדת הבטחון. גם על־ידי שלא יתחבר עם רשעים (בטחון טו).

[יח] על־ידי הנפה, נאבד הבטחון (בטחון טז).

[יט] מי הירדן, הם סגלה לבטחון (בטחון יז).

[כ] על־ידי הבטחון, האדם נתקרב להשם־יתברך (בטחון יח).

[כא] מי שבוטח בעפ"ם, דילה דילהון (בטחון יט).

[כב] מי ששומר מהרהורי עבודה־זרה, זוכה בכל פעם לבטחון, עד שאינו דואג מה יאכל למחר, והוא במדרגת (תהלים סח, כ): "ברוך ה' יום יום" (בטחון ח"ב ב; הרהורים ח"ב ב).

[כג] מי שיש לו בטחון מנעריו, הוא נצול מגזלנים (גנבה־וגזלה טז).

[כד] בשתרצה לילך בדרך, תקשר את־עצמך קדם במדת הבטחון, ועל־ידי־זו לא יגז רגלך (דרך ז).

[כה] על־ידי בטחון, נמתק הדין, ונמשך החסד (המתקת־דין כט).

[כו] על־ידי בטחון, לא יבאו לך מחשבות־רעות (הרהורים לג).

[כז] ההתנשאות בא, על־ידי הבטחון שבשעת צרה (התנשאות כא).

[כח] מי שבטחוננו על אחרים, בא לידי הנפה (חנפה ו).

[כט] על־ידי בטחון, האדם נפלט מצרותיו (ישועה יב).

[ל] על־ידי בטחון, תזכה להבין שישועתך מאת הקדוש־ברוך־הוא ולא מאדם (ישועה יד).

[לא] על־ידי בטחון, יזכה לשמח בהסד השם־יתברך (ישועה יז).

[לב] על־ידי בטחון, יעשה לך חסד (ישועה כ).

[לג] על־ידי בטחון, לא יוכלו השונאים להרע לך (מריבה מד).

[לד] על־ידי בטחון, אויביו לא ישמחו בצרתו (מריבה נ).

[לה] מי שאין בטחוננו באלקיו, על־ידי־זו באים מלחמות ומריבות (מריבה צח).

[לו] על־ידי בטחון תנצל מפחד (פחד ג).

[לז] על־ידי בטחון, בא שמחה (שמחה יז).

[לח] על־ידי רדיפת שלום, בא לבטחון (שלום ה).

[לט] על־ידי בטחון, הקדוש־ברוך־הוא שומע תפלתו (תפלה לא).

[מ] על־ידי בטחון, תפלתו של אדם נשמעת (תפלה סח).



"והארץ לא תמכר לצמתת פי לי כל הארץ"  
(ויקרא כה, כג)

**מא**

(לקוטי־הלכות, חזמת־מקצועות ב, ג)

עקר המשא־ומתן בקרקעות, דהינו: מה שמוכרין וקונין קרקעות - הוא רק

מחמת שהאמונה בעצמה, היא בביכול בגלות, ועקר גלותה כדי שתברר ברורים, בידיעה.

**ובשביל-זה** יש מכירה וקנין בקרקעות בעצמן - כי על-ידי המשא-ומתן שקונין ומוכרין את הקרקע ויוצאת מרשות לרשות, על-ידי-זה היא מבררת בכל פעם ברורים חדשים ועולה מן הגלות.

**וזה** בחינת (ויקרא כה, כג): "והארץ לא תמכר לצמתת פי לי כל הארץ", "פי לי" דיקא - פי הארץ היא בבחינת אמונה, ועל-כן "לא תמכר לצמתת" פי-אם לפי שעה עד היובל, כדי לברר ברורים חדשים אצל הלוקח, פי כל הברורים הוא על-ידי אמונה, שהוא בחינת קרקע'.

**ובכל-פעם** שיוצאת הקרקע מרשות לרשות - הוא בחינת גאולה, כי מבררת על-ידי-זה ברורים חדשים, שעל-ידי-זה תשלם האמונה ותבוא הגאולה.

**וזה** שמזכר בתורה כמה פעמים לשון הגאולה בקניית ומכירת קרקע, כמו שכתוב (שם שם, לא): "גאולה תהיה לו" וכו', וכן הרבה כמה פעמים - פי הוא בחינת גאולה - פי בכל פעם שיוצאת הקרקע שהוא בחינת אמונה, מרשות לרשות, כדי לברר ברורים חדשים פנ"ל - היא מתקרבת אל הגאולה.

**[שיך להפטר פרשת בהר]:** וזה שרמז השם-יתברך לירמיה הנביא ענין הגאולה על-ידי קניית קרקע, כמבאר שם בירמיה: שבעת שהלכו ישראל בגלות אמר לו השם-יתברך (ירמיה לב, ז): "הנה הנמאל בן דודך בא אליך לאמר קנה את שדי" וכו'. וקנה את השדה, ובשרו השם-יתברך על-

ידי-זה: "שעתידין להגאל ויקנו שדות", כמו שכתוב (שם לב, מד): שדות בכסף יקנו" וכו'.

**ולכאורה** הדבר תמוה: מפני מה רמז לו את הגאולה על-ידי-זה דיקא, על-ידי קניית שדה! - אך באמת: קניית שדה בעצמה, מרמז על בחינת הגאולה, פנ"ל.



"וכי ימוך אחיה ומטה ידו עמך, והחזקת בו"  
(ויקרא כה, לה)

אל תניחהו שיירד ויפל ויהיה קשה להקימו, אלא תזקוהו משעת מות היד. (רש"י; ספרא בהר ה)

## מב.

(שיחות-הר"ן חכ)

**ויותר** ויותר מזה צריך כל אחד ואחד לחזק את חברו, לבל יפל בדעתו משום דבר שבעולם. ואפלו אם הוא יודע בעצמו שהוא כמו שהוא, אף-על-פי-כן יחזק את חברו, פי את חברו בקל יותר לחזק מלחזק את-עצמו, פי "אין חבוש מתיר את-עצמו" (ברכות ה:).

**וכשיזכה** לבלי להפיל את חברו, אף-על-פי שידע בעצמו שהוא רחוק מעבודתו, אדרבא יחזקו בכל מיני התחזקות ויחיהו וישיבהו בכל מיני דבורים המשיבין את הנפש וכו', על-ידי-זה יכול להיות שאחר-כך יזכה גם הוא לחזר ולשוב לעבודת-השם על-ידי-זה.

## מג.

(לקוטי-הלכות, פסח ו, יב)

"וכי ימוך אחיה ומטה ידו עמך והחזקת בו" (ויקרא כה, לה). פרש רש"י: "אל תניחנו לפל אלא תחזיק בו עד שלא יפל".

**אבל** בְּשִׂמְלוֹהָ לֹא גְמִילוֹת חֶסֶד – אֲזִי יִכּוֹל  
לְהַחְזִיקוֹ, עַד שִׁירְחִיב יָדָיו וַיִּסְלַק לֹא,  
וְאֲזִי יִצִּילוּ מַלְאָחֵי הַיָּמִים מִקְבֵּל כָּלֵל.



”אל תקח מאתו נשך ותרבית וגו', וחי אחיה עמו”  
(ויקרא כה, לו)

### מה.

(לקוטי הלכות, רבית ג, א – על-פי  
לקוטי מוהר”ן ח”א כג, צוית צדק)

”אל” תקח מאתו נשך ותרבית וחי אחיה  
עמו” (ויקרא כה, לו), ”והי” דיקא – כי  
צריכין לשבר תאנות-ממון, שהוא בחינת  
הלוואה, בחינת רבית, בחינת עבודה-זרה,  
חשך, מיתה’.

**רק** להאמין בהשם: שכל השפע מאתו  
יתברך. ומה שהיה יכל להרויח בממון  
זה שפלוה לחברו, זמן לו השם-יתברך  
בכפלים ממקום-אחר, כי ”מלוה ה' חונן דל”  
וכו' (משלי יט, יז). ו'אמונה' הוא 'אור-הפנים',  
בחינת 'חיים'. וזהו בחינת: ”והי אחיה עמו”  
– ”והי” דיקא פנ”ל.



”את כסףך לא תתן לו בנשך, ובמרבית  
לא תתן אכלך” (ויקרא כה, לד)

### מו.

(ספר-המדות, עניני רבית')

[א] הרבית מפסיד היראה (יראה ח”ב ח; ממון  
ח”ב טו).

[הרב מטשענהרין ז”ל צין לשמות-רבה לא, ו: ”כל  
מי שלוקח רבית, אין ירא אלקים”. וצין לשמות-רבה  
לא, יג: כל מי שנוטל רבית מ ישראל, אינו ירא מן  
המקום].

כי ה'עניות' חסוֹשָׁלוֹם, הוא מהתגברות  
הכבד על המח חסוֹשָׁלוֹם, ועל-פן  
(ערובין מא:): ”העניות מעבירו על דעת קונו”  
– כי דעתו מתבלבל, מחמת שהתגבר חס-  
ושלום אחיזת הכבד. וכל מה שמתגבר  
יותר ה'עניות', נחלש ה'דעת' בכל-פעם  
יותר, וכמו-פן מתגבר חסוֹשָׁלוֹם ה'כבד'  
יותר.

ומחמת-זה: ה'עני' הוא ב'כעס' תמיד –  
כי ה'כעס' הוא בחינת ”כבד  
כועס” (ברכות סא:), בחינת 'עניות'. ומחמת-זה  
(בבא-קמא צב:): ”בתר עניא עניותא אזיל” [אחר  
העני הולכת העניות].

**ועל-פן** זה שמרחם על העני ומשפיע לו  
פרנסה – הוא מחיה נפשו ממש,  
ויכול להצילו מן העניות לגמרי.

כי על-ידי-זה שנותן לו ומחיה נפשו  
ומרחיב דעתו – מתגבר ה'דעת' על  
ה'כבד'. וכל מה שמתגבר ה'דעת' נכנע  
ה'כבד', שעל-ידי-זה מתבטל ה'עניות', פנ”ל.

### מד.

(לקוטי הלכות, ערב ב, ב)

”גדולה גמילות חסדים מן הצדקה” (ספח  
טז:), כמו שכתוב ”וכי ימוך אחיה  
וכו', והחזקת בו” (ויקרא כה, לה), וכמו שפרש  
רש”י שם: ”עד שלא נפל, אחד יכול  
להקימו. משנפל, עשרה אין יכולין  
להקימו”.

כי כשהוא כבר עני, ומכרח לקבל 'צדקה'  
– אזי הוא 'מקבל' ממש, ואזי היא  
בבחינת 'רגליו', ואזי קשה להקימו – כי שם  
בבחינת 'רגליו', שם עקר אחיזתם, בבחינת  
'רגליה ירדות' וכו' (משלי ה, ה), פנ”ל.



[ב] המלוה ברבית, נכסיו מתמוטטין ואינן עולין (ממון צה).

[ג] המלוה ברבית, אינו מוצא מי שילמד עליו זכות (ממון ח"ב טז).

**מז.**

(לקוטי הלכות, רבית ב, א - על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א כג, 'צוית צדק')

**על-כן** אסור לקבל רבית - כי אסור לקבל שום רוח ופרות מן החוב, כי ה'חוב' הוא בחינת 'עבודה-זרה' שאין בה שום רוח ופרות מן החוב, כי (זהר משפטים קג): "אל אחר אסתרס ולא עבד פריך".

**נמצא:** שאין בה'חוב' שום רוח ופרות, וזה פשרוזה לקבל רוחים ופרות מהחוב, הוא פוגם ב'אסור עבודה-זרה', כאלו מיקר חסוֹשְלוֹם שם אלילים, כאלו יש בה פרות חסוֹשְלוֹם, כי באמת אין שם שום פרות כנ"ל.

**ועל-כן** זה שלוקח רבית, לסוף אין נשאר בידו כלום, כמו שאמרו רז"ל (בבא מציעא עא): "המלוה ברבית, נכסיו מתמוטטין" - כי הוא בחינת "מלי דכדיבי" (בכורות ח:), בחינת 'תאות-ממון', שהוא 'שקר גמור', שנדמה שפרוית, ולסוף אין נשאר בידו כלום, כי הוא בחינת 'שקר' כנ"ל.

כי "אל אחר אסתרס ולא עבד פריך", ואי אפשר שיהיה פרות גמורין מהחוב, רק שהוא מטעה עצמו, ורוצה לקבל פרות מהחוב, כאלו יש פרות חסוֹשְלוֹם להעבודה-זרה, ועל-כן פוגם בפגם עבודה-זרה. וזה אסור החמור של רבית, שהוא אסור חמור מאד, כי הוא בחינת אסור עבודה-זרה' ממש, כנ"ל.

וזה שאמרו רז"ל על המלוה ברבית (בבא מציעא עא): "שהוא ככופר בכל התורה בלה" - כי הוא בחינת 'עבודה-זרה', 'שכל המודה בה, ככופר בכל התורה בלה" (ספרי ראה ב), כי הוא כמודה בעבודה-זרה ממש, כאלו מודה חסוֹשְלוֹם, שיש פרות בעבודה-זרה, כי הוא רוצה לקבל 'פרות', מן בחינת 'חוב', שהוא בחינת 'עבודה-זרה' וכו', כנ"ל.

וזה בחינה שנקרא אסור רבית: "נשך" (שמות כב, כד; ויקרא כה, לו; דברים כג, כ) - בחינת 'נשיכת הנחש', כמו שפרש רש"י (שמות כב, כד): "שנשך הוא כנשיכת הנחש" וכו'.

כי הוא בחינת 'נשיכת הנחש' ממש, בחינת (ישעיה סה, כה): "ונחש עפר לחמו", בחינת (בראשית ג, יד): "ועפר תאכל כל ימי חיך", 'עפר' הוא בחינת 'עצבות', 'אנפין-חשוכין', כמו שאמר רבנו ז"ל שם (תורה ח"א כג).

וזהו עקר 'נשיכת הנחש', בחינת 'ועפר תאכל' וכו' - שזהו בחינת 'תאות-ממון', בחינת אסור רבית, בחינת 'עבודה-זרה' וכו', כנ"ל, עין שם בסוף המאמר היטב.



"כי עבדי הם וכו', לא ימכרו ממפרת עבד" (ויקרא כה, מב)

**מח.**

(ספורי-מעשיות, מעשה יא, מן-מלך וכן-שפחה שנתחלפו)

**והלכה** המילדת והחליפה הולדות, למען תראה מה יצמח מזה ואיך יפל דבר. והחליפה הולדות, והניחה בן-המלך

אֶצֶל הַשִּׁפְחָה, וּבִן־הַשִּׁפְחָה אֶצֶל הַמֶּלֶכָה וכו'.

וְזֶה ה'בֶּן־מֶלֶךְ' הָאֵמֶת, שֶׁנִּקְרָא 'בֶּן הַשִּׁפְחָה', הֵיחָד שֶׁטָּבְעוּ נִמְשָׁךְ לְנַמוּס הַמֶּלְכוּת, אֲךָ שֶׁהֵיחָד נִתְגַּדֵּל בְּבֵית הָעֶבֶד וכו'.

עָנָה וְאָמַר ה'בֶּן־מֶלֶךְ' הָאֵמֶת שֶׁנַּעֲשֶׂה עִתָּה 'מֶלֶךְ', אֶל 'בֶּן־הַשִּׁפְחָה הָאֵמֶת': "עִתָּה אֲנִי מִבֵּינְךָ, שֶׁאֲנִי 'בֶּן־הַמֶּלֶךְ' בְּאֵמֶת, וְאַתָּה 'בֶּן־הַשִּׁפְחָה' בְּאֵמֶת!



"לא תרדה בו בפרך" (ויקרא כה, מג)

**מ.ט.**

(לקוטי־הלכות, שכירות־פועלים ב, ב)

נִמְצָא לְהֵלֵךְ בַּפְּסוּק (ויקרא כה, נה): "כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים".



"כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, עֲבָדֵי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (ויקרא כה, נה)

**נ.**

(ח"ב ה, טו)

יֵשׁ בְּחֵינֵת 'בֶּן', שֶׁמְחַפֵּשׂ בְּגִזְזֵי־אֲדָמֶלֶכָּא כְּמוֹ 'בֶּן'. וְיֵשׁ בְּחֵינֵת 'עֶבֶד', שֶׁאֵין לוֹ רֶק לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדָתוֹ שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ, וְאֲסוּר לוֹ לְשֹׂאֵל שׁוּם טַעַם וְחֻקִּירָה עַל עֲבוֹדָתוֹ, כִּי הוּא מְחַיֵּב רֶק לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ, דְּהֵינּוּ עֲבוֹדָתוֹ שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ לַעֲשׂוֹת.

אָבֵל יֵשׁ בֶּן, שֶׁהוּא אוֹהֵב כָּל־כָּךְ אֶת אָבִיו, עַד שֶׁמְחַמֵּת הָאֲהָבָה, הוּא עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה עֶבֶד, מַה שֶׁעֶבֶד פְּשוֹט צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת, וְהוֹלֵךְ וְקוֹפֵץ בְּתוֹךְ הַסּוּלָלוֹת הַגְּדוֹלָה, בְּתוֹךְ

קִשְׁרֵי הַמִּלְחָמָה, וּמְגַלְגֵּל עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי רֶפֶשׁ וְטִיט כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְאָבִיו, מַה שֶׁאֶפְלוּ עֶבֶד פְּשוֹט לֹא הָיָה עוֹשֶׂה עֲבוֹדוֹת כַּאֲלוֹ.

וְאִזִּי כִּשְׁאָבִיו רוֹאֶה אֲהַבְתּוֹ הַחֲזָקָה כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁמִּשְׁלִיךְ עֲצָמוֹ לְעֲבָדוֹת גְּמוּר בְּשִׁבִיל אֲהַבְתּוֹ - אִזִּי מְרַחֵם עָלָיו וּמְגַלָּה לוֹ גַּם מַה שֶׁאֵין נִמְסָר אֶפְלוּ לְבֶן. שֵׁישׁ מְקוֹמוֹת שֶׁגַּם הֵבֵן אֲסוּר לְכַנֵּס לְשֵׁם, הַשְּׂגוֹת שֶׁגַּם הֵבֵן אֵינּוּ מְשִׁיג אוֹתָם.

הֵינּוּ: שֶׁנִּתְגַּלָּה לוֹ בְּחֵינֵת (בְּרֻכּוֹת ז): "צַדִּיק וְרַע לוֹ, רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, שֶׁגַּם מֹשֶׁה בְּחֵיזּוֹ לֹא הִשִּׁיג זֹאת".

**נא.**

(חיי־מוהר"ן סו - שינך להספור: "דע שיש שני מיני פלטיין, באחד דר מלך, ובאחד דר עבד", בהשיחות שאחרי ספורי־מעשיות)

כְּשֶׁעוֹבְדִין הַשֵּׁם וְעֵדִין הוּא בְּבֵחֵינֵת 'עֶבֶד', עֵדִין הוּא בְּבֵחֵינֵת 'אֲרוּר' חֲסִידֵי־שְׁלוֹם. וְיֵשׁ בְּחֵינֵת 'עֶבֶד בְּקִדְשָׁה', בְּחֵינֵת (דְּבָרִים לז, ה): "מֹשֶׁה עֶבֶד ה'".

[עֵינוּ לְקוּטִי־הֶלְכוֹת, בְּרֶפֶת־הַשַּׁחַר ג, בְּאֲרֵיכוֹת - בְּעֵינֵינוּ עֲבוֹדַת־הַשֵּׁם בְּבֵחֵינֵת 'עֶבֶד', עַל־פִּי סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת מַעֲשֵׂה יֵא, מִבְּנֵי־מֶלֶךְ וּבִן־הַשִּׁפְחָה שֶׁנִּתְחַלְפוּ.]

**נב.**

(לקוטי־הלכות, ברפת־השחר ג, מג"מ)

יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים פְּעָמִים בְּשֵׁם 'עֲבָדִים' לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, וּפְעָמִים בְּשֵׁם 'בְּנִים', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא כה, נה): "כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם"; "לֹא יִמְכְּרוּ מִמִּכְרַת עֶבֶד" (שם פְּסוּק מו).

כי בחינת עבד' ממש, אין אחיזה בהם, בחינת: "לא ימכרו ממכרת עבד" - כי הם 'עבדים-דקדושה', "עבדי ה' אשר הוציאם מארץ מצרים מבית עבדים" - מבחינת 'עבדות', שזה היה עקר הגלות, על-ידי התגברות 'עבדות דסטרא-אחרא'.

ופעמים נקראים בשם 'בנים', כמו שכתוב (שמות ד, כב): "בני בכורי ישראל", וכמו שכתוב (דברים יד, א): "בנים אתם לה' אלקיכם" וכו' - כי צריכין שני בחינות הנ"ל, בתחלה בהכרח שתהיה העבודה בבחינת 'עבדות', ואחר-כך זוכין לבחינת 'בן'.

שבתחלה צריכין לעבדו יתברך בבחינת 'עבדות', כי מחמת 'גשמיות-הגוף' נקרא בשם 'עבדות'. ועל-ידי-זה מכניעין ומבטלין 'עבדות דסטרא-אחרא'. ואחר-כך זוכין לשבר ולבטל הגוף לגמרי, עד שנקראין בבחינת 'בן' (עין-שם באריכות).

**נג.**

(לקוטי-הלכות, שכירות-פועלים ב, ב - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ז, פי מרחמם ינהגם')

על-כן הזהירה התורה על כל אחד מישראל שלא יהיה עבד, כמו שכתוב (ויקרא כה, נח): "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם" וכו', כמו שאמרו רז"ל (קדושין כב):

כי 'עבדות' הוא בחינת 'עונות'. כי עקר 'קדשת-ישראל' הוא בחינת 'מלכות וחרות', בחינת (שבת סז): "כל ישראל בני מלכים הם".

ועל-כן בשאחד מישראל נופל לאיזה בחינה של עבדות מחמת דחקו ועניותו, הוא רחמנות גדול עליו - כי איש

ישראל לפי דקותו ורוחניותו, אינו יכול כלל לשא עליו 'על העבדות', כי 'על העבדות' הוא בחינת ה'משאוי של עונות' ממש, שאי-אפשר לישראל לשא עליהם כלל משאוי זה, אפלו יום אחד.

ועל-כן החמירה התורה מאד בעבד עברי (שם שם, מג): "לא תרדה בו בפרך" וכו', וכן בכמה דברים, עד שאמרו רז"ל (קדושין כב): "הקונה עבד עברי, כקונה אדון לעצמו".

כי התורה החמירה מאד מאד, להקל מאחינו בני ישראל על העבדות, לבל יהיה עליו מטל 'על העבדות', שהוא בחינת 'זהמת-הנפש' - כי איש ישראל אינו יכול לשא עליו כלל על העבדות כנ"ל.

ועל-כן אפלו בשכר נמכר לעבד חס-ושלום, אף-על-פי-כן צריך להקל עליו העל בכל מה דאפשר - כדי שלא יתגבר עליו חס-ושלום, בחינת 'זהמת-הנפש', על-ידי על העבדות הקשה.

כי כל מה שמקלין עליו העבודה - נחלש ונכנס בחינת 'זהמת-הנפש', שהוא בחינת 'על העבדות', כנ"ל.

ועל-כן אפלו ב'שכיר-יום', אף-על-פי שאינו עבדות ממש - מאחר שהוא 'בחינה של עבדות', שהשפיר עצמו לעבד מלאכת חברו, החמירה התורה מאד, בשכרו לפרעו בזמנו דיקא וכו' (ויקרא יט, יג; דברים כד, טו) - כי איש ישראל אינו יכול לשא עליו כלל 'על עבדות' וכו'.



"את שבתתי תשמרו, ומקדשי תיראו"  
(ויקרא כו, ב)

**נד.**

(ח"ב סז)

**שַׁבַּת'** שהוא **שְׁמָא דְקַדְשָׁא בְרִיךְ-הוּא** (זמר יתרו פח:), הוא בחינת 'פח-הראות', בחינת (תקוני-זמר קכו): "תלת גִּנְיִן דְעֵינָא, וּבַת-עֵינִין", שְׁנַמְשָׁךְ מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם.

**וְעַל-כֵּן** בְּכָל-מָקוֹם שֶׁנִּזְכָּר בְּגִין 'בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ' נִזְכָּר 'שַׁבַּת', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא יט, ל; כו, ל): "את שבתתי תשמרו, ומקדשי תיראו" - כי ה'מקדש' הוא גם-כן בחינת 'עינים', כי 'שבת' הוא בחינת ה'גִּנְיִן' הַמְאִירִין לְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ.



"אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלקים"  
(ויקרא כה, לח)

"להיות לכם לאלקים" - שכל הדר בארץ-ישראל, אני לו לאלקים. וכל היוצא ממנה, כעובד עבודת-אלילים. (רש"י: כתבות קי: ספרא בהר ה)

**נה.**

(ח"א מד)

**"כָּל** הַדֶּר בַּחוּץ-לְאֶרֶץ, דּוֹמָה כְּמִי שְׂאִין לֹא אֱלוֹקִי. וְכָל הַדֶּר בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, דּוֹמָה כְּמִי שְׂיֵשׁ לֹא אֱלוֹקִי" (כתבות קי:).

**וְעַל-יְדֵי** 'מְחַאֲת-כַּף' בַּתְּפִלָּה - אָזִי הוּא דֶר בְּאוֹרֵא דְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְ"יֵשׁ לֹא אֱלוֹקִי", וְנִתְבַּטַּל מְחַשְׁבוֹת עַבּוּדֵי-עַבְדֵי.

**וְתִפְלָה'** - היא בחינת 'אמונה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות יז, יב): "וַיְהִי יָדְיוֹ אֲמוּנָה עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ", וְתַרְגּוּמוֹ: "פְּרִישָׁן בְּצִלוֹ".

**וְנָגַד אֲמוּנָה'** - הם ה'כפירות מחשבות עבד'ים. וְתַקְוָנָם: עַל-יְדֵי תְּמִידוּן, עַל-יְדֵי אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי מְחַאֲת-כַּף.

**נו.**

(ח"א קנה)

**כְּשֵׁישׁ** לוֹ 'אֲמוּנָה' - אָזִי אֵין מְזִיק לוֹ שׁוּם דְּבַר, וְאֵינוֹ יֵרָא מְשׁוּם אָדָם וְשׁוּם דְּבַר, וּמִתְפַּלֵּל בְּחִיוֹת פְּרָאוּי, וְנוֹסֵעַ לְהַצְדִּיק - כִּי אֵינוֹ מִתְיָרָא וּמִתְפַּחַד מְשׁוּם עֲנָן שְׁבַעוֹלָם.

**וְזָה** בְּחִינַת 'אֶרֶץ-אֲפִים' - שְׂאִין שׁוּם דְּבַר יָכוֹל לְבַלְבֵּל אוֹתוֹ, רַק יַעֲצֹר רוּחוֹ, כִּי לֹא אִכְפַּת לֹה שׁוּם דְּבַר, רַק עוֹשֶׂה אֵת שְׁלוֹ בְּזִרְיוֹת וּשְׁמַחָה.

**וְ'אֶרֶץ-אֲפִים'**, תְּלוּי בְּ'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל' - כִּי שָׁם זֹכִים לְבְּחִינַת אֶרֶץ-אֲפִים. כִּי 'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל', הוּא בְּחִינַת 'אֲמוּנָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים לו, ג): "שָׁכַן אֶרֶץ וְרַעַה אֲמוּנָה", וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (כתבות קי:): "כָּל הַדֶּר בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, דּוֹמָה כְּמִי שְׂיֵשׁ לוֹ אֱלוֹקִי".

**נִמְצָא:** שֶׁעַקֵּר עֲבוּדַת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, זֹכִין עַל-יְדֵי 'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'אֲמוּנָה', בְּחִינַת 'אֲרִיכַת אֲפִים'.

**וְעַקֵּר** גְּדֹל הַהִשְׁתַּוְּקוּת וְהַהִתְלַהֲבוֹת שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוֹ עָלְיוֹהַשְּׁלוֹם לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל - הִיָּה רַק בְּשִׁבִיל 'מִדַּת אֲרִיכַת אֲפִים', שֶׁזֹּכִין שָׁם.

**וְצָרִיךְ** כָּל אָדָם לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ: "שְׂיִהְיֶה לוֹ כְּסוּפִין וְגַעְגּוּעִים לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל". וְגַם: "שְׂיִהְיֶה גַעְגּוּעִים לְכָל הַצְדִּיקִים לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל".

## פְּרָקִי אָבוֹת - פְּרָק רְבִיעִי

"איזהו חכם, הלומד מפל אדם, שנאמר (תהלים קיט, צט): 'מפל מלמדי השפילתי פי עדותיך שיחה לי'" (משנה א)

### א.

(ח"א לד, ד-ח בפסוק)

יש בכל אחד מישראל דבר יקר, שהוא בחינת נקדה - מה שאין בחברו, פ"מעשה דאבי ואבא אמנא, שהשיבו לו: לא מצית למעבד פעבדא דאבא אמנא" (תענית כא:).

ובחינה הזאת שיש בו יותר מחברו - הוא משפיע ומאיר ומעורר לב חברו, וחברו צריך לקבל התעוררות ובחינה הזאת מפניו, כמו שכתוב (תרגום על ישעיהו ג, ג: "וקרא זה אל זה"): "ומקבלין דין מן דין".

וגם צריך כל אדם לדבר עם חברו ביראת שמים, כדי לקבל התעוררות בלבו מהנקדה שיש בחברו יותר מפניו, כמו שכתוב: "ומקבלין דין מן דין".

כי זאת הבחינה שיש בחברו יותר מפניו, הוא בחינת נקדה, ושם שורה האהבה הנקרא 'בהן'. והנקדה הזאת, הוא בחינת צדיק לגבי חברו. והנקדה הזאת מאיר ללב חברו, הנקרא 'ואו'.

וכשמדבר עם חברו ביראת שמים - מקבל הנקדה שבלב חברו בלי לבוש.

ולפעמים מקבל הנקדה מחברו, על ידי דברים אחרים שמספר עמו, כי

יש לפעמים שיכולין לקבל אור והתעוררות לעבודת השם יתברך, מהנקדה של חברו - על ידי שיחת חלין שמדברין עמו.

ואז מקבלין אור הנקדה על ידי התלבשות - כי לפעמים צריכה הנקדה להתלבש, והיא מתלבשת בדבורים אלו, והוא מקבל ממנה.

### ב.

(עלים לתרופה, יום ג, ב דחנכה תר"ד)

ותבלה ימיה בתורה, כי זאת נחמתנו בענינו וכו'. ובשיחה עם אנשי שלומנו חברים ידידים שיחיו, שרב דבורם היא בהתכלית הנצחית, ובדברי תורתו הקדושה.

### ג.

(לקוטי הלכות, נטילת ידיים לסעודה ונו)

"איזהו חכם הלומד מפל אדם" (אבות פ"ד מ"א) - בודאי אין פונתו: שיסתפק בזה לבד במה שילמד מפל אדם, ולא ילמד מרב כלל - כי הלא כבר הזהירונו רבותינו ז"ל (אבות פ"א מ"ו): "עשה לך רב, וקנה לך חבר", ואמרו (ברכות מז:): "שכל מי שאינו משמש תלמיד חכם, אפלו קרא ושנה וכו', הרי זה עם הארץ".

וכמה וכמה הפליגו רבותינו ז"ל: לילך ולבקש רב וחכם, אפלו במרחקים, וכל החכמים שבעולם, כלם קבלו מרבים, שקבלו מרבים, עד רבי הראשון שהוא משה רבנו עליו השלום.



אך בננת התנא הוא: "איזהו חכם" - שפבר קבל החכמה פראוי, מרבו האמת, עד שראוי לקרות אותו גם-כן בשם 'חכם' - הוא: "הלומד מפל אדם" - הינו: פשקבל מרבו בחינת הרמזים'.

פי מי שקבל חכמת רבו פראוי, על-ידי שהבין הרמזים' שלו - אזי הוא יכול ללמד מפל אדם, ולהבין מפלם רמזים' להתקרב להשם-יתברך.

ובמו שפכתב אדמו"ר ז"ל (בהתורה "ויחי מקץ - זכרון" סימן נד): "שהשם-יתברך מצמצם את-עצמו מאין סוף ועד אין תכלית, ומרמז לכל אחד רמזים בכל יום להתקרב לעבודתו, על-ידי כל מחשבה דבור ומעשה" וכו'.

אבל להבין כל זה: צריכין להיות בקי מאד בדברי התורה שקבל מרבו, עם הרמזים' שבהם. ואז יוכל למצא דברי תורתו-הקדושה, בכל השיחות שבעולם, עד שילמד ויבין מהם חכמות ועצות אמתיות להתקרב לעבודתו יתברך.

פי בכל השיחות שבעולם, יש בהם תורה נעלמת, רק שצריכין לתת לב לזה, ולהיות בקי היטב בחדרי התורה שקבל מרבו.

וזהו שפביא הפסוק (תהלים קיט, ט): "מפל מלמדי השכלתי פי עדותיך שיחה לי" - שפכל השיחות שבעולם, אני מוצא עדותיך' שהוא ה'תורה'.

ועל-ידי-זה: "מפל מלמדי השכלתי" - פי בודאי זה שמוצא בכל השיחות שבעולם דברי-תורה הנעלמים שם - הוא יכול ללמד מפל אדם, ולהבין

ולהשפיל מפל דברייהם ושיחותם, רמזים' להתקרב להשם-יתברך, כמו ששמעתי ממונו ז"ל (שיחות-ה"ר רד): "שמי שבקי היטב וכו'".

(שמי שבקי היטב בתורתו ובשיחותיו הקדושות דהינו בספריו הקדושים - ראוי לו למצא כל שיחות העולם בתוך תורתו הקדושה. ואין שום שיחה וענין בעולם שלא יוכל השלם למצא בתוך תורתו).

נמצא: ש"הלומד מפל אדם" - זה בחינת החכם שמבין הרמזים של רבו, שעל-ידי-זה יכול "ללמד מפל אדם", כנ"ל.



"איזהו גבור, הפובש את יצרו" (משנה א)

ד.

(ח"א עב)

גם למעלה בפביכול אצלו יתברך מצינו בחינת יצרה-הרע, כמו שדרשו חז"ל (בראשית-רבה יב, טו; רש"י בראשית א, א): "בתחלה עלה במחשבה לברא את העולם במדת הדין, שזה בחינת יצרה-הרע'. ואחר-כך בפביכול שבר היצרה-הרע, ושתף מדת רחמים" וכו'.

ומזה הכח, נשתלשל ונמשך כח למטה לשבר ה'יצרה-הרע' - פי לולא זאת לא היה כח לשבר ה'יצרה-הרע'.

וכן מבאר בגמרא (יומא ס"ט): "זו היא גבורת גבורתו שפובש את יצרו, שנותן ארד-אפים לרשעים". נמצא מבאר: שמה שהשם-יתברך פובש מדת הדין ומאריך אפו - הוא בחינת 'שבירת היצרה-הרע' אצלו יתברך.



[תכנן פוננתו בזה לא באר היטב, אך כפי מה שהבנתי משיחתו: שאין מועיל שום עצמה למעט תאונת-נאוף, רק להתחזק להיות "גבור לכבש את יצרו" (אבות פ"ד מ"א) - והשם יעזר לו לסלק תאונה זאת מאתו].



**"איזהו עשיר השמח בחלקו" (משנה א)**

**ח.**

(ח"א יג, א)

**איִתָּא** בְּזִהְרָא (פְּנִיחָא דְּרַב רְבִי) : "רוּחָא נָחַת לְשַׁבְּךָ חֲמִימָא דְּלִבָּא, וְכֹד נָחַת רוּחָא, לְבָא מְקַבֵּל לָהּ בְּחֻדְוָה דְּנִגְוִנָא דְּלִיּוֹאִי".

[רוח יורדת לשבך חמימות הלב, וכשהרוח יורדת, הלב מקבל אותה בשמחה של נגון הלויים].

**"רוחא"** - זה בחינת 'צדקה', שהיא 'רוח נדיבה' (תהלים נא, יד) - על-ידו מקררין חמימות תאונת-מזון'.

**זָה** בְּחִינַת (שם עו, יג) : "יבצר רוח נגידים" - שֶׁה'רוּחַ' מְמַעֵט תְּאוֹת ה'נְגִידוֹת' וְהַעֲשִׂירוֹת.

**"נְגוּנָא דְּלִיּוֹאִי"** - זה בחינת 'משא-ומתן באמונה', ששמח בחלקו ואינו אץ להעשיר, פי ה'נְגִינָה' זה ה'משא-ומתן', כמו שפתיב (שם פא, ג) : "שאו זמרה ותנו תוף".

**"חֻדְוָה"** - זה ש"שמח בחלקו" (אבות פ"ד מ"א). - ונתבטל בחינת (בראשית ג, ט) : "בזעת אפיק תאכל".

**ט.**

(ח"א כג, ה-בסוף)

**הַמְשַׁקֵּעַ** בְּתְאוֹת-מְמוֹן, אִינוּ בּוֹטְחִים בְּהַשֵּׁם, כִּי הוּא עוֹבֵד כָּל עַבְדוֹ.

**ה.**

(ח"א קמד)

**"הַצִּיּוֹ לָהּ וְהַצִּיּוֹ לָכֶם"** (פְּסָחִים סח:). וְהַצִּדִּיק, אֶפְלוּ בְּזֹאת הַחֲצִי, הוּא כּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ וְאוֹחֵז אֶת תְּאוֹתוֹ בְּיָדוֹ.

**ו.**

(ח"א רמט)

**עֵקֶר** הַגְּבוּרָה בְּהַלֵּב, כִּי מִי שֶׁלְּבוֹ חֶזֶק וְאִינוּ מְתִירָא מְשׁוּם אָדָם וּמְשׁוּם דְּבַר, יְכוּל לַעֲשׂוֹת גְּבוּרוֹת נוֹרָאוֹת וְלִכְבֹּשׁ הַמְּלַחְמוֹת עַל-יְדֵי חֶזֶק וְתַקְוָה לְבוֹ שְׂאִינוּ מְתִירָא וְרִץ לְתוֹךְ תַּקְוָה הַמְּלַחְמָה.

**זָה** בְּחִינַת (אבות פ"ד מ"א) : **"איזהו גבור הכובש את יצרו"**.

**זָה** בְּחִינַת 'גבורות שמשון' שְׁנֵאָמַר בּוֹ (שׁוֹפְטִים יג, כה) : "וְתַחַל רוּחַ ה' לַפְעַמּוֹ בְּמַחְנֶה דָן בֵּין צִרְעָה וּבֵין אֲשֵׁתָאֵל" - שְׂבִאוֹתֵן הַמְּקוֹמוֹת צָלְחָה עָלָיו רוּחַ הַשֵּׁם וְלָבַשׁ גְּבוּרָה, דְּהֵינּוּ שְׂבִיא לֹא חֶזֶק וְתַקְוָה גְּבוּרָה בְּלֵב, וְעַל-יְדֵי-זָה עָשָׂה גְּבוּרוֹת נוֹרָאוֹת.

**ז.**

(ח"א רנג)

**"מעוט שנה"** (אבות פ"ו מ"ו) - מְמַעֵט 'תְּאוֹת-נְאוּף'. כִּי יֵשׁ אִישׁ בְּאָדָם שְׂמִיזָה בּוֹעֲרִין בּוֹ כָּל הַתְּאוֹת, וְעַל-יְדֵי "מעוט שנה", נֶחְלָשׁ וְאִין לֹא כַח לְבַעַר, אִךְ שְׂמִזִּיק לְהַמְחַ 'מעוט שנה'.

**וְכֵן 'רְבוּי שְׁנָה'** - כְּשֶׁהָאָדָם מְכַרִּיחַ עֲצָמוֹ לִישָׁן הַרְבֵּה, גַּם זֶה מְחַלֵּשׁ וּמְמַעֵט הָאִשׁ הַנִּלְוֵל, וְגַם זֶה מְזִיק לְהַמְחַ.

**רַק כְּשִׁישָׁן בְּמִדָּה פְּרָאוּי** - אֲזִי תְאוֹת הַמְשַׁגֵּל בְּתַקְפָּה וְכַחַה, כִּי לֹא נֶחְלָשׁ הָאִשׁ הַנִּלְוֵל.

**"איזהו מכבד, המכבד את הבריות, שנאמר (שמואל-א ב, ל): פי מכבדי אכבד ובזי יקלוי" (משנה א)**

**יא.**

(לקוטי הלכות, גטילת יידיים לסעדה ונח)

**"איזהו מכבד המכבד את הבריות. שנאמר: פי מכבדי אכבד ובזי**

**יקלוי" (אבות פ"ד מ"א) - עקר החכמה והדעת: הוא לידע ולהאמין, פי "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו, ג), והשם יתברך בוחר בעבודת התחתונים שבזה העולם, שהם דרימטה, ובהם עקר התגלות כבודו יתברך וכנ"ל.**

**ועל-כן בודאי "צריכין לכבד את הבריות" - פי בזה מכבד את השם יתברך.**

**פי צריך להאמין שבכל אחד מישראל מלבש כבודו יתברך, פי מכל אחד מישראל אפלו הגרוע שבגרועים, כל זמן שהוא בכלל האמונה הקדושה, השם יתברך מקבל ממנו כבוד והתפארות פרטי, פי על ישראל גאנותו וכבודו וגדלו, כידוע (עבודת הקדש, ח"ב פי"ח).**

**ועל-כן בודאי צריך לכבד את כל אחד ואחד. ועקר הכבוד הוא לדבר עם כל אחד מהתכלית להכניס בו יראת-שמים, וכן לקבל ממנו בבחינת (ישעיה ו, ג תרגום יונתן): "ומקבלין דין מן דין" - שזהו בחינת "הלומד מכל אדם" שהתחיל בזה.**

**פי זה עקר ה'כבוד', בבחינת (שמות רבה לח, ה): "אין כבוד אלא תורה". וכמו שהזהיר אדמו"ר ז"ל בתורה הנ"ל: ש"כל אדם צריך לעסק בזה להכניס הדעת בחבריו" וכו' כמו שכתוב שם. וזה עקר**

**אד': "ואני אבטח בך" (תהלים נה, כד) - שתוכל להזמין לי פרנסתי בסבה קלה, ואהיה שמה בחלקי, ולא אהיה משקע בתאות-ממון'.**

**ואי-אפשר להמשיך שפע ומזונות ולהרויח 'ממון' הנקרא 'ממון', דהינו 'ממון דקדשה', שיהיה שמה בחלקו שזהו עקר העשירות, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ד מ"א): "איזהו עשיר השמה בחלקו" - פייאם על-ידי שבירת 'תאות-ממון'.**

**וזה בחינת (תגינה יב.): "שדי", שאמר לעולמו די" - דהינו 'ששמה בחלקו', ואמר די' למה שיש לו, ואינו מתאוה יותר, שזהו בחינת שבירת 'תאות-ממון' שזוכין על-ידי 'שמירת הברית'.**

**י.**

(ספורי מעשיות, מעשה ט מחכם ותם)

**ומנהגו (של התם) היה: שהיה תמיד בשמחה גדולה מאד, והיה רק מלא שמחה תמיד, והיו לו כל המאכלים וכל המשקות וכל המלבושים וכו'.**

**ובאמת היה מרגיש באכילתו הלחם, טעם כל מאכל ומאכל שהיה רוצה, מחמת תמימותו ושמחתו הגדולה וכו'. והיה רק מלא שמחה וחדוה תמיד.**

**[ובסוף הספור, בתרגום מאידיש]: והבן היטב מה שמספרים: איך יכולים לעבר זה העולם עם לחם ומים ועם 'פעלץ', ויהיה לו חיים יותר טובים ויותר שמחים, מהחכם הגדול ביותר והעשר הגדול ביותר, כמו שאנחנו רואים שהם תמיד מלא יסורים - ולבסוף בודאי הוא טוב רק לה'תם' שהסתפק במה שהיה לו והיה בשמחה תמיד.**

כבוד השם יתברך פנ"ל ועל-כן הביא הפסוק "פי מכבדי אכבד" - פי זה עקר כבוד השם יתברך, פנ"ל:

"ובזי יקלו" - הם המבזים את בני-אדם, ומוצאים חסרונות בכל אדם, וכשרואים את אחד שרוצה להתקרב להשם יתברך - מבקשים ומחפשים למצא בו מומין וחסרונות ומבזין אותו (עין שיחות הר"ן ק"ט).

והרי הם פאלו מבזין בפיו את השם יתברך, שכל כבודו על-ידי מעשה התחוננים, והעקר על-ידי התקרבות הרחוקים מאד להשם יתברך, כמו שנתבאר כמה פעמים בדברינו, ועל-כן נאמר עליהם "ובזי יקלו".

אבל "המכבד את הבריות", ומקיים (שם משנה ג): "אל תהי בז לכל אדם", וחותר ומשתדל לדבר עם כל אחד מהתכלית להכניסו אל הקדשה, שזה עקר הכבוד, בודאי הוא מכבד את השם יתברך, ועליו נאמר: "פי מכבדי אכבד".

**יב.**

(לקוטי הלכות שבת ו, ח)

באמת: מי שהוא חכם אמת, יכול לקבל חכמה ורמזים להתקרב להשם יתברך, אפלו מתקף הסטרא-אחרא ומחכמי אמות-העולם, פי בכל-מקום יש בהעלם איזה טוב בבחינת (מלאכי א, יא): "בכל מקום מקטר מגש לשמי".

רק שאר בני-אדם, אסורים לספן עצמן לפני השם - שלא יהיה נלכד שם חס-ושלום, אבל הצדיק יכול לקבל חכמה גם מהם, בבחינת (אבות פ"ד מ"א): "איזהו חכם הלומד מפל אדם וכו'".

**יג.**

(לקוטי הלכות, חובל בחברו ג, ה)

עקר שלמות ה'כבוד-דקדשה' של ישראל הוא: שכל אחד מישראל יבטל עצמו מאד נגד חברו, ויבטל כבודו מפני כבוד חברו. וזהו עקר שלמות ותקון הכבוד.

כמו שאמרו רז"ל (אבות פ"ד מ"א): "איזהו מכבד המכבד את הבריות, שנאמר (שמואל-א ב, ל): 'פי מכבדי אכבד וכו' - פי כבוד ישראל הוא כבוד המקום ברוך-הוא'.

מכל-שפן וכל-שפן התלמידי-חכמים והצדיקים והפשרים שבדור, בודאי ראוי להם לכבד זה את זה ביותר, מאחר שיש להם חלק יותר בה'כבוד-דקדשה', פי כל מי שהוא גדול במעלה יותר, יש לו חלק גדול יותר בה'כבוד-דקדשה'.



"הוי רץ למצוה קלה, ובורח מן העברה. שמצוה גוררת מצוה, ועברה גוררת עברה. ששכר מצוה, ומצוה, ושכר עברה עברה" (משנה ב)

**יד.**

(ח"א ה, ב)

על-ידי המצות שאנו עושים, יכולין אנחנו לידע בין קדם גזר-דין' ל'אחר גזר-דין', ולידע מה שנגזר על העולם ואיך להתפלל בעבורם.

ודוקא בשעושי המצוות בשמחה גדולה כל-כף, עד שאין רוצה בשום שכר עולם-הבא, אלא שיזמין לו הקדוש-ברוך-הוא מצוה אחרת בשכר מצוה זאת, כמאמר חז"ל (אבות פ"ד מ"ב): "שכר מצוה מצוה".

כי הוא נהנה מהמצוה בעצמה, והוא משמח כל-כף בעשייתה, עד שממאס בקל מין שָכר - ונמצא שעולם-הבא שלו בהמצוה בעצמה.

וזה בחינת 'נביא' שמתנבא ב"זה הדבר" (במדבר ל, ב), בחינת 'נביאות משה' (רש"י שם), בבחינת 'אספקלריא-המאירה', כמו אדם הרואה דבר מקרוב בראיה יפה וברה, כמו כן הוא נהנה מהמצוה בעצמה, ושכרו נגד עיניו.

והשמחה של הקדוש-ברוך-הוא מלבשת בהמצוות, כי הם אחדותו. ומי שעושה המצוה בשמחה מהמצוה בעצמה, פשנכנס בהשמחה שבמצוה, הוא נכנס בשמחת הקדוש-ברוך-הוא, שמשמח במעשיו.

טו.

(ח"ב נט)

"יש זריז ונשכר, זריז ונפסד" (פסחים נ:). כי דע: כי "מצוה גוררת מצוה" (אבות פ"ד מ"ב), שהמצוה גוררת את חברתה.

ובודאי יש איזה בחינה 'בין המצוות' מה ש'בין מצוה למצוה', שמקשר מצוה אחת לחברתה, אשר על-ידי-זה, המצוות נגדרים אחת אחר חברתה.

ובאמת: זאת הבחינה בעצמה 'בין המצוות', היא גם-כן יקרה מאד. ועל-כן צדיק מנעוריו שהולך מדרגא לדרגא, מפסיד על-ידי הזריזות, כי בשרץ בזריזות ממצוה למצוה, מפסיד את בחינת הקדשה 'בין מצוה למצוה', כי עובר ומדלג על הבחינה הזאת, כי המצוה בעצמה הולכת אליו, כי נמשכת ונגררת אליו על-ידי המצוה

ראשונה שגוררת השנייה, ואזי יוכל לדלג ולעבר מה שהוא 'בין המצוות', ועל-כן הוא "זריז ונפסד".

אבל בפשוטה קצת - יוכל בתוך-כף להשיג גם הבחינה ש'בין המצוות'.

וכל-זה למי שהולך בדרך-השם פסדר מנעוריו. אבל מי שצריך לעשות תשובה, הוא צריך דוקא להיות זריז גדול מאד, למחר ולרוץ להמלט על נפשו, ואסור לו לשהות כלל לעמד ולהתישב.

כי 'בעלת-תשובה' אינו הולך מדרגא לדרגא כלל, ואין בינו ובין הקדשה שום בחינה הנ"ל, כי צריך להתחיל מחדש, וצריך לרוץ ולדלג אל הקדשה. ואיש כזה הוא "זריז ונשכר".

טז.

(שיחות-הר"ן פט)

יש חבילות חבילות של עברות רחמנא-לצלן, כי "עברה גוררת עברה" (אבות פ"ד מ"ב), הינו פשאדם עובר עברה חס' ושלוס, אזי 'עברה ראשונה', גוררת אותו לעשות עברות אחרות השיכים לה דיקא.

וכן בפעושה עברה אחרת, גוררת גם-כן עברות השיכים לה, כי כל עברה גוררת עברות השיכים לה ונגררין אחריה, אבל לא עברות שאין שיכים לה.

וזה בחינת 'חבילות חבילות עברות' חס' ושלוס - כי עברה הראשונה עם העברות שנגררו אחריה, השיכים לה, הם בחינת 'חבילה אחת של עברות'. וכן עברה אחרת' עם ה'עברות השיכים לה, הם 'חבילה אחרת' וכו', עד שנעשו חס'ושלוס 'חבילות חבילות של עברות'.

**ומכל** 'חבילה' ו'חבילה', נבראת פת אחת של מחבלים ומקטרגים (אבות פ"ד מ"א: "העובר עברה אחת, קונה לו קטגור אחד"), והמחבלים צועקים: "הב לנא חיי הב לנא מזוני!" - כי הוא ה'בעל-עברה', ה'בעל' של ה'עברה', וצריך לתן להם 'חיי ומזוני'.

**ואפלו** ה'עברות האחרות' השיכים ל'עברה הראשונה' שנגררו אחריה, צריך לתן להם גם-כן 'מזונות', ואף-על-פי שהיה מוכרח לעשותן פי עברה הראשונה גררה אותן. פי יש להם טענה: "היה לך לעשות מצוה תכף אחר עברה הראשונה, והיתה המצוה מגנה עליו!" - על-כן צריך לתן לכלם מזונות וחיות.

**והתקון** הוא: "שילמד לעשות ולקיים השלש-עשרה מדות של רחמים וחסדים".

**כי** על-ידי-זה מעורר ה'שלש-עשרה מדות העליונים של רחמים, ועל-ידי-זה נכנעין ועוברין המחבלים.

**בבחינת** (סליחות): "מעביר ראשון ראשון" - שהקדוש-ברוך-הוא מעביר עברות הראשונים שבכל חבילה וחבילה. ואזי 'שאר העונות' שב'חבילה', שבים אל השם-יתברך, והוא יתברך נותן להם חיות.

**אף** מאין הקדוש-ברוך-הוא נותן להם חיות?! - כי יש בסטרא-אחרא בבחינת 'ראשון לראשונים', שהוא ראשון להעברות הראשונים, כי כלם נמשכים ובאים על-ידו, ועל-כן הקדוש-ברוך-הוא נותן העונות עליו, ונמשך להם חיות ממנו.

**וזוה** שאנו מבקשים (תהלים עט, ח): "אל תזכר לנו עונת ראשנים" וכו' - לבל

יזכר לנו 'עונות הראשונים' שבכל 'חבילה' וחבילה של עונות. דהינו: שיעביר ראשון ראשון שבכל חבילה וחבילה, שעל-ידי-זה ממילא נסתלקין כל שאר העונות שבכל חבילה וחבילה.

**ז.**

(לקוטי-הלכות, ברפת-הריח וברפת-הודאה, ה.)

**וזוה** בבחינת (אבות פ"ד מ"ב): "הוי רץ למצוה קלה ובורח מן העברה שמצוה גוררת מצוה ועברה גוררת עברה ששכר מצוה מצוה ושכר עברה עברה".

**כי** כל מה שעושין איזה מצוה - זוכין לרצון חזק יותר להשם-יתברך, פי זהו התכלית והשכר של המצוה כנ"ל. ועל-כן "מצוה גוררת מצוה" - פי נכנעין ונתבטלין ה'מניעות' שמונעין מהמצוה השניה, על-ידי 'תקף-הרצון' שזכה על-ידי 'מצוה הראשונה' כנ"ל. פי על-ידי 'תקף-הרצון', משברין כל ה'מניעות' כנ"ל.

**וכן** להפך: "עברה גוררת עברה" - פי על-ידי ה'עברה', שהיא על-ידי שהתגברו עליו המונעים שהם המסיתים והמפתים, עד שהעבירוהו מדעתו, עד שלא היה יכל להתגבר ב'תקף-הרצון-דקדקשה' עליהם, עד שעבר מה שעבר - על-ידי-זה התגברו ביותר ה'מניעות', פי "כשזה קם זה נופל" (רש"י בראשית כה, כג - על-פי פסחים מב.).

**ועל-כן** "עברה גוררת עברה" - על-ידי שנהלש הרצון-דקדקשה על-ידי ה'עברה'.

**וזוהו**: "ששכר מצוה מצוה, ושכר עברה עברה" - פי עקר השכר של המצוה, הוא 'מצוה', שהיא בבחינת 'רצון', ששם 'שרש' כל המצוות' שהם 'רצונו



יתברך, שרצה: שזאת המצוה תהיה כף, וזאת המצוה כף, כמו שכתוב במקום אחר (לקוטי מוה"ר ח"א לד) וכו'.

**ועל-כן** בקל יכולין לשוב מכל העברות אם ירצה באמת, כי עקר הוא הרצון. ותכף כשיתגבר וירגיל את-עצמו: "שיהיה לו רצונות חזקים דקדשה, להתקרב להשם-יתברך ולצדיקיו!" - ולא ירפה את הרצון! - בודאי יוכל להתגבר על כל המניעות הבאים על-ידי העברות וחטאות-נעורים שלו, ובודאי ישבר בלם, ויזכה לחיים-נצחיים.

כי עקר פגם העברה הוא: מה שנחלש הרצון-דקדשה על-ידי העברה פנ"ל, שעל-ידי-זה "עברה גוררת עברה". ועל-כן נדמה לו: "שאי-אפשר לו לצאת ממה שנלבד בו!"

**אבל** ה'בחירה', הפשיית תמיד. ו"תשובה קדמה לעולם" (פסחים נד.). והשם-יתברך נתן כח באדם: שאפלו אחר כל העברות והחטאים חסו-שלום, יש לו כח עדין, להתגבר ברצונות חזקים להשם-יתברך, שעל-ידי-זה ישבר כל המניעות ויתקרב להשם-יתברך פנ"ל.

**ועל-כן** הזהיר התנא: "הוי רץ למצוה קלה" וכו', "רץ" דיקא - כי צריכין לרוץ למצוה בזריזות גדול, כי זה סימן על תקוף חשקו ורצונו החזק. ועל-כן "רץ" לשון רצון, בחינת (שירי-השירים א, ד): "משכני אחריה נרוצה", שפרושו גם לשון רצון, כמו ששמעתי מפי אדמו"ר ז"ל בשם צדיק אחד, וקלסיה.

כי שניהם אחד - כי הריצה והזריזות הגדולה לדבר-מצוה, זה סימן על תקוף

הרצון והחשק, שעל-ידי-זה דיקא זוכין לגמר המצוה ולעשות מצוה אחרת וכו', וכנ"ל.

**יח.**

(לקוטי-הלכות, חלה ג, ה)

**"לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבש שנים"** (משלי לא, כא), דרשו רז"ל (תנחומא ראח יג): **"לבוש שנים"** - שהתורה בופלת דבריה בכל המצוות. כמו שכתוב: **'השב תשיב, העניק תעניק, נתון תתן, פתח תפתח'** וכו'.

**הינו:** שהתורה בופלת דבריה ברב המצוות. ללמד: שעקר קיום המצוות יהיה בשביל לעשות מצוה אחרת בשכר מצוה זאת, כמו שאמרו (אבות ד, ב): **"ששכר מצוה מצוה"**.



**"אל תהי בז לכל אדם"** (משנה ג)

**יט.**

(ח"ב א, י)

**יש** שלש עבודות שמפסידין עבודות התפלה, שלש מדות, שהם בחינת עבודות דסטרא אחרא הינו: א. **"אל תהי בז לכל אדם"** (אבות פ"ד מ"ג), שלא לבזות שום אדם וכו'.

**'בזוי אנשים'** הוא בחינת 'עבודה', כמו שמצינו באחי יוסף: על שבזו אותו ולא האמינו שהוא יהיה מלך, נפלו לבחינת 'עבודות', ואמרו לו: **"הננו לך לעבדים"** (בראשית נ, יח).

**וצריך** לצאת משלש-עבודות אלו, ואז זוכין לעבודת התפלה, ואז יכולין

להתרפאות בכל־דבר שבעולם, אפלו בלהם ומים.

**נ.**

(ספר־המדות, אמונה ח"ב ה; רפואה ח"ב א)

דע: שיש לכל עשב ועשב כח מיוחד לרפאות איזה חולאת מיוחדת.

וכל־זה אינו אלא למי שלא שמר אמונתו ובריתו, ולא שמר את־עצמו מלעבר על (אבות פ"ד מ"ג): "אל תהי בז לכל אדם".

אבל מי שיש לו אמונה בשלמות, והוא גם־כן שומר הברית, ומקים "אל תהי בז לכל אדם" - אין רפואתו תולה בחלקי עשבים המיוחדים לחולאתו, אלא נתרפא בכל מאכל ומשקה, בבחינת (שמות כג, כה): "וברך את לחמך וכו'. ואין צריך להמתין עד שיתרמי לו עשבים המיוחדים לרפואתו.

**נא.**

(לקוטי־הלכות, ערלה ד, טז - על־פי לקוטי־מוהר"ן ח"ב א, תקענו ממטלה, המובא לעיל)

צריכין לקיים גם בעצמו (אבות פ"ד מ"ג): "אל תהי בז לכל אדם", שלא לעבר על אסור שפיכות־דמים חס־ושלום, כמבאר שם בהתורה הנ"ל: שהאסור "אל תהי בז לכל אדם", הוא אסור שפיכות־דמים, עיני־שם.

על־כן גם לבזות את־עצמו ביותר עד שיוכל לפל על־ידי־זה חס ושלום - הוא בודאי אסור חמור, כי הוא אסור שפיכות־דמים שאסור גם בעצמו, כמו שכתוב (בראשית ט, ו): "שפך דם האדם וכו'. ויאך את דמכם לנפשותיכם" (שם ט, ה).

ודרשו רז"ל (בבא־קמא צא:): ומובא בפרוש רש"י (שם): "לרבות השופך דם עצמו" - כי צריכין לדון את־עצמו לכף־זכות, כמבאר בהתורה "אזמרה לאלקי בעודי" (ח"א רפב) - כי מי יודע את מקומו וכו'.

**נב.**

(לקוטי־הלכות, גבית־חוב מהלקוחות ואפותיקי ד, ט"י יב - על־פי לקוטי־מוהר"ן ח"ב א, תקענו ממטלה, המובא לעיל)

הצדיק־האמת שייכול לעשות ראש־השנה, שהוא דן את הכל לכף־זכות - הוא ההפך מ'בזוי אנשים'.

כי הוא מקיים (אבות פ"ד מ"ג): "אל תהי בז לכל אדם" - וחותר בכל פחו, להוציא את הכל מ'חרפות ובזיונות, ולהכניסן לתוך 'כבוד־דקדושה', כי הוא מקיים (שם פ"ב מ"ד): "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו", וכמו שכתוב שם בהתורה (ח"ב א, יד), עיני־שם.

ו'משיח' יעסק בזה ביותר - להעלות הכל מבזיון לכבוד, ולקיים בתכלית השלמות: "אל תהי בז לכל אדם" - לבלי לבזות שום אדם שבעולם, רק לעסק עם הכל לתקנו, להעלותו מבזיון, ל'כבוד־דקדושה'.

ומשם היה שרש 'מרדכי הצדיק' וכו' - הפך 'המן' שהיה מבזה את הכל - כי הוא משתדל להעלות את כל אדם מ'בזיון' ל'כבוד', כנ"ל.

כי הצדיק־האמת, טרח ויגע ובזה עצמו בכל הבזיונות וכו', כי הצדיק מבזה את־עצמו, בבחינת (תהלים טו, ד): "נבזה בעיניו נמאס".

אבל שאר בני־אדם, כלם חשובים בעיניו מאד, אפלו הגרוע והפחות מאד - כי

הוא מקיים בשלמות: "אל תהי בז לכל אדם" - כי הוא בבחינת "מקומו של עולם" (בראשית רבה סח, ט) - שדן את הכל לכפיזכות וכו'. ורוצה לזכות את הכל, אפלו הגרוע שבגרועים, כי הוא מקיים בשלמות: "אל תהי בז לכל אדם".

**אבל** פליטה: אם זה הפזוי רוצה בתקונו של הצדיק.

**אבל** כשזה הפזוי, אינו חפץ בברכת תקון של הצדיק, אדרבה! הוא מבזה ומחרף את הצדיק בכל הבזיונות, ושופך דמו בבושות ובזיונות רבות, עד שרוצה גם לשפך דמו ממש חסדו שלום, עם כל הנלוים אליו, חסדו שלום וכו' - על-כן איש כזה, בודאי אסור לזכותו, ואסור לחמל עליו, כי "הבא להרגך" וכו' (סנהדרין עב.).

**וכל** מה שמכניעין ועוקרים יותר קלפת הקן שמבזה הכל - פמוכן מתגבר פח הצדיק, שמקיים "אל תהי בז" וכו' - שמכבד ומזכה את הכל, וממשיך קדשת השופר של ראשה שנה ויזבל, שעלידיעה דנים את הכל לכפיזכות וכו'.

**מקום** (אבות פ"ד מ"ג), נמצא: שכל אדם יש לו שעה. וכשעוסק במשאומתו, יכול להיות: שבאותו השעה שיש לו ירויח ממון הרבה, מאחר שאותה השעה היא שלו. על-כן יכול להיות שיזמין לו השם-יתברך איזה הצלחה גדולה בעסק שלו שהוא עוסק, ויכול להרויח באותה השעה שלו רוח גדול.

**אבל** כשהוא 'מלמד' - אזי כשמגיע לו השעה שלו שהוא שעת הצלחה שלו, אזי התלמיד מביא לו 'פשטידא טובה' וכיוצא, עם זקה, מעות ראשי-חדש, וכזה יוצאה ועוברת שעה שלו שהוא שעת הצלחתו, בדבר שטות כזה, וכיוצא בו.

**וכן:** "אין לך דבר שאין לו מקום" (אבות שם), וכשהוא דר בעיר גדולה ששם מצויים עסקים גדולים - אזי יכול להזדמן לו איזה דבר גדול שיתעשר בו, פי שם הוא מקומו, כי "אין לך דבר שאין לו מקום". אבל בעיר קטנה - שם יזדמן איזה דבר שבוש ופחות להרויח בו, פי הכל לפי המקום.



**"מאד מאד הוי שפל רוח" (משנה ד)**

**"ש'אין לך אדם שאין לו שעה, ואין לך דבר שאין לו מקום" (משנה ג)**

**נד.**

(ח"א יא, ז)

**נג.**

(חיי מוהר"ן תסה)

**יש** 'ענוה' שהיא תכלית הגדלות, שהוא ענו מחמת שהוא יודע שהגדלות מבזה מאד, על-כן הוא ענו כדי להתיקר ולהתכבד. **וצריכין** להתרחק מגדלות בתכלית עד קצה האחרון, כמאמר חז"ל (משנה ד): **"מאד מאד הוי שפל רוח"** - שהגדלות הוא מנפילות ההתפארות והגאווה של הקדוש-ברוך-הוא, והוא בחינת "שבע

**אמר:** רצונו שכל אנשי-שלומו לא יהיה אחד מהם מלמד, וכמה פעמים דבר מזה. גם אמר: שטוב לענין פרנסה לדור בעיר גדולה.

**ואמר** בדרך צחות: **"ש'אין לך אדם שאין לו שעה, ואין לך דבר שאין לו**

בְּתֵי עֲבוּדֵה־זָרָה, שְׁעַל־יְדֵי־זָהָה גָּלוּ יִשְׂרָאֵל  
מֵאַרְצָם" (גטין פח.). וְעַל־יְדֵי־זָהָה עֵדוּן לֹא  
חֲזַרְנוּ לְאַרְצֵנוּ, מִחֲמַת שְׂרוּדָפִים אַחַר הַכְּבוֹד  
עַל־יְדֵי הַגְּדֻלוֹת רַחֲמָנָא־לְצַלָּן.



"כָּל הַמְּחַלֵּל שֵׁם־שָׁמַיִם בְּסֵתֶר, נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ  
בְּגִלוּי. אֶחָד שׁוֹגֵג וְאֶחָד מִזִּיד בְּחֻלּוֹל־הַשֵּׁם"  
(משנה ד)

## כה.

(ספר־המדות, בנים יד)

בְּנִים גְּדוּלִים אֵינָם מֵתִים בְּעוֹזֵן אֲבוֹתֵיהֶם.  
אֲבָל בְּמָקוֹם שֵׁשׁ חֻלּוֹל־הַשֵּׁם,  
אֲפֹלו גְּדוּלִים מֵתִים.



"כָּל הַנְּהַנֶּה מִדְּבַר־תּוֹרָה, נוֹטֵל  
חַיּוֹ מִן הָעוֹלָם" (משנה ה)

## כו.

(ח"א קנז)

אִם יִתְדַבֵּק עֲצָמוֹ לְדַבְרֵי־הַתּוֹרָה הַיּוֹצֵאִים  
מִפִּי הַצַּדִּיק, תָּמָה אָנִי אִיךָ אֲפָשָׁר  
אַחֲר־כֵּן לְסַבֵּל וְלַחֲפֹץ חַיֵּי הָעוֹלָם־הַזֶּה. וְזֶהוּ  
(אבות פ"ד מ"ה): "כָּל הַנְּהַנֶּה מִדְּבַר־תּוֹרָה,  
נוֹטֵל חַיּוֹ מִן הָעוֹלָם".



"כָּל הַמְּקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה מֵעַנִּי,  
סוֹפּוֹ לְקַיְמָה מֵעַשָׂר" (משנה ט)

## כז.

(ח"א לח, ד)

'תְּקוּן־הַדְּבוּר': הוּא עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה  
שֶׁלּוֹמְדִין בְּצַר לְאָדָם,

בְּעִנְיֹת וּבְדַחֲקוֹת, שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת 'לִילָה',  
שָׂאז שְׁלֹטְנוֹתָא ד'קַץ כָּל בְּשָׁר" (בראשית ו, יג -  
וְעַיִן בְּפָנִים בְּאַרְיִכוֹת). כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (איוב שם): "קַץ  
שָׁם לְחַשְׁךְ", וְכָתִיב (בראשית א, ה): "וְלַחֲשָׁךְ  
קָרָא לִילָה".

אֲזִי נוֹפְלִים כָּל הַמְּקַטְרָגִים הַשּׁוֹלְטִים עַל  
הַדְּבוּר', וְאִז הַדְּבוּר' יוֹצֵא בְּשִׁיר  
וְשִׁבַח וְהַלְל' לְהַקְדוֹשׁ־שְׁבָרוּד־הוּא וְכוּ', וְאִז:  
"בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בְקָר" (איוב לח, ז).

## כח.

(ח"א ר)

הַטַּעַם שֶׁהַצַּדִּיקִים שְׂבִיזְמַן־הֵזָה שְׂבִיזְמַן־הֵזָה הֵם  
עֲשִׂירִים, וּבִזְמַנִּים הַקּוֹדְמִים הָיוּ  
רַבִּם עֲנִיִּים וְאֲבִיוֹנִים - זֶה מְרַמֵּז בַּמִּשְׁנָה (אבות  
פ"ד מ"ט): "כָּל הַמְּקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה מֵעַנִּי,  
סוֹפּוֹ לְקַיְמָה מֵעַשָׂר".

וְהַצַּדִּיקִים שְׂבִיזְמַן־הֵזָה, הֵם הֵם הַצַּדִּיקִים  
שֶׁהָיוּ בִּזְמַנִּים הַקּוֹדְמִים בְּסוּד  
הַגְּלָגוּל, וְכִבֵּר קִימוֹ הַתּוֹרָה מֵעַנִּי, עַל־כֵּן  
זוֹכִים עֲתָה לְקַיְמָה מֵעַשָׂר.

## כט.

(שיחות־הר"ן קלז)

מֵעֲשָׂה: מְשַׁנֵּי אֲנָשִׁים בְּנֵי־הַנְּעוּרִים שֶׁהָיוּ  
בְּעִיר אַחַת וְהָיָה בֵּינֵיהֶם אֲהָבָה  
וְהַתְּקַשְׁרוֹת גְּדוּל.

פַּעַם־אַחַת רָאָה אֶחָד מֵהֶם בַּחֲבֵרוֹ: שָׁנְטָה  
מִדְּרֹךְ־הַיֶּשֶׁר קִצָּת, וְעָשָׂה  
אֵיזָה דָּבָר שֶׁלֹּא כְּהֶגֶן. וְחָשַׁב: 'מִקְרָה הוּא'.

אַחֲר־כֵּן רָאָה אוֹתוֹ: שֶׁעָשָׂה דָּבָר גְּרוּעַ  
יֹתֵר, שֶׁעָבַר עֲבָרָה מִמֶּשׁ, וְאִז  
נִתְרַחַק מִמֶּנּוּ וְהִפְרִיד עֲצָמוֹ מֵאִתּוֹ.

אַחֲר־כֵּן בְּרִבּוֹת־הַיָּמִים כִּשְׁיָרְדוּ שְׁנֵיהֶם  
מֵעַל שְׁלַחַן חוֹתֵנָם, הִתְחִיל זֶה

שְׁעֵבֶר הָעֲבָרָה, לְעֹלוֹת מַעֲלָה מַעֲלָה, עַד שְׁנַעֲשֶׂה עֲשִׂיר גְּדוֹל. וְהַשְּׁנִי הַנַּ"ל נַעֲשֶׂה עֲנִי גְּדוֹל.

וְהָיָה זֶה בְּדַעְתּוֹ מִתְרַעַם תָּמִיד עַל מַדּוּתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ - כִּי אָמַר בְּלִבּוֹ: "הֲלֹא אֲנִי יוֹדֵעַ בְּעַצְמִי שְׂזָה עֵבֶר עֲבָרָה וּמַדּוּעַ יִתְּנוּ לּוֹ גְּדֹלָה כָּל־כֶּךָ?"!

**פַּעַם־אַחַת** רָאָה בְּמָקוֹם אֶחָד: שָׁהִיו עוֹמְדִים כַּת אַחַת וּמִשְׁמִיעִין קוֹל וּמְקַשְׁקֶשִׁין בְּמַעוֹת הַרְבֵּה, וְנִתְקַרַּב אֲלֵיהֶם. וְאָמְרוּ לוֹ: "אַל תִּגַּע בְּזֶה הַמַּעוֹת כִּי זֶה שִׁיף לְאִישׁ הַנַּ"ל!" הֵינּוּ לִחְבְּרוֹ הַנַּ"ל!

**אָמַר:** "עֲכָשׁוּ הַגֵּיעַ הָעֵת לְשֹׂאֵל!" - וְשֹׂאֵל אוֹתָם: "מַדּוּעַ יִגִּיעַ לּוֹ מַעוֹת? הֲלֹא בְּעֵינַי רָאִיתִי שְׁעֵבֶר עֲבָרָה!"

**הַשִּׁיבוּ לוֹ:** מִיּוֹם שִׁירְדַתְּם שְׁנֵיכֶם מֵעַל שְׁלַחַן חוֹתְנָכֶם, מֵאִזְ חֲבַרְךָ קָבַע עֵתִים לַתּוֹרָה וְקָבַל עַל עַצְמוֹ חֶק וְלֹא יַעֲבֹר לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כֶּךָ וְכָךְ. אֲבָל אַתָּה אֵינְךָ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה. וְעַל־כֵּן נֹוֹתְנִין לְחֲבַרְךָ מַעוֹת אַחֲרֵי־עַל־פִּי שְׁעֵבֶר עֲבָרָה.

**כִּי "עֲבָרָה מְכַבֶּה מַצּוֹת, וְאֵין עֲבָרָה מְכַבֶּה תּוֹרָה"** (סוֹטָה כ"א). **"וְאֵין עֲבָרָה מְכַבֶּה תּוֹרָה"**, רַאשֵׁי־תַבּוֹת **"מַעוֹ"ת**. [זֶה הַסְּפּוֹר שִׁיף לְהַתּוֹרָה מַעוֹ"ת רַאשֵׁי־תַבּוֹת וְכוּ', בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"א ר"ד].



"וְאֵם בְּטֹלֶת מִן הַתּוֹרָה, יֵשׁ לָךְ בְּטָלִים הַרְבֵּה כְּנִגְדָךְ" (מִשְׁנָה י')

## ל

(חֵי־מוֹהַר"ן תַּעֲב)

**הַזְהִיר** אוֹתְנוּ מְאֹד: לְבָלִי לְהַרְגִיל עַצְמִנוּ לְהַעֲלוֹת עֵשׂוֹן הַלּוֹלֵקִי וּלְהַרְיֵחַ

טַבָּק, כִּי הֵם 'בְּטוֹל תּוֹרָה וְתַפְלָה' בְּחַנּוּם, וְהוּא דָבָר שְׂאִינוֹ נִצְרָךְ כָּל־כּוֹ.

**וּלְהַרְיֵחַ** טַבָּק אָמַר: שְׂזָה מְזִיק וּמְבַטֵּל יוֹתֵר מֵעֲבוּדַת־הַבּוֹרָא, כִּי מִי שְׂרָגִיל בְּזֶה אֵינוֹ יָכוֹל לְהֵיוֹת בְּלֹא זֶה אִפְלוּ שְׂעָה אַחַת, וְהִיא בְּלִבּוֹל וּבְטוֹל גְּדוֹל מְאֹד **בְּאִמְצַע הַתּוֹרָה וְהַתַּפְלָה**, בְּפָרֵט לְפַעַמִּים כְּשֵׁאִין לּוֹ טַבָּק, כִּיְדוּעַ לְמִי שְׂרָגִיל בְּזֶה.

## לא

(ח"א מ)

**'גְּלוּת'** בָּא עַל 'בְּטוֹל־תּוֹרָה', כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב (ישַׁעֲיָה ה, יג): "גְּלָה עַמִּי מִבְּלִי דַעַת".

## לב

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי 'בְּטוֹל־תּוֹרָה')

**[א]** בְּעוֹזוֹן בְּטוֹל־תּוֹרָה, בְּצַרַת בָּא, וּבְנֵי־אָדָם אוֹכְלִים וְאֵינָם שׁוֹבְעִים וְאוֹכְלִים לְחֶמֶם בְּמִשְׁקָל (אֲכִילָה ד).

**[ב]** בְּעוֹזוֹן בְּטוֹל־תּוֹרָה, בְּנִים מֵתִים כְּשֶׁהֵם קִטְנִים (בְּנִים נו).

**[ג]** בְּשִׁבִיל בְּטוֹל־תּוֹרָה, נַעֲשֶׂה כְּבִיכּוֹל מִן (לְמוֹד כו).

**[ד]** עַל־יְדֵי בְּטוֹל־תּוֹרָה, יָבֵא לְבְטוֹל־תַּפְלָה, וְהוּא הַדִּין לְהַפְךָ (לְמוֹד סד).

**[ה]** הָרַב וּבְזָה רַבָּה בָּא, בְּעוֹזוֹן בְּטוֹל־תּוֹרָה (מְרִיבָה קז).

**[ו]** הַגְּשָׁמִים נַעֲצְרִין עַל בְּטוֹל־תּוֹרָה (מְמוֹן כו).





**"העושה מצוה אחת, קונה לו פרקליט אחד"**  
(משנה יא)

**לג.**

(לקוטי הלכות, ערובי יתחומין ו, ו-טו - על-פי אוצר-היראה, התחזקות מג; משיבת נפש מג)

ה'צדיק' נקרא "תמר", בחינת (תהלים צב, יג): "צדיק בתמר יפרח", כי "תמר" לשון "תמורה" - הצדיק ממיר ומחליף הכל לטובה, וכל הקטרוגים מהפך אותם לזכות.

**בבחינת** (איוב לג, כג): "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלה", "מני אלה" דיקא - שדיקא "מני אלה" המקטרוגים, נעשה המלאך המליץ.

כי כל מה שמתרבים המקטרוגים יותר, הוא ממליץ על-ידי-זה לטוב יותר - על שאף-על-פי-כן הוא מוצא בו איזה 'נקדה' טובה.

כי כל אלו המקטרוגים על האדם, הם בעצמם אותם שהסיתו אותו לחטא, כמאמר רז"ל (בבא-בתרא טז. סופה נב): "הוא המסית, הוא המקטרוג".

**ועל-כן** בשמתרבים חסוֹשְׁלוֹם המקטרוגים מאד - אזי עומד המלאך המליץ, ומהפך הכל לזכות דיקא.

כי טוען: "הלוא אדרבא, מאחר שיש עליו מקטרוגים הרבה כליף, אם-כן היה לו יצרי־רעין ומסיתים הרבה, ואם-כן אדרבא הוא פלא גדול: איך התחזק איש בזה נגד מסיתים הרבה כליף - לחטף אף-על-פי-כן איזה נקדה טובה של איזה מצוה שעשה!"

וזה בחינת: "מליץ אחד מני אלה" דיקא - שדיקא "מני אלה" המקטרוגים, על-

ידי-זה בעצמו הוא ממליץ עליו, כי אם-כן אין חדוש כליף במה שחטא כליף, מאחר שהיה לו מסיתים רבים פאלה.

**אדרבא:** זהו חדוש נפלא, איך התגבר לעשות איזה טוב בעלמא, מאחר שעמדו עליו חילות רבות פאלו.

**ועל-כן** ה'צדיק' שהולך בדרך זה, נקרא: "תמר" - שממיר ומחליף הקטרוגים לזכות, כנ"ל. (עיין בפנים באריכות).



**"והעובר עברה אחת, קונה לו קטגור אחד"**  
(משנה יא)

**לד.**

(שיחות-הר"ן פט)

**נמצא** לעיל על משנה ב: "עברה גוררת עברה".



**"וכבוד חברך כמורא רבך, ומורא רבך כמורא שמים"**  
(משנה יב)

**לה.**

(ח"א נז, בסוף)

**העקר:** שיהיה לו 'אמונת-חכמים', ולהזהר בכבודם, לירא מהם מאד.

**ואף** אם נראה לו מהם דבר שאינו מפרש בהתורה כף לפי דעתו, ונדמה לו שהם עושים חסוֹשְׁלוֹם כנגד התורה - הוא צריך להאמין: "שבודאי הם עושים נכונה על-פי התורה!" - כי התורה נמסרה להם וכו'.

**לו.**

(ח"א ס, ד)

**שְׁלֹמֹת-הִירָאָה,** הִיא בְּבַחֲיִנַת שְׁלֹשׁ קוּיִן. (א) **"מוֹרָא**

**שְׁמַיִם"** (אָבוֹת פ"א מ"ג). (ב) **"מוֹרָא רַבָּךְ"** (שָׁם פ"ד מ"ב). (ג) **"מוֹרָא אָב וְאִם"** (וִיקְרָא יט, ג).

**וּבְשֵׁישׁ** חֲכָמֵי-הַדּוֹר שְׂזוּכָה לְתַלְמִידִים הַגּוֹנִיִּים וְלִבְנֵי הַגּוֹנִיִּים - אָזִי הִירָאָה בְּשֹׁלְמוֹת.

(א) כִּי יִרְאֵת הַחֲכָם וְהָרַב שְׂבַדְדוֹר - הוּא בְּחִינַת **"מוֹרָא שְׁמַיִם"**.

(ב) וְהַתְּלַמִּידִים - יֵשׁ לָהֶם יִרְאֵת הָרַב, בְּחִינַת **"מוֹרָא רַבָּךְ"**.

(ג) וְהַבְּנִיִּים - יֵשׁ לָהֶם **"מוֹרָא אָב וְאִם"**.

**שְׁעַל-יָדֵי** שְׁלֹשׁ יִרְאוֹת אֵלוֹ - הִירָאָה בְּשֹׁלְמוֹת.

**וּבַחֲיִנַת** יִרְאָה שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהַשְּׁלֹשׁ הַנ"ל - צָרִיךְ שִׁיחָה כָּלוּל מִשְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ.

**דְּהִינּוּ:** **מוֹרָא שֶׁל הָרַב,** שֶׁהוּא **"מוֹרָא שְׁמַיִם"** - צָרִיךְ שִׁיחָה כָּלוּל בְּכָל הַתַּלְת מַחֲיִן: חֲכָמָה, בִּינָה, דַּעַת.

(א) כִּי עִקַּר יִרְאוֹתוֹ שֶׁל הָרַב - הוּא עַל-יָדֵי הַתְּבוּנָנוֹת גְּדֹלַת הַבוֹרְאֵי-תְבָרַךְ-שְׁמוֹ, שְׁחוֹקֵר וְדוֹרֵשׁ בְּשִׁבְלוֹ. נִמְצָא: שִׁירְאוֹתוֹ עַל-יָדֵי הַשֶּׁכֶּל.

**עַל-כֵּן** צָרִיךְ שִׁתְּהִיָּה הִירָאָה מְלֵאָה בְּכָל הַשְּׁלֹשָׁה מַחֲיִן, בְּחֻקְמָתוֹ וּבִינָתוֹ וְדַעַתוֹ, כֹּלָם יִהְיוּ מְלֵאִים מִיִּרְאוֹת-הַשָּׁם.

(ב) **וְיִרְאֵת הַתְּלַמִּיד,** דְּהִינּוּ: **"מוֹרָא רַבָּךְ"**, שֶׁהוּא עַל-יָדֵי הַלְמוּד שֶׁמְקַבֵּל מֵהָרַב וְכו' - צָרִיכָה שִׁתְּהִיָּה נִמְשָׁכַת בְּכָל

חֻלְקֵי הַלְמוּד, בְּחִינַת **שְׁלֹשׁ קוּיִן,** בְּחִינַת (שַׁבַּת פח): **"אוֹרֵיתָא תְּלִיתָאָה"**.

(ג) **וְיִרְאֵת הַבֵּן,** שֶׁהוּא **"מוֹרָא אָב וְאִם"** - צָרִיךְ לְהַמְשִׁיכָה בְּבַחֲיִנַת נְחִלַת אָבוֹת, בְּחִינַת (מְשַׁלֵּי יט, יד): **"בֵּית זְהוּן נְחִלַת אָבוֹת"** וְכו'.



**"וְכַתֵּר שֵׁם-טוֹב עוֹלָה עַל גְּבִיהֶן"** (מְשַׁנָּה יג)  
- עֲנִין שֵׁם-טוֹב -

**לז.**

(ח"א נט, ה - עַל-פִּי קַצוֹר לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן)

**עַל-יָדֵי** שֶׁמְקַרְב נִפְשוֹת לְהַשְׁמִיתָבְרָךְ, וְעַל-יָדֵי הַתְּבוּדוֹת שֶׁמִּתְבוּדָד וּמְשִׁיחַ בֵּינוֹ לְבֵינ קוֹנֵו וְשׁוֹפֵט וְדָן עֲצָמוֹ עַל כָּל מָה שֶׁעָשָׂה, זֹכָה לְשִׁמְיַת-שְׁבַת, שֶׁהוּא מְבֹטֵל הָרַע וְהַקְּלָפוֹת. וְעַלֵּיו אָמַר הַנְּבִיא (ישַׁעְיָה נו, ה): **"וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֹמֹתַי, יָד וְשֵׁם-טוֹב מִבְּנֵי וּמִבְּנוֹת"**.

**"יָד"** - הִינּוּ: שִׁיחָה לוֹ פֶּח לְהַעֲמִיד תְּלַמִּידִים, וְלְהַמְשִׁיךְ בָּהֶם רֹחַ חֲכָמָה" (שְׁמוֹת כח, ג; דְּבָרִים לד, ט).

**"וְשֵׁם"** - הִינּוּ: שִׁיזְכָּה לְשֵׁם-טוֹב, שֶׁכָּל הַנִּפְשוֹת יִתְאוּוּ תְּאוּוּה לְהַכְּלִל בְּנִפְשׁוֹ וְשְׁמוֹ, בְּבַחֲיִנַת (ישַׁעְיָה כו, ח): **"לְשִׁמְךָ וּלְזַכְּרֶךָ תְּאוּת נִפְשׁ"**.

זֶה 'טוֹב לוֹ' בְּוֹדָאֵי מְבָנִים וּבְנוֹת' - כִּי בְּנֵי וּבְנוֹת' הֵם מְעַטִּים, זֶה שְׂזָכָה לְהַעֲמִיד תְּלַמִּידִים-חֲכָמִים, וְזָכָה שִׁיכְּלוֹ בְּנִפְשׁוֹ נִפְשׁוֹת שֶׁל רַבִּים - הָרִי הוּא כְּאֵלוֹ יְלָדִים" (סְנֵהֲדָרִין יט:), וְהָמָה מְרַבִּים, וּמְקַבְּלִים חֵיוֹת מִמֶּנּוּ.

ועקר שְׁמִירַת הַשֵּׁם, שְׁחִיא שְׁמִירַת הַנֶּפֶשׁ - אֵינוֹ אֶלָּא שִׁישְׁמֹר מ'פְּעַם, כִּי ה'פְּעַם' פּוֹגֵם בְּנִפְשׁוֹ.

אָבֵל כְּשִׁשְׁוֹמֵר עֲצֻמוֹ מ'פְּעַם, וּמִגְדִּיל ה'חֹמֶה שֶׁל עֲשִׁירוֹת, וּבִזָּה מִגְדִּיל נֶפֶשׁוֹ וְשִׁמוֹ - אָזִי כָּל הַנֶּפְשׁוֹת הַתְּאֵבִים לְהַפְּלִל בְּנִפְשׁוֹ - כִּי כָּל ה'נֶפְשׁוֹת' שְׂרָשָׁם ב'עֲשִׁירוֹת', בְּבַחֲיַנַּת (דְּבָרִים כד, טז): "וְאֵלֶּיךָ הוּא נֹשֵׂא אֶת נֶפֶשׁוֹ".

**לח.**

(ספר המדות, עניני שם טוב)

[א] עַל-יְדֵי אֲמַת', יִזְכֶּה ל'שֵׁם עוֹלָם' (ישעיה נה, ה). (אמת כה).

[ב] עַל-יְדֵי ה'טְלָטוּל', זֹכִיךְ ל'שֵׁם-טוֹב' (טלטול ח"ב א).

[ג] מִי שֶׁמְשַׁבֵּר אֶת מְדַת הַפְּעַם, יִזְכֶּה ל'שֵׁם-טוֹב' (פעם לב).

אָבֵל בְּעוֹלָם-הַבָּא - בּוֹדְאֵי טוֹב יוֹתֵר מֵה שֶׁנִּבְרָא, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא בָּאִין אֶל הַתְּכַלִּית

וְגַם אֶפְלוּ בְּעוֹלָם-הַזֶּה - "יִפֶּה שְׁעָה אַחַת בְּתִשְׁבָּה וּמַעֲשִׂים-טוֹבִים בְּעוֹלָם-הַזֶּה, מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם-הַבָּא" (אבות פ"ד מ"ז).



"הַלּוֹמֵד יֵלֵךְ לְמָה הוּא דוֹמָה, לְדִיו כְּתוּבָה עַל נֶיֶר חֲדָשׁ. וְהַלּוֹמֵד זָמַן לְמָה הוּא דוֹמָה, לְדִיו כְּתוּבָה עַל נֶיֶר מְחוּק" (משנה ב)

**מ.**

(ח"א קצב)

מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ דְּבוֹר מִפִּי הַצַּדִּיק-הָאֲמֵת, וּבִפְרָט כְּשֶׁרוֹאֶה אוֹתוֹ אִז - הוּא מִקְבֵּל פָּנָיו שֶׁכָּלוּ וְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, וְנַחֲקֵק וְנִצְטִיר בְּדַעְתּוֹ דְּמוּת דִּיוֹקְנוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק.

אֵד צָרִיךְ לְשׁוֹמֵר עֲצֻמוֹ מִשְׂכָּחָה, כִּי שְׂכָחָה מִשְׂכַּחַת הַכָּל מִמֶּנּוּ. - וְאֶפְלוּ אִם יִכְתֹּב הַדְּבָר בְּסֵפֶר לְזַכְרוֹן, כְּשֶׁהִשְׂכַּחַה מִתְּגַבְּרַת, נוֹפֵל הַשְׂכָּחָה גַּם עַל הַסֵּפֶר הַנִּכְתָּב.

וַיֵּשׁ עֲצָה לָזֶה: לְצַיֵּר לְפָנָיו דְּמוּת דִּיוֹקְנוֹ שֶׁל הַחֶכֶם בְּשַׁעַת הַלְמוּד כְּשֶׁלּוֹמְדִין דְּבָרָיו, כִּי אֵלּוּ הַדְּבוּרִים וְהָאוֹתִיּוֹת הַנִּרְשָׁמִין וּמִצְרִיךְ בְּהַסְפָּר, הֵם פָּנָיו שֶׁכָּלוּ וְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא דְּמוּתוֹ מִמֶּשׁ.

וּכְשִׁזְכֶּה לְזַכְרוֹן לְזַכֵּר דְּבָרֵי הַחֶכֶם כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְם הַחֶכֶם, אוֹ עַל-יְדֵי שְׁחֹזֵר מְאֹד וְאִחַת פְּעָמִים שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה זֹכְרוּ - אִז כְּשֶׁאֲמַר זֶה הַדְּבָר בְּשֵׁם הַחֶכֶם, נִצְטִיר לְפָנָיו דְּמוּת דִּיוֹקְנוֹ שֶׁל הַחֶכֶם, וְהָרִי הוּא כְּאֵלּוֹ אֲמָרוֹ הַחֶכֶם בְּעֲצֻמוֹ, אֵד שִׁיחֶה הַזְכָּרוֹן בְּאֲמַת בְּכַח הַזְכָּרוֹן.

"יִפֶּה שְׁעָה אַחַת בְּתִשְׁבָּה וּמַעֲשִׂים-טוֹבִים בְּעוֹלָם-הַזֶּה, מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם-הַבָּא" (משנה יז)

**לט.**

(ח"ב לט)

מֵה שֶׁאֲמָרוּ חַז"ל (ערוביך יג): "נוֹחַ לוֹ לְאָדָם שֶׁלֹּא נִבְרָא יוֹתֵר מִשֶּׁנִּבְרָא", וְכֵן מֵה שֶׁכְּתוּב (קהלת ד, ג): "וְטוֹב מִשְׁנִיחֵם אֶת אֲשֶׁר עֲדָן לֹא הָיָה" - הַדְּבָר תְּמוּזָה: "אִם-כֵּן עַל מֵה נִבְרָא!?"

וּבּוֹדְאֵי אֵין נְאֻמְרִין כִּי-אִם בְּעוֹלָם-הַזֶּה - שְׂכַפֵּי צְרוֹת עוֹלָם-הַזֶּה וְהִיסוּרִין שֶׁסּוֹבְלִין כָּל אֶחָד, בּוֹדְאֵי הָיָה טוֹב יוֹתֵר אִם לֹא הָיָה נִבְרָא כָּלָל.

**וְזֶה** (אבות פ"ד מ"ט): **"הלומד ילד, למה הוא דומה"** וכו' - פי זה הלומד עם התלמיד, הוא ממש 'פכותב בדיו על הניר', ומציר אותיות שכלו שם.

**אך** שיש בהלמוד בחינות. יש בחינות **"הלומד ילד"** - הינו: בששומע מפי הרב ממש ובעת שחדש זה הדבר, שאז הוא בחינות 'ילד', פי החדושים נתהוים על-ידי שמעלה הנפשות בבחינות 'עבור' ומחדש אותם, ונמצא שהוא בחינות 'ילד' פאלו נולד היום.

**ואז** **"דומה לדיו פתובה על ניר חדש"** - שנחקק ונצטיר שם היטב בלי טשטוש, הינו: שאז יוכל להצטיר ולחקק בדעתו היטב ויוכל לזכרו.

**אבל** **"הלומד זקן"** - שאינו שומע מפי החכם בעצמו, או אפלו מפיו לאחר-כך שלא בשעת החדוש, ואזי לא נתחדש נשמתו בבחינת 'עבור', ואז הוא בחינות 'זקן' כמו שהיה מקדם, ואז: **"דומה לדיו פתבה על ניר מחוק"** - שהכתב מטשטש שם.

בן החדוש שמחדש החכם, אף שנכתב ונחקק בדעתו, עם-פלזה לא נצטיר היטב שם, ויוכל לשכחו.

**וְזֶה** בחינות (ברכות נח): **"דיו לעבד להיות פרבו"** - 'עבד' הוא מי שזוכר "על-ידי שחזר פרקו מאהזאחת פעמים", כמו שדרשו (תגינה ט: על הפסוק במלאכי ג, יח): **"עבד אלקים"**.

**ועל-ידי** הזכרון, זוכה להיות פרבו, פי נודמן לו דמות דיוקנו של רבו, וכאלו רבו אמרו אז, פי נחקק ונצטיר היטב בדעתו פנים ודמות רבו **"בדיו פתובה על הניר"**.

**וְזֶה** בחינות **"דיו לעבד"**, בחינת **"דיו פתובה"**. פי מה שנצטיר דמותו אצל התלמיד, הוא בחינות 'דיו', פי לא נצטיר אלא 'דמות דיוקנו', הינו 'מדרגה התחתונה' שלו, הינו 'דבור'.



**"והלומד מן הזקנים למה הוא דומה"** (משנה ב)  
[הענין: ש'שרש-התורה' הוא מן הזקנה-דקדשה']

## מ.א.

(ח"א כ, ד)

**"שפכי** כמים לבך נכח פני ה'" (איכה ב, יט). **"פני ה'"** - זה בחינת 'באורי ודרושי התורה', כמו (ויקרא יט, לב): **"והדרת פני זקן"**, 'זקן' זה 'הדרת-פנים', והם י"ג תקוני-דקנא, והם י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, שצריך לשפך שיחו ותפלתו קדם שממשיך 'באורי התורה'.

## מ.ב.

(ח"א כז, ב-ג'ו)

**אי-אפשר** לבוא לבחינת 'שלום', אלא על-ידי 'הארת-פנים', 'הדרת-פנים'. ו'הדרת-פנים' זה בחינת 'דרושי התורה' שנדרשת בי"ג מדות, הנמשכים מי"ג תקוני-דקנא (זהר אחרי סב), מבחינת 'הדרת-פנים', כמו שכתוב (ויקרא יט, לב): **"והדרת פני זקן"**.

**ולפי** ההזדככות חכמתו בי"ג מדות אלו, בן הזדככות קול רנתו, בבחינת (קדושין לב): **"זקן" זה קנה חכמה**, "הקנה מוציא קול" (ברכות סא). - ו'להדרת-פנים' אי-אפשר לבוא אלא על-ידי תקון-הברית.

**וְזֶה** פרוש (בכורות ח): **"רציצא"** - בחינת (ישעיה מ, ג): **"קנה רצוץ"**. שהם



ה'עבו"ם' שרחוקים מבחינת "זקן זה קנה חכמה", מ'הדרת-פנים', והם דבקים ב"קנה רצוץ", כמו שכתוב (תהלים סח, לא): "גער חית קנה".

**מג.**

(ח"א נו, ז)

**גְּדֹלַת הַרְחָמִים** תלוי בגְּדֹלַת הַדַּעַת, פי "בשעת מתן-תורה, נראה להם פזקן מלא רחמים" (מכילתא בשלח 'השירה' ד; מכילתא יתרו 'בחדש' ה), ו'זקן' הוא ב'ישוב-הדעת', ובזה תלוי גְּדֹלַת הַרְחָמִים.

**מד.**

(ח"א ס, א"ב)

**דַּע:** שיש שבילי התורה שיש בהם 'התבוננות גדול' מאד, שאי-אפשר לבוא ל'התבוננות' הזאת, פ"אם על-ידי 'עשירות גדול מאד' וכו'.

**וְעַל-כֵּן** 'משה' (נדרים לח), ו'כל הנביאים', וכן כל מי שעבר דרך ידם ה'תורה' - ה'יה להם 'עשירות גדול מאד' וכו'. וכן רבי שסדר וחתם ה'משניות', וכן רב אשי, שהיה 'חתימת התלמוד', וסדר כל התלמוד - היו 'עשירים גדולים מאד' (גיטין נט). וכו'.

**וְלָבוֹא** ל'עשירות' הזאת - הוא על-ידי בחינת 'תקוני עתיק', בחינת 'אריכות-ימים', בחינת 'זקן'. פי צריך 'אריכות-ימים' כדי לקבל בתוכו את ה'עשירות' של ה'התבוננות'.

**ו'אריכות-ימים'** - הינו: שצריך שיראה להאריך ולהגדיל ימיו, פי כל יום ויום ממקום שמתחיל אצל כל אחד, בודאי בתחלה הוא קצר, הינו:

שבתחלת היום קשה עליו מאד העבודה שצריך לעשות באותו היום, פגון להתפלל וללמד וכיוצא, ועל-פן היום בתחלתו הוא קצר, פי צריך להתחיל מעט מעט, ואחר-כך מתרחב והולך בעבודתו.

**וְצָרִיךְ** האדם לראות להגדיל ולהרחיב ולהאריך כל שעה ושעה שבא אחר-כך, להגדילה ולהרחיבה ב'תוספות קדשה'. וכן כשבא יום השני וכו'. וזה בחינת 'אריכות-ימים'.

**מה.**

(ח"ב ד, ח)

**"זקן"** (ויקרא יט, לב) - "זה קנה חכמה" (קדושין לב). וצריך האדם כל מה שמזקין, כל מה שנתוסף ובא לו יום מימי חייו, להוסיף תוספות אור קדשה ודעת. וכמו שאמרו רז"ל (קנים פ"ג מ"ו): "זקני תלמידי-חכמים, כל זמן שמזקינין, דעתן מתישבת עליהן".

**פי** צריכין בכל יום ויום שבא אחר-כך, להוסיף בו 'קדשה ודעת' - כמו שכתוב (בראשית א, ה): "ויקרא אלקים לאור יום" - שכל יום צריך שיאיר ביותר.



"אל תסתכל בפנקן, אלא במה שיש בו"  
(משנה ב)

**מו.**

(ח"א יז, א)

**יש** בכל אחד ואחד מישראל, 'התפארות' בפרטיות - שהשם-יתברך מתפאר עמו בפרטיות. ואפלו ב'פחות שב'ישראל', אפלו 'פושעי-ישראל', כל זמן ששם ישראל



נקרא עליו, כי נקרא 'פושעי־ישראל' - יש בו 'התפארות פרטי', שהשם־יתברך מתפאר עמו בפרטיות.

**מד.**

(ח"א רפב)

**דע:** כי צריך לדון את כל אדם לכפיזכות. ואפלו מי שהוא רשע גמור' - צריך לחפש ולמצא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע'. ועל־ידי־זה שמוצא בו 'מעט טוב', ודן אותו לכפיזכות - על־ידי־זה מעלה אותו באמת לכפיזכות, ויוכל להשיבו בתשובה.

**וזה** בחינת (תהלים לז, י): "ועוד מעט ואין רשע, והתבוננת על מקומו ואיננו" - הינו: שהפסוק מזהיר לדון את הכל לכפיזכות, ואף־על־פי שאתה רואה שהוא רשע גמור' - צריך אתה לחפש ולבקש למצא בו 'מעט טוב' ששם 'אינו רשע'.

**וזהו:** "ועוד מעט ואין רשע" - שצריך אתה לבקש בו 'עוד מעט טוב' שיש בו 'עדין', ששם 'אינו רשע'.

**כי** אף־על־פי שהוא 'רשע' - איך אפשר שאין בו 'מעט טוב' עדין?! - כי איך אפשר שלא עשה איזה מצוה או דבר טוב מימיו?!

**ועל־ידי־זה** שאתה מוצא בו 'עוד מעט טוב' ששם 'אינו רשע', ואתה דן אותו לכפיזכות - אתה מעלה אותו באמת מפפיחובה לכפיזכות, עד שישוב בתשובה על־ידי־זה.

**וזהו:** "ועוד מעט ואין רשע" - על־ידי שמוצא בהרשע 'עוד מעט טוב' ששם 'אינו רשע'.

**על־ידי־זה:** "והתבוננת על מקומו ואיננו" - הינו: כשתבונן ותסתכל על מקומו ומדרגתו - "ואיננו שם" על מקומו הראשון.

**כי** על־ידי שמוציאין בו עוד מעט טוב, איזה נקדה־טובה, ודנין אותו לכפיזכות - מוציאין אותו באמת מפפיחובה לכפיזכות.



"יש קנקן חדש מלא ישן" (משנה ב)

**מח.**

(חיי־מוהר"ן רסד)

**אמר:** "התפללו עלי שאשוב לבריאותי, ואוליך אתכם בדרך חדש שלא היה מעולם, אף־על־פי שהוא בדרך הישן מכפר, אף־על־פי־כן הוא חדש לגמרי!"

**מט.**

(חיי־מוהר"ן רפט)

**אמר:** "אני קנקן חדש מלא ישן!" - גם נמצא בכתב־ידו הקדושה: "אני זקן שפקדשה וכו', שמגלה דברים שפסח עתיק־יומין וכו'!"

**נ.**

(חיי־מוהר"ן טצב)

**אמר:** "איך אפשר שלא יחלקו עלי, מאחר שאני הולך בדרך חדש שעדיין לא הלך אדם בו מעולם וכו', אף־על־פי שהוא דרך ישן מאד, אף־על־פי־כן הוא חדש לגמרי!"

**"ואל יבטיחך יצרך שהשאל בית מנוס לך"**  
(משנה כב)

**נב.**

(שיחות הר"ן פד)

**"ואל"** תאמר שהשאל והקבר בית מנוס לך" (אבות פ"ד מכ"ב). כי בעולם הזה שיש להאדם טרדות ועל הפרנסה - יכול להיות שיעקץ וינשד אותו פרעוש, והוא לא ירגיש, מחמת שמחשבתו טרודה באיזה מחשבה של פרנסה וכיוצא.

**אבל** שם בקבר - שאז אין להאדם שום טרדא ושום מחשבה אחרת, אז הוא שומע אפלו הרחישה וההלוד של התולעים איך הם רוחשים ובאים אליו, ומרגיש הצער של כל נשיכה ונשיכה, ואין שום דבר שיטרידהו ומנעהו מגדל צערו הקשה רחמנא-לצלן.

**נא.**

(השתפכות הנפש, הקדמה)

**אמר** פעם אחת לאנשיו: "תנו לבבכם לי, ואולך אתכם על דרך חדש שהוא הדרך הישן שדרכו בו אבותינו מעולם!"



**"הילודים למות"** (משנה כב)

מי שנולד, כבר עתיד הוא למות.

(רבנו עובדיה מפרסבורא)

**עניני ה'תכלית' ו'זכרון יום-המיתה' - נמצא בפרק שלישי על משנה א: "ולאן אתה הולך"**



# פסח שני

## א.

(ח"א מט, בסוף)

**"ישיש כגבור לרוץ ארצה"** (תהלים יט, ו) - כי צריך 'התגברות' כדי לרוץ 'ארצה' הנה שהיו יכולים לילך בזמן הזה שהיו ישראל נזופים, ועכשו רצים במהירות גדול זה ה'דרך'.

אמר בפרוש ענין זה הנ"ל - לענין בני-אדם הזוכים לעשות 'תשובה' על העבר: שאף-על-פי שזוכים לתקן מה שעבר, אף-על-פי-כן עדין היכן הוא אותו הזמן שהיו 'רחוקים' מהשם-יתברך, שהיו יכולים לעבד השם-יתברך באותו הזמן!

ובודאי צריכים לתקן זאת, דהינו להשלים ולמלא את העבודה שהיו יכולים לעבד השם-יתברך בכל אותו העת שהיו 'נזופים' מלפניו יתברך ו'רחוקים' ממנו!

על-פן אחר שזוכין להתעורר לתשובה, צריכין זריזות גדול בעבודתו יתברך, ולרוץ מאד מאד, כדי שיזכה על-ידי זריזות עבודתו, לתקן ולהשלים גם חסרון העבודה של הימים שעברו, כי עכשו צריך לרוץ במהירות גדול זה ה'דרך' שהיה יכול לילך בזמן שהיה 'רחוק' מהשם-יתברך.

ואמר לאנשיו בזה-הלשון: "איר דארפט זיך זייער יאגן, איר זאלט נאך קענען עפעס כאפן!" [אתם צריכים למחר מאד, שתוכלו עדין לחטף משהו].

## ב.

(לקוטי-הלכות, ברפת-הפרות ה, טז - על-פי ח"א, 'קרא את יהושע')

דין 'פסח שני' (במדבר ט) - זה בחינת הבושה ושפיכות-דמים שצריכין לסבל, כדי לקשר נקדה-התחתונה בנקדה-העליונה, שזהו בחינת ה'וא"ו שבתוך האלף, שהוא בחינת 'שמים' וכו'.

כי אלו "האנשים שהיו טמאים לנפש אדם, ולא יכלו לעשות הפסח שבאו לשאל 'למה נגרע'" (שם ט וז) - אלו שאלו בהגו, ותקנו בזה הרבה מאד, כי נתגלגל זכות על-ידם, שנתגלה על-ידי-זה למשה, דין 'פסח שני', שהוא תקון גדול, שהוא בחינת המשכת 'דרך-התשובה'.

כי זה עקר שלמות התשובה: שאפלו כשרואה האדם את-עצמו שהוא רחוק מאד מהשם-יתברך, "וטמאתו עליו" ממעשיו הרעים - אף-על-פי-כן יחזק את-עצמו, ויבוא בקידה והכנעה לפני הצדיק האמת, ולפני השם-יתברך, וישאל על נפשו, כמו ששאלו אלו האנשים שהיו טמאים, ששאלו: "למה נגרע להקריב את קרבן ה'" וכו'.

כמו-כן ישאל כל אחד על נפשו, אם יודע בעצמו טמאתו ממעשיו, שיבוא וישאל: "ואם נפשי מטמאה במעשיי הרעים, אף-על-פי-כן, למה אנרע להקריב קרבן ה', דהינו: להתקרב להשם-יתברך לעסק בתורה ולהתפלל" וכו'! - שהוא

בחינת 'קרבנות' - כי בודאי יש לו תקנה גם -  
 כן להתקרב להשם יתברך.

ואז בודאי ימצא לו השם יתברך תקון,  
 ויודיע להצדיק כמו שהודיע למשה:  
 'תקון הפסח שני', שהוא פליאה נשגבה.

כי עקר זמן הפסח, הוא רק בשעת יציאת-  
 מצרים, שאז דלג השם יתברך על הקץ  
 וגאלם, ואז עקר זמן הקרבת הפסח. ועל שם  
 זה נקרא 'פסח' - לשון 'פסיחה ודלוג' שדלג  
 על הקץ, כי האיר עליהם אז הארה נפלאה.

אבל מי שהיה טמא ולא קרב את הפסח  
 במועדו, איך יזכה להקריב פסח עוד.  
 אבל השם יתברך ברחמיו, גלה הסוד למשה,  
 על-ידי שאלת הטמאים דיקא, והודיע לו:  
 שהטמאים יקריבו 'פסח שני' באיך, בימי  
 הספירה.

ובזה הורה לנו דרך התשובה: "שאין שום  
 יאוש בעולם כלל!" - כי אף-על-פי  
 שעבר זמן של עקר התקון, ואנחנו טמאים  
 במעשינו, עדין יש תקנה אפלו שלא בזמנו,  
 כי יש תקונים נפלאים ונעלמים מאד,  
 שיכולים לתקן אותנו גם עתה ובכל יום  
 ויום. ובלבד שלא ניאש עצמנו מצעקה  
 ותפלה לשאל בכל-פעם: "למה נגרע  
 להקריב את קרבן ה'", וכנ"ל.

ג.

(לקוטי-הלכות, גבית-חוב-מהיתומים ג,  
 יז-יח - על-פי ח"ב יב, 'איה מקום פבודו')

בעת שהאדם רחוק מקדשתו יתברך, והוא  
 נעוֹנֵד ומטלטל, ודוחין אותו  
 מקדשתו מדחי אל דחי רחמנא-לצלן.

אף-על-פי-כן אם הוא חזק ואמיץ  
 לבקש ולדרש ולחפש

ולחתור בכל-עת, ולהתגעגע ולכסוף ולבקש  
 את שאהבה נפשו, למצא אותו יתברך - אזי  
 אף-על-פי שעדין עוברים ימים ושנים  
 הרבה, ואינו זוכה למצאו יתברך ולהתקרב  
 אליו.

אף-על-פי-כן ידע וינאמן: כי בכל עת  
 ועת, על-ידי כל בקשה  
 ובקשה, ועל-ידי כל דרישה ודרישה  
 שדורש ומבקש ומחפש למצא כבוד  
 קדשתו יתברך, ועל-ידי כל הבטה ונענוע  
 שמביט ותולה עינו לרחמיו יתברך, ועל-  
 ידי כל תנועה ותנועה שפונה להקדשה -  
 על-ידי כל זה, זוכה בכל-פעם לשבר  
 חומות ברזל ודלתות נחשת.

אף-על-פי שאחר-כך מתגברין עליו  
 בכל-פעם רחמנא-לצלן - אף-  
 על-פי-כן אין יגיעו לריק חסוֹשְלוֹם, ואין  
 שום תנועה שפונה להקדשה נאבדת חסוֹ-  
 ושלוֹם. ואם הוא חזק ואמיץ לבקש ולחפש  
 יותר, אף אם יעבר עליו מה - בודאי סוף כל  
 סוף יזכה למצא אותו יתברך וכו'.

כמו-כן הוא בכל אדם ובכל זמן -  
 שצריכין לעבר עליו עדין ועדנים  
 הרבה, וכמה ימים ונהרות ותהומות ומימות  
 מחלפים צריכין לעבר עליו, ובכמה מדברות  
 המלאים נחשים ועקרבים גדולים ונוראים  
 צריך לעבר בהם, עד אשר זוכה לפגס  
 לשערי-הקדשה באמת.

וזה-הדבר אי-אפשר לפה לדבר ולבאר  
 ולספר אחד לחברו - עד היכן  
 הוא צריך להתחזק.

ואף-על-פי שכבר גלה רבנו ז"ל כמה  
 תורות גבוהות ונוראות על  
 זה, וכמה שיחות נאות על-זה, שמיהם יוכל

המשפיל להבין קצת, איך להתחזק תמיד, ולבלי להניח את מעט הטוב שיכול לעשות, אפלו אם נפל לשאול-תחיתות ממש חס-ושלום, וכבר דברנו בזה הרבה - אך אף-על-פי-כן עדין צריכין למודעי, ואי אפשר להודיע ולבאר הכל.

כי לכל אחד נדמה: שעליו אין אנו מכוונים בדברינו, כי הוא יש לו מניעות כאלה ונתפס בתאותו ובמצודתו כל-כף, עד שלאיש כמותו אי אפשר לשוב באמת להשם-יתברך, כי כבר נלכד ימים ושנים במה שנלכד, עד אשר לא יאמין שוב מני חשך (איוב טו, כב), כף נדמה לכל אחד.

ורבנו ז"ל היה קורא תגר על-זה מאד, ואמר בזה-הלשון: "געוואלד! זייט אייך נישט מייאש", ומשך מאד תבת "געוואלד" (שיחות-הר"ן קג). כי באמת: הכל יכולים לזכות להתקרב להשם-יתברך באמת - שעל-כל-פנים יחפשו ויבקשו ויצטערו ויתגעגעו לשוב אליו יתברך וכנ"ל. וסוף כל סוף יתקרב להשם-יתברך.

ואז יראה: שאין שום תנועה נאבדת חס-ושלום. ועל-ידי כל תנועה ובקשה שהוא מבקש את כבודו יתברך, זכה לעשות איזה תקון - עד שיזכה לעלות בתכלית העליה.

וזה בחינת 'פסח שני' - שמצוה זו לא נתנה על-ידי משה, עד ששאלו הטמאים (במדבר ט, ז): "למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה'" וכו'.

הינו כנ"ל: שבזה מרמזין: שאין שום יאוש בעולם, כי אפלו מי שהוא "טמא או בדרך רחוקה" מאד מהשם-יתברך, ואינו יכול להקריב "את קרבן ה'

במועדו", שאינו זוכה לעבד עבודתו תמיד בפסח "במועדו ובזמנו" כראוי לאיש ישראל - אף-על-פי-כן אם אינו מיאש עצמו מחמת-זה, והולך אל הצדיק-האמת שהוא בחינת משה, לדרש את ה', ושואל ומבקש: "למה נגרע להקריב את קרבן ה'" וכו'.

כי אף-על-פי שטמאתי את נפשי ונתרחקתי מהשם-יתברך, אף-על-פי-כן אני שואל עצה ותחבולה איך להתקרב להשם-יתברך, כי בודאי יש עצה גם בשבילי איך להתקרב להשם-יתברך, אף-על-פי שהייתי "טמא ובדרך רחוקה" מהשם-יתברך.

ואזי השם-יתברך מלא רחמים עליו, וזוכה על-ידי-זה ל'תכלית-העליה', וזוכה על-ידי-זה להוסיף פרשה בתורה.

כי על-ידי שמבקשין ומחפשיין: "איה מקום כבודו", שעל-ידי-זה זוכין לבחינת 'איה' שהוא 'תכלית-העליה' כנ"ל - על-ידי-זה זוכין אחר-כך להמשיך משם 'חדושי-תורה', שהוא בחינת 'קבלת-התורה' שנמשך משם מבחינת 'איה'.

שזהו בחינת פרשת 'פסח שני', שנתן דיקא על-ידי 'שאלת הטמאים' "למה נגרע"? - שהוא בחינת שאלה ובקשה 'איה', איפה מוצאין עצה להתקרב לכבודו יתברך שרחוק מאתנו מאד, שזהו בחינת "איה מקום כבודו" - שעל-ידי-זה זוכין ל'תכלית-העליה' שממש מקבלין התורה.

[ענין-שם חזוק השיך לזה, על ענין 'ספירת-העמר' ו'ל"ג בעמר' - שהם הקנה ל'קבלת-התורה'].



## ד.

(שיח-טרפיקדשח"ה קנב)

ספר רבי ישראל ויינגברג ז"ל: שפעם  
 בשבא לציון רבנו הקדוש, שמע את  
 רבי נחמן מטולטשין ז"ל, שעומד וחוזר בין  
 דברי תפלותיו ובקשותיו על התבות: "למה

נגרע" - עם נגון הטעמים שעליה, בנעימה  
 ובהתעוררות נפלאה, כמה וכמה פעמים  
 ובהשתפכות הנפש. והוא על-פי המבאר  
 בספר לקוטי-הלכות, ענין צעקת "למה  
 נגרע" [ברפת-הפרות ה, טז; גבית-חוב-מהיתומים ג, יח -  
 המובאים לעיל].



# ל"ג בעומר

– עניני ל"ג בעומר, הרשב"י, והזהר הקדוש –

[עניני האריז"ל, פתבי האריז"ל, למוד המבילה, תורת הנסתר – נמצאים במערכת האריז"ל]

מפי זרעו" – כי באמת: בזה הפסוק בעצמו, מרמז ונסתר סוד הזה, שעל-ידי זרעו של יוחאי, שהוא רבי שמעון בן יוחאי, על-ידו לא תשתבח התורה מישראל.

כי סופי-תבות של זה הפסוק: "כי לא תשבח מפי זרעו", הם אותיות יוחאי"י.

וזה שמרמז ומגלה הפסוק: "כי לא תשבח מפי זרעו" – "מפי זרעו" דיקא. הינו: "מפי זרעו" של זה בעצמו שהוא מרמז ונסתר בזה הפסוק, שהוא התנא יוחאי"י.

כי על-ידי זרעו של יוחאי שמרמז בזה הפסוק בסופי-תבות בנ"ל, שהוא רבי שמעון בן יוחאי – על-ידו לא תשבח התורה, כי "בזהר דא יפקון מן גלותא", בנ"ל.

ודע: שסוד רבי שמעון בעצמו, הוא מרמז בפסוק אחר – כי דע: כי התנא הקדוש רבי שמעון, הוא פחינת (דניאל ד, י): "עיר וקדיש מן שמיא נחית", ראשי-תבות 'שמעון' וכו'. [עין מהשמטה למקו חיי מוהר"ן קפט].

"לכו חזו" – התגלות הנפלא וההבטחה | כי לא תשבח מפי זרעו | יפקון בה מן גלותא | עיר וקדיש

## א.

(ח"א בהתחלת הספר)

"לכו חזו מפעלות השם" (על-פי תהלים מז, ט), התגלות נפלא מסוד גדלת התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי ז"ל:

רבי שמעון בן יוחאי הבטיח: "שלא תשתבח תורה מישראל על-ידו".

כמובא בדברי רבותינו זכרונם-לברכה (שבת קלח:): "כשנכנסו רבותינו לפרס ביבנה, אמרו: עתידה תורה שתשתבח מישראל. ואמר רבי שמעון בן יוחאי: שלא תשתבח, שנאמר (דברים לא, כא): 'כי לא תשבח מפי זרעו'".

וכמבאר בזהר (נשא דף קכד:): "בהאי חבורא דאיהו ספר הזהר, יפקון בה מן גלותא" [בחבור הזה שהוא ספר הזהר, יצאו בו מן הגלות].

ועתה – בא – וראה – והבו,

נפלאות נסתרות'

של תורתנו הקדושה:

כי על-כן סמוך רבי שמעון בן יוחאי עצמו על זה הפסוק "כי לא תשבח



ביומוי דרבי שמעון | בתר דשכיב רבי שמעון |  
רבי שמעון היה קשית הברית'

הכללי, כדי לתקן ולרומם ה'מח', ועל-ידי-  
זה נתקן הכל ממילא.

**ב.**

(ח"א כט, ו"י)

עקר ה'דבור' תלוי ב'תקון-הכללי',  
'תקון-הברית'.

וזו פרוש (בכורות ח:): "האי גברא דאזל בעי  
אתתא, ולא קיהבו לה. מאי חזא  
דאזל להיכא דמדלי מנה? - שקל ספתא,  
דצה לתתא, ולא עאל. דצה לעלא ועאל.  
אמר: 'האי נמי אתרמיא לה בת-מזלה'".

**בחינת** (זהר אחרי עט. אמר קו.): "בתר דשכיב  
רבי שמעון, הוה אמר חד לחברה  
(קהלת ה, ה): 'אל תתן את פיך להטיא את  
בשרך'".

[אדם אחד רצה להתחפץ עם אשה, ולא נתנו לו אותה -  
מה הוא רואה שהולך לקחת אשה שמיקסת יותר  
מהראשונה? (אם לא נתנו לו הראשונה 'הפחותה', לפה יתנו לו  
'היותר מיקסת?'). לקח יתד, רצה להכניסו למטה בפתל,  
במקום שאין חור, ולא נכנס היתד. לקח את היתד והכניסו  
למעלה בפתל, במקום שיש חור, ונכנס היתד. אמר האדם  
הזה: פן הוא הדבר הזה: שיכול להיות שיתרמי לו בת-  
מזלו, והיותר מיקסת' פן יתנו לו].

**כי** "רבי שמעון היה קשית הברית" (תקוני-  
זהר יא. צט. - כתבות עז: בראשית-רבה לה, ב; זהר  
ויקרא טו. זהר-חדש בראשית יט.) - בחינת (דברים ד,  
יג): "ויגד לכם את בריתו", הינו: 'כלליות-  
הגידו'. וכש'אין 'תקון-הברית', אזי ה'דבור'  
אסור.

"האי גברא דאזל בעי אתתא, ולא קיהבו  
לה" - הינו: בחינת (משלי לא, ל):  
"אשה יראת ה'".

ומי שמדבר אז - עובר על (ויקרא יט, טז):  
"לא תלך רכיל בעמך", והוא "הולך  
רכיל מגלה סוד" (משלי יא, ג).

הינו: מי שפגם בעוונות, וגרם 'דם נדה'  
לשכינה, ונעשה פרוד בין קדשא-  
בריה-הוא ושכינתה.

"אבל ביומוי דרבי שמעון, הוה אמר חד  
לחברה: 'פתח פיך'".

וזוהו: "ולא קיהבי לה" - בחינת (ירמיה כה,  
ל): "שאג ישאג על נהו".

והנה הכלל: שצריך לתקן תחלה 'תקון-  
הכללי', ועל-ידי-זה ממילא יתקן  
הכל בפרט.

"מאי חזא דאזל להיכא דמדלי מנה" -  
הינו: בפשוטה לטהר ה'מלכות'  
מה'דמים', הוא הולך אל ה'מדרגה היותר  
עליונה, הינו: 'תקון-הכללי', שהוא למעלה  
מ'אשה יראת ה' וכו', בחינת (שמואל-ב כג, ג):  
"צדיק מושל ביראת אלקים".

ואף ש'תקון-הכללי' הוא גבוה ומרומם  
יותר מתקון כל דבר בפרט - עם-כל-  
זה מחמת שתקון כל דבר תלוי בה'מח',  
דהינו: להמשיך 'לבנונית' מן ה'מח', בבחינת  
(שיר-השירים ד, טו): "ונזלים מן לבנון"; ולרומם  
ה'מח' אי-אפשר ב-אם על-ידי 'תקון-  
הכללי' - על פן צריך לילך מתחלה אל  
המדרגה היותר עליונה מזה, דהינו 'תקון-

כי ה'צדיק' שהוא בחינת 'תקון-הכללי' -  
הוא 'למעלה', והוא מושל ב'יראת  
אלקים', שהוא בחינת 'מלכות', כמו שכתוב  
(אבות פ"ג מ"ב): "אלמלא מוראה של מלכות".

הנראה קשת בימיה?

ג.

(ח"א מב)

**בזהר-הקדוש** (פנחס רטו): "הקשת היא השכינה, ותלת גונין דקשת הם האבות, והם לבושין דשכינתא".  
 וה'צדיק' הוא בחינת 'קשת', כמו "שאמר רבי שמעון בן יוחאי לרבי יהושע בן לוי: הנראה קשת בימיה וכו'" (כתבות עז): (עין שם כל התורה).

שאמר עניני 'קשת' - נמצאים בפרשת נח בפסוק (בראשית ט, טז): "והיתה הקשת בענן"



פתח רבי שמעון | אנו כלל דכלא

ד.

(ח"א ס, בסוף)

"פתח רבי שמעון ואמר: עת לעשות לה" (תהלים קיט, קכו). אמאי עת לעשות לה", משום ד'הפרו תורתך'.  
 מאי 'הפרו תורתך' - תורה דלעלא, דאיהי מתבטלא אי לא יתעבד בתקוני דא. ולעתיק יומין אתמר. בתיב (דברים לג, כט): 'אשריה ישראל מי כמוך', וכתיב (שמות טו, יא): 'מי כמוך באלים ה'".  
 קרא לרבי אלעזר ברה, אותבה קמה, ולרבי אבא מסטרא-אחרא, ואמר: 'אנו כלל דכלא. עד פאן אתתקנו קימין. אשתיקו, שמעו קלא, וארפבתו דא לך נקשון. מאי קלא, קלא דכנופיא עלאה דמתכנפי".

(זהר נשא אדרא-רבא קכת.)

וזהו: "שקל ספתא, דצה לתתא וכו'".  
 "ספתא" - הם 'תדות ומסמרות' (רש"י בכורות שם), הינו בחינת 'דברי-תורה', כמו שפתוב (קהלת יב, יא): "דברי חכמים כדרבונות וכמסמרות".

"דצה לתתא" - הינו: בחינת 'מדרגות התחתונות', כשאין 'תקון-הכללי', בחינת: "בתר דאסתלק רבי שמעון", שאז ה'דבור' אסור.

וזהו: "ולא עאל" - הינו: שלא היה אפשר אז לדבר 'דברי-תורה', כנ"ל.

"דצה לעלא ועאל" - הינו בחינות: "ביומוי דרבי שמעון", "שהוא קשת-הברית", שהוא 'תקון-הכללי', שאז ה'דבור' מתר.

הינו: שהראה להם, שאי-אפשר לתקן ה'דבור', כייאם על-ידי 'שבח-הצדיקים', שהוא 'תקון-הכללי' לה'דבור', והוא-הדין כל הדברים אי-אפשר לתקן, כייאם על-ידי 'תקון-הכללי' - גדי להרים את ה'מוח', שמשם נמשך כל ה'לכנונית', כנ"ל.

וזה: "האי נמי אתרמיא לה בת-מזלה" - הינו: בחינת ה'פחין', בחינת: "ונזלים מן לבנון".

הינו: שתפס להם לדגמא את ה'דבור', והראה להם: שאי-אפשר לתקן, כייאם על-ידי 'תקון-הכללי'.

והראיה: כי "בימי רבי שמעון" היה ה'דבור' על תקונו. ו"בתר דאסתלק" נאמר: "אל תתן את פיה" וגו'.

וזהו: "דצה לתתא וכו', כנ"ל.



"ולעתיק יומין אתמר" - הינו תורה-  
 דלעלא, בחינת התבוננות -  
 שמתבטל ואינו יכול להתקיים אם אינו נעשה  
 על-ידי בחינת תקוני-עתיק, בחינת  
 אריכות-ימים, בחינת זקן.

**כתיב:** אשריך ישראל מי כמוך, וכתיב:  
 מי כמוך באלים ה" - זה בחינת  
 אתערוותא-דלתתא, שהוא שבח של  
 ישראל המתעוררים מלמטה, בחינת:  
 "אשריך ישראל מי כמוך", ואחר-כך הוא  
 אתערוותא-דלעלא, בחינת "מי כמוך  
 באלים ה".

**קרא** לרבי אלעזר ברה וכו' ולרבי אבא,  
 ואמר: אנן כללא דכלא" - הינו  
 בחינת שלמות-היראה, שהוא על-ידי  
 בחינת שלשה קוין' - מורא שמים, ומורא  
 הרב, ומורא אב ואם. נמצא, שעל-ידי רבי  
 שמעון, ורבי אלעזר בנו, ורבי אבא  
 תלמידו, נשלם היראה. שעל-ידי זה בא  
 אריכות-ימים, בחינת תקוני-עתיק.

**אשתיקו**, שמעו קלא" - הינו שאותן  
 שהיו בבחינת שתיקה,  
 בחינת אלמים, ולא היו יכולים לדבר על-  
 ידי בחינת שנה. "שמעו קלא" - הינו  
 בחינת התעוררות-השנה.

**וארפבויה דא לדא נקשן**" - זה בחינת  
 הולדה, בחינת זיווג-  
 הגופני. פי על-ידי התעוררות-השנה,  
 בחינת להתיר פה אלמים" (סנהדרין ק. מנחות  
 צח.), על-ידי זה להתיר פה עקרות" (שם),  
 שזהו בחינת זיווג-הנשיקין שקודם לזיווג-  
 הגופני.

**מאי קלא, קלא דכנופיא עלאה**  
 דמתכנפיי" - הינו בחינת ספורי-

מעשיות' שמלבישין בהם את הפנים של  
 תורה. פי ה'התלבשות' הוא בחינת פנה,  
 ועל-ידי זה ה'התלבשות', מעוררין מהשנה  
 ומתחילין לדבר, בבחינת (קהלת י ט): "ובעל  
 כנפים יגיד דבר".

[חיי-מוהר"ן שנו: אחר שמסר התורה פתח רבי  
 שמעון" (ח"א ס הנ"ל), אמר: "שהיתה חתנה יפה (ס'ג'עונו א  
 שיוו חת'קלע), והיה ראוי לבקש השם-יתברך עם  
 הפמליא-של-מעלה על החתנה!" - אמרתי לו: "בודאי  
 היה בכאן!" - השיב: "מך-הסתם!" (נפח-אמר: "בודאי מך  
 הסתם!").

**אמר המעתיק** [הרב מטשעהרין ז"ל - וכו' בפרפראות-לחכמה  
 ח"א ס]: שמעתי שאמר אז לאנשי-שלומונו: "שהיה יכול  
 להחזיק אותם בענין אמירת התורה הנ"ל, שלשה ימים  
 ושלשה לילות מעת-לעת רצופים, ולא ידעו בין יום  
 ללילה כלל, כמובא בזהר-הקדוש (שמות טו. משפטים קה):  
 אצל החבריא של רשב"י ז"ל!" (ענין-שם עוד בפרפראות-  
 לחכמה, ובבאורי-הלקוטים ח"א ס: ובשיח-שורפי-קדש הקדוש ח"ג  
 תריס-תרכ).]



**חדו רבי שמעון | אנן בחביבותא תליא מלתא**

**ה.**

(ח"א סא, א-ב-ג-ד-ח-בסוף)

**על-ידי** אמונת-חכמים, יכולין להוציא  
 משפטנו לאור וכו'. דהינו:  
 שיקבל וילמד מכל הלמודים שלומד,  
 משפטי הנהגות, שידע איך להתנהג וכו'.

**אבל** כשפוגם ב'אמונת-חכמים' - אזי נדון  
 ב"גיעת בשר" (קהלת יב, יב), הינו  
 ב'מותרות' (ערובין כא). ועל-ידי זה יוצא  
 משפט מעקל וכו'.

**ועל-ידי** שמסמיכין רבי שאינו הגון' -  
 נחלש כתב-ידנו ואין לו שום  
 תקף, ונותנין כח בכתב-ידם. ועל-ידי זה



נִלְקַח מִמֶּנּוּ חֲכָמַת תְּהֵלוּכֵי גִלְגָּלֵי הָרְקִיעַ,  
סוּד הָעֵבוֹר וְכוּ'.

**וְעַל-יָדַי** 'תְּקוּן אֱמוּנַת-חֲכָמִים' - נִמְתָּקִים  
כָּל ה'צִמְצוּמִים, שֶׁהֵם ה'דִּינִים'  
וְכוּ' - עַל-יָדַי בְּחִינַת 'חֲכָמָה-עֲלֵאָה', ה'שִׁכְל־  
הָעֲלִיּוֹן, שֶׁשָּׁם נִמְתָּקִים כָּל ה'צִמְצוּמִים וְכָל  
ה'דִּינִים וְכוּ'. וְכָל הַנִּפְשׁוֹת נִכְלָלִים שָׁמָּה  
וְכוּ'.

**וְעַל-יָדַי** שֶׁנִּכְלָלִים יַחַד כָּל הַנִּפְשׁוֹת,  
נַעֲשֶׂה 'שִׁמְחָה', בְּבַחֲיַנַּת (מִשְׁלֵי יג.  
ט): "אֹר צְדִיקִים יִשְׂמַח".

**וְזָהוּ** (זֶהר נֶשֶׂא אֲדָרָא-רַבָּא קַכּח.): "חֲדֵי רַבִּי  
שִׁמְעוֹן וְאָמַר: 'ה' שִׁמְעַתִּי שִׁמְעֶדָּה  
יֵרֵאתִי' (חֲבִקוּק ג. ב), אָמַר: תִּפְּנֵן יָאוֹת הָיוּ  
לְמִדְחַל, אֲנִן בְּחִבִּיבוּתָא תְּלִיא מְלֵתָא. פִּתַּח  
וְאָמַר: 'הוֹלֵךְ רַבִּיל מְגַלָּה סוּד, וְנֶאֱמַן רוּחַ  
מְכַסֶּה דְּבַר' (מִשְׁלֵי יא. יג), 'הוֹלֵךְ רַבִּיל וְכוּ' -  
דְּלִית רוּחָה רוּחָא דְּקִיּוּמָא. וְנֶאֱמַן רוּחַ  
מְכַסֶּה דְּבַר - דְּאִית בֵּה רוּחָא דְּקִיּוּמָא".

"ה' שִׁמְעַתִּי שִׁמְעֶדָּה יֵרֵאתִי' (חֲבִקוּק ג. ב),  
תִּפְּנֵן יָאוֹת הָיוּ לְמִדְחַל" - כִּי 'חֲבִקוּק'  
אָמַר 'נְבוּאָה זו', עַל רַבִּי 'עֲקִיבָא וְחֲבֵרִיו'  
שִׁמְתוּ "עַל-יָדַי שְׁלֵא הִיָּה בָּהֶם אֲהֶבָה" (יְבֻמוֹת  
סב.) - כִּי הֵם הָיוּ בְּחִינַת 'גְּבוּרוֹת וְצִמְצוּמִים',  
וְלֹא נִכְלָלוּ יַחַד, וְלֹא נִמְתָּקוּ.

**וְרַבִּי** שִׁמְעוֹן וְחֲבֵרִיו שֶׁהָיוּ הַתְּקוּן שְׁלֵהֶם,  
עַל-כֵּן אָמַר (זֶהר שֶׁם): "אֲנִן בְּחִבִּיבוּתָא  
תְּלִיא" - בְּחִינַת הָאֲהֶבָה וְכִלְכּוֹת שֶׁנִּכְלָלִין  
יַחַד - וְעַל-יָדֵיהֶם הַהִמְתָּקָה וְהַתְּקוּן. וּמִזֶּה  
בָּא בְּחִינַת: "חֲדֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן" - הֵינּוּ בְּחִינַת  
ה'שִׁמְחָה' שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל-יָדֵי הַכִּלְכּוֹת וְהָאֲהֶבָה,  
בְּחִינַת: "אֹר צְדִיקִים יִשְׂמַח".

"הוֹלֵךְ רַבִּיל מְגַלָּה סוּד" - 'הוֹלֵךְ רַבִּיל  
וְכוּ', דְּלִית רוּחָה רוּחָא דְּקִיּוּמָא"

- הֵינּוּ "רוּחַ חֲכָמָה" (שְׁמוֹת כח, ג; דְּבָרִים לד, ט).  
"וְלֹא הָיָה מְהִימָנָא" - הֵינּוּ 'אֱמוּנַת-חֲכָמִים'.  
כִּי עַל-יָדַי שָׂאִין בּוֹ 'אֱמוּנַת-חֲכָמִים' - אֵין בּוֹ  
"רוּחַ חֲכָמָה" - כִּי נִדּוּן בְּמוֹתְרוֹת' כִּנ"ל.

"מְגַלָּה סוּד" - זֶה בְּחִינַת 'בְּטוּל כְּתָב יְדֵנוּ',  
שָׂאִין מְקַבְּלִין 'אֹר הַשִּׁכְל' מ'יָדֵי  
הַסְּמִיכָה' (עֵין בְּפָנִים), בְּבַחֲיַנַּת (אִיּוֹב לו, לב): "עַל  
כַּפַּיִם כָּסָה אֹר".

**וְעַל-יָדַי** 'פְּגַם אֱמוּנַת-חֲכָמִים', שֶׁהוּא  
בְּחִינַת "הוֹלֵךְ רַבִּיל" - עַל-יָדֵי-  
זֶה "מְגַלָּה סוּד" - שֶׁנִּתְגַּלָּה וְנִסְתַּלַּק 'אֹר  
הַשִּׁכְל'. וְעַל-יָדֵיהֶם "בְּסוּד עַמִּי לֹא יִהְיוּ".

"וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דְּבַר, דְּאִית בֵּה רוּחָא  
דְּקִיּוּמָא" - עַל-יָדֵי בְּחִינַת  
'אֱמוּנַת-חֲכָמִים', עַל-יָדֵיהֶם "מְכַסֶּה דְּבַר" -  
בְּחִינַת: "עַל כַּפַּיִם כָּסָה אֹר", כִּנ"ל. (עֵין בְּפָנִים  
בְּאֵרִיכוֹת).

**ו.**

(ח"א סו, א)

**בְּשַׁעַת** הַסְּתַלְקוֹת הַצְּדִיק, אֲזִי הוּא מְשִׁיג  
הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהִשִּׁיג בְּחַיָּיו, כָּל  
אֶחָד לְפִי מְדַרְגָּתוֹ. כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוּ בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן  
כֵּן יוֹחֵאֵי בְּאֲדָרָא וְכוּ'.



הַתְּחִילוּ לְהַתְּעַנֵּעַ מְאֹד | בְּנֵל-מְקוּם שֶׁשָּׁבְחוּ הַחֲבֵרִיאַ

**ז.**

(ח"א סו, א)

**מוֹבָא** בְּזֶהר-הַקְּדוּשׁ (זֶהר פְּנִיחַס רלו, וְעוּד):  
"שְׁבַעַת שֶׁהַתְּעַנְּנוּ הַחֲבֵרִיאַ מְאֹד  
מְקַדְּשֵׁת הַתְּגַלּוֹת שֶׁל רִשְׁבִּי, הַתְּחִילוּ  
לְהַתְּעַנֵּעַ מְאֹד וְאָמְרוּ: "וַי לְדָרָא כַּד  
תְּסַתַּלַּק!"

אני אומר ליוחאי אבא ומוסרך למלכות

### ט.

(ח"ב ס)

"כשהיה רבי עקיבא בתפיסה, אמר לו רבי שמעון בן יוחאי: רבי, למדני תורה, ואם לאו, אני אומר ליוחאי אבא ומוסרך למלכות" (פסחים קיב.).

פי רבי עקיבא היה מקהיל קהלות ודורש ברבים. וסבר רבי שמעון: שמפני זה נתפס בתפיסה, מחמת שהיה דורש ברבים ושמעו בני-אדם שאינם מהגונים.

פי על-ידי חדושי-תורה שמגליו, נמשך אלקות לתוך מוח השומע. ואף-על-פי שזהו 'תפיסה' כביכול, בבחינת (שירה-שירים ז, ו): "מלך אסור ברהטים", "ברהיטי מהין" (תקוני-זוהר), בבחינת (תהלים סח, יט) "שבת שבי" - אף-על-פי-כן הוא ניהא להשם-יתברך שיהיה נמשך על-ידי התורה.

אבל בשלומד לתלמיד שאינו-הגון, זהו 'תפיסה' ממש, ועל-כן ענשו 'תפיסה'. וסבר רשב"י שנתפס רבי עקיבא בתפיסה, פי על-ידי-זה יתתקן, ויזדככו הדבורים שהכנים לתלמידים שאינם-הגונים.

ועל-כן אמר רשב"י לרבי עקיבא: "שילמדו תורה", ועל-ידי-זה יתתקן הפגם - על-כן אמר לו: "ואם לאו, אני אומר" וכו' - שאם הוא אינו-רוצה ללמדו תורה, אזי 'אני אומר תורה'.

פי על-ידי חדושי-תורה שמגליו, מגליו חסדים, ויש בכל-אחד 'חסדים מצד האב' וכו', ורבי עקיבא לא היה לו, פי היה בן גרים וכו'. וסבר רבי שמעון, שאין-רוצה לומר תורה מחמת זה.

מחמת גדל התענוגים והשעשועים שקבלו מרובם רבי שמעון בר יוחאי - על-כן תקף-ומיד התחילו להתגעגע, ועלה על לבם צער ההסתלקות שיהיה להם.

וגם בכל-מקום ששבחו החבריא את רבי שמעון בר יוחאי על שגלה להם סוד נפלא - תמצא שאחר-כך אמר להם עוד חדושי-תורה.



ספרים המיסדים על דברי רבי שמעון בר יוחאי וחבריו

### ח.

(לקוטי-יעצות, חקירות וחקמות - חיצוניות יד, על-פי ח"ב יט)

תהלה לקל יש עכשו ספרים-קדושים הרבה מאד המלאים מוסר ויראת-השם בלי שום חקירות, שאינם מיסדים על דעת חכמי יון 'מח-שם'. רק יסודתם בהררי קדש על דברי חז"ל בגמרא ומדרשים, ובפרט המיסדים על דברי רבי שמעון בר יוחאי וחבריו.

"הפך בהם והפך בהם" (על-פי אבות פ"ה מכ"ב) - "בהם" דיקא, ולא בהספרים שמערב בהם דעת הגוים הפופרים-בעקר, שהם בחינת 'עמלק'. מהר המלט על נפשך מהם ומחמונם, ותהיה לך נפשך לשלל לחיי-עולם ולעולמי עד ולנצח נצחים.



**אָבֵל** וְשֵׁבִי בְּיָדָי הָיָה לוֹ חֲסָדִים מִצַּד אָבִיו רַבִּי יוֹחָאִי, שֶׁהָיָה גָּדוֹל בְּיִשְׂרָאֵל, עַל־כֵּן אָמַר: "וְאִם לֹא, אֲנִי אֹמֵר לְיוֹחָאִי אָבִיא", בְּחִינַת הַחֲסָדִים מִצַּד הָאָב, שֶׁמִּשָּׁם הִתְגַּלְּוֹת־הַתּוֹרָה.

**וְזָהוּ:** "וּמִוֶּסְרָךְ לְמַלְכוּת" - כִּי זֶה שָׂרְבִי עָקִיבָא אֵינֹו־רוּצָה לֹאמַר תּוֹרָה וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְקַן הַפְּגָם, זֶהוּ רַק מַחְמַת עֲנוּתָנוֹתוֹ, שְׁפוּבֵר שָׂאִין יָכוֹל מַחְמַת שָׂאִין לוֹ חֲסָדִים מִצַּד הָאָב, וְאִין יָכוֹל לְתַקַּן כִּי־אִם עַל־יְדֵי הַתְּפִיסָה.

**אָבֵל** בְּאֵמַת: רַבִּי עָקִיבָא הוּא רַבִּי גָּדוֹל כְּזֶה, וְיָכוֹל לְגַלּוֹת תּוֹרָה עַל־יְדֵי הַחֲסָדִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִצַּד עֲצָמוֹ לְבַד, וְלְתַקַּן הַפְּגָם. עַל־כֵּן אָמַר לוֹ: "אֲנִי אֹמֵר" וְכוּ' - 'שָׂאִי אֹמֵר תּוֹרָה', שֶׁיֵּשׁ לִי חֲסָדִים מִצַּד הָאָב, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָבִיא רַבִּי עָקִיבָא לְבְּחִינַת 'גְּדֻלוֹת', עַד שֶׁיִּכְרַח בְּעַל־כְּרַחוֹ לֹאמַר תּוֹרָה.

**וְזָהוּ:** "וְאִם לֹא" - אִם אֵין אַתָּה רוּצָה לֹאמַר תּוֹרָה מַחְמַת עֲנוּתָנוֹתָ, אֲזִי "אֲנִי אֹמֵר לְיוֹחָאִי אָבִיא" - הֵינֹו 'שָׂאִי אֹמֵר תּוֹרָה' - כִּי יֵשׁ לִי חֲסָדִים מִצַּד הָאָב כִּנֵּ"ל.

"וּמִוֶּסְרָךְ לְמַלְכוּת" - שְׂאָבִיא אוֹתָךְ וְאֶמְסֶרְךָ בְּעַל־כְּרַחֲךָ לְמַלְכוּת, לְבְּחִינַת 'גְּדֻלוֹת', וְתִהְיֶה מְכַרְח בְּעַל־כְּרַחֲךָ לְגַלּוֹת תּוֹרָה, שֶׁהִיא 'הִתְגַּלְּוֹת־הַחֲסָדִים', שֶׁהוּא תַקּוּן הַפְּגָם, עַל־יְדֵי שָׂרְשֵׁבִי תַלְמִידוֹ יֹאמַר תּוֹרָה.

### פֶּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר

י

(ח"ב קיח)

עֲנִין הַמּוֹבָא בְּזִהְרֵי־הַקְּדוּשׁ: "פֶּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר" וְכוּ', וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה

בְּשָׂאֵר הַחֲבֵרָיָא קְדִישָׁא, אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: "פֶּתַח רַבִּי יִצְחָק", כְּשֶׁהָיָה רַק פּוֹתַח אֶת פִּיּוֹ, תַכְפֵּי־וּמִיד הָיָה אֹמֵר וּמְגַלֵּה תּוֹרָה. וְאִף־עַל־פִּי־כֵן כָּבֵד מְבָאֵר, שֶׁטוֹב יוֹתֵר לְעֵין וְלַחֲשֵׁב (שְׁפוּרִי: טְרַאכְטֵן) תּוֹרָה.



### רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי גָּלָה קַבְּלָה בְּאַתְגְּלִיא

יא.

(סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה יֵא, מִבְּנֵי־מֶלֶךְ וּבְנֵי־שְׂפָחָה שֶׁנִּתְחַלְפוּ, בְּסוּף)

**בְּדוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים** כְּשֶׁהָיוּ מְדַבְּרִים וּמְשִׁיחִים קַבְּלָה, הָיוּ מְשִׁיחִים בְּלִשׁוֹן כְּזֶה (שֶׁל סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מְשֻׁנִּים קְדַמוֹנִיּוֹת): "כְּשֶׁהִנִּיחוּ הָאָרוֹן עַל הַפְּרוֹת, הִתְחִילוּ לְשׁוֹרֵר!"

**כִּי עַד רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי, לֹא הָיוּ מְדַבְּרִים קַבְּלָה בְּאַתְגְּלִיא! רַק רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי גָּלָה קַבְּלָה בְּאַתְגְּלִיא!**

[הַקְּדַמַּת מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל לְסְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת: כִּי "זֹאת לְפָנַי בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּדָה" (עַל־פִּי רוּת ה', ז), כְּשֶׁהָיוּ רוּצִים לְדַבֵּר בְּנִסְתָּרוֹת־הַשֵּׁם, הָיוּ מְדַבְּרִים בְּדֶרֶךְ חִידָה וּמִשְׁל, וְהַלְבִּישׁוּ סְתֵרֵי־תּוֹרָה גְּנֹזִיא־דְּמַלְכָּא, בְּכַמָּה וּכְכַמָּה לְבוּשִׁים מְלֻבוּשִׁים שׁוֹנִים.

כְּמוֹבָא אַחַר הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי־הַשְּׂפָחָה, שְׂאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל אֲזִי: שְׂבִימִים־הַקְּדַמוֹנִים כְּשֶׁהָיוּ הַחֲבֵרִים מְדַבְּרִים וּמְשִׁיחִים קַבְּלָה, הָיוּ מְשִׁיחִים בְּלִשׁוֹן כְּזֶה, כִּי עַד רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי לֹא הָיוּ מְדַבְּרִים קַבְּלָה בְּאַתְגְּלִיא וְכוּ'.



גְּדוּלָה עַד אֹרֵי הַיּוֹם. וְכִשְׁהָאִיר הַיּוֹם, עָמַד  
בְּטִלְיַת וְתַפְלִיין, וְהִתְפַּלֵּל כַּמָּה שָׁעוֹת.



אֵין דַּעְתָּן נִמְשַׁכַּת אַחַר סְפָרֵי  
הַזְהַר, מִחֲמַת מִזְגָּם הָרַע

## י.ד.

(שיחות-ה'ר"ן מ)

מָה שָׁאֵנוּ רוֹאִים שֵׁישׁ בְּנֵי-אָדָם שָׂאִין  
דַּעְתָּן נִמְשַׁכַּת אַחַר סְפָרִים קְדוּשִׁים  
וְנוֹרָאִים מְאֹד, כַּגּוֹן: סְפָרֵי הַזְהַר וְסְפָרֵי  
הָאֲר"י זַצ"ל וְכִיּוֹצֵא, אֲהִי-עַל-פִּי שֵׁישׁ בְּהֵם  
חַדוּשִׁים נוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד הַמְאִירִים עֵינֵינוּ  
וּמְתוֹקִים מְדַבֵּשׁ, וְהֵם נִמְשָׁכִים דִּיקָא אַחַר  
עֵינֵינוּ אַחֲרַיִם כַּגּוֹן: 'חֻקֵּירוֹת'.

דַּע: כִּי זֶהוּ מִחֲמַת מִזְגָּם, כִּי מִזְגָּם בְּטַבְעָם  
הוּא מְזַגְרַע מִן הַתּוֹלְדָה, שְׂאִינָם  
יְכוּלִים לְסַבֵּל אֶת הַדְּבַר הַקְּדוֹשׁ בְּאֵמֶת.  
וּבְאֵמֶת: בּוֹדָאֵי יֵשׁ לוֹ בְּחִירָה וְכַח לְשַׁבֵּר מִזְגוֹ  
הָרַע וְכוּ'. וְאֲשֶׁרֵי לְאָדָם שְׁנוּלֵד בְּקַדְשָׁה.



בְּזֶה הַמְּאָמֵר זֶהֱרֵי אֵין שׁוּם אָדָם  
מִבֵּין הַפְּשֻׁט - רַק הוּא לְבַד

## טו.

(שיחות-ה'ר"ן עא)

בְּעֵינֵינוּ מָה שֶׁכָּתוּב בַּזְהַר-הַקְּדוֹשׁ (וַיֵּשֶׁב קַפַּח.  
וַיְחִי רֵיט:): "שֶׁעַל פְּגַם הַבְּרִית, בְּפָרְט  
מָאן דְּאוּשִׁיד זְרַעָא בְּרִיקְנֵיָא חֲסוּשְׁלוֹם וְכוּ',  
אֵין מוֹעִיל תְּשׁוּבָה".

אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: "שְׂאִין הַדְּבַר כֵּן, רַק עַל  
הַכֵּל מוֹעִיל תְּשׁוּבָה". וְאָמַר: "שְׁבֻזָּה  
הַמְּאָמֵר זֶהֱרֵי, אֵין שׁוּם אָדָם מִבֵּין הַפְּשֻׁט, רַק

לְמַד הַרְבֵּה מְאֹד סְפָרֵי הַזְהַר וְתַקּוּנִים | גְּדוּלָה  
בְּקִיאוּתוֹ בְּסְפָרֵי הַזְהַר וְתַקּוּנִים לֹא נִמְצָא דְגַמְתּוֹ  
בְּעוֹלָם | שְׁגוּר בְּפִיו כְּשֶׁלַּחַן-הָעֶרֶוּךְ מִמֶּשׁ

## יב.

(שְׁבַח־ה'ר"ן ח"א ז)

וְהָיָה מִתְמִיד בְּלִמּוּדוֹ מְאֹד וְכוּ', וְלָמַד  
הַרְבֵּה מְאֹד וְכוּ' וְסְפָרֵי הַזְהַר  
וְתַקּוּנִים וְכָל כְּתָבֵי הָאֲרִיז"ל וְכוּ'.

וְגָדַל בְּקִיאוּתוֹ בְּכָל הַסְּפָרִים כְּפִי מָה  
שֶׂרְאִינוּ בְּעֵינֵינוּ קֶצֶת, הָיָה בְּלִי  
שְׁעוּר, וּבְפָרְט וְכוּ' וְכָל כְּתָבֵי הָאֲר"י וְסְפָרֵי  
הַזְהַר וְתַקּוּנִים - לֹא נִמְצָא דְגַמְתּוֹ בְּעוֹלָם  
וְכוּ'. וְשְׁגוּר בְּפִיו כְּשֶׁלַּחַן-הָעֶרֶוּךְ מִמֶּשׁ, כַּדְּבַר  
הַמִּנְחָה לְפָנֵי הָאָדָם שֶׁיְכוּל לְקַח לְעַצְמוֹ מָה  
שֶׁיִּרְצֶה, כֵּן מִמֶּשׁ הָיָה כָּל הַסְּפָרִים-הַקְּדוּשִׁים  
מוֹכְנִים לְפָנֵי עֵינֵי שְׁכָלוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּכָל-עֵת  
שְׂרָצָה.



הָיָה שְׂמִיחָה עַד מְאֹד | בְּכָל-עֵת אָמַר לוֹ:  
"אֲשֶׁרִיד" | הַזְהִיר אוֹתָם לֹאמֹר 'זֶהֱרֵי' |  
הָיָה הוֹלֵךְ וּמְנַגֵּן, וְהָיָה בְּשִׂמְחָה גְּדוּלָה

## יג.

(שְׁבַח־ה'ר"ן ח"ב יט)

בְּבֵאֵם לְמַעֲרַת רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, אָזִי  
בְּנֵי הַנְּעוּרִים עָסְקוּ בַתְּפִלָּה וּבְלִמּוּד  
זֶהֱרֵר כַּאֲשֶׁר פָּקַד עֲלֵיהֶם הוּא ז"ל.

וּמִמֶּנּוּ לֹא רָאוּ שׁוּם דְּבַר, רַק הָיָה שְׂמִיחָה  
עַד מְאֹד. וּבְכָל-עֵת בָּא אֶצֶל הָאִישׁ  
שֶׁהָיָה עִמּוֹ וְאָמַר לוֹ: "אֲשֶׁרִיד" וְכוּ'.

וּבְפִלְיָה הֵלַךְ מִחֶדֶר לְחֶדֶר, וְהַזְהִיר אוֹתָם  
לֹאמֹר 'זֶהֱרֵר' וְכוּ' וְכִיּוֹצֵא.

וְהוּא בְּעַצְמוֹ לֹא אָמַר כְּלוּם, רַק הָיָה  
הוֹלֵךְ וּמְנַגֵּן בְּעַצְמוֹ וְהָיָה בְּשִׂמְחָה

רבי שמעון בן יוחאי קדש כל-כך לשון התרגום

**יח.**

(שיחות-הר"ן קט)

רבי שמעון בן יוחאי קדש כל-כך את לשון התרגום, עד שאפלו שאר דברים הנכתבים בלשון תרגום, יש להם פח לעורר להשם-יתברך.



הנגון של ה'תקונים'

**יט.**

(שיחות-הר"ן קכו-רצד)

מה שנוהגין לומר 'תקונים' [תקוני-זהר] באול - שמהנגון של ה'תקונים', וגם מהחלישות-הלב שיש לכל אחד אז, מחמת שכל אחד מתאחר אז בבית-המדרש יותר מרגילותו - מפליזה נעשה דברים עליונים ותקונים גדולים למעלה.



ידע כל כתבי האריז"ל מ'ספר-הזהר', והעקר מה'תקונים' | הפליג מאד בשבח גדלת קדשת ה'תקוני-זהר' | כלולים בו כל החכמות שבעולם

**כ.**

(שיחות-הר"ן קכח)

ספר בשבח: שידע כל דברי העץ-חיים ו'פרי-עץ-החיים' וכל כתבי האריז"ל - מ'ספר-הזהר', והעקר מה'תקונים'. והמובן מדבריו היה: שזה היה בימי נעוריו.

והפליג מאד בפמה פעמים בשבח גדלת קדשת ה'תקוני-זהר'. והיה רגיל

הוא לבד". והכלל: שבאמת מועיל תשובה בודאי על חטא זה, אפלו אם הרבה לפשע חסוֹשֶׁלֹום בָּזָה.



לגמור בכל שנה, כל ספרי הזהר ותקונים וזהר-חדש

**טז.**

(שיחות-הר"ן עו)

פעם-אחד חשב רבנו ז"ל: מה שהאדם צריך ללמד בכל-יום עד שאין היום מספיק, דהינו: לגמור בכל שנה וכו', וכל ספרי הזהר ותקונים וזהר-חדש, וכל ספרי קבלה מהאריז"ל.



למוד הזהר מסגל מאד מאד | על-ידי למוד הזהר, נעשה חשק לכל מיני למודים של התורה | הלשון של ה'זהר' מעורר מאד

**יז.**

(שיחות-הר"ן קח)

למוד הזהר מסגל מאד מאד. ודע: שעל-ידי למוד הזהר, נעשה חשק לכל מיני למודים של התורה-הקדושה.

והלשון-הקדוש של ה'זהר', מעורר מאד לעבודת-השם-יתברך, דהינו: השבח שמשבח ומפאר את העובד השם, דהינו הלשון הרגיל בזהר לומר: "זכאה" וכו', על כל מצוה ועבודה. ולהפך הצעקה שצועק "וי וכו' וי לה וי לנשמתה" על הסר מעבודת-השם - אלו הלשונות מעוררים מאד את האדם לעבודתו יתברך.



לְעַסֵּק בוּ בְיוֹתֵר גַּם בְּכָל הַשָּׁנָה, אֲפֹלוּ שְׂלֵא  
בְיָמֵי אֱלוּל.

וְאָמַר: "שֶׁבַסְפָּר הַתְּקוּנִים כְּלוּלִים כָּל  
הַחֲכָמוֹת שֶׁבְעוֹלָם".



כַּמָּה מֵאֲמָרִים בְּזֵה־הַקְּדוּשׁ גָּלָה הַרְשָׁבִי  
לְתַלְמִידָיו אַחַר הַסְתַּלְקוּתוֹ, "וּבַחֲבוּרָא קְדָמָא"

**נא.**

(שיחות-ה'ר"ן רעח)

אָמַר: שֶׁנִּמְצְאִים כַּמָּה מֵאֲמָרִים בְּזֵה־הַ  
הַקְּדוּשׁ שֶׁגָּלָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאֵי  
לְתַלְמִידָיו אַחַר הַסְתַּלְקוּתוֹ! וְזֶה עֲנִין  
"וּבַחֲבוּרָא קְדָמָא" שֶׁפְּתוּב בְּזֵה־הַקְּדוּשׁ  
בַּפְּרָשַׁת פִּינְחָס (ר"ט): וּבִשְׂאָר מְקוֹמוֹת.

כִּי הָעוֹלָם אֵינֶם מְבִינִים מֵהוּ עֲנִין  
"וּבַחֲבוּרָא קְדָמָא". אֵךְ הָאֵמֶת: שֶׁגָּלָה  
לָהֶם כַּמָּה תּוֹרוֹת אַחַר פְּטִירָתוֹ. וּמָה שֶׁגָּלָה  
לָהֶם קִדְּם, קָרָא: "חֲבוּרָא קְדָמָא".

וּבְזֶה מֵיֻשָּׁב הֵיטֵב מָה שֶׁנִּמְצְאִים בְּסִפְרֵי  
הַזֵּה־הַקְּדוּשׁ וּבַתְּקוּנִים פְּרוּשׁ עַל  
מֵימְרוֹת הָאֲמוּרָאִים שֶׁהָיוּ אַחַר רַבִּי שְׁמַעוֹן  
בַּר יוֹחָאֵי זְמַן מְרֻבָּה - אֵךְ בְּאֵמֶת אֵלוּ  
הַמֵּאֲמָרִים גָּלָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאֵי אַחַר  
פְּטִירָתוֹ, וְאִזּוּ כְּבָר הָיוּ אֵלוּ הָאֲמוּרָאִים  
בְּעוֹלָם.



לֹא יִסְפִּיקוּ אֲלֵפִים סְפָרִים, וְכָל עוֹרוֹת אֵילֵי נְבִיּוֹת,  
לְבָאָר עֵצִם רַבּוּי הַסּוּדוֹת שֶׁל 'סִפְרֵי-הַתְּקוּנִים'

**נב.**

(שיחות-ה'ר"ן רפה)

דְּבַר פְּעַם-אֶחָד, בְּהַפְּלָגַת גְּדֻלוֹת סוּדוֹת  
נוֹרְאוֹת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה: הֲלֹא כָּל

'סִפְרֵי-תְקוּנִים' הוּא עַל תְּבַת 'בְּרֵאשִׁית' לְבַד.  
וְעַל 'סִפְרֵי-הַתְּקוּנִים' לְבַד לֹא יִסְפִּיקוּ אֲלֵפִים  
סְפָרִים לְבָאָר עֵצִם רַבּוּי הַסּוּדוֹת שֶׁיֵּשׁ שָׁם,  
אֲשֶׁר לֹא יִכִּילֵם הָעִיּוֹן.

כִּידוּעַ לְכָל גְּדֻלַּת קְדֻשַׁת הַתְּקוּנִים  
הַקְּדוּשׁ, אֲשֶׁר כָּל עוֹרוֹת אֵילֵי  
נְבִיּוֹת לֹא יִסְפִּיקוּ לְבָאָר סוּדוֹתָיו וּרְמִיזוֹתָיו  
וְכוּ'. וְכָל סִפְרֵי-הַתְּקוּנִים עִם כָּל מָה שֶׁנִּכְלָל  
בוֹ, הוּא רַק פְּרוּשׁ עַל תְּבַת 'בְּרֵאשִׁית' לְבַד.  
וְכֵן עַל תְּבַת 'בְּרֵא' יְכוּלִין גַּם-כֵּן לַעֲשׂוֹת  
סִפְרֵי-תְקוּנִים עִם רַבּוּי סוּדוֹת וְכוּ'.

וּמִזֶּה יְכוּלִין לְהִבִּין וּלְשַׁעַר קִצְת גְּבִהוֹת  
עִמְקוֹת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה, כִּי כֵן עַל  
כָּל תְּבָה וְתְבָה שֶׁל הַתּוֹרָה יֵשׁ סוּדוֹת רַבּוֹת,  
כְּמוֹ אֵלוּ הַסּוּדוֹת הַכְּלוּלִים בְּ"סִפְרֵי הַתְּקוּנִים"  
שֶׁהוּא עַל תְּבַת בְּרֵאשִׁית לְבַד. וְעַתָּה, כְּלָלִיּוֹת  
הַתּוֹרָה-הַקְּדוּשָׁה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ הַרְבֵּה תְּבוֹת כְּאֵלוּ  
- מָה גְּדֻלוֹ סוּדוֹתֶיהָ, אֲשֶׁר אֵי-אֶפְשָׁר לְבָאָר  
וּלְדַבֵּר מִזֶּה כֻּלָּל.



הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ עוֹזֵר לְיִשְׂרָאֵל תָּמִיד, וְאֵין דּוֹר יְתוּם  
| רַבִּי שְׁמַעוֹן יֵשׁ לוֹ בּוֹדָאֵי הַנָּאָה מִזֶּה | וְעַכְשָׁיו יֵשׁ

**נג.**

(חיי-מוה"ר"ן קפט)

בְּדַרְךְ בְּעַת נְסִיעֶתוֹ לְאוּמִין, עָנָה וְאָמַר:  
אֶפְ-עַל-פִּי-כֵן הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ עוֹזֵר  
לְיִשְׂרָאֵל תָּמִיד, וְאֵין דּוֹר יְתוּם.

וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאֵי (שִׁבְת  
קלח:): כְּשֶׁאָמַר אֵיזָה תִּנָּא "עֵתִידָה  
תּוֹרָה שֶׁתִּשְׁתַּכַּח מִיִּשְׂרָאֵל", עָנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן  
וְאָמַר "לֹאוּ", כִּי "בְּזֵה־דָא יִפְקוּן מִן גְּלוּתָא"  
(זֵה־ר נְשֵׂא קבד:). "כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זִרְעוֹ"  
(דְּבָרִים לֹא, כא).

**וְעַל-כֵּן** עָמַד עֲצָמוּ עַל זֶה הַפְּסוּק, וְגָלָה אֶז הַסּוּד הַנִּדְפָס בְּלִקּוּטֵי א' בְּתַחֲלֹתוֹ, עֵין-שֵׁם מַגְדִּילת רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּר יוֹחָאי.

**עֲנִיתִי** וְאָמַרְתִּי לוֹ: "רַבִּי שְׁמֵעוֹן יֵשׁ לּוֹ גַם-כֵּן בּוֹדָאי הַנָּאָה מִזֶּה, הִינּוּ מִזֶּה הַחֲדוּשׁ הַנִּפְלָא?! - הַשִּׁיב: "הֵן!"

**אַחֲרֵי-כֵן** עָנָה וְאָמַר: רַבִּי שְׁמֵעוֹן בְּעֲצָמוֹ הוּא עֲנִין אַחַר, כִּי רַבִּי שְׁמֵעוֹן הוּא "עִיר וְקַדִּישׁ מִן שְׁמִיָּא נְחִית" (דְּנִיָּאל ד, י), בְּנִדְפָס שָׁם.

**וְעַכְשָׁיו** יֵשׁ "נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה" (מִשְׁלֵי יח, ד) וְכוּ' [שְׁאֲפָלוּ הָעִיר וְקַדִּישׁ צָרִיף גַם-כֵּן לְקַבֵּל מִשָּׁם וְכוּ', וְהַבֵּן (בְּהַשְׁמִיטוּת)].

הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל עַד הֵנָּה - עַד שְׁבָאֲתִי אֲנֹכִי. וְעַתָּה אֲנִי מֵתַחִיל לְגַלּוֹת חֲדָשׁוֹת נִפְלָאוֹת לְגַמְרֵי וְכוּ'.



**איך לוקחין חבֵּרִיא כְּמוֹ שְׁהִיָּה אֶצֶל הַרְשָׁבִי**

**נה.**

(חֵי-מוֹהֵר"ן רַפָּה)

**פַּעַם-אַחַת** דִּבֶּר עָמִי, וְאָמַר כְּמַתְגַּעְגַּע: "איך לוקחין חבֵּרִיא כְּמוֹ שְׁהִיָּה אֶצֶל רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּר יוֹחָאי וְכִיּוֹצֵא, וְאֲנִי הֵייתִי גַם-כֵּן תוֹחֵב רֵאשִׁי בִּינֵיהֶם!"

**עָנָה** וְאָמַר: "מִן-הַסֶּתֶם אִיךְ שְׁהִיָּה נִמְצֵא חֲבֵרִיא, הֵייתִי אֲנִי הַרְבִּי שְׁלָהֶם!" [מִן-הַסֶּתֶם וּזְאוּ ס'וֹאֲלֵט גְּעוּעוֹן א' חֲבֵרִיא', וּוְאֲלֵט אִיךְ גְּעוּעוֹן זִייעֶר רַבִּי].



**מִן רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּר יוֹחָאי עַד הָאָרִיז"ל | וּמִן הָאָרִיז"ל עַד הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב | וּמִן הַבְּעַל שֵׁם-טוֹב עַד שְׁבָאֲתִי אֲנֹכִי**

**נד.**

(חֵי-מוֹהֵר"ן רַעֲט)

**אָמַר:** מִן רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּר יוֹחָאי שְׁהִיָּה חֲדוּשׁ בְּמַפְרָסֶם, הָיָה הָעוֹלָם שְׁקֵט עַד הָאָרִיז"ל, שְׁלֵא נִתְגַּלוּ חֲדָשׁוֹת - עַד שְׁבָא הָאָרִיז"ל שְׁהִיָּה חֲדוּשׁ בְּמַפְרָסֶם, וְהוּא גָּלָה חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי.

**וּמִן הָאָרִיז"ל עַד הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל,** הָיָה גַם-כֵּן הָעוֹלָם שְׁקֵט בְּלִי חֲדוּשׁ - עַד שְׁבָא הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל שְׁהִיָּה חֲדוּשׁ נִפְלָא, וְגָלָה חֲדָשׁוֹת.

**וּמִן הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל עַד עַתָּה,** הָיָה גַם-כֵּן הָעוֹלָם שְׁקֵט בְּלִי חֲדוּשׁ כְּזֶה, וְהָיָה הָעוֹלָם מֵתַנְהֵג רַק עַל פִּי הַהֲתַגְלוֹת שְׁגָלָה

**אִם הָיוּ דְבָרִים אֵלּוּ נֶאֱמָרִים בְּדוֹרוֹ שֶׁל הַרְשָׁבִי**

**נו.**

(חֵי-מוֹהֵר"ן שִׁמָּה)

**עָנָה** וְאָמַר: אֲנַחְנוּ אֵינְנוּ כָּלֵל מִזֶּה הָעוֹלָם שֶׁל עַכְשָׁיו וְכוּ'. וּבְאַמַּת אִם לֹא הָיָה דוֹר כְּזֶה, אִם הָיוּ דְבָרִים אֵלּוּ, הִינּוּ הַתּוֹרוֹת שֶׁהוּא אוֹמֵר, נֶאֱמָרִים בְּדוֹרוֹ שֶׁל הָאָרִיז"ל, אוֹ אֶפְלוּ בְּדוֹרוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּר יוֹחָאי ז"ל - הָיָה רַעֲשׁ גָּדוֹל מְאֹד.



שם טוב' ז"ל, וכיוצא - שהם כלם מיסודים  
על-פי רוח-הקדוש, ומעוררים את האדם  
מאד לעבודתו יתברך באמת.



אוי ללב שנכנס בו סברא רעה כנגד שקבלנו  
מהתנא אלקי הרשב"י | מפני מי ראוי להתירא  
יותר | ספר הזהר-הקדוש חברו ברוח-הקדוש  
ועל-פי אליהו ז"ל, מקבלים איש מפי איש עד  
משה רבנו | ברוח-הקדוש במדרגה גבוה מאד |  
מחזקין ומקימין מאד אמונתנו הקדושה |  
מזרזים מאד לקיים תורת-משה בכל פרטיה

## ל.

(חיי-מוהר"ן תח)

אוי ללב שנכנס בו שום סברא רעה כזאת  
שהיא כנגד כל ספרי-אמת שקבלנו  
מהתנא אלקי רבי שמעון בן יוחאי  
והאריז"ל.

ושנים לבד והבן: מפני מי ראוי לה  
להתירא יותר, אם מספר וכו' הבנוי  
על-פי סברות אריסטו הינון ימח-שמו, אם  
להבדיל מספר הזהר-הקדוש והאריז"ל  
שהברו הרשב"י וחבריא ז"ל ברוח-הקדוש  
ועל-פי אליהו זכרוננו-לברכה, וכל דבריהם  
רבים מקבלים איש מפי איש עד משה רבנו  
עליו-השלוש.

ומה שחדשו בהם - היה ברוח-הקדוש  
במדרגה גבוה מאד, ומחזקין  
ומקימין מאד את אמונתנו הקדושה  
שהתחילה מאברהם אבינו עליו-השלוש  
וכו', ומזרזים מאד לקיים תורת-משה בכל  
פרטיה ודקדוקיה.



קדשת 'ספר-הזהר' נגד קדשת  
וסודות של 'ספר התקונים'

## נז.

(חיי-מוהר"ן שנט)

פעם-אחת אמר כמתמיה: "אצל העולם  
הכל שוין, 'ספר הזהר'  
וה'תקונים'!" - והמוכן מדבריו היה:  
שבאמת יש חלוק גדול ועצום בין ספר  
הזהר-הקדוש ובין ספר התקונים, אף-על-  
פי ש'ספר-הזהר' הוא קדוש ונורא מאד, אין  
לו שום ערך נגד קדשת וסודות של 'ספר  
התקונים'.



אם היה הרשב"י שומע תורתו,  
היה גם-כן חדוש גם אז

## נח.

(חיי-מוהר"ן שפא)

אמר: "אם היה רבי שמעון בר יוחאי  
שומע תורתו, היה גם-כן חדוש גם  
אז!"



בפרט שזכינו לספרי הזהר-הקדוש  
שמיסדים על-פי רוח-הקדוש, ומעוררים  
את האדם מאד

## נט.

(חיי-מוהר"ן תז)

מ'ספרי החקירות' וכו', ספר הרבה מאד  
במה פעמים, ואסר עלינו מאד  
מאד: לבלי לעין בהם ולהביט בהם בכל חס-  
ושלום וכו'.

בפרט כפי מה שזכינו לספרי הזהר-  
הקדוש, וספרי האריז"ל וה'בעל-

אין ללמד דרושים ומוסר, בי-אם  
ההולכים על-פי ספרי הזהר-הקדוש

וכן יש כמה דברים שהם עכשו סוד,  
ואחר-כך בימים הבאים לא יהיו סוד.



באשפנו אינם נמצאים ספרי הזהר-הקדוש, על-  
כן הם הולכים מלבשים במלבושי דייטש [אשפנו]

**לא.**

(חיי-מוהר"ן תי)

אמר: שאין ללמד ספרים של דרושים  
ומוסר, בי-אם אותם ההולכים על-  
פי דברי רבותינו ז"ל בגמרא ומדרשים  
וספרי הזהר-הקדוש, וספרי האריז"ל.

וכן כל הספרים שחברו הצדיקים  
הסמוכים לדורותינו שהם בנויים על  
יסודות הררי קדש על-פי דברי הבעל-שם-  
טוב זצוק"ל וכו'.

והמשביל יבין מאליו על-פי דברים  
האלה מאיזה ספרים לרחק,  
ובאיזה ספרים יתחזק ויאחז בהם. הינו:  
אותם שהם בנויים רק על-פי הגמרא  
ומדרשים וספרי הזהר-הקדוש והאריז"ל  
והבעל-שם-טוב ז"ל, אשרי שיאחז בהם!



קדם רבי שמעון בר יוחאי היו סודות הקבלה  
בסוד גדול, ואחר-כך לא היה סוד, והתירו  
לגלות הסוד קצת

**לב.**

(חיי-מוהר"ן תיט)

יש כמה דברים שהם בתחלה סוד, ואחר-  
כך שוב אינו סוד - כגון קצת סודות  
הקבלה, שקדם רבי שמעון בר יוחאי  
והאריז"ל היו אלו הדברים בסוד גדול, ולא  
היו מדברים מזה בי-אם בסוד גדול מאד,  
ואחר-כך בימי רבי שמעון בר יוחאי  
והאריז"ל שוב לא היה סוד, והתירו לגלות  
הסוד קצת.

**לג.**

(חיי-מוהר"ן תכב)

ענה ואמר: זה אין אתה יודע, שבאשפנו  
אינם נמצאים ספרי הזהר-הקדוש,  
ואף-על-פי שנדפסו שם ספרי הזהר-  
הקדוש, עם-כל-זה אינם מצויים שם, רק  
נמכרו למדינתנו.

ומחמת שאין שם ספרי הזהר-הקדוש,  
על-כן הם הולכים מלבשים  
במלבושי דייטש [אשפנו], כי ה'לבושים' הם  
בחינת 'מקיפים'.

[ופסק באמצע, ולא גלה כלל מה שיכות יש למלבושי  
דייטש, למה שאין נמצאים שם ספרי הזהר-הקדוש].

[אמרי-פנחס' לרבי פנחס מקאריץ זיע"א, שער  
ה, נו: נתן שבח והודיה להשם-יתברך: על שלא בראו  
בשנים שלא היה מצוי הזהר בעולם, כי הזהר הביאני לחיי  
עולם-הבא. (נפח-אחר: האט מיד דערהאלטן ביי אידישקייט -  
הסיקני ביהדות). ועין עוד בספר הנ"ל, דברים נפלאים בענין  
למוד הזהר-הקדוש].



כל דברי הזהר הם אחד | דברי הקבלה, איש  
מפי איש עד משה רבנו | כל הענינים  
המבארים בזהר-הקדוש במספר במנין, על-פי  
שמות | היו להם כללים ולמוד ידוע על-זה

**לד.**

(חיי-מוהר"ן תנח)

מי שבקי בזהר-הקדוש, כל דברי הזהר הם  
אחד. הינו: "להמשיך שפע",

"להמשיך משח רבות קדשא", ו"לקשר העולמות". ולפעמים מחבר שני דברים אלו, ולפעמים שני דברים אחרים כפי הענין.

ויש כמה דברים שהיו להם בקבלה איש מפי איש, כי כל דברי הקבלה הם בקבלה איש מפי איש עד משה רבנו עליו השלום, גם היה להם ספרים, 'ספרא דרב המנונא' וכו'. גם יש כמה וכמה דברים שגלו הם.

גם כל הענינים המבארים בזהר הקדוש במספר במנין, כגון: בעניני ההיכלות וכיוצא, שנאמר בזהר שיש כף וכף פתחים, וכיוצא באלו הדברים הנאמרים בזהר במספר במנין, ומדקדק במנין בדקדוק גדול, כגון: כף וכף אלפים ושבעים וארבע וכיוצא - כלזה היה עלפי שמות שהיה קבלה בידם, שהיו להם כללים ולמוד ידוע עלזה, כגון שם של מ"ב וכו'.

וכל אלו המספרים הנאמרים בזהר, הם כפי אותה הבחינה של אותו הענין שהיו יודעין שהוא עלפי שם זה, או עלפי כלליות, שלפעמים נכללין ונצטרפין השמות אלו באלו, עלפי מספר השמות ובכלותן.

הרגיש רבי שמעון בר יוחאי

לה.

(תיימוהו"ן תרו)

לרשם המעשה: של מטי ולא מטי, שהיה מרקד, וח' מנגן, והרגיש אז את רבי שמעון בר יוחאי.

בשעה שהיה בבחינת 'מטי' - לא שמע בכל את ח' מנגן. ואחר כך כשחזר בבחינת 'ולא מטי' - אז שמע קצת.

דריכת הקשת בל"ג בעומר, הוא סגלה ל'בנים'

לו.

(ספר המדות, בנים ח"א סג)

דריכת הקשת בל"ג בעומר, הוא סגלה ל'בנים'.

על ידי עיון עמק ב'סודות התורה', יוכל לפקד עקרונות, ולרפאות חולאת חזק

לז.

(ספר המדות, סוד ח"ב א)

על ידי עיון עמק ב'סודות התורה' יוכל לפקד עקרונות, ולרפאות חולאת חזק.

[פוכבי-אור, שיחות וספורים ח"א יב: בספר המדות באות סוד. מבאר: "שבעיון עמק בסודות התורה, יכולים לפקד עקרונות ולרפאות חולאת חזק". וכאשר נקראים בשם 'סודות התורה', כל דברי רבי שמעון בר יוחאי בזהר הקדוש והתקונים, שנפתחו ויצאו מקור החכמה דעתיקא סתימאה. כן גם כל דברי הנחל הנובע משם על ידי רבנו ז"ל].

ענין רבי שמעון בר יוחאי הוא 'עירנות'

לח.

(שיח שרפי-קדש ח"ב כג)

אמר פעם רבנו ז"ל: "ענין רבי שמעון בר יוחאי הוא עירנות" [רבי שמעון, ער איז



א 'וואכעדיגער'. ועל שם הפתוב (דניאל ה, י):  
"עיר וקדיש מן שמיא נחית", ראשי-  
תבות ש'מע'זין'.

ויען במראה-מקומות הרב מטשערין ז"ל  
שב'ספר-המדות, שנה א: "מי שהוא מקדש ביותר  
מרחק מהשנה ביותר" - שהסמך לזה את הפסוק "עיר-  
וקדיש הנ"ל].



**שם במירון שמחים - יכול להיות  
שרבי שמעון נמצא כאן**

**לט.**

(טיח-שרפי-קדש ח"ב רטז)

**פעם** בל"ג בעומר אמר רבנו ז"ל: "שם  
במירון שמחים, אולם יכול מאד  
להיות, שרבי שמעון נמצא כאן!" (דארט איז  
מירון, רבי שמעון קער גאר זיין דא).



**מדוע הרשב"י היה רשב"י, פיון שיידע זאת**

**מ.**

(אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים ממוהרנ"ת ז"ל מה)  
**פעם-אחת** בא מוהרנ"ת ז"ל למשנה של  
(אבות פ"ג מ"א): "עקביא בן  
מהללאל אומר הסתפל וכו'", ונתלהב מאד  
מאד.

**ואמר** בזה-ה-לשון: פארוואס איז רבי  
שמעון בר יוחאי געווען רבי  
שמעון בר יוחאי? - ווייל ער האט דאס  
געוואוסט [המשנה הנ"ל]!

**פארוואס** איז געווען דער האר"י הקדוש  
דער האר"י הקדוש? - ווייל ער  
האט געוואוסט!

**פארוואס** איז געווען דער בעל-שם-טוב  
הקדוש דער בעל-שם-טוב  
הקדוש? - ווייל ער האט געוואוסט.

**פארוואס** איז געווען דער הייליגער רבי  
דער הייליגער רבי? - ווייל ער  
האט געוואוסט!

**פארוואס** בין איך איך איך - ווייל איך  
ווייס!

[מדוע הרשב"י היה רשב"י? פיון שיידע זאת [המשנה הנ"ל]!  
- ומדוע האר"י הקדוש היה האר"י הקדוש? פיון שיידע  
זאת! - ומדוע הבעל-שם-טוב היה הבעל-שם-טוב? פיון  
שיידע! - ומדוע רבנו הקדוש היה רבנו הקדוש? פיון שיידע  
זאת! - ומדוע אני כמו שאני? פיון שאני יודע!].



**הרשב"י בתחלת הספר | רמז: שיש בו נשמת  
הרשב"י | רבי שמעון בן-יוחאי גימטריא  
רבי נחמן בן שמחה**

**מא.**

(טיח-שרפי-קדש ח"א רלד;  
פתב"ד הרב מטשעהרין ז"ל)

**אחד** מאנ"ש נסע לאיזה עיר במרחקים,  
וילך לבית הרב להתאכסן אצלו וכו',  
וכשבא לביתו ראה הספר "לקוטי-מוהר"ן"  
מנח על שלחנו וכו'.

**השיב** הרב: "אדמה, פי אין שום אדם  
תופס גדלת הספר הזה!"

**ואמר** עוד: הלא תראו בעיניכם: שבתחלת  
הספר תכף אחר השיר, נכתב  
המאמר מרבי שמעון בר-יוחאי, ומה שיכות  
לכתבו בתחלת הספר היקר הזה?!

**נראה** שרבנו ז"ל רמז: שיש בו נשמת רבי  
שמעון בר-יוחאי - פי רבי שמעון  
בן-יוחאי גימטריא רבי נחמן בן שמחה

אם רבי אבא לא קבל ולמד מרשב"י  
רק מה שפתוב - אנחנו קבלנו יותר

### מב.

(שיח-טרפיי-קדש ח"ב תקכח)

**פעם** אמר מוהרנ"ת: "אם רבי אבא לא קבל ולמד מרשב"י רק מה שפתוב, היינו: הפתוב בספר-הזהר והתקונים. הרי אנחנו קבלנו מרבנו יותר!"

[אויב רבי אבא האט מער נישט מקבל געווען נאר וואס ס'שטייט, האבן מיר פון רעבן מקבל געווען מער].

בשםמזכירים הרשב"י, מזכירים תלמידו רבי אבא

### מג.

(שיח-טרפיי-קדש ח"ב תשא)

מוהרנ"ת ז"ל אמר: "נהוג בעולם - שבשםמזכירים את משה רבנו, להזכיר גם את תלמידו יהושע. ובשםמזכירים את רשב"י, מזכירים את תלמידו רבי אבא. ובשםמזכירים את האר"י הקדוש, מזכירים את תלמידו רבי חיים וויטאל. ובשםמזכירים את הבעל-שם-טוב הקדוש, מזכירים את תלמידו המגיד. ובשיזכירו את רבנו, יזכירו גם אותי."

אמירת ספרי רבנו ז"ל, מסגלת כמו  
אמירת ספרי הזהר והתקונים

### מד.

(בוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן ח"ב כו)

מוהרנ"ת ז"ל אמר: אמירת ספרי אדמו"ר ז"ל, שהם הלכותי-מוהר"ן,

וספר-המדות, והספורי-מעשיות, והשיחות שלו - האמירה לבד מסגלת להנשמה כמו אמירת ספרי הזהר והתקונים.

בל"ג בעומר נעשה בחינת "עד הגל הזה"

### מה.

(לקוטי-הלכות, תפלין ו, לה-לו-לוז)

**וזה** בחינת ל"ג בעומר - כי כל ימי הספירה מבררין ברורים על-ידי קדשת המחשבה, שזה עקר קדשת ימי הספירה, שהוא הכנה לקבלת-התורה, לשמר מחשבתו אז ביותר מאד מאד וכו'.

**וביום** ל"ג בעומר - כבר זוכין כלל ישראל לברר ברורין הרבה, עד שנעשה בחינת ה'ג'ל', מה שאמר יעקב ולבן (בראשית לא, נב): "עד הגל הזה", כמובא בכונות (ספירת-העמר ז; מחברת-הקדש, ספירת-העמר).

**הינו:** כי יעקב שהוא בחינת קדשת כלל ישראל, צריך לעשות גל ומצבה, שיהיו 'מחצות' מפסיקות במחו בפני המחשבות-דעות והרהורים הבאים מהסטרא-אחרא, מבחינת לבן הארמי וכו'.

**כי** עקר הברור הוא בבחינת ה'שבע-מדות', שמהם כל המחשבות שבראש וכו', כי "ה'מחשבות', חולפין ועוברין על האדם כפי ה'מדות'" (לקוטי-מוהר"ן ח"א כט, בסוף). אך עקר המדות הם חמש - מחסד עד הוד, ויסוד ומלכות הם בחינת פלליות וכלליות-דכלליות (שער-הפנונת סכות פרק א).

**נמצא:** שביום חמישי משבוע חמישי שהוא ל"ג בעומר, כבר נגמר הברור של בחינת 'הוד', הן בבחינת ה'שבועות', הן

בבחינת ה'מים'. ועל-כן אז הוא 'הוד שבהוד', ששם חשב כאלו נגמר הברור מאחר שעקר המדות עד 'הוד' כנ"ל.

**ועל-כן** אז נעשה בחינת הג"ל הנ"ל, שהוא מפסיק במחשבה בין הקדשה והסטרא-אחרא - שלא תקרב עוד בערמימותה ורמאותה להכניס מחשבות-רעות חס ושלום בהמח.

**וכל-זה** בכח הצדיקים הגדולים שהם בחינת 'התנוצצות משיח', שזהו בחינת רבי שמעון בר יוחאי זכר-צדיק-לברכה, שזכה להסתלק אז - כי הוא התחיל להמשיך תקונא דיקנא, שהם תקוני השערות הקדושות, שמהם נמשכין עצות קדושות בלב לעמד בנגד המחשבות-רעות, שהם בחינת שערות דסטרא-אחרא וכו', כי בחוטי-השערה נצולין מהם.

**וזו** בחינת מה שהקדמונים נתנו סימן 'פל"ג': "שביום שחל פורים יהיה ל"ג בעומר" (שלתן-ערוב ארחתיים תכת, א), זה בחינת (איוב לח, כה): "מי פלג לשטף תעלה".

**כי** ה'מחשבות' הם בחינת 'שערות', ונקראים 'שטף' כמו שפרש רש"י שם: "שכל שערך יש לה גומא בפני עצמה ואלמלי שתי שערות יוצאות מגומא אחת - מחשיכין מאור עיניו של אדם".

**וכמו-כן** הוא במחשבות שבמח, שאי אפשר שיפגסו שתי מחשבות בפעם-אחת בשום אופן, כי אין המח מחזיק כי אם מחשבה אחת.

**ועל-כן** נקראים ה'שערות' ה'מחשבות': 'שטף' - כי מחמת רדיפת המחשבה, נדמה כאלו הם שוטפים ואי-

אפשר לעמד נגדם, אבל באמת: כל מחשבה ומחשבה, יוצאים בזה אחר זה מהמח, ואי אפשר לשני מחשבות שיהיו ביחד בשום אופן וכו'.

**וזו** בחינת 'פורים' שנקרא על שם ה'פור', שמשכיבין אז בחינת תקון הגורל של הפהן גדול ביום הפורים.

**כי** "פורים בבחינת יום פורים" (תקוני-אחר נז), כי פורים הוא הכנעת המן-עמלק, שהוא בחינת פגם-הברית וכו', שעקר אחיזתו על-ידי פגם המחשבה שבראש חס-ושלום וכו'. ובפורים מכניעין אותו, כי נמשך אז בחינת תקון הפור שהוא הגורל של יום-הפורים וכו'.

**וזוהו** בחינת ל"ג בעומר - שאז הוא בחינת 'תקון-המחשבה' שעוסקין בספירה כנ"ל, וזה בחינת 'פלג', בחינת "מי פלג לשטף תעלה", וכנ"ל.



כל השמחה היא, שזכינו שהיה צדיק וקדוש פנה, שגלה תורה נוראה בזאת, ותקן תקונים פאלה | גמר דיקא על-ידי הסתלקותו | המשיך תקונים פאלה, שבכל דור ודור עד הסוף, כל מי שירצה לשוב, יוכל להתקרב להשם-יתברך מכל מקום שהוא

**מו.**

(לקוטי-הלכות, תפלת-המנחה ז, נו)

**עקר** התקון היה על-ידי רבי שמעון בן יוחאי וחבריו, שאמר (זהר אדרא-רבה נשא קכת): "תמן יאות הוי למדחל, אנן בחביבותא תליא" [שם היה ראוי לפחד, אבל אצלנו הדבר תלוי באהבה שבינינו], כמובא בדברי אדמו"ר ז"ל (ח"א סא).

כי רבי שמעון בן יוחאי עסק בזה ביותר, לתקן הצמצומים, לתקן בחינת כלים, להמשיך אור האין-סוף לגלות אלקותו בעולם,

שזהו בחינת כל ספר זהר-הקדוש, בפרט האדרא-רבא ואדרא-זוטא. שעל-ידי-זה המשיך ותקן וגלה צמצומים נפלאים, שהם בחינת "מצחא, ועיניו, ותקוני דיקנא-קדישא" וכו' [מצח והעינים ושכל עשרה תקוני הזקן הקדוש], שכלם בחינת צמצומים נוראים להשיג על-ידי-זה אור האין-סוף, בידוע ומוכן לכל מחצדי חקלא [קוצרי השדה - פנוי לצדיקים העוסקים בסודות-התורה, וקוצרים מהמלכות הנקראת שדה].

**ועל-כן אמר: "בזהר דא יפקון מן גלותא"** [בזהר הזה יצאו מן הגלות] - כי על-ידי תקון הצמצומים פנ"ל, על-ידי-זה עקר תקון התשובה, שעל-ידי-זה עקר הגאולה וכו'.

**ועל-כן הבטיח (שבת קלח:): "שהתורה לא תשתפח מישראל על-ידו"**, כמזו שכתוב (דברים לא, כא): **"כי לא תשכח מפי זרעו"** - וכמו שגלה אדמו"ר ז"ל על-זה, עין בתחלת הספר לקוטי-מוהר"ן.

**ועל-כן נסתלק רבי שמעון בן יוחאי בל"ג בעומר, ונוהגין בארץ-ישראל לעשות שמחה גדולה בהלווא דיליה, מה שלכאורה היה ראוי לבבות ולהצטער מאד על הסתלקותו!?**

אך בודאי מנהג ישראל תורה - כי כל השמחה היא: מה שזכינו שהיה צדיק וקדוש בזה שגלה תורה נוראה כזאת, ותקן תקונים כאלה בתורתו הקדושה, עד שעל-

ידי-זה אנו בטוחים: שלא תשכח התורה מפי זרענו.

וזה גמר דיקא על-ידי הסתלקותו, שאז דיקא תקן הפגם של תלמידי רבי עקיבא שמתו קדם זמנם, וגלה אז האדרא-זוטא, מלבד מה שגלה כל ימי חייו האדרא-רבא ו'ספרא-דצניעותא' וכל ספר זהר-הקדוש'.

**שעל-ידי** כל זה המשיך תקונים כאלה, שבכל דור ודור עד הסוף, כל מי שירצה לשוב - יוכל להתקרב להשם-יתברך מכל מקום שהוא, על-ידי תקון הצמצומים שתקן בחייו - ובפרט ביום הסתלקותו הקדוש, כי "גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייתם" (חלין ז:).

**כי עכשו כל קיום התורה וכל תקנתנו, הוא על-ידי גדולי הצדיקים שנסתלקו וכו'.**

**שמאחר** שכבר היו אלו הצדיקים בעולם, וגמרו התקון בשלמות, אף-על-פי שהכרחו להסתלק מחטא אדם-הראשון ומחטאי הדורות, אבל מאחר שכבר היו ונסתלקו, הם חוזרים וממשיכים אור האין-סוף בתקונים נפלאים ונוראים, באפן שיוכלו הכל להתתקן, וכנ"ל.

**ועל-כן** רבי שמעון בן יוחאי וחבריו - היו התקון של תלמידי רבי עקיבא שמתו אז.

**כי** מיתת תלמידי רבי עקיבא, זה בחינת 'מיתת-המלכים', בחינת 'שבירת-כלים', שמשם 'גזרת המיתה'.

ו'רבי שמעון בן יוחאי וחבריו' שהיו התקון שלהם - פעלו: שחזרו ותקנו

ל"ג בעומר היא גם-כן יום השגת התורה |  
ל"ג בעומר בחינת "ג"ל עיני"

**מח.**

(לקוטי-הלכות, ראש-חדש ג, בסוף)

**הפוסקים** נתנו סימן: 'פ'לג': "שביום שחל פורים חל ל"ג בעומר" (שלח-ערוך ארח-חיים תכת, א). כי 'פורים' ו'ספירת-העמר' הם בחינה אחת. ו'השגת-התורה' ש'ב'יום-החמשים' שהוא 'שבועות', הוא על-ידי בחינת 'פורים' - דהינו: על-ידי 'מפלת המן עמלק'.

ו'ל"ג בעומר' היא גם-כן יום השגת התורה של ימי-הספירה - כי הוא יום הלולא רבא דרבי שמעון בר יוחאי, שהשיג אז מה שהשיג, ועל-כן הוא חל ביום שחל פורים, כי השגת הספירה הוא על-ידי בחינת פורים (עיר-שם בפנים).

וזוה ל"ג בעומר, בחינת (תהלים קיט, יח): "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" - בחינת השגה שמשיגין אז, כנ"ל.



'תקון-המלאך' שנקרא "עיר וקדיש" |  
ל"ג בעומר, לשון גילה ושמחה'

**מט.**

(לקוטי-הלכות, ראש-חדש ו, ט)

**צריכין להמשיך** 'תקון-המאכלים' על-ידי 'שמחה', כמו ש'מבאר (לקוטי-מוהר"ן ח"ב ה).

וזוה בחינת ל"ג בעומר, "שאז נוהגין בו שמחה גדולה" (פרי-עץ-חיים, ספירת-העמר ז), שהוא בחינת 'תקון-המלאך' שנקרא (דניאל ד, י): "עיר וקדיש", שהוא בחינת רבי

תקונים נפלאים ונוראים על-ידי נשמת הצדיקים 'תלמידי רבי עקיבא' שמתו אז, שזה סוד 'תקון שבירת-כלים' ומיתת-המלכים - שמאחר שהיו כבר אורות האלה ונסתלקו, אבל על-כל-פנים רשימו נשאר, ועל-ידי-זה יכולים ביותר לתקן כלים וצמצומים נפלאים ונוראים וכנ"ל.

**"רבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום"** (חגיגה יד:) - ועל-כן היה ראוי שכל התקון הנ"ל יהיה על-ידו, אבל תלמידיו פגמו על-ידי המחלקת שביניהם, ועל-כן מתו בין פסח לעצרת - והתחיל התקון על-ידי רבי שמעון בן יוחאי וכו'.



השמחה בהלולת הרשב"י | יכולים לבוא על קברם אפלו הגרוע-שבגרועים הרשע-שברשעים, ולהתתקן

**מז.**

(לקוטי-הלכות, ראשי-פרקים לתפלת-המנחה)

על-כן עתה עושין הלולא של רבי שמעון בן יוחאי, ששמחים על שבאים על קברו, כי עתה עקר התקון על-ידי קברי צדיקים כאלו וכו', שאנו זוכים לתקן הצמצומים וכו', על-ידי שבאים על קבריהם הקדושים.

כי כבר עשו פעולות נוראות כאלו מאז ועד עתה, שיכולים לבוא על קברם אפלו הגרוע-שבגרועים הרשע-שברשעים, ולהתתקן על-ידי-זה.





שמעון בן יוחאי, שכל שמחת ל"ג בעומר על-ידו. כי רבי שמעון הוא בחינת "עיר וקדיש מן שמיא נחית" (כמבאר בתחלת הספר לקוטי-מוהר"ן, עין-שם).

וזה בחינת (בראשית לא, מז): "ויאכלו שם על הגל" - כי ה"ג"ל של יעקב אבינו, מרמז על ל"ג בעומר, כמובא בכונות ל"ג בעומר (פרי-עץ-חיים, ספירת-העמר ז), שמרמז בפסוק (בראשית לא, נב): "עד הגל הזה וכו', עין-שם.

וזהו: "ויאכלו שם על הגל", "ויאכלו" דיקא - כי ה"ג"ל בחינת ל"ג בעומר, שאז מחזקין המלאך על-ידי שמחה, שהוא תקון-המאכלים, כנ"ל.

וזהו בחינת ג"ל, שהוא בחינת ל"ג בעומר, לשון גילה ושמחה, בחינת (משלי כג, כד): "גיל יגיל אבי צדיק" - כי אז נמשך בחינת גילה ושמחה שהוא תקון-המאכלים, כנ"ל.

תקון רבי עקיבא וחבריו, תקון המשפט

ג.

(לקוטי-הלכות, ראש-הדשו, יג)

על-כן אמר רבי עקיבא (בראשית-דבא כד, ז; ספרא קדושים ד; ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד): "ואהבת לרעה כמוד" (ויקרא יט, יח), "זה כלל גדול בתורה" - כי כל ה'תורה' נקראת 'משפט' וכו', ששם 'אהבה הקדושה' שורה. ועל-כן תלמידי רבי עקיבא שפגמו ב'אהבה', שהוא פגם-המשפט, מתו ב'ימי-הספירה' שאז עוסקין ב'תקון-המשפט'.

והתקון על-ידי רבי שמעון בר יוחאי וחבריו, שאמר (זהר נשא אדרא-רבא

קכח): "אנן בחביבותא תליא" - לתקן ה'אהבה' הנ"ל.

כי רבי שמעון בר יוחאי, עסק ביותר ב'מעשה-מרובה', שהם כל 'סודות-הקבלה' שגלה - שכל-זה הוא בחינת 'קשר-המרובה' ששם 'אהבה-הקדושה' שורה, שזהו בחינת 'תקון-המשפט'.

ועל-כן הלולא דרבי שמעון בר יוחאי, הוא בימי הספירה בל"ג בעומר (פרי-עץ-חיים, ספירת-העמר ז) - כי עקר 'תקון-הספירה', הוא על-ידי 'קשר-המרובה', שהוא בחינת 'תקון-המשפט' שרבי שמעון בר יוחאי עסק בזה, כנ"ל.



"אתעטף רבי שמעון", בחינת 'ציצית'

נא.

(לקוטי-הלכות, פסח ז, כד)

וזה שעושין ל"ג בעומר יום-טוב. כי אחר שזכינו לספר ל"ב ימים, כנגד ל"ב חוטין שבציצית - אז נמתק הדין שמשם אחיזת הפירות, ואז נמשך עלינו ביותר אור של שבעות, שהוא אור עתיקא, שהוא בחינת 'תליסר תקוני-דיקנא', בחינת 'ציצית'.

ועל-כן אז נסתלק רבי שמעון בר יוחאי ז"ל (פרי-עץ-חיים, ספירת-העמר ז) - כי הוא גלה ותקן בחינת 'תליסר תקוני-דיקנא' שגלה בהאדרא-קדישא, שהם בחינת 'ציצית'.

ועל-כן ב'שהתחיל לגלות האדרא (זהר האזינו רפז): "אתעטף רבי שמעון" - "אתעטף" דיקא, כי שם בחינת 'ציצית', כנ"ל, וזה נמשך בל"ג בעומר כנ"ל.



בטול הפעס והקפידות, והמשכת אהבה  
וחסד | המשכת העשירות דקדשה

## נב.

(לקוטי הלכות, פורים ו, יט"ב)

**על-כן** תלמידי רבי עקיבא נסתלקו בימי  
העמר, על-ידי הקפידות שהיו  
ביניהם, ועל-ידי-זה לא המתיקו ובטלו את  
הפעס פראוי, ועל-כן נסתלקו בימי העמר  
דיקא, שאז עוסקים לבטל הפעס, והם פגמו  
בזה.

**ועל-כן** אמר רבי שמעון בר יוחאי (ז"ה)  
אדרא דבא נשא קכה): "אנן  
בחיבותא תליא" - כי זה עקר התקון, לבטל  
הפעס והקפידות, ולהמשיך אהבה וחסד,  
וכנ"ל.

**וזו** בחינת ל"ג בעומר [בחינת עשירות שבא על-  
ידי כבישת פעס ודיקא, עין-שם בפנים על-פי  
תורה ח"א נט] - שהוא בחינת (בראשית לא, נב):  
"עד הגל הזה", פמובא בפתבים (מחברת-הקדש  
ספירת-העמר) - כי לכן רדף אחר יעקב עם כל  
נפשות ביתו, ועקר הקנאה היה על עצם  
העשירות שאסף בביתו וכו', ולולא השם-  
יתברך היה בעוזרו של יעקב, היה לכן עוקר  
את הכל חסוֹשֵׁלֹם וכו'.

**ועקר** התגרות לכן על יעקב היה, על  
העשירות שאסף שם, שבו היו  
תלויים נפשותינו וכו'. וכשהציל השם-  
יתברך את יעקב מלכן ונשאר העשירות עם  
הנפשות הקדושות אצלו, נאמר שם: "עד  
הגל הזה וכו' אם אני לא אעבר אליך וכו'".

**ושם** מרמז סוד ל"ג בעומר, ואז הוא עקר  
המתקת-הדינים של ימי הספירה,  
שעל-ידי-זה נמשך העשירות אל הקדשה,

ומכניעין קלפת לבן הארמי שמתגרה  
בעשירות-דקדשה, כי ממשיכין בחינת "עד  
הגל הזה" וכו' - שהוא בחינת הכנעת לבן  
הארמי נגד יעקב אבינו, וחוזר כל העשירות  
והנפשות אל הקדשה.



רבי שמעון בחינת "ושמעו הולך בכל המדינות"

## נג.

(לקוטי הלכות, סימני בהמה ותייה-טהורה ד, ו)

**רבי שמעון בן יוחאי**, "שמא גרים" (ז"ה)  
בראשית נח: טו. ועוד), כי "שמעון"  
בחינת (אסתר ט, ד): "ושמעו הולך בכל  
המדינות".



הרשב"י עולה בהלולא שלו בכל  
שנה ושנה למעלה יותר ויותר

## נד.

(לקוטי הלכות, גבית-חוב-מהיתומים ג, יט)

**וזו** בחינת הלולא דרשב"י, כי בכל שנה  
ושנה ביום הלולא דילה עולה  
למעלה יותר ויותר.

**ועקר** כל העליות הם לבחינת אי"ה. וכל  
מה שעולה למעלה יותר, הוא  
ממשיך הארה יתרה מבחינת אי"ה, לבחינת  
"מלא כל הארץ כבודו" - שעל-ידי-זה יש  
לנו פח יותר לחפש ולבקש אותו יתברך  
תמיד.

**עד** שגם אנחנו נזכה למצאו, ולא נשפח  
אותו ותורתו ומצותיו לעולם, בבחינת  
(דברים לא, כא): "כי לא תשכח מפי זרעו",  
שמרמז בזה, שבזכות רשב"י לא תשתכח

התורה, כמו שהבטיח לנו: "שבזהר דא יפקון מן גלותא".

כי אפלו בשנופלין למקומות הרחוקים מהקדשה מאד, שזה בחינת 'שכחת' התורה - אף-על-פי-כן עלידי שאינם מיאשין עצמן, רק שואלין ודורשין ומחפשיין משם כבודו יתברך, בבחינת "איה מקום כבודו", על-ידי-זה יכולין לזכות לעלות לבחינת ה'מאמר-סתום' ד'בראשית', שהוא בחינת 'איה', בתכלית הקדשה.

**והכל** בכח ה'צדיקי-אמת', רשב"י וחבריו, שזכו לעלות ולהשיג ה'מאמר-סתום' בתכלית הקדשה העליונה, עד שזכו להמשיך משם סתרי-תורה ורזין נפלאים, שזה בחינת ה'שב-עין-אנפין' שב'תקונים' שגלה רשב"י ז"ל על תבת 'בראשית', שהוא בחינת ה'מאמר-סתום'.



כאשר אנכי רואה בכל-עת ציון הרשב"י, וכלתה נפשי לפרח אליו | צריכין לזה הכנה ונסיעה יותר מלבוא לאומאן

**נה.**

(עלים-לתרופה, מכתב מרבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, לג עקב תרכ"ח)

**ובפרט** כאשר אנכי רואה בכל-עת, ציון-הקדוש של כבוד התנא הקדוש רבי שמעון בן יוחאי, ממש עומד לנגד עינים, וכלתה נפשי לפרח אליו.

אך לבוא לשם - צריכין לזה הכנה ונסיעה יותר כאשר מאתנו לבוא לאומאן. מה אוכל לשער לכם הדרך לשם, הרים ובקעות וגבעות, משטחים בצורות אבנים גדולים

וקטנים. הכלל: צריכין רק לכסף ולהשתוקק לטוב הזה.

**ובחסדי-השם** מוכן אנכי בעזרתו יתברך לבוא לשם אם-ירצה השם על ערב-ראש-חדש אלול הבא-עלינו-לטובה, יהי השם עמי ויושיעני בכל-טוב, אמן כן יהי רצון.



מרב החיות והתשוקה לא הרגשתי מה שנעשה עמי | היכן אנכי שזכיתי לבוא עד פה לומר התפלה הנוראה של הרשב"י על קברו הקדוש | מרב החיות שזכיתי להיות במרון, הייתי בטמחה תמיד, ומאז נפתח לבי

**נו.**

(עלים-לתרופה, מכתב מרבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, א נח תרכ"ט)

**שוב** לא הייתי בקו הבריאה, והיה לי מזה מניעה לנסע על ערב ראש-חדש אלול למרון, אשר נכסף נכספתי לזה מאד.

**אך** בעזרת-השם-יתברך ביום א' אשר לפני ערב ראש-חדש, הקל אז השם-יתברך מפני המחוש. ונתגברתי ונסעתי לשם, ובאתי לשם לפנות-ערב.

**ומרב** החיות והתשוקה שהיה לי בשם, לא הרגשתי מה שנעשה עמי פלל, וכל אשר מצא ידי לעשות עשיתי - כי הזכרתי בכל פעם בחסדי-השם, ואמרתי ללבי: "היכן אנכי אשר אנכי פערפי זכיתי לבוא עד פה לומר התפלה הנוראה של רבי שמעון בן יוחאי על קברו הקדוש!"

**ושפכתי** שיחי הרבה מקירות לבי על ציון שלו הקדוש, וגם קצת על ציון

זו חתנה יפה, כדאי לנסע מארבע פנות העולם לראות הענין הזה | גדל המניעות שהיה היום על הנסיעה, לא היה מעולם | לא האמנתי אם לא ראיתי בעיני | היה מקום לכנס לתוך המדרש | גדלה השמחה עד לשמים | הילדים מתגלחים האלאקן | זה ענין נפלא מעשי רבי שמעון | זכיתי לעמד אצל הציון ממש, ואמרתי התפלה הקדושה שלנו שנתיסדה על תקף קדשותו | בל תשפחו מה שפתוב בסיום דברי קדשו "וכו"

## נז.

(עלים-לתרופה, מכתב מרבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, יום ו' ערב-שבת-קדש תרכ"ט)

**אתמול** לפנות-ערב תהלה לקל, באתי מהלולא-קדישא (הלולת הרשב"י זיע"א ל"ג בעומר במירון). בני שיחיו: מה אוכל לשער לכם גדל יקרת הדבר הזה, אברך בכל לבי להשם-יתברך אשר עד פה עזרני.

**ס'איז א פיינע חתנה**, מען מעג פארן [זו 'חתנה יפה' - כדאי לנסע] מארבע פנות העולם לראות הענין הזה, וגדל תקף האמונה-קדושה שיש לכל אחינו בני ישראל שיחיו בזה. באים אנשים מקצה ארצות, וגם מטשערקסיע היו פמה אנשים מכבדים, ומפזרים הון רב. ואינם בוכים כלל, רק שמחים כל הלילה, ותכף בבקר נוסעים לדרכם.

**וגדל** המניעות שהיה היום פה על ענין הנסיעה הזה, לא היה פזאת מעולם, כי ירד הגשם שני ימים רצופים יום ד' ויום ה', וכל תושבי הארץ פה אינם בזכרם שיהיה בעת הזה גשמים כאלו.

**וכל** אנשי העיר הזאת, לא נסעו עד יום ל"ג בעומר בבקר - כי על הלילה לא היה באפשרי לבוא לשם, כי החצר הוא רק בחזקת הפרענקן [עדות-המזרח], וכל הבתים

בנו הקדוש כבוד הרב אלעזר, זכותם-יגן עלינו, וגם התנא הקדוש הרב יצחק נפחא.

**ואחרי** זה הלכתי על ציון-הקדוש של התנא הקדוש הרב יוחנן הסנדלר, גם בשם נפתח לבי בשיחתי.

**ומשם** הלכתי להמערה הקדושה של כבוד התנא הקדוש הלל הנשיא עם תלמידיו היקרים.

**ולא** אוכל לשער לכם גדל החיות שהיה לי בשם. ונתתי שבח והודיה להשם-יתברך בכל עת, אשר זכיתי להיות בגורל של הנחל נובע מקור חכמה זכר-צדיק-קדוש-לברכה, ותלמידו הקדוש, אשר בכתם זכיתי לטעם טעם קדשת המקום הזה. והייתי מלא שמחה.

**ובעזרת-השם-יתברך** הזכרתי אתכם כלכם לטובה וכו', והתפללתי בכל אשר מצאה ידי לבקש עבורם, והשם יאזין תפילתי, ויושיענו מאתו יתברך לטוב לנו כל הימים מעתה ולנצח אמן פו יהי רצון.

**אחר-כך** נסעתי ממירון חזרה לביתי, הרגשתי מחלישת כחי, ובפרט הנסיעה על החמור אשר אין יכולין לשער זאת. ובעזרת-השם-יתברך באתי לביתי לשלום בלי פגע, אף עיף ויגע מאד. ולא הייתי בקו הבריאה כל השבוע.

**אף** בעזרת-השם-יתברך מרב החיות שזכיתי להיות במרון, הייתי בשמחה תמיד, וקבלתי הכל באהבה. ומאז נפתח לבי להתמדה ללמודי הטוב, אף לא יכלתי להוציא מפח אל הפעל לרב חלישות כחי וכו'.

שֵׁשׁ בָּשֶׁם מְשֻׁכָּרִים לְהַפְרַעְנֵקוֹן שְׂבָאִים  
מֵאַרְצוֹת אַחֲרִים מִשְׁנָה לְשָׁנָה גְּבִירִים  
מִפְּרָסְמִים, וְהַמְדַרְשׁ מְלֵא מִפְּרַעְנֵקִיּוֹת [בְּנוֹת  
עֲדוֹת־הַמְזֻרָּה] מִפָּה אֶל פָּה.

רַק בְּכָל שָׁנָה כַּאֲשֶׁר הַחֲמָה זֹרַחַת, כָּל  
אֲנָשִׁי צָפַת עוֹמְדִים הַחוּצָה עַל הַגְּגוֹת,  
וּבַתּוֹךְ הַחֲצָר, וְעוֹשִׂים לְעֵצָמָם סְפוֹת אֲרָעִי,  
וּכְהִיּוֹם, זֹאת הַנֶּ"ל בְּלִתִּי אֶפְשָׁרִי, לְסַבֵּת  
הַגִּשְׁמִים בְּאֵין מַעְצוֹר.

וְעָשׂוּ פֹה הַדְּלָקָה גְּדוֹלָה. הַהַדְּלָקָה פֹּה  
הָיָה אֲצֵל בֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁל כְּבוֹד  
הָאֲר"י יִזְכַּר־צַדִּיק־וְקָדוֹשׁ־לְבָרָכָה בְּשִׁמְחָה  
רַבָּה, וְהַהַדְּלָקָה נִרְאִית עַד הַמִּירוֹן. וְתַהֲלָה  
לְקַל רִקְדָּנוּ הַרְבֵּה בַתּוֹךְ שִׁטָּף הַגִּשְׁמָה, וְאַחֲרֵי־  
כֵן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְהַכֹּל בְּאַהֲבָה וּבַחֲבֶה.

אֲךְ בְּיוֹם ל"ג בְּעוֹמֵר בִּבְקָר הַשְּׂכָם, בַּתּוֹךְ  
שִׁטָּף הַגִּשְׁמָה, הַתְּחִילוּ אֲנָשִׁי פֹה לְנִסְעַ  
לְשָׂם.

מָה אָמַר לָכֶם, לֹא הָאֲמַנְתִּי כִּי יִסְפַּר לִי אִם  
לֹא רָאִיתִי בְּעֵינַי. נִסְעוּ אֲנָשִׁים וְנָשִׁים  
וְטָף, גַּם יוֹנְקֵי־שִׁדִּים, וְהַגִּשְׁמָה שִׁטָּף אוֹתָם,  
וְכָל הַדֶּרֶךְ הָיָה מְלֵא שִׁמְחָה לְגִדְל חֲבִיבוֹת  
הַדָּבָר הַזֶּה. וְטָרַם בָּאוּ לְשָׂם, כְּבָר נִסְעוּ קֶצֶת  
פְּרַעְנֵקוֹן.

וְהָיָה מְקוֹם לְכַנֵּס לְתוֹךְ הַמְדַרְשׁ, וּמִקְדָּם  
אָמַר כָּל אֶחָד כָּל מַה שֶּׁבִּלְבוֹ, וְשִׁפְכוּ  
הַרְבֵּה דְמַעוֹת מִקִּירוֹת לָבָם.

וְאַחֲרֵי־כֵן בְּעֶזְרַת־הַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ, גְּדֻלָּה  
הַשִּׁמְחָה עַד לְשָׁמַיִם, וְהָיָה  
קוֹלִינְעוּט וּפָאק [תָּף וּמִצְלָתִים], וְכֻלָּם בְּפִיָּהֶם  
מְזַמְרִים נְגוּנִים נְפִלְאִים, וְהַיְלָדִים מְתַגַּלְחִים  
שְׁקוֹרִין פֹּה חֵאלֵאָקוֹן [חִלְקָה].

וְהַעֲנִין הַזֶּה הוּא דְבַר נְפִלְאָה, כִּי יֵשׁ לָהֶם  
שִׁירִים לָזֶה, וּמְרַקְדִים עִם הַיְלָדִים  
בַּתְּנוּעוֹת נְפִלְאִים, מִמַּשׁ כְּלָתָה נִפְשֵׁי בְנַעַם  
הַדָּבָר הַזֶּה. וְהַיְלָדִים דְּפֹה, הִמָּה מְחַכְּמִים  
נְפִלְאִים לֹא נִרְאָה כְּזֹאת. הַכֹּל: עִם אִיז א  
[זֶה] עֲנִין נְפִלְאָה, מַעֲשֵׂי רַבִּי שְׁמַעוֹן.

וְאַנְכִי תַהֲלָה לְקַל, זְכִיתִי לְעַמֵּד אֲצֵל  
הַצִּיּוֹן מִמַּשׁ, וְאַמְרַתִּי הַתְּפִלָּה  
הַקְּדוּשָׁה שֶׁלָּנוּ שְׁנַת־יְסוּדָה עַל תְּקוּף קִדְשָׁתוֹ.

וְנִשְׂאֲתִי עֵינַי לְמָרוֹם, וְנִתְתִּי שִׁבַּח וְהוֹדָיָה  
לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אִישׁ בְּעַרְפִּי  
יִזְכֶּה לְעַמֵּד בְּיוֹם הַזֶּה עַל צִיּוֹן שְׁלוֹ הַקְּדוּשָׁה.  
וּפְרַשְׁתִּי שִׁיחֵי מִקִּירוֹת לְבִי, וְזָכַרְתִּי כָּל  
הַנְּפִשׁוֹת הַנִּרְשָׁמִים אֲצֵלִי.

וְאַחֲרֵי־כֵן רִקְדָּתִי בְּרוּךְ־הַשָּׁם הַרְבֵּה  
בְּשִׁמְחַת לְבָבִי - עַד שְׁמַתּוֹךְ  
הַרְקִידָה יִשְׁבַּתִּי עֲצָמִי עַל הַחֲמוֹר לַחֲזָרָה.  
וְגַם זִוְגַתִּי תַחֲיָה הִיְתָה עִמִּי, וְתַהֲלָה לְקַל בְּאֵנוּ  
לְבִיתִי לְשָׁלוֹם בְּלִי שׂוֹם מְכַשׁוֹל, רַק עֵינֶי  
וַיִּגַע, הַשָּׁם יַחֲזֵק אֶת כַּחֲנוּ וְכו'.

וְכָל תְּשֻׁכָּחוּ מַה שֶּׁכְּתוּב בְּסִיּוּם דְּבָרֵי  
קְדָשׁוֹ שֶׁל הַהַתְּגַלּוֹת הַצַּדִּיק רַבִּי  
שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי "וְכו'" (לְקוּטֵי־מוֹהֲרָן ח"א  
בַּתְּחִלַּת הַסֵּפֶר, וְהַהֲמַשָּׁף הוּא בְּתֵי־מוֹהֲרָן קַפְט, מוֹנָבָה  
לְעֵיל). תְּשִׁימוּ לֵב לָזֶה הַתְּבָה "וְכו'", וְתַבְּיִנוּ  
קֶצֶת דְּבָרֵי הַנֶּ"ל, וְדִי לְמַבִּין.

יְהִי הַשָּׁם עִמָּנוּ מֵעַתָּה וְלִנְצַח, לְהִיּוֹת  
בְּגוֹרְלָנוּ עַד עוֹלָם, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.



אמרתי התפלה השייך לומר שם, איך נפתח לבני  
באמירתה | אם לא באתי לזה העולם רק בשביל זה, דיי

בפרט ביום עלייתו בכל שנה לתורה והשגה חדשה,  
שזה "יום חתנתו" עם התורה | כפי השמחה  
וההתקשרות בו שזוכה כל אחד, פן יזכה למה שיזכה

## נח.

(עלים-לתרופה, מכתב מרבי יצחק  
בן מוהרנ"ת ז"ל, ג' תבוא תרכ"ט)

ותדעו: אשר תהלה לקל הייתי בשבוע  
עברה במרון, ונתעכבתי בשם  
שלשה מעת-לעת, מן יום ב' לפנות-ערב עד  
יום ה' בלילה.

ושם מצאתי קצת מרגוע לנפשי, אשר  
שפכתי שיחי פמה פעמים על ציון-  
הקדוש של הצדיק התנא הקדוש רבי  
שמעון בן יוחאי זכר-צדיק-וקדוש-לברכה,  
ובמשך זה אמרתי פעם-אחת התפלה השייך  
לומר שם. מה אמר לכם בני שיחי: איך  
נפתח לבני באמירתה - אשר אם לא באתי  
לזה העולם רק בשביל זה, דיי.

וכמו-כן זכיתי להיות במערה של כבוד  
התנא הקדוש הלל הנשיא, ושם  
זכיתי להתפלל תפלת מנחה, כי נפתח לבני  
עד אין שעור. ובאמת לא יכלתי לצאת  
מהמערה מגדל הדבקות שזכיתי שם.

והכל בכח הצדיק יסוד עולם הנחל נובע  
מקור חכמה זכר-צדיק-וקדוש-  
לברכה, אשר השאיר לנו ברכה על-ידי  
תלמידו הקדוש, כבוד אדוני אבי מורי ורבי  
זללה"ה זכותו-יגן-עלינו, אשר על-ידי-זה  
נפתח לבנו.



## נט.

(כוכבי-אור, שיחות-וספורים יז)

השמחה בהלולא דרבי שמעון בר יוחאי,  
אם כבר היא מקבלת, ונודע  
מהאריז"ל ושאר גדולים, שהוא דבר גדול  
מאד - עוד מבאר בזה טעם נפלא מצרופי  
דברי רבנו ז"ל:

שזה מחמת שבאמת היו צריכים כל  
נפשות ישראל, שהם חלקי אלקי  
ממעל, להיות קדושים בקדש קדשתו, עד  
שתופיע להם השגת תורתו שבנסתר, שזכה  
לשאב מהמעין והנחל הנובע ויוצא מקדש-  
הקדשים.

אבל מחמת שלא כל אדם זוכה, ועל רבם  
בכלם שזטף ועובר תכלית ההפך  
חס-ושלום, שאין להאריך בזה - מכרחים  
על כל פנים לקיים מצות "ובו תדבק" (דברים י,  
ב), כפרוש חז"ל (פתבות קיא:): "הדבק  
בחכמים" וכו'.

וכל הדבקות והקשר בהצדיק - הוא על-  
ידי מדות האהבה שממשיך האדם  
על-עצמו כמבאר בדברי רבנו ז"ל (ח"א קלה).  
והאהבה היא הגורמת השמחה בלב (כמבאר גם  
בזה מדבריו הקדושים).

ובפרט ביום עלייתו בכל שנה לתורה  
והשגה חדשה, שזה נקרא "יום  
חתנתו", התנה והלולא כביכול, עם התורה  
שנקראה בשם פלה, כנודע. וכפי השמחה  
וההתקשרות בו שזוכה כל אחד, פן יזכה  
גם-כן למה שיזכה.



ה'בינה' ו'ההוד'

ס.

(כוכבי-אור, חכמה-ובינה מד)

**והנה** כפי המובן מדברי אדמו"ר ז"ל: שגם ה"עיר וקדיש מן שימיא נחית" שהוא רבי שמעון בן יוחאי וכו' [צריך לקבל מהנחל הנובע. חיי-מוהר"ן השמטות].

**נראה** לפי עניות-דעתי: יש לזה שיכות למה שמובא בספרי-אמת: "שבינה עד הוד אתפשטת" (תקוני-זהר ז.), ו'ההוד הוא ענף הבינה', וידוע: שרבי שמעון בר יוחאי נסתלק בספירת הוד שבהוד', ובדאי גם משרש מדתו היה שיך לזה.

**ועל-כן** גם "רבי שמעון בן יוחאי" במספר "רבי נחמן בן שמחה" (553) (זה הרמז שמעתי בשם אחרים).

[עין-שם ב'כוכבי-אור', כל הקונטרס 'חכמה-ובינה', שמאריך שם: שרבנו ז"ל השיג 'מדת הבינה' בתכלית השלמות - ועל-זה כתב פאן השיכות של הרשב"י ורבנו ז"ל בענין זה. ועין לעיל מ'כתב-יד' הרב מטשעהרין ז"ל שגם מביא הגימטריא הזוה].



שני הימים של הסתלקותם, מכונים להיות חל ביום שחל בו פורים | נצח שבנצח' ו'הוד שבהוד'

סא.

(כוכבי-אור, חכמה-ובינה מד)

**גאלה** הראשונה שהיתה בפסח "בחפזון" (שמות יב, יא; דברים טז, ג), בלי שלמות האתערותא-דלתתא וכו'. ועכשו כל תקותנו על הגאלה האחרונה, שמוזה בעצמו יהיה גם תקון הגאלה הראשונה, אך עכשו יהיה כל ההתחלה מפורים וכו'.

**והעקר** בכח האתערותא-דלתתא של ראשי יחיד-הדורות שהוא אדמו"ר ז"ל, ורבי שמעון בר יוחאי ז"ל, שמקבל מאתו כנ"ל.

**ובפרט** על-ידי עצם התקונים שנתקנו ביום הסתלקותם (כמובן מדבריו הקדושים), ששני הימים של הסתלקותם מכונים להיות חל ביום שחל בו פורים (כמובא בכתב-יד של הרב מטשעהרין ז"ל המובא להלן), ובשניהם הגדלת ההלולא (יום ל"ג בעומר ההולא דרבי שמעון בר יוחאי ז"ל), וזמן שמחתנו (יום הסתלקות אדמו"ר יום ד' של חג הסוכות זמן שמחתנו - כמו בפורים שהוא יום שמחה).

**פי** בכחם הקדוש והנשגב נצא מבין שי' האריות דסטרא-אחרא, שהוא "זה לעמת זה", ונזפה לבחינת שי' המובא בדבריו הקדושים לקוטי-תניינא סימן פ"ה: "שהוא ראשי-תבות ש'בת נחמו" (נחמת הגאלה), המכון גם לראשי-תבות של שמותיהם-הקדושים: ש'מעון נחמן, זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

**וכעת** הנני להעתיק דבר נפלא מכתב-היד הרב וכו' מורנו רבי נחמן ז"ל אב-בית-דין קדש דקהלת-קדש טשעהרין, השיך לענין הנ"ל, וזה-לשוננו: ענין ספירת העמר בבחינת עגולים, שכל ספירה וספירה משלבת בחברתה ומסבבת אותה, וחוזרין חלילה.

**והנה** ידוע: ענין העגולים, שכל העגולים מסבבין ומעגלין סביב נקדת המרפז, והמרפז שבספירת-העמר, הוא הספירה נצח שבנצח', שהיא מאירה ביום כ"ה לספירה. והנה בל"ג בעומר יום הסתלקות רשב"י ז"ל, מאירה הספירה 'הוד שבהוד', והבן.

**בַּחֲרַבֵּן בֵּית שְׁנֵי דַחְמִיר לָן, הֶעֱמִיד לָנוּ  
בוֹצִינָא קַדִּישָׁא רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי**

**סב.**

(פּוֹכְבֵי-אוֹר, סְפוּרִים-נִפְלְאִים בְּסוּפוֹ)

**כָּל** מַה שֶּׁהִדּוּר יוֹתֵר גְּרוּעַ, הִרְחַמְנוּת יוֹתֵר  
גְּדוּל וְכוּ'. וְכֹל מַה שִּׁיוֹתֵר גְּרוּעַ וְיוֹתֵר  
חוּלָה, הִרְחַמְנוּת יוֹתֵר גְּדוּל עָלָיו.

**וּכְמוֹ** לְמִשְׁלֵ: שְׂרָאָה הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ  
הִרְחַמְנוּת שְׁעַל הָעוֹלָם בְּיַמֵּי דוֹר  
הַמְּבוּל, וְשָׁלַח לָהֶם אֶת נֹחַ. וְאַחֲרֵיכֵן שָׁלַח  
אֶת אַבְרָהָם אֲבִינוּ וְכוּ'. וּבְמִצְרַיִם שָׁהִיו  
בְּמַדְרֵגָה הַתַּחְתּוֹנָה בְּמִ"ט שְׁעָרֵי-טְמָאָה,  
נִכְמְרוּ רַחֲמָיו וְשָׁלַח לָהֶם רוּעָה נְאֻמָּן מִשֵּׁה  
רַבְּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם לְגֻאֲלָם.

**וְכֵן** אַחֲרֵיכֵן בַּחֲרַבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, נִכְמְרוּ  
רַחֲמָיו וְשָׁלַח לָהֶם עֲזָרָא הַסּוּפֵר,  
שְׂרָאוּי הָיָה וְכוּ' אֲלֵמָּלָא מִשֵּׁה קִדְמוֹ.

**וּבַחֲרַבֵּן** בֵּית שְׁנֵי דַחְמִיר לָן, הֶעֱמִיד לָנוּ  
בוֹצִינָא קַדִּישָׁא רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר  
יוֹחָאי זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ אֲמֵן וְכוּ'.

**וְאַחֲרֵיכֵן** הַתְּחִיל נִיצוּץ מְשִׁיחַ, הָאֲרִ"י  
הַקְּדוֹשׁ זְכוּתוֹ-יִגַּן-עָלֵינוּ-אֲמֵן.

**וְאַחֲרֵיכֵן** נִכְמְרוּ רַחֲמָיו עַל הַדּוֹרוֹת  
שֶׁהוֹלְכִים וּמִתְמַעְטִים, וְהֶעֱמִיד  
אֶת הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ וְהַחֲבָרְיָא.

**וְאַחֲרֵיכֵן** שֶׁהִלְכוּ וּנְתַמְעֵטוּ הַלְּבָבוֹת עוֹד  
בְּיַמֵּי רַבְּנוּ שֶׁהִתְחִיל אוֹר הַבַּעַל  
שֵׁם טוֹב לְשַׁקֵּעַ, נִכְמְרוּ רַחֲמֵי הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ  
מְאֹד, וְשָׁלַח אֶת רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ, שֶׁכָּבֵר הַכֵּין עַד  
מְשִׁיחַ צְדִיקָנוּ.

**וּבַאֲמַת** שִׁיְהִיו הַדּוֹרוֹת גְּרוּעִים וְשִׁפְלִים  
מְאֹד, יִכְמְרוּ רַחֲמָיו מְאֹד מְאֹד,

**כִּי** בְּיוֹם שֶׁחָל ל"ג בְּעוֹמֵר הִסְתַּלְּקוֹת רַבִּי  
שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי ז"ל, יָחוּל לְעוֹלָם יוֹם  
שְׁנֵי דָחַל הַמוֹעֵד סְבוּת, יוֹם הִסְתַּלְּקוֹת רַבְּנוּ  
הַקְּדוֹשׁ רַבִּי נַחֲמָן זַלְלָהּ"ה אֲשֶׁר מָדְתּוּ נִצַּח  
בְּיָדוֹעַ מְדַבְּרֵי-הַקְּדוֹשִׁים, וְשָׁמוּ בְּגִימְטְרִיא  
נִצַּח"ח.

**וְכֵן** פּוֹרִים שְׁעֵבֵר, הוּא גַם-כֵּן בְּיוֹם שֶׁחָל  
ל"ג בְּעוֹמֵר, כַּאֲשֶׁר נִתְּנוּ הַקְּדַמוֹנִים  
הַסִּימָן 'פֶּל"ג' (שְׁלַחְרֵעֲרוּךְ אֶרְחֻחִיִּים תַּחַח).

**וּמִבְּאֵר** בְּכַתְּבִים (פְּרִיעֶזֶץ-חִיִּים שַׁעַר י"ט):  
"דִּימֵי חֲנֻכָּה נִגְדַּד הוּד, וְיַמֵּי פּוֹרִים  
נִגְדַּד נִצַּח". וּכְמוֹ-כֵן ל"ג בְּעוֹמֵר הוּא תָּמִיד  
בְּיוֹם ח"י אִיר, וְיוֹם ב' דָּחַל-הַמוֹעֵד סְבוּת גַּם-  
כֵּן בְּיוֹם ח"י תְּשָׁרִי.

**וּבְשֶׁחַל** יוֹם כ"ה בְּסַפִּירָה בְּיוֹם שַׁבָּת, אֲזַ  
הִיא נִקְדַּת הַמֶּרְכָּז לִימֵי הַסַּפִּירָה  
גַּם לְשַׁבָּתוֹת. לְפָנָיו שְׁלֹשׁ שַׁבָּתוֹת, וְלֵאחֲרָיו  
שְׁלֹשׁ שַׁבָּתוֹת.

**כִּי** כָּל הַסַּפִּירוֹת, וּבִתְוֹכָם גַּם הַסַּפִּירָה 'הוּד  
שְׁבָהוּד' שְׁמֵאִירָה בְּיוֹם הִסְתַּלְּקוֹת רַבִּי  
שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי ז"ל, מְסַבֵּבִין וּמַעֲגָלִין סְבִיב  
נִקְדַּת הַמֶּרְכָּז שֶׁל יַמֵּי הַסַּפִּירָה, שֶׁהִיא 'נִצַּח  
שְׁבַנְצַח', אֲשֶׁר הִיא מָדְתּוּ שֶׁל רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ  
זַלְלָהּ"ה.

**וּמִכָּל** הַנֵּ"ל תָּבִין מַה שְּׁסִיִּם רַבְּנוּ ז"ל  
בַּתְּחִלַּת הַסַּפֵּר: "וְעַכְשָׁיו וְכוּ'". וְגַם  
בְּלִקוּטֵי-תַנְיָנָא סִימָן ע"ד, גַּם-כֵּן סִיִּם  
"וְעַכְשָׁיו וְכוּ'", וְדִי לַחֲכִימָא. עַד-כָּאן-לְשׁוֹנוֹ.



וַיִּשְׁלַח לָנוּ מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ בְּעֶצְמוֹ, וַיְהִי גְּאֻלָּה  
שְׁלֵמָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.



בִּירִידָתְנוּ לְגִלּוֹת הָאֲחֵרוֹן בְּחֶרֶבַן בֵּית שְׁנֵי -  
יוֹתֵר וְיוֹתֵר הַקָּדִים הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ רְפוּאָה לַמָּכָה

## סג.

(כּוֹכְבֵי-אֹר, טִיחוֹת-וּסְפוּרִים לַח)

וְעַתָּה בִּירִידָתְנוּ לְזֶה הַגִּלּוֹת הָאֲחֵרוֹן  
בְּחֶרֶבַן בֵּית שְׁנֵי דְחָמִיר לָנוּ,  
לְהַשְׁתַּקֵּעַ בְּשַׁעַר הַנּוֹ"ן וְשַׁבֵּר הַיָּם דְּסִטְרָא-  
אַחְרָא, יוֹתֵר וְיוֹתֵר הַקָּדִים הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ  
רְפוּאָה לַמָּכָה:

שְׁנַת־עוֹרֵר רַבִּי עֲקִיבָא בְּעֶרְךָ עֲשֶׂרָה שָׁנִים  
קָדָם הַחֶרֶבַן לְלָמַד וּלְלַמֵּד, עַד  
שֶׁהָיָה רָאוּי שֶׁתַּנַּחֵן הַתּוֹרָה עַל-יָדוֹ.

עַד שְׁנַת־יַחַד בּוֹ אַחֲרֵיכֶן תִּלְמִידוֹ רַבִּי  
שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאֵי, שֶׁנִּמְצָא בּוֹ "פִּי  
שָׁנִים בְּרוּחוֹ" - כִּי הוּא שֶׁנַּחֵן לוֹ רְשׁוּת  
לְהוֹצִיא עַל פְּנֵי תַבַּל 'תּוֹרַת־שְׁבַנְסֵתֵר'.

(שֶׁהָיָה מֵצֵד שַׁעַר הַנּוֹ"ן דְּקִדְשָׁה. כִּי הָיָה בּוֹ מִנְשַׁמַּת מִשָּׁה,  
וְעַתָּה עָלָה יוֹתֵר וְהַחֲפָאָר בְּהָאֲדָרָא, בְּלִשׁוֹן הַכְּתוּב:  
"וּמִשָּׁה לֹא יָדַע" וְכוּ' - וְאַנָּה יָדַעְנָא)."

וְאַף-עַל-פִּי שְׁמֹרֵב קַלְקוּלֵי הַדּוֹרוֹת,  
נִסְתַּתְּרָה אַחֲרֵיכֶן תּוֹרַתוֹ  
בְּעֶצְמָהּ כַּמָּה מְאוֹת שָׁנִים, אָבָל בְּכַל-זֹאת  
גָּמַר הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ לְהוֹצִיאָהּ שְׁנִית מִתְעַרְרָה  
וְהַסְתַּתְּרָתָהּ, עַד שֶׁבָּאָה וַיְרַדָּה אַחֲרֵיכֶן נִשְׁמָתוֹ  
בְּרַבְּנוּ הָאֲרִיז"ל, לְהַתְחִיל וּלְגַלּוֹת יוֹתֵר  
'תּוֹרַת־שְׁבַנְסֵתֵר'.



לְלַמֵּד בְּסִפּוֹר הַזֶּהר אֶצֶל צִיּוֹן הַרְשָׁב"י -  
בְּשִׁשּׁוֹתֵימִם מִן הַמְּקוֹר, הוּא טַעַם אַחֵר לְגַמְרֵי

## סד.

(טִיחַ-שׁוּרְפֵי-קִדְשׁ הַחֲדָשׁ ח"ב תַּשְׁכַּח)

רַבִּי מִיכָל ב"ר יִצְחָק בֶּן מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, הָיָה  
לוֹמֵד הַרְבֵּה בְּסִפּוֹר הַזֶּהר-הַקְּדוֹשׁ, וְהָיָה  
בְּקִי בּוֹ כְּלַכְּךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּל יְהוּדֵי בְּקִי בְּאַמִּירַת  
"אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ".

וּכְשֶׁשָּׁהָה בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, הָיָה גַם בְּמִירוֹן  
עַל קֶבֶר הַרְשָׁב"י, וּלְמַד גַּם אָז  
הַרְבֵּה בְּסִפּוֹר הַזֶּהר. וּבְאַמְצַע לְמוֹדוֹ הַתְּלַהֵב  
מְאֹד, וְאָמַר בְּצַחוֹת לְשׁוֹנוֹ: "בְּשִׁשּׁוֹתֵימִם  
'מְעַד' (מִי־דָבַשׁ), מִן הַמְּקוֹר מִמֶּשׁ, הָרִי שֶׁהוּא  
טַעַם אַחֵר לְגַמְרֵי!" [אֵז מ'טְרִינְקֵט מְעַד' בֵּימֵי צֶאֱפֵן  
אַלְיָן, הָאֵט דָּאֵס אַ אַנְדֶּער טַעַם].



הַזְכִּיר הַרְשָׁב"י בְּאִימָה וַיְרָאָה גְּדוּלָּה

## סה.

(טִיחַ-שׁוּרְפֵי-קִדְשׁ ח"ו תַּקֻּמַּז)

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן רַבִּי נַחֲמָן ז"ל, בְּשִׁבְיִן  
דְּבִנְיָרֵי יָצָא לוֹ לְדַבֵּר מִהַרְשָׁב"י, הָיָה  
רוֹאִים אֵיךְ שֶׁמְזַכִּירוּ בְּאִימָה וַיְרָאָה גְּדוּלָּה  
מְאֹד.



דִּיקָא מַחֲמַת מַדַּת אַהֲבָה שְׁבִינֵיהֶם, זָכוּ  
שִׁיתְגַּלְּהָ לָּהֶם סוּדוֹת תּוֹרָה גְּבוּהִים כְּאֵלוֹ

## סו.

(טִיחַ-שׁוּרְפֵי-קִדְשׁ ח"ה תַּנְבּ)

דִּיקוּ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ, בְּזֶה שֶׁמְצִינּוּ הַמוּבָא  
כַּמָּה פְּעָמִים בְּסִפְרֵי-הַזֶּהר: שֶׁקָּדָם  
הַתְּגַלּוֹת הַתּוֹרָה וְהַסּוּדוֹת שֶׁגָּלָה רְשָׁב"י  
לְתַלְמִידָיו, פָּנָה אֵלֵיהֶם בְּלִשׁוֹן אַהֲבָה

לפתע פקע ועף ניצוץ מהניצוצות של ההדלקה שעל גג אהל הרשב"י

סח.

(שיח-טרפיקודש ח"ו קפג)

ספר רבי יעקב כהן ברזסקי ז"ל: שפעם בל"ג בעומר בפאחד מאנשי-שלומנו הבאים להשתטח על ציון הרשב"י, היה מתפלל ומתבודד למטה בעמק בין ההרים. לפתע התקרב אליו שועל או צבוע, ועמד להתנפל עליו, לפתע בדרך גס פקע ועף ניצוץ מהניצוצות של ההדלקה שעל גג אהל הרשב"י, ונפל והפריד בינו ובין החיה, וברחה החיה. וכך נצל ממנה.



מראי-מקומות ל'לקוטי-הלכות' עניני ל"ג בעומר ורשב"י (כולל ההלכות המובאים לעיל)

- [ארחי-חיים ח"א] תפלין ו, לה-לולז | ברפת-השחר ה, עב | תפלה ג, ג | בית-הפנסת ד, ה
- [ארחי-חיים ח"ב] נטילת-ידיים לסעודה ד, ו | תפלת-המנחה ז, נה-נו - ובראשי-פרקים בסוף ההלכה
- [ארחי-חיים ח"ג] שבת ו, כג | ראש-חודש ג (הלכות פסח בסוף ההלכה), בסוף | ראש-חודש ו, ט-יג | פסח ז, כד | ראש-השנה ו, ב | פורים ו, יט-כ
- [יורה-דעה ח"א] דם א, יב | בהמה וחייה טהורה ד, ה-יזח | הכשר-כלים ד, ד
- [יורה-דעה ח"ב] שבועות ב, כג | פבוד-רבו ותלמיד-חכם ג, ב | פדיון-בכור ה, יז
- [אבן-העזר] קדושין ג, כא
- [השן-משפט ח"א] גבית-חוב מהיתומים ג, יט-כ (גם יש בסוף ההלכה השלמה מכתב-יד, הנמצא בהוצאות האחרונות של קרן אודסר)
- [השן-משפט ח"ב] נזיקין ג, ג-ד-ו-ז-ח-ט | נזיקין ד, יא-יב-יג



וחביבות, כמו "חביבא דנפשאי" וכו'! "רחימא דנפשאי" וכו'!

שבא הדבר גם לרמז: שדיקא מחמת מדת אהבה שהיה ביניהם, זכו שיתגלה להם פאלו סודות תורה גבוהים, וכמו שאמר רשב"י (זהר נשא אדרא-רבא קכח.): "אנן בהביבותא תליא".

ועוררו אנשי-שלומנו ואמרו: שפמו-כן גם החברים המקרבים לרפנו, כפי מדת האהבה שיהיה ביניהם, פן יוכלו לזכות יותר ויותר, לקבל ולנזק מאור תורתו של רפנו, חדושים נפלאים ונוראים יותר ויותר מהראוי לו.

דלת המערה נפתחת מעצמה

סז.

(שיח-טרפיקודש ח"ו קטז)

כידוע היה רבי ישראל מקארדאן ז"ל מתבודד ימים ושבועות ארכים בציון הרשב"י ובהרים הסמוכים, הוא היה מגיע לשם רגלי מצפת ואף מטבריה, ומרב התמדתו בשהיה במקום היה לו את מפתחות הפניסה לציון הרשב"י.

והנה היה פעם שהגיע לציון, וכשבא לפתחו ראה שאין לו את המפתח ששכחו בביתו, ונשבר לבו בקרבו מאד, מה גם שבא רגלי והיה חלש מכדי לחזור חזרה, ובכפר גם לא דרו אז יהודים. נעמד והתפלל ליד הדלת בשברון לבו הגדולה, לא עבר זמן רב, ועמד משתומם, בשראה איד שהדלת נפתחת כמעצמה, והיה לנס.





# לקוטי תפלות

## ל"ג בעומר

לא תשכח התורה מפי זרענו, כמו שכתוב: "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל אשר עשה, וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו".

והנה עתה הגיעו הימים אשר אין לנו בהם חפץ, כי ארץ עלינו הגלות ומשך עלינו השעבוד, ובכל יום אנו הולכים ודלים, ומטה ידינו מאד, "כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב", כי נשארנו כיתומים ואין אב, ואין מי יעמד בעדנו.

והנה בתקף סוף הגלות המר הזה, וכבר התחיל להתנוצץ התנוצצות משיח מימי האלהי האר"י זכר צדיק לברכה, ועמד בית ישראל משתוקקים ומתגעגעים מאד להשם יתברך, והכל "חפצים ליראה את שמך", בהשתוקקות נמרץ ונפלא אשר לא היתה כזאת מימי קדם.

"הקיצתי ועודי עמך", באתי עד קץ כל הדורות ועודי עמך, עדין

### תפלה זאת מיסדת:

על-פי סוד הנורא שגלה רבנו ז"ל על גדלת רבי שמעון בר יוחאי ז"ל, שהבטיח לישראל שלא תשתכח התורה על-ידי, "כי בזהר דא יפקון מן גלותא", עין-שם בתחלת הספר. ומה טוב לאומרה על קברו הקדוש של רבי שמעון בר יוחאי ז"ל, מי שזוכה לבא לשם. אך גם בכל מקום, האומרה לא הפסיד, כי התפשטות נשמת הצדיק הוא בכל העולם פמובא בזהר-הקדוש.

### ☉ [א] לקוטי-תפלות ח"ב מז ☉

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א בתחלת הספר, 'לכו חזו')

רבי שמעון בן יוחאי, עיר וקדיש מן שמיא נחית, בוצינא קדישא, בוצינא עלאה, בוצינא רבא, בוצינא יקירא.

אתם הבטחתם לישראל שלא תשתכח התורה מישראל על ידכם, כי "בזהר דא יפקון מן גלותא".

ואפלו בתקף ההסתרה שבתוך הסתרה בעקבות משיחא באחרית הימים האלה, הבטחתם שאף-על-פי-כן



אָנוּ אַחוּזִים בְּךָ, וּמִשְׁתַּוְּקָקִים לְעִבּוּדְךָ  
בְּכָל־תְּהַנְּפֵשׁ.

אֲבָל אֶף־עַל־פִּי־כֵן, גַּם גָּדַל רְחוּקָנוּ  
מִמֶּךָ בְּעֵתִים הַלְלוּ, הוּא גַם־כֵּן  
בְּלִי שְׁעוֹר, כִּי "טַבְּעֵנוּ בִּיּוֹן מְצוּלָה וְאִין  
מְעַמָּד", "בָּאנוּ בְּמַעֲמָקֵי מַיִם וְשִׁבַּלְתָּ  
שִׁטְפָתָנוּ".

וְרִאֵה אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מְרוּדִים מְאֹד,  
אֲשֶׁר אִי־אֶפְשָׁר לְבָאֵר וּלְסַפֵּר  
גָּדַל הַתְּגָרוֹת הַבַּעַל־דָּבָר אֲשֶׁר הַתְּגָרָה בָּנוּ  
מְאֹד, עַד אֲשֶׁר הִפִּיל אוֹתָנוּ מְאֹד.

וְהִנֵּה אָנֹכִי בְּעֵנַיִי, מִי אָנֹכִי לְסַפֵּר צְרוֹת  
יִשְׂרָאֵל, רַק אַתָּם לְבַד יִדְעֵתֶם אֶת  
כָּל הַמַּעֲמָד וּמַצָּב שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּאַחֲרִית־  
הַיָּמִים הָאֵלֶּה.

אֲךָ בָּאתִי לְסַפֵּר וּלְצַעֵק עָלַי וְעַל נַפְשִׁי,  
עַל עַצְם רְחוּקֵי מַהֲשֵׁם־יִתְבָּרֵךְ,  
וְעַצְם פְּגָמֵי וְעוֹנוֹתֵי הָרַבִּים וּפְשָׁעֵי  
הָעַצוּמִים, וְ"עַל אֱלֹה אָנִי בּוֹכֶיָה עֵינַי  
עֵינַי יִרְדֶּה מַיִם".

כִּי אֵינִי יוֹדֵעַ שׁוֹם דְּרֶךְ אֵיךְ לְהַחֲזִיר לִי  
הַכַּח דְּקִדְשָׁה, וְאֵיךְ לְזַכּוֹת לְתִשׁוּבָה  
שְׁלֵמָה, וּבְאִיזָה דְרֶךְ אֶתְחִיל לְעֹזֵב דְרֶכֶי  
הָרַע וּמַחֲשֻׁבוֹתֵי הַמַּגְנוֹת, וְאֵיךְ וּבִמָּה  
אֲזַכֶּה לְתַקֵּן קְלִקוּלִים וּפְגָמִים כְּאֵלֶּה.

"לֹא יִדְעָתִי נַפְשִׁי", "אָנָּה אָנִי בָּא",  
אָנָּה אוֹלֵיךְ אֶת חֲרַפְתִּי הָעַצוּמָה,  
אָנָּה אֲבָרַח, אָנָּה אֶטְמֵן מִפְּנֵי בְּשָׁתִי  
וּכְלָמָתִי, וְאָמַר "לְהָרִים כְּסוּנֵי, וּלְגַבְעוֹת  
נִפְלוּ עָלַי", אוֹי מָה הָיָה לִי, אוֹי מָה הָיָה  
לִי.

"עַל־כֵּן אֲמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי אֲמַרְר בְּכִי",  
אוֹלֵי יַחוּס אוֹלֵי יִרְחֵם, כִּי  
"אִין מַעֲצוֹר לִיהוָה לְהוֹשִׁיעַ" גַּם אוֹתִי  
בְּעֵת הַזֹּאת, כִּי הִרְבֵּה "רוּחַ וְהַצְלָה"  
לְפָנָיו, כְּמוֹ שִׁכְתוּב: "הֵן כָּל תּוֹכֵל וְלֹא  
יִבְצָר מִמֶּךָ מְזֻמָּה", וּמִי יֹאמֵר לְךָ מַה  
תַּעֲשֶׂה.

עַל־כֵּן בָּאתִי כְּעֵנִי בִּפְתַח, רֵשׁ דָּל  
וְאֲבִיוֹן, נִגּוּעַ וּמַעֲנָה, מְבַלְבֵּל  
וּמְטַרְף, עֵנִי וְכוֹאֵב, לְצַעֵק וּלְזַעֵק לְפָנֶי  
הַדֶּרֶת קִדְשְׁתְּכֶם.

רַבֵּי רַבֵּי רַבֵּי, "אָבִי אָבִי רַכֵּב יִשְׂרָאֵל  
וּפְרָשָׁיו", נִהִירוּ  
דְּבוּצִינָא דְאוּרִיתָא, "עוֹרָה לְמָה תִּישָׁן",  
אֵיךְ תּוֹכְלוּ לְסַבֵּל צְרוֹת־יִשְׂרָאֵל.

קוֹמוּ וְהַתְּעוֹרְרוּ עִם כָּל הַצַּדִּיקֵי־אַמֶּת,  
לְהַסְתַּכֵּל וּלְרְאוֹת בְּמִרְיוֹת צְרוֹת  
נַפְשָׁנוּ, "הִקִּיצוּ וְרַנְּנוּ שְׁכֵנֵי עִפְרָיִם", קוֹמוּ  
יְשִׁינֵי מִכְּפַל לְסַעֲדֵינוּ.

צַדִּיקֵי יִסּוּדֵי עוֹלָם, קוֹמוּ בְּעִזְרַתְנוּ  
בְּעֵת צָרָה הַזֹּאת,  
חֹסְדוֹ וְחַמְלּוֹ עַל כָּל עַדַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,  
וּבְתוֹכֶם עָלֵי הַחוּטָא וְהַפְּגוּם, הַמְּלֵא  
חֲטָאִים "מִכֶּפֶף רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ".

אַתָּם יִדְעֵתֶם אֶת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר  
מַצְאָתָנוּ מִיּוֹם גְּלוּת הָאָרֶץ עַד  
הַנֵּה, כָּל מָה שֶׁעָבַר עַל כָּל־יִשְׂרָאֵל  
בְּכָל־לֵיוֹת, וּבְכַרְטִיּוֹת מַה שֶׁעָבַר עַל כָּל  
אֶחָד וְאֶחָד.

וּבְכַרְטֵי מַה שֶׁעָבַר עָלַי, מִיּוֹם שֶׁנֶּאֱצַלְנוּ,  
וּנְבָרָאוּ, וּנְוָצְרוּ, וְנַעֲשׂוּ -  
נִשְׁמָתִי, וְרוּחִי, וְנַפְשִׁי, וְגוֹפִי, כָּל מָה

שְׁעַבְר עָלַי בְּכָל גְּלָגוּל וְגְלָגוּל, וּבְפָרֵט מַה שְׁעַבְר עָלַי בְּגוֹף הַזֶּה, כָּל מַה שְׁעַבְרָתִי מֵעוֹדֵי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, מַה שְׁאַנִּי זוֹכֵר עַדִּין וּמַה שְׁנֹשְׁבַח מִמֶּנִּי.

הַיָּם פִּיקוּ כָּל אֵילֵי נְבִיּוֹת לְבָאֵר וּלְסִפָּר, אָפֶס קָצָה מֵהַפְּגָמִים שְׁפָגְמֵתִי בַיּוֹם אֶחָד, כִּפִּי מַה שְׁנוֹגְעִים הַפְּגָמִים בְּמָקוֹם שְׁנוֹגְעִים כִּפִּי שֶׁרֵשׁ נִשְׁמָתִי.

וּמִכָּל-שֶׁכֶן וְכָל-שֶׁכֶן מַה שְׁפָגְמֵתִי בְּכָל הַיָּמִים שְׁעַבְרוּ עָלַי מִיּוֹם הַיּוֹתֵי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, (וּבְפָרֵט וְכוּ'). מִי יוּכַל לְסַפֵּר, מִי יוּכַל לְשַׁעַר, מַה אֲדַבֵּר מַה אֶתְאוּנֶן, מַה אֶמַר מַה אֲדַבֵּר וּמַה אֶצְטַדֵּק.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן בְּלֵב הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה (אִם יִזְכֶּה לְהִיּוֹת בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל עַל קִבְר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, יֹאמֵר: הַשּׁוֹכֵן פֶּה), וּבְלֵב כָּל הַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּם: לְבַל יִסְתִּירוּ פְּנֵיהֶם מִמֶּנִּי, וַיַּעֲמְדוּ בַעֲדֵי ל'מְלִיצֵי-יִשְׂרָאֵל, לְהַפִּיף בְּזַכּוּתִי, וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא בִי 'נִקְדוּת-טוֹבוֹת'.

וַיִּמְלִיצוּ טוֹב בַּעֲדֵי, שֶׁתִּקְרַבְנִי אֵלֶיךָ בְּרַחֲמִים, וְתִתֵּן בִּי "לֵב חֲדָשׁ", וְ"רוּחַ חֲדָשָׁה" תִּתֵּן בְּקִרְבִּי, שְׁאִזְכֶּה לְהִתְעוֹרֵר מֵעַתָּה בְּאַמֶּת לְשׁוֹב אֵלֶיךָ בְּאַמֶּת וּבְלֵב שָׁלֵם.

אֵי שָׁמַיִם הַפְּגִינוּ בַּעֲדֵי, כָּל בַּעֲלֵי רַחֲמִים וְחֲמֵלָה חֲמָלוּ עָלַי, כָּל שׁוֹכְנֵי-עִפְרָה הַעֲתִירוּ בְּעַד מְטַבֵּע "בִּיּוֹן מְצוּלָה וְאִין מְעַמְד" כְּמוֹנִי.

רַבִּי, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, זְכְרוּ זֹאת וְתִשְׁמְרוּ עַל לֵב, שְׁזַכֵּנוּ בְּדוֹרוֹת הַלָּלוּ לְשִׁמְעַ נְפִלְאוֹת נּוֹרָאוֹת גְּדוּלְתְּכֶם, אֵיךְ מְרַמֵּז בַּתּוֹרָה: "שְׁעַל-יְדְּכֶם לֹא תִשְׁכַּח הַתּוֹרָה".

כִּי הַפְּסוּק שֶׁהִבַּאתֶם רְאִיָּה מִמֶּנּוּ, שֶׁהוּא: "כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זְרַעוֹ" - הוּא סוּפֵי-תְבוּת 'יוֹחָאִי'. וְשִׁמְכֶם הַקְּדוֹשׁ בְּעַצְמוֹ מְרַמֵּז בְּפְסוּק: "עֵינֵי וְקִדְיֵשׁ מִן שְׁמִיא נִחַת".

אֲשֶׁר אַתֶּם לְבַד יוֹדְעִים סוּד דְּבָרִים הָאֵלֶּה, אַתֶּם לְבַד יוֹדְעִים גְּדוּלַת הַהִבְטָחָה שֶׁהִבְטַחְתֶּם לְיִשְׂרָאֵל: "שֶׁהַתּוֹרָה לֹא תִשְׁכַּח מִיִּשְׂרָאֵל עַל-יְדְּכֶם". וְאֵיךְ מִשָּׁה רַבְּנוּ עָלֵיו-הַשְּׁלוֹם נִבָּא עַל-זֶה בַּתּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה מְקַדֵּם.

עַל-כֵּן בָּאתִי לְהַזְכִּיר: נָא רַבּוֹתֵי הַקְּדוֹשִׁים: חֲמָלוּ עָלַי, וְאַל תִּסְתַּכְּלוּ עַל כָּל הָרַע שֶׁעָשִׂיתִי מֵעוֹדֵי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, בְּמַחְשְׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה, אֲשֶׁר הִמְרִיתִי אִמְרֵי אֵל, וַעֲצַת עֲלִיּוֹן נִאֲצַתִּי.

אֵל תְּבִיטוּ בְּמַעֲשֵׂי הָרַעִים, וְאַל תַּעֲשׂוּ עִמִּי כַּחֲטָאִי, וְאַל אֶקְוֶן בְּעֵינֵיכֶם, עַל אֲשֶׁר זֶה כִּמָּה אֲשֶׁר מְעוֹרְרִים אוֹתִי בְּאֵלָפִים וּרְבֻבוֹת רְמָזִים וְהַתְּעוֹרְרוֹת, וּבְכִמָּה מִיָּנִי עֲצוֹת נְכוֹנוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, וְאֲנִי בְּעַצְם קְשִׁיוֹת עָרְפִי קִלְקַלְתִּי וּפְגַמְתִּי בְּכָל זֶה, וְלֹא הִטִּיתִי אֲזַנִּי וְלִבִּי לְכָל זֶה.

חֲנוּסוֹ עָלַי, וְאַל תִּשְׁתֵּנוּ לֵב לְכָל זֶה, וְאַל יִחַר אַפְּכֶם בִּי חֲלִילָה, רַק תִּחַשְׁבוּ מַחְשְׁבוֹת עוֹד מֵעַתָּה, לְבַל אֶהְיֶה נִדְחָה

מהשם-יתברך ומכם חלילה. כי עדין  
 "אין מעצור ליהוה להושיע" גם בעת  
 הזאת.

כי אין לי שום כח עתה אלא בפני לבד,  
 וגם זה מאתו יתברך, "אשר לא עזב  
 חסדו ואמתו" מעמי, ונתן כח לייעף  
 כמוני לדבר עתה מעט דברים האלה.

ועל-זה תמכת יתדותי:

שתרחמו עלי,

ותעשו את אשר אוכה  
 לשוב באמת להשם-יתברך,

(ולבא לארץ-ישראל

מהרה בשלום,

ולדבר כל-זה ויותר מזה,

שם על ציון שלכם הקדוש).

ויהוה הטוב ברחמי, ישמע תפלתכם,  
 ויעזר ויגן ויושיע אותי ואת כל  
 ישראל למענכם, ויחזירני בתשובה  
 שלמה לפניו מהרה, ויאחזני ולא ירפני,  
 ואל יעזבני ואל יטשני בשום אפן.

עד שאזכה לשוב אליו באמת, ולהיות  
 כרצונו הטוב מעתה ועד עולם,  
 ולתקן בחיי את כל אשר פגמתי, בכח  
 וזכות הצדיקים-אמתים, אשר עליהם  
 לבד אני נשען לסדר דברי אלה לפנייהם  
 ולפני השם-יתברך.

בעל הרחמים, יודע תעלומות, "יהוה  
 יגמר בעדי, יהוה חסדך לעולם

מעשי ידיך אל תרף. הוציאה ממסגר  
 נפשי להודות את שמך, בי יכתרו צדיקים  
 כי תגמל עלי."



⊗ [א] תפלות-ותחנונים ח"א טז ⊗

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א קכו, וי לדרא כד תסתלק)

ותובני להתקרב לצדיקי-אמת, ואזכה  
 להרגיש נעם קדשתם, עד אשר  
 בכל-עת יעלה בלבי צער גדול וגעגועים  
 גדולים על פרדתי מהם אחר הסתלקותם  
 לארך ימים ושנים.

וכמו שקה רגיל בפני החבריא של רבי  
 שמעון בן יוחאי, לומר עליו:  
 "וי לדרא כד תסתלק".

ותובני לחשב מחשבות בזה,  
 ולהתקשר כל-כף בחיים חיותם  
 בנעם קדשתם, עד שאזכה על-ידי-זה  
 לקבל מהם הארה גדולה ואמתית בכל  
 פעם במחי ולבי ובנפש רוח ונשמה שלי,  
 גם לאחר הסתלקותם, כי "צדיקים גם  
 במיתתם נקראו חיים", ואדרבא "גדולים  
 צדיקים במיתתם יותר מבחייהם".

ותובני לשמע תורה מפני צדיקי-אמת,  
 ואזכה להרגיש באמת, גדל  
 נפלאות נוראות קדשת החדושי-תורה  
 שלהם, עד אשר לא אוכל להתאפק את  
 עצמי מלשבח אותם בפניהם, ועל-ידי-זה  
 אזכה, שיגלו לי עוד חדושי-תורה  
 נפלאים ונוראים.



# פְּרַשְׁת בַּחֲקָתִי

”אם בחקתי תלכו” (ויקרא כו, ג)

שתהיו עמלים בתורה. (רש”י; ספרא בחקתי א)

## א.

(ח”ב קיט; שיחות הר”ן טח)

**”אדם לעמל יולד”** (איוב ה, ז), **”אשרי מי שעמלו בתורה”** (בראשית רבה יג, ז; סנהדרין צט:).

**היגיו:** מאחר שכל אדם נולד לעמל, ואי אפשר להמלט מזה בשום אופן, ואפלו אם יהיה לו כל חללי דעלמא, בודאי יהיה לו עמל ויסורין ודאגות הרבה – על-כן ”החכם עיניו בראשו” (קהלת ב, יד), שיהפך העמל לעמל של תורה, אשר בשביל-זה נולד שיעמל בתורה.

**ואז אשרי לו –** פי נצול מעמל העולם-הזה, וזוכה לחיי עולם-הבא.

## ב.

(לקוטי-הלכות, תלמוד-תורה ג, ב – על-פי לקוטי-מוהר”ן ח”א יב, תהלה לדוד)

**”אם בחקתי תלכו”** (ויקרא כו, ג), **”על מנת שתהיו עמלים בתורה”** (רש”י; ספרא בחקתי א), **”עמלים”** דיקא.

**ועקר העמל והיגיעה שצריכין לעמל ולהתיגע הרבה בתורה,** הוא רק בשביל לברר עסק-התורה, שיהיה הלמוד לשמה, לעשות נחת-רוח ליוצרו יתברך, ולא יהיה למודו, בשביל תועלת עצמו להתיהר ולקנטר חסוֹשֵׁלֹם, **”ולא יעשם עטרה**

**להתגדל בהם ולא קרדם לחפר בה”** וכו’ (אבות פ”ד מ”ה).

**ועקר היגיעה והעמל בשעת הלמוד,** הוא רק ב’תורה שבעל-פה’. פי בלמוד חמש אין צריכין להתיגע כל-כף וכו’. מחמת שבתורה שבעל-פה שחדש התנא או איזה צדיק, בהכרח יש בה בחינת ”שמאלה” (בשמאלה עשר וכבוד – משלי ג, טז), שהיה מכרח התנא לפל בשעת אמירת תורתו לאיזה שגיאה דקה כדי להמשיך פרנסה וכו’ כנ”ל, אשר משם נמשך בחינת משמעות של **”ופשעים יכשלו בם”** (הושע יד, י).

**ומחמת-זה:** כל מי שרוצה לעסק בתורה באמת, ולזכות לכתרה של תורה, לזכות על-ידי התורה לחיי עולם להתדבק בקונו, אשר זה תכלית עסק התורה-הקדושה – הוא צריך להתיגע מאד בעסק ה’תורה שבעל-פה, לברר ולהכניע בחינת אחיזת **”ופשעים יכשלו בם”**.

**דתיגו:** המחשבות של גסות ופניות והערמימיות שרודף אחרי מחשבתו, ורוצים להטות לבבו מן האמת חסוֹשֵׁלֹם, לעסק בתורה בשביל כבוד וגסות **”בשביל שיתקרי רבי”**, בשביל שיהיה רב באיזה קהלה, או מורה-הוראה, או להיות מפרסם ולומר תורה בסעדה-שלישית, ולהנהיג העולם, ולהרבות כבודו, פנהוג עכשו. וכיוצא באלה הפניות והשטותים הרבים והבלבולים, שיש להלומדים בשעת עוסקם בתורה שבעל-פה.

”וַנִּתְּנִי גְשָׁמִיכֶם בְּעֵתָם” (ויקרא כו, ד)  
- עֲנִינִי גְשָׁמִים -

**ג.**

(ח"א ז, א; ט, ה)

**עקר** הגשמים בארץ ישראל, כי שם -  
ה'תהומות', הינו הנסים, הינו  
'אמונה', תפלה'.

**וזה** שאמרו חז"ל (תענית ח.): "אין הגשמים  
יורדין אלא בשביל אמונה" - הינו  
בחינת 'ארץ ישראל', שהוא בחינת 'תפלה',  
בחינת 'אמונה'. "והיא שוטה תחלה" (שם י.) -  
ששם ה'תהומות' בחינת 'נסים'.

**וזה** שאמרו חז"ל (שם ח:): "בשעה  
שהגשמים יורדין, אפלו פרוטה  
שבבים מתברכת". "פרוטה שבבים" -  
שפעמים נתכסה 'בחהננים', ועל-ידי  
הגשמים, נתברך ה'פרוטה' - הינו הנסים,  
"דפריטא שפותה" (שם כה:).

**ואלו** בני-אדם המכחישים כל הנסים,  
ואומרים שהכל דרך-הטבע:

**(א)** פוגמים ב'תפלה' - כי ה'תפלה', היא  
'נסים' שמשנה את ה'טבע'.

**(ב)** ופוגמים ב'אמונה' - שאין מאמינים  
ב'השגחת הבורא-יתברך'.

**(ג)** ופוגמים ב'ארץ ישראל' - שהוא  
'מקום הנסים', כמו שכתוב (שיר-השירים  
ב, יב): "וקול התור נשמע בארצנו", וכמו  
שאמרו (שם י.): "ארץ ישראל שוטה תחלה"  
- כי שם ה'תהומות', 'מקום הנסים', כמו  
שכתוב (רות א, יט): "ותהם כל העיר".

**וזה** שאמרו חז"ל (סנהדרין צז): "אין משיח  
בן-דוד בא, אלא עד שתכלה פרוטה

**וכל-זה** נמשך: משגיאה דקה שהיה  
להצדיק בשעת התגלות תורתו,  
שהיה מרחק לפל בה בשביל להמשיך  
פרנסה לעולם, בנ"ל.

**ועל-כן** צריכין יגיעה גדולה, דהינו: לשוב  
בתשובה-שלמה על כל מעשיו  
הרעים, ולהתאמץ בכל עז להכניע ולהשפיל  
כל אלו המחשבות-רעות, ולבקש מהשם-  
יתברך: שיזכה שיהיה למודו להשכינה.

**דהינו:** שיעסק בהתורה בשביל השם-  
יתברך לבד, שצונו לעסק בתורה,  
ולעשות נחת-רוח לפניו שאמר ונעשה  
רצונו. וזהו עקר היגיעה והעמל בתורה  
שבעל-פה.

**כי** באמת: גם היגיעה והעמל של הלומדים  
שעמלים בתורה לברר הסגיא וההלכה  
על מכוונה, ו"לאסוקי שמעתתא אלפא  
דהלכתא" (יומא כו.) - גם זה נמשך רק  
מבחינת השגיאה הנ"ל, שהוא בחינת  
"שמאלה", שמשם אחיזת "ופשעים יפשלו  
בם", שמשם אחיזת הקלפות שהם מיץ ותבן  
החופין על ההלכה, שמשם נמשכין כל  
הקשיות וכל הכבדות וכל החמרות  
שבהלכה, שקשה להבינה על מכוונה  
ולהוציא הדין לאמתו וכו'.

**ועל-כן** צריך כל אחד לעמל ולהתיגע  
בתורה, להכניע ולהשפיל ולגרש  
מיץ ותבן מן ההלכה, שהם אחיזת הקלפות,  
שהם המחשבות של גסות ופנייות. ואז זוכה  
להלכה ברורה, ו"לאסוקי שמעתתא אלפא  
דהלכתא".

**כי** בשעוסק לשמה בשביל השם-יתברך -  
אזי ה' עמו, ואזי הלכה כמותו, כמו  
שאמרו רז"ל (סנהדרין צג: על שמואל-א יח, יד):  
"וה' עמו" - "שהלכה כמותו".



מן הכיס" - הינו: שיכלו האפיקורסים שאין להם אמונה בנפסים, ומכסים כל הנפסים בדרך הטבע - כי עקר הנפסים בארץ ישראל. וזה: "עד שתכלה פרוטה מן הכיס" - בני אדם המכסים כלליות הנפסים בדרך הטבע, הכלולים במלאך "דפריטא שפותה". וכשתכלה זאת, ותתרבה אמונה בעולם - אז יבוא משיח, כי עקר הגאלה תלוי בזה.

ד.

(ח"א מ)

על-ידי 'עבודה-זרה', נמנע ה'מטר', כמו שכתוב (דברים יא, טז): "ועבדתם אלהים אחרים וכו' ולא יהיה מטר".

וכש'אין 'מטר', אין 'שבע'. וכש'אין 'שבע', אין 'שלוש', כמו שכתוב (תהלים עב, ג): "ישאו הרים שלום לעם", כמו שפרש רש"י.

וכש'אין 'שלוש', אזי אין איש עוזר לחברו, וכל אחד צריך לנסע ולטלטל ממקום למקום בשביל פרנסתו. ועל-ידי 'עבודה-זרה', בא 'עצירת-גשמים', וכש'אין 'קמח', אין 'תורה'.

ה.

(ח"ב ה, א)

כל ה'רפואות', הם על-ידי 'עשבים', והם גדלים רק על-ידי 'אמונה', כמו שאמרו רז"ל (תענית ח): "אין הגשמים יורדין אלא בזכות אמונה, שנאמר (תהלים פה, יב): אמת מארץ תצמח, וצדק משמים נשקף" - ש'ש'יש 'אמונה' - אז יורדין 'גשמים', וצומחים 'עשבים', ואזי יש 'רפואות'.

גם עקר פח ה'רפואה' שיש בכל עשב ועשב - הוא על-פי ה'סדר שיש להזרעים', לפי המקום ולפי הזמן.

ו'סדר-הזרעים', הוא על-ידי 'אמונה', בבחינת: "אמונה, זה סדר זרעים" - שעל-ידי 'אמונה', נעשה ה'סדר של הזרעים' לפי הזמן והמקום - שעל-ידי-זה יש להם פח לרפאות.

ו.

(ח"ב ס)

כ'שיש 'מלחמות' בעולם, יש 'יקרות' בעולם, על-ידי ה'שפיכות-דמים' שיש בעולם.

כי ה'אדמה' היא חיבת בזה כ'שיש 'שפיכות-דמים'. כי ה'גשמים' נעשין על-ידי ה'אדים' העולים מן הארץ, וכ'שיש 'מלחמות' ושפיכות-דמים, אזי ה'אדמה' נותנת פחה לשם, כי מן ה'אדים' העולים ממנה, נעשה ה'שפיכות-דמים'. ועל-כן אין יורדין 'גשמים', כי עכשו נעשה מן ה'אדים' 'שפיכות-דמים' (עי' בפנים).

ז.

(ח"ב ס)

גם בא 'עצירת-גשמים', על-ידי מי שאומר תורה ברבים, ושומעים 'תלמידים' שאינם-הגונים, כי על-ידי 'כבוד-התורה' בא 'גשמים' וכו' (עי' בפנים).

ח.

(ספר-המדות, עניני גשמים)

[א] שנה שיש הרבה גשמים, סימן שנולדים בזה השנה הרבה זכרים (בנים צב).

[ב] אין הגשמים נעצרון, אלא על בטול תרומות ומעשרות, ומספרי לשון-הרע, ועזי-פנים, ובטול-תורה, ועון גזל (ממון כז).

[ג] התקון למטר, ירבה בתפלה (ממון כז).

[ד] כְּשֵׁשׁ שָׁבַע בְּעוֹלָם, אֲזֵי הַחֲלָשׁוֹת  
נִתְמַעֲטִים (מִמּוֹן כט).

[ה] אֵין הַגְּשָׁמִים נִעְצָרִין, אֶלָּא עַל פּוֹסְקֵי  
צְדָקָה בְּרַבִּים וְאִינֶם נוֹתְנִים (מִמּוֹן ל).

[ו] מָטָר בְּשִׁבִיל יְחִיד, וּפְרָנְסָה בְּשִׁבִיל רַבִּים.  
וְיַחֲדֵי דְאֵלִים זְכוּתֵיהֶּ, כְּרַבִּים דְּמִי (מִמּוֹן נא).

[ז] עַל־יְדֵי קְדוּשׁ עַל הַיִּין, בָּא מָטָר וְנִשְׁמַע  
תַּפְּלָתוֹ (מִמּוֹן נב).

[ח] מָטָר - בְּזְכוּת: אָדָם אֶחָד, וְשָׂדֵה אֶחָת,  
וְעֵשֶׁב אֶחָד. וּבְזְכוּת: הָאָרֶץ, וְחֶסֶד, וְיִסּוּרִין  
(מִמּוֹן נד).

[ט] הַגְּשָׁמִים נִעְצָרִין - בְּשִׁבִיל עֲבוּדָה־זָרָה,  
וּבְשִׁבִיל נְאוּת, וּבְשִׁבִיל צְדִיק שֶׁלֹּא נִסְפַּד  
כַּהֲלָכָה, וּבְשִׁבִיל מְקַפְּחֵי פְרָנְסַת אַחֵרִים  
(מִמּוֹן נה).

[י] מִי גְשָׁמִים, מְסַגְּלִין: לְמִי שָׂאִין לוֹ  
'גְבוּרַת אֲנָשִׁים' (סְגָלָה ח"ב ג).

[יא] אֶמִירַת תְּהַלְלִים, סְגָלָה לְהוֹרִיד גְּשָׁמִים,  
'תְּהַלֵּם' - לְמָטָר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתַּחֲוּ מַיִם  
(סְגָלָה ח"ב ד; תַּפְּלָה ח"ב ז).

[יב] עַל־יְדֵי עֲזוּת, גְּשָׁמִים נִעְצָרִים. וּבִידוּעַ  
שֶׁנִּכְשַׁל בְּעֵבְרָה, וְסוּפוֹ שֶׁיִּכְשַׁל בְּעֵבְרָה.  
וּמִתָּר לְקִרְוֹתוֹ רָשָׁע, וּמִתָּר לְשִׁנְאוֹתוֹ, וְהוּא  
אֶחָד מִתַּתְּקַע"ד [מִהַתְּשַׁע־מֵאוֹת־שִׁבְעִים־וְאַרְבָּעָה]  
דְּוִרוֹת (עֲזוּת ט).

[יג] עַל־יְדֵי צְדָקָה, בָּא גְשָׁם (צְדָקָה מז).

[יד] כְּשֶׁאֲנָשִׁים נוֹתְנִים צְדָקָה, עַל־יְדֵי־זָה  
הַפְּרוּת נִתְבָּרְכִין וְהַשְּׁלוֹם בְּעוֹלָם (צְדָקָה מט).

[טו] בְּעוֹן תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת, הַשָּׁמַיִם  
נִעְצָרִים וְהִיקָר הָיָה (צְדָקָה נז).

[טז] הַגְּשָׁמִים יוֹרְדִין, בְּזְכוּת שְׂמֵחַת הַתָּן  
וּפְלָה (שְׂמֵחָה כג).

[יז] הַשְּׁלוֹם, סִימָן לְשָׁבַע (שְׁלוֹם כב).

[יח] לְמוֹד מְסַכֶּת שְׁבוּעוֹת, מְסַגֵּל לִירִידַת  
הַגְּשָׁם (שְׁבוּעָה ג).

[יט] בְּעַל־תְּשׁוּבָה, יִתְפַּלֵּל עַל הַגְּשָׁם. וְעַל־  
יְדֵי־זָה מְכַפְּרִין לוֹ עַל עֲוֹנוֹתָיו (תְּשׁוּבָה קא).

[כ] בְּיוֹם הַגְּשָׁמִים, יִשׁוּעָה פָּרָה וְרַבָּה  
בְּעוֹלָם, וּמְלִיצֵי־זְכוּת נִכְנָסִין לְפָנָיו (תַּפְּלָה טז).



"וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאָרֶץ וְכוּ', וְחָרַב  
לֹא תֵעָבֵר בְּאֶרְצְכֶם" (ויקרא כו, ו)

## ט.

(ח"א מד)

עַל־יְדֵי 'מִחָאֵת־כַּפִּים' בַּתַּפְּלָה - נִתְבַּטַּל  
הָרַג וְאֲבִדוֹן מֵעוֹלָם.

כִּי הַיָּדִים' - הֵם בְּחִינּוֹת (בְּרֵאשִׁית א, ג): "יְהִי  
אוֹר, וַיְהִי אוֹר", "וַיִּמְנָא וְשָׂמְאֵלָא" (זֵהָר  
בְּרֵאשִׁית טז).

וּכְתִיב (שָׁם שָׁם, ד): "וַיִּרְא אֱלֹקִים אֵת הָאוֹר  
וְכוּ', וַיִּבְדֵּל בֵּין הָאוֹר" - דָּא אֶהְרַן'.  
"וַיִּבִין הַחֹשֶׁךְ" - דָּא קַרְח' (תַּקּוּנֵי־זֵהָר עד).

וְזָה בְּחִינּוֹת (ויקרא כו, ו): "וְנָתַתִּי שְׁלוֹם  
בְּאָרֶץ, וְחָרַב לֹא תֵעָבֵר בְּאֶרְצְכֶם".

[הַפְּסוּק הַזֶּה קָשׁוּר לְעֵנָן אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הַמְּבֹאָר שֶׁם  
בַּהַתְּוֵרָה, עֵינֵי־שָׁם].

## י.

(ח"א עה)

מִדַּת נִצְחוֹן וּמַחְלָקַת וּמְלַחְמָה, בָּאָה  
מְדָמִים שְׁעֵדִין לֹא עֵבֵד בְּהֵם הַשָּׁם־  
יִתְבָּרַךְ.

וְצָרִיךְ לְבַטֵּל מִדַּת הַנִּצְחוֹן וְהַמְחַלְקָת, וְלָרֹדֵף אַחַר הַשָּׁלוֹם, עַל-יְדֵי שְׂיִדְבָר הַרְבֵּה בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָעֲלָאִת מִיִּדְּנוֹקְבִין, בְּחִינַת שָׁלוֹם.

וְזֶה עֵקֶר 'תְּקוּנַת-הַבְּרִיאָה' - כִּי בְּשַׁעַת בְּרִיאָה, נִפְלוּ הָאוֹתִיּוֹת לְמַטָּה, וְנִתְפָּזְרוּ לְכַמָּה נִיצוּצוֹת. וְעַל-יְדֵי 'הָעֲלָאִת מִיִּדְּנוֹקְבִין, נַעֲשֶׂה צְרוּף.

וְזֶהוּ בְּחִינַת 'שָׁלוֹם'. כִּי קֹדֶם שְׂמֻכְנִים הַנִּיצוּצוֹת וְהָאוֹתִיּוֹת תוֹךְ 'דְּבוּרֵי תוֹרָה וּתְפִלָּה' - אֵין לָהֶם שׁוֹם צְרוּף וְחִבּוּר, 'בְּבְחִינַת מְחַלְקָת'. וְכַשְּׂמֻכְנִים אֵל הַדְּבוּר - מְצַרְפֵּם וּמְחַבְּרֵם, שְׂזֵהוּ בְּחִינַת 'שָׁלוֹם', שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְתַקְנִין וְנִתְחַדְּשִׁין כָּל הָעוֹלָמוֹת-הַנִּפְּוִלִין, וְנִחַשְׁבַּ כְּאֵלוֹ בְּרָאן מְחַדָּשׁ.

וְזֶה בְּחִינַת (ויקרא כו, ז): **"וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בְּאֶרֶץ"** - כִּי מִה'אַרְצִיּוֹת, נִתְעַלֵּין הַנִּיצוּצוֹת וְנַעֲשֶׂה 'שָׁלוֹם', שְׂזֵהוּ עֵקֶר 'תְּקוּנַת-הַבְּרִיאָה'.

**עַל-כֵּן צָרִיכִין לְדַבֵּר רַק 'דְּבוּרִים-קְדוּשִׁים', וְלֹא בְּדַבְרִים אַחֲרִים** (יומא יט:), כִּדֵּי לְהַעֲלוֹת הַנִּיצוּצוֹת, לְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָמוֹת.

**יא**

(לקוטי-הלכות, חלב-ודם ג, א - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א יז, וי"הי הם מריקים שקיהם)

**אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל** הוּא בְּחִינַת **"אֲוִירָא דְכִיָּא"** (זהר בשלח נ: ועוד הרבה), בְּחִינַת 'אֲוִיר הַנֶּחַ וְהַזָּד', כִּי **"אֲוִירָא דְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל מְחַפִּים"** (בבא-בבא קנח:). וְ'שָׁלוֹם' וְ'אַהֲבָה' הוּא עַל-יְדֵי 'שְׁלֵמוֹת-הַדַּעַת', כְּמוֹ שְׂפָתַב רַבֵּנוּ ז"ל בְּכַמָּה פְּעָמִים (ח"א כא; נו).

**וְעַל-כֵּן "אֲוִירָא דְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא מְחַפִּים"** (בבא-בבא קנח:), עַל-יְדֵי-

זֶה שֵׁם עֵקֶר הָאַהֲבָה וְהַשָּׁלוֹם שֶׁתְּלוּי בְּדַעַת וְחֻכְמָה.

וְזֶה בְּחִינַת (ויקרא כו, ז): **"וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בְּאֶרֶץ"** - כִּי עֵקֶר הַשָּׁלוֹם הוּא בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי ל. וְעַל-יְדֵי הַשָּׁלוֹם וְהָאַהֲבָה שֶׁהוּא בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל דִּיקָא - עַל-יְדֵי-זֶה הָאֲוִיר הוּא שֵׁם נַח וְזֶה, בְּחִינַת **"אֲוִירָא דְכִיָּא"**.



**"וְרָדְפוּ מִמֶּם חֲמִשָּׁה מָאָה, וּמָאָה מִמֶּם רַבָּה יְרָדְפוּ"** (ויקרא כו, ח)

וכי כך הוא החשבון, והלא לא היה צריך לומר אלא: "מאה מכם שני אלפים ירדפו?" - אלא אינו דומה מעטין העושים את התורה למרבין העושים את התורה. (רש"י: ספרא בחקותי א)

**יב**

(לקוטי-הלכות, נזקי-שכנים ד, ח - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ח, 'תקעו תוכחה')

**כַּמָּה** וְכַמָּה שְׁעִשׂוּעִים וּבְנִינִים נִפְּלָאִים נִתּוֹסְפִים וְנִתְרַבִּים עַל-יְדֵי שְׁנִיתוֹסָף שָׁכֵן לְהַקְבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשׁ.

**וְכַמָּה** וְכַמָּה צָרִיכִין לְרוּץ בְּכָל כַּחוֹ בְּהַרְף-עֵין לְבִתְי־כְּנִסְיוֹת וּבִתְי־מְדַרְשׁוֹת, וּלְכָל מְקוֹם שֶׁאֲמָרִים שֵׁם 'דְּבַר-שִׁבְקָדְשָׁה' - כִּדֵּי שְׂיִזְכֶּה לְהִיּוֹת שָׁכֵן וְלִהְיוֹת לְהַקְבּוּץ הַקְּדוּשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

**כִּי** עַל-יְדֵי שְׂיִתוֹסָף הוּא עֲלִיָּהֶם, יִתְרַבּוּ בְּגִין הַבְּתִים לְאֵין קָצֵי, מִכָּל-שָׁכֵן וְכָל-שָׁכֵן כְּשֶׁבִלְעָדוֹ לֹא הָיָה מִנֵּן, וְעַל-יְדֵי יִתְהוּה מִנֵּן עֲשָׂרָה - שְׂאֵז בּוֹדָאֵי אֵין שְׁעוֹר לְמָה שְׂמַרְוִיחַ עַל-יְדֵי-זֶה, כִּי כָּל הַבְּנִין שֶׁל הַקְּדָשָׁה יִגְמָרוּ עַל-יְדֵי.

**וְעַל-זֶה** אָמַר דְּוִד-הַמֶּלֶךְ עֲלִיּוֹת-הַשָּׁלוֹם (תהלים קיט, טג): **"חֲבַר אָנִי לְכָל"**

עד אין חקר, מה שאין הפה יכול לדבר, לפי חשבון של הצרופים. על־כן יכולין לרדף הרבה הרבה יותר מכפי החשבון הפשוט, והבן.



**"ופנית אליכם" (ויקרא כו, ט)**

אפנה' מכל עסקי. לשלם שכרם.  
(רש"י: ספרא בחקותי ב)

### יג.

(שיחות הר"ן ע)

**ענה** ואמר: היתכן שאנו מניחין השם-יתברך שיעשה לגזר גזרות בעולם? - כי אנו צריכין לקרותו מעסקיו שעוסק בהם באיזה גזרה וכיצא חסדוֹשָׁלוֹם, שישליך זאת, ויפנה אלינו למה שאנו רוצים לדבר עמו לבקש ממנו שיקרב אותנו לעבודתו יתברך.

**כי** כשאחד רוצה לדבר עם השם-יתברך, לפרש שיחתו לפניו - אזי השם-יתברך משליך כל עניניו וכל הגזרות שרוצה לגזר, וכל העסקים שלו - ופונה עצמו רק לזה האיש שרוצה לדבר עמו ולפרש שיחתו לפניו.



**"ונתתי משפני בתוככם, ולא תגעל**

**נפשי אתכם" (ויקרא כו, יא)**

### יד.

(ח"א ע)

**ה'משפן'**, הִיָּה לוֹ 'בַּחֲמוֹשֵׁד' לְהַמְשִׁיד אֱלֻקוֹת לְמָקוֹם שֶׁהִיָּה עוֹמֵד שָׁם. בַּחֲנִינָת (שִׁירַחֲשִׁירִים א, ד): "מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֵיךָ נְרוֹצָה". כִּי כֹל מַה שֶׁמִּתְקָרֵב יוֹתֵר אֵלָיו, הוּא רָץ בְּיוֹתֵר, מִחֲמַת ה'בַּחֲמוֹשֵׁד'.

**אֲשֶׁר יֵרְאוּךָ וְלִשְׁמֵרֵי פְקוּדֵיךָ**, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַז"ל (עין בְּרֻכּוֹת כו. חגיגה טז): **"שֶׁלְכָל דְּבַר־שֶׁבְקַדְשָׁה שֶׁנִּמְנָנו חֲבָרִיו, נִתְחַבֵּר אֵלֵיהֶם"** - כְּדֵי שֶׁיִּתְגַּדֵּל וְיִתְרַבּוּ בְּנֵינֵי הַבָּתִּים הַקְּדוּשִׁים עַד אֵין חֶקֶר וּכְנ"ל.

**וְלַהֲפֹךְ חֶסֶד־וְשָׁלוֹם לַהֲפֹךְ, וְעָלְיוֹ נֹאמֵר** (קַהֲלַת א, טז): **"מְעוֹת לֹא יוֹכֵל לְתַקֵּן וְחֶסְרוֹן לֹא יוֹכֵל לְהַמְנוֹת"**, וְדָרְשׁוּ רַז"ל (בְּרֻכּוֹת וְחַגִּיגָה שָׁם): **"זֶה שֶׁנִּמְנָנו חֲבָרִיו לְדַבֵּר מִצְוָה וְלֹא נִמְנָה עִמָּהֶם"** - בּוֹדָאֵי זֶה הַקְּלָקוֹל וְהַהֲפֹסֵד אֵי־אֶפְשֵׁר לְתַקֵּן.

**כִּי** אֶפְלוּ אִם יַעֲשֶׂה אַחֲרֵיכֶם הַמִּצְוָה לְבַדּוֹ, אַחֲרֵעַל־פִּי שָׁגַם זֶה טוֹב מְאֹד, אַחֲרֵעַל־פִּי־כֶן **"אֵינּוּ דוֹמָה מְעֻטִים הַמְקִימִין אֶת הַתּוֹרָה, לְמִרְבִּים"** וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י בְּפֶרֶשֶׁת "בַּחֲקוֹתֵי", (ויקרא כו, ח), כִּי אִם הָיָה מִצְטָרֵף וְנִמְנָה עִמָּהֶם, הָיוּ מִתְרַבִּים הַבָּתִּים לְאֵין קֶץ, כְּנ"ל.

**וּמִחֲמַת־זֶה** בְּעֲצֻמוֹ אָמְרוּ רַז"ל (רש"י שָׁם; סְפָרָא בַּחֲקוֹתֵי א): **"אֵינּוּ דוֹמָה מְעֻטִין הַמְקִימִין אֶת הַתּוֹרָה, לְמִרְבִּים"** וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י עַל פְּסוּק (ויקרא כו, ח): **"וְרָדְפוּ מִכֶּם חַמְשָׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רַבְּבָה יִרְדְּפוּ"** וְכוּ', שֶׁהַקְּשָׁה: **"וְכִי כֶּךָ הוּא הַחֲשָׁבוֹן?"**

**כִּי** בּוֹדָאֵי כֹל מַה שֶׁהֵם הִרְבֵּה יוֹתֵר, נִתְרַבִּין הַבָּתִּים בְּלִי שְׁעוֹר, לֹא לְפִי חֲשָׁבוֹן הַפְּשׁוּט שֶׁנִּתְרַבּוּ הָאֲנָשִׁים, שֶׁלְפִי חֲשָׁבוֹן זֶה, 'מֵאָה' הוּא עֲשָׂרִים פְּעָמִים 'חַמְשָׁה', וְרֵאוּי שִׁירְדְּפוּ 'שְׁנֵי אֲלָפִים', כְּמוֹ שֶׁהַקְּשָׁה רַש"י שָׁם.

**אָבֵל** בְּאֵמַת: **"אֵינּוּ דוֹמָה מְעֻטִין הַמְקִימִין הַתּוֹרָה לְמִרְבִּין"** - כִּי כְּשֵׁשׁ 'מֵאָה', יִתְרַבּוּ הַבָּתִּים אֲלֵפֵי־אֲלָפִים וְרַבִּירַבִּירַבּוֹת

”ואולך אתכם קוממיות” (ויקרא כו, יג)

### יח.

(ח"א קנה)

‘ארץ-ישראל’ הוא בחינת ‘אמונה’,  
בחינת ‘ארך-אפים’, הפך  
ה‘פעם’.

וזוה שנקדם ‘קריאת-שמע’ שהוא ‘אמונת-  
היחוד’ - אנו מבקשים: “זהוה יוליכנו  
קוממיות לארצנו” - הינו: שאנו מבקשים  
ומתגעגעים ל‘ארץ-ישראל’, ועל-ידי-זה  
זוכים ל‘אמונה’, הינו: ‘קריאת-שמע’ שהוא  
‘אמונה’.

### יט.

(לקוטי-הלכות, ברפת-המזון ומים-אחרונים ד, יד)

”ואולך אתכם קוממיות” (ויקרא כו, יג),  
פרש רש"י: “בקומה זקופה” - כי  
זה המקרא נאמר לענין ארץ-ישראל שלשם  
היו הולכין ישראל.

כי כל ההליכות והדרכים והנסיעות של  
ישראל וכל המלחמות והכבישות -  
הכל היה לילך ולכבש ארץ-ישראל, פמוכן  
ומבאר בספורי כל התורה בלה.

וזוהו: “ואולך אתכם קוממיות”, דהינו:  
“בקומה זקופה”, בחינת ‘עזות  
ועקשנות’, שעומדין זקופין בעקשנות  
גדול, לנצח המלחמה ולילך ולבוא לארץ-  
ישראל, שזוה היה עקר תכלית יציאת מצרים  
וכו’.

כי אי-אפשר לבוא לארץ-ישראל לנצח  
מלחמה זאת, שהיא עקר כלל כל  
המלחמות של איש הישראל - כי אם על-

וכמובא במדרש (שמות-רבה לא, י):  
”שהמשכן הוא לשון משכון”  
- שהוא ‘משכון’ לישראל שתשרה שכינה  
אצלם אפלו אם יחטאו חסו-שלום, פמו  
שכתוב (ויקרא כו, יא): “ונתתי משכני בתוככם  
ולא תגעל נפשי אתכם”.

כי ‘משכן’ לשון “משכני” וכו’ - שיש לו  
בחינת ‘כחה-מושך’ להמשיך אלקות  
למקום שהיה עומד שם.



”והתהלכתי בתוכם” (ויקרא כו, יב)

אטיל עמכם בגן-עדן כאחד מכם, ולא תהיו  
מזדעזעים ממני. (רש"י; ספרא בחקותי א)

### טו.

(ח"ב צה)

צריכין בשעת אמירת תחנונות ובקשות,  
להרחיק מעצמו כל מיני  
מחשבות-חוץ שבעולם! - רק לבון דעתו,  
אל הדבורים שהוא מדבר לפני השם-יתברך,  
”כאשר ידבר איש אל רעהו” (שמות לג, יא).

### טז.

(ח"ב צט)

אמר: הלא כשהשם-יתברך עוזר  
ב‘התבודדות’ - אזי ה‘התבודדות’  
הוא: “כאשר ידבר איש אל רעהו” (שמות  
לג, יא).

### יז.

(חיי-מוהר"ן תלט)

כך עקר התפלה להשם-יתברך בפשיטות  
גמור, כתינוק לפני אביו, “כאשר  
ידבר איש אל רעהו” (שמות לג, יא). (עיך-שם  
הספור מרבנו ז"ל עם נכדו).



"וְאִם אֶת מִשְׁפָּטֵי תִגְעַל נַפְשְׁכֶם" (ויקרא כו, טו)

שוניא החכמים. (רש"י: ספרא בחקותי ב)

## נב.

(ח"א יח, ד)

ה'אמונה' מחזקת תמיד ב'מלכות'  
ו'הנהגה', שלא יקח אותה זר  
שאיך ראוי לה. ועקר ה'מלכות', שרשה  
ב'חכמה', כדי לידע איך להנהיג ולמלך.

לכן יש לכל מלך חכמים ויועצים, כי בזה  
תבון מלכותו ויתקיים מדינתו. ועל-  
ידי אהבת החכמים, תבון ה'מלכות'.

וכשפא ל'מלך', איזהו 'שנאה' על  
ה'חכמים' - ידוע להוי לה: שפון-  
השמים יורידוהו ממלכותו, כי אין קיום  
לעולם בלא ה'חכמה', בבחינת (משלי כט, ד):  
"מלך במשפט יעמיד ארץ", וה'משפט' הוא  
בחינת 'חכמים', בבחינת (ויקרא כו, טו): "וְאִם  
אֶת מִשְׁפָּטֵי תִגְעַל נַפְשְׁכֶם". ודרשו (ספרא  
בחקותי ב): "זה השונא את החכמים".

נמצא: זה שאין לו 'אמונה' בשלמות -  
כשפא לקח לעצמו ה'מלכות'  
ו'הנהגה' - אזי: ה'אמונה' שסביב ה'נהגה',  
מפיל אותו לשנאת חכמים, כדי שלא יתקיים  
בידו ה'מלכות' וה'מנהיגות' - כי עקר  
ה'מלכות' תלוי ב'משפט'.

"וְאֵת הַקִּדְחַת" (ויקרא כו, טז)

## נג.

(ח"א רסג)

דע: ש'חלי הקדחת' רחמנא-לצלון, בא:  
על-ידי מה שאדם אוכל אכילה יתרה,  
בחינת 'מאכל-בהמה'.

ידי עקשנות גדול מאד, בחינת "ואולך  
אתכם קוממיות", בחינת (ברכת אהבה רבה):  
"ותוליבנו מהרה קוממיות לארצנו",  
במהרה בימינו אמן.

"וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְכוּ'" (ויקרא כו, יז)

- ענין ה'קללות' -

## נ.

(ח"א קפא)

כל הדברים שדוברין על הצדיק האמת  
ועל אנשיו, הם טובות גדולות מאד  
בגשמי וברוחני.

וכמו שאיתא במדרש (תנחומא נצבים א) על  
פסוק (דברים כט, ט) "אתם נצבים":  
"שנסמן לפרשת קללות - לומר: שכל  
הקללות הן הן המציבין אתכם". [עין בזהר-  
חדש פרשת כי תבא, דברים נפלאים למאד בענין הקללות  
שבמשנה תורה].

## נא.

(שיחות הר"ן ח)

כשלומדין מלי-דפורענותא, בגון  
כשלומדין הלכות אבלות  
וכיוצא - אין לעין שם הרבה. כי אין צריכין  
להעמיק המחשבה במקומות פאלו, כי  
המחשבה יש לה תקף גדול, במבאר  
במקומות אחרים (שיחות הר"ן סב). ועל-כן  
צריכין לעבר במהירות מקומות פאלו.

כי גדר האדם לאכל רק כפי מה שצריך, וכשאוכל יותר הוא מעשה-בהמה שאוכלת ולועסת כל היום. ועל-ידי-זה בא קדחת רחמנא-לצלן.

וכן כשנזדמן להאדם בתוך מאכלו, ניצוצות שלא נתבררו עדין מ'מאכל בהמה' ל'מאכל אדם' - על-ידי-זה בא גם-כן חלי הנ"ל. כי כשאוכל 'מאכל-בהמה' פנ"ל - נמצא שיוצא מ'גדר-אדם' ל'גדר-בהמה'.

אם לא מי שהוא אדם גדול מאד, שיכול לדלג מדרגה שלמה, ולהעלות המאכל למעלת מדבר.

וזה בחינת (תהלים סו, יב): "הרפבת אנוש לראשנו" - הינו: ש'גדר-אנושי' למעלה ממנו, כי הוא למטה מ'גדר-אדם', כי ירד ל'גדר-בהמה' פנ"ל - אזי (שם): "באנו באש ובמים" - זה בחינת 'חלי הקדחת' רחמנא-לצלן, שהוא 'אש ומים', 'חמימות' וקרינות'.

וזה שאמרו רז"ל (אבות-דרבנן פ"א; תנא-דב"א אליהו-דבא פל"א): "בשעה שאמר הקדוש-ברוך-הוא לאדם-הראשון (בראשית ג, יח): 'ואכלת את עשב השדה', נזדעזעו איבריו. אמר: אני וחמור נאכל באבוס אחד."

"נזדעזעו איבריו" - זה בחינת 'חלי הקדחת', שבא על-ידי 'אכילת עשב השדה', על-ידי 'מאכל-בהמה', פנ"ל.

וזה שאמרו (שם): "בין ששמע בזעת אפיה תאכל לחם' (שם שם, יט), נתישבה דעתו" - כי 'חלי הקדחת', זה בחינת 'פגם-הדעת', כי עקר ה'דעת' הוא על-ידי 'חבור אש ומים'.

וזה: "בין ששמע בזעת אפיה" וכו' - כי 'דפואת החלי' הנ"ל, הוא על-ידי 'זעה'.

"ועל-ידי-זה נתישבה דעתו" - הוא בחינת מה שנתרפא מ'חלי הנ"ל', שהוא 'שלמות-הדעת', פנ"ל.

**נד.**

(שיחות-הר"ן קמג - פתבי"ד החברים, והוא שיק [המשך] לתורה רס"ג הנ"ל)

יש שני מיני 'אכילת הבהמיות'. דהינו: (א) שיש אדם שאוכל בתאוה גדולה בבהמה, והמאכל הוא 'מאכל-אדם'. (ב) ויש אדם שאוכל באדם, אבל המאכל אינו 'מאכל-אדם', דהינו: שהניצוצות לא נתבררו כל-כך שראוי לאדם, אלא הוא 'מאכל-בהמה'.

והאוכל משני המאכלים האלו - בא לידי 'חלי הקדחת'.

וזה שכתוב (תהלים סו, יב): "הרפבת אנוש לראשנו" - דהינו: כשאנו במדרגה קטנה, ש[בחינת] אדם גדול ממנו, שאנו אוכלים משני המאכלים הנ"ל - אזי: "באנו באש ובמים" - הינו: 'קר וחם', דהינו: 'קדחת'. ואפלו הרופאים אומרים גם-כן כך: "שקדחת בא מן מאכל יותר".

וזה בגשמיות! - וברוחניות גם-כן כך: כי כשאדם הוא בבחינת 'דעת' - אזי יש בו אהבה ויראה דקדשה. וכשנופל חס' ושלוש מבחינת 'דעת' - אזי נופל לאהבה ויראה הנפולה.

וכשאדם אוכל אחד משני המאכלים הנ"ל - הוא נופל מבחינת 'דעת', כי (קהלת ג, יט): "יותר האדם מן

הַבְּהֵמָה אֵין" - הֵינּוּ: בַּחֲנִינֵת 'דַּעַת' בַּחֲנִינֵת (אֵיּוֹב כח, יב): "הַחֲכָמָה מֵאֵין תִּמְצָא".

**נְמֻצָא:** בְּשֵׂאוֹכֵל מֵאֲכָלִים כְּאֵלוֹ, הוּא בַּחֲנִינֵת 'בְּהֵמָה', וְנוֹפֵל מִבַּחֲנִינֵת 'דַּעַת', וְנוֹפֵל בְּאַהֲבָה וְיִרְאָה הַנְּפוּלָה. וְזֶה שְׁפָתוֹב: "הִרְפַּבְתָּ אָנוּשׁ לְרֵאשֵׁנוּ" - הֵינּוּ כַּנְּ"ל. אֲזִי: "בָּאֵנוּ בָּאֵשׁ וּבַמֵּיִם" - דְּהֵינּוּ: בְּאַהֲבָה וְיִרְאָה הַנְּפוּלָה.

**נה.**

(שִׁיחַ-שְׂרֵפֵי-קֹדֶשׁ ח"ב קטז; הַחֲדָשׁ ח"א תקנא)

רַבְּנּוּ שְׁלַח אֶת רַבִּי שְׁמוּאֵל טַעֲפְלִיקֶעֶר לְשֹׁפֵר חֲנוּיּוֹת בְּמַעֲזַבּוּז אַחַר רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל שְׁנַת תַּקס"ז, וְכַמְסַפֵּר בְּסֵפֶר 'יְמֵי-מוֹהַרנ"ת' (ח"א יב), כִּי אַז הָיָה זְמַן הַמְכָרֵז עַל הַחֲנוּיּוֹת, כִּי הֵם הָיוּ שׁוֹכֵימִים לְפָרִיץ, שְׁהָיָה מְשַׁכְּרִים פַּעַם בְּשָׁלֹשׁ שָׁנִים.

חֲנוּיּוֹת אֵלֶּה הָיוּ מְחֻזְקוֹת בְּשִׁכִּירוֹת לְנִכְדֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב מְשֻׁדָּ שָׁנִים רַבּוֹת, וְעַל-כֵּן לֹא קָפְצוּ עֲלֵיהֶם קוֹנֵימִים, וְלֹא הִעֲלָה אֵף אֶחָד מְחִיר הַשִּׁכִּירוֹת.

וּבְהֵיזוֹת אַז רַבִּי שְׁמוּאֵל הַנֵּ"ל בְּמַעֲזַבּוּז, שָׂכַר אֶת הַחֲנוּיּוֹת בְּמְחִיר גְּדוֹל יוֹתֵר, כְּצוּוֵי רַבְּנּוּ, וְהִלָּךְ אַז לְבוּשׁ בְּבִגְדֵי מְשִׁי כַּחֲשׂוּבֵי הַרְבָּנִים וְכו'.

(רַבִּי שְׁמוּאֵל הָיָה בַּעַל צִנּוּרָה כְּמוֹ אֲדַמוּ"ר גְּדוֹל". כּוֹכְבֵי-אֹר, שִׁיחֹת-וְסִפּוּרִים כִּרְדָּ ו, אוֹת ג).

וּכְשִׁרְאָהּוּ הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי בְּרוּךְ מְמַעֲזַבּוּז, דוּד רַבְּנּוּ ז"ל, אֵיךְ שְׁהוּלָךְ לְבוּשׁ בְּבִגְדֵי מְשִׁי, הַקְּפִיד עָלָיו מְאֹד וְקָלַל אוֹתוֹ: "שִׁיִּסְבַּל שָׁנָה אַחַת בַּחֲלֵי הַקְּדוּחַת".

כְּשִׁחֲזַר רַבִּי שְׁמוּאֵל מְנַסִּיעֵתוֹ, סִפֵּר לְרַבְּנּוּ מַה שְׁקָרָה לוֹ, אָמַר לוֹ רַבְּנּוּ: "עַם בְּגַד כְּזֶה מִתְרַאֵים לְפָנָי הַדוּד רַבִּי בְּרוּךְ"!!

וְהִרְגִיעַ רַבְּנּוּ, אֶת רַבִּי שְׁמוּאֵל, וְאָמַר לוֹ: "שְׂדוּדוֹ הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי בְּרוּךְ, הַחֲלִיף לוֹ עֲנֹשׁ מִיָּתָה שְׁהָיָה מְגִיעַ לוֹ, בַּחֲלֵי הַקְּדוּחַת שְׁקָלַל אוֹתוֹ".



**"וְשִׁבַרְתִּי אֶת גְּאוֹן עֲזָכֶם"** (וַיִּקְרָא כו, יט)

זֶה 'בֵּית-הַמְּקֹדֶשׁ', וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יְחִזְקֵאל כד, כא): 'הִנְנִי מְחַלֵּל אֶת מְקֹדְשֵׁי אֶת גְּאוֹן עֲזָכֶם'. (רש"י: סְפָרָא בְּחֻקֵּי ה')

**כו.**

(ח"ב סז)

'שִׁבַרְתִּי' מֵאִיר לְה'בֵּית-הַמְּקֹדֶשׁ', כִּי ה'מְקֹדֶשׁ' הוּא גַם-כֵּן בַּחֲנִינֵת 'עֵינַיִם', כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יְחִזְקֵאל כד, כא): "גְּאוֹן עֲזָכֶם, מִחֻמַּד עֵינַיִכֶם" (עֵין בְּבֵא-בְתָרָא ד).

וְ'שִׁבַרְתִּי' הוּא בַּחֲנִינֵת ה'גְּוִנִין' הַמְּאִירִין ב'מְקֹדֶשׁ', כִּי 'שִׁבַרְתִּי' הוּא בַּחֲנִינֵת 'כְּחֵי-הַרְאוֹת', שְׁהֵם "תִּלְתֵּת גְּוִנִין דְּעֵינָא וּבִת-עֵין" (הַקּוֹנֵי-זַחַר קכו), הַמְּאִירִין ל'בֵּית-הַמְּקֹדֶשׁ' שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת 'עֵינַיִם'.



**"וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי קָרִי. וְהִלַּכְתִּי אִיךְ אֲנִי עִמָּכֶם בְּקָרִי. וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי. וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בַּחֲמַת קָרִי. וְאִיךְ אֲשֶׁר הִלְכוּ עִמִּי בְּקָרִי. אִיךְ אֲנִי אֵלֶיךָ עִמָּם בְּקָרִי"** (וַיִּקְרָא כו, כג-כד; כז-כח; מ-מא)

**כז.**

(לְקוּוֹטֵי-הַלְכוּת, הַכְּשֵׁר-פְּלִים ד, יז)

כָּל ה'מְנִיעוֹת' לְהַתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁה, הוּא עַל-יַדֵּי 'פְּגָם טְמֵאת קָרִי'. וְזֶה שְׁפָרֵשׁ רש"י בְּפִרְשַׁת בְּחֻקֵּי (וַיִּקְרָא כו, כא): "קָרִי לְשׁוֹן מְנִיעָה" וְכו' - כִּי מְשֵׁם כָּל ה'מְנִיעוֹת',

”חרב נקמת נקם ברית” (ויקרא כו, כה)

### כח.

(ח"א כ, י)

על 'פגם-הברית', 'חרב' בא, בבחינת (ויקרא כו, כה): "חרב נקמת נקם ברית".

### נט.

(ח"א ל, י)

"חרב נקמת" (ויקרא כו, כה), היא בחינת 'מלכות'.

### ל.

(ח"א נח, ג-דה)

בפח שהיה 'משה' כלול מ'אבות', היה לוחם בנגד 'עמלק', בבחינת (ויקרא כו, כה): "חרב נקמת נקם ברית".

כי ה'אבות' הן 'ברית', בחינת (שם כו, מב): "וזכרתי את בריתי יעקוב וכו'." ו'עמלק' טמא 'בריתם', בבחינת (דברים כה, יח): "אשר קרף בדרך".

ועל-ידי ה'חרב נקמת' - כשפכניע כל הצרים הרודפים אחר חלושי-פח שבישראל, ומכניס אותם לעבודת השם-יתברך - זוכה ל'פי שנים' (דברים כא, ז), לחדש 'חדושין-דאורייתא' בשבת על חד-תריין, בחינת (שמות טז, כב): "לחם משנה", בחינת (דברים יז, יח): "משנה תורה", בחינת (תהלים קמט, ו): "חרב פיפיות".



”בשברי לכם מטה לחם” (ויקרא כו, כו)

### לא.

(ח"א ט, ב)

בני-ישראל בתפלתם גורמים זונגא דקדשא-בריך-הוא

בפרט להתקרב לצדיקי-האמת שעל-ידו עקר התקון.

וזה שפנים בסוף התוכחה (ויקרא כו, מ-מא-מב): "והתודו את עונם וכו', ואף אשר הלכו עמי בקרי וכו', או אז יפגע לבבם הערל וכו', וזכרתי את בריתי יעקוב וכו'" - שהם זכות שזכני עפר.

כי עקר כל צרות-ישראל רחמנא-לצלן, וכל הגליות - הם על-ידי פגם עוון זה. ועקר התקון - על-ידי צדיקים שזכני-עפר, ש"גדולים במיתתן יותר מבחייהם" (חלין ז), שגומרים אחר הסתלקותם תקון עוון זה - שזה עקר התקון של נפשות ישראל.

וזהו (שם): "ואף אשר הלכו עמי בקרי", אף אני אלף עמם בקרי" - הינו: שפחמת פגם קרי' רחמנא-לצלן, "אף אני אלף עמם בקרי" - שאזמין להם 'מניעות עצומות' שנקראים "קרי", כפרוש רש"י הנ"ל.

וזהו (שם שם, מא): "והבאתי אותם בארצות אויביהם" - הינו: שיתגברו נגדם האויבים והשונאים, שמהם כל המניעות.

ועקר התקון לשבר המניעות והאויבים, הוא על-ידי הרצון והחשק. וזהו (שם שם, מג): "והם ירצו את עונם" - שיהפכו ה'עונות' שמהם כל ה'מניעות', יהפכו אותם לרצון.

ועל-ידי-זה (שם שם, מב): "וזכרתי את בריתי יעקוב וכו'" - שיזכר ויעורר השם-יתברך, את הצדיקים הגדולים שזכני עפר - כי עקר התקון על-ידם.



"והבאתי מִרְדְּךָ בְּלִבְבִּם" (ויקרא כו, לו)

## לב.

(ח"א כ, ח"י)

**לְפַעֲמִים** הִקְדַּשְׁתָּה כָּל־כֶּךָ מַעֲטָת, עַד שֶׁהַמְּלָאכִים הַנִּבְרָאִים מִחֲדוּשֵׁי־הַתּוֹרָה הֵם מְעוּטֵי כַח, שְׂאִין כַּח בְּיָדָם לַעֲנֹשׁ אֶת הַרְשָׁעִים בְּחֶרֶב וּקְטָלָא, וְאִין לָהֶם כַּח אֲלָא לְהַכְנִיעַ אֶת הַרְשָׁעִים בְּלִבָּד, וּלְהַבִּיא "מִרְדְּךָ בְּלִבְבִּם" (ויקרא כו, לו), אָבֵל לֹא לַעֲנֹשׁ אוֹתָם בְּחֶרֶב לְהַעֲבִיר אוֹתָם.

**וְזָהוּ** (במדבר כ, יט): "וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּמִסְכָּה נַעֲלָה" - בְּחִינַת (תהלים פד, ו): "מִסְכֹּת בְּלִבְבָם", לְהַבִּיא "מִרְדְּךָ בְּלִבְבָם".



"אֲזַ יִפְנֶע לִבְבָם הָעֶרְל" (ויקרא כו, מא)

## לג.

(ח"א עב)

**וַתִּדְעַ:** שֶׁהַיְצֵר־הָרַע שֶׁל רַב הָעוֹלָם, שֶׁהוּא 'עֲכִירַת־הַדְּמִים', הוּא שְׁטוֹת וְשִׁגְעוֹן וְסִכְלוֹת גְּדוֹל וְכוּ'.

**וְעַקֵּר** הַתְּקֵנָה: מִי שֶׁכִּבְר נִלְכַּד בְּזָה, וַיֵּשׁ לוֹ אֵלּוּ הַמְּחַשְׁבוֹת, הֵן הַרְהוּרֵי־זְנוּת, הֵן הַרְהוּרֵי עֲבוּדֵה־זָרָה חֲסִי־וְשִׁלּוּם - אִין לוֹ תְּקֵנָה: רַק שִׁיקְדֵשׁ וַיִּטְהַר גּוֹפּוֹ, כְּדִי שִׁיזְדַּכֵּךְ וַיִּטְהַר דְּמִיו, וַיִּלְכֵד אֶצֶל 'חֲכָם־הָאָמֶת', וַיִּזְרַח לוֹ דְּרָכֵי־הַתְּשׁוּבָה, דְּרָכֵי־הַחֲכָמָה, עֲצוֹת נְכוֹנוֹת עַל כָּל דְּבַר, "אֲזַ יִפְנֶע לִבְבוֹ הָעֶרְל" (על־פי ויקרא כו, מא), "וַיִּשָּׁב וַרְפָּא לוֹ" (ישעיהו ו, י).

וְשִׁכְנִתָּהּ. וְלִפִּי הַזְּנוּג שְׁגוּרָם בְּתַפְלָתוֹ, כֵּן זֹכָה לְזוּגוֹ,

**וְהַתְּפִלָּה** הֵם שְׁתִּים־עֶשְׂרֵה גִסְחָאוֹת" (שערי־הפנינות, דרושי עלינו־לשבח א), לְפִיכֶךָ "הַזְּנוּג כְּקָרִיעַת יַם־סוּף" (סוטה ב.), "שֶׁהֵם שְׁנַיִם־עֶשְׂרֵה פְּרִקֵי־דְרִבֵּי־אֲלִיעֶזֶר מִב; תְּקוּנֵי־זֶהר נח:).

**וְגַם** "יִשְׂרָאֵל מִפְּרַנְסִים לְאֲבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים" (זֶהר ויקרא ז:), בְּתַפְלָתָם. וְכִפִּי שֶׁמִּפְּרַנְס לְאֲבִיו שְׁבַשְׁמִים בְּתַפְלָתוֹ, כֵּן נוֹתֵנִין לוֹ פְּרַנְסָתוֹ.

**וְזָה** (פסחים קיח:): "קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו כְּקָרִיעַת יַם־סוּף" - הֵינּוּ: 'מְזוֹנוֹת' גִּתְחַלֵּק לְשְׁנַיִם־עֶשְׂרֵה שְׁבִילִים, לִפִּי 'שְׁתִּים־עֶשְׂרֵה שְׁבִטֵי יָהּ'. וְצָרִיךְ לָזֶה זְכוּת גְּדוֹל, שְׁיִזְכֶּה לְהַעֲלוֹת תְּפִלָּתוֹ דְּרַךְ שַׁעַר הַשְּׂיָף לְשִׁבְטוֹ.

**וְזָה** (ברכות ה:): "עַל תְּפִלָּתִי שֶׁתֵּהָא סָמוּךְ לְמַטְתִּי" - הֵינּוּ: שֶׁתְּפִלָּל דְּרַךְ 'שַׁעַר הַמַּטָּה' שָׁלוֹ. כִּי יֵשׁ "שְׁנַיִם־עֶשְׂרֵה מַטּוֹת" (במדבר יז, יז), וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ שַׁעַר מְיֻחָד, וְהַתְּפִלָּל: שֶׁלֹּא תִתְרַחֵק תְּפִלָּתוֹ, מִמַּטָּה שָׁלוֹ.

**וְזָה** לְשׁוֹן 'מַטָּה' - כִּי 'מַטָּה' לְשׁוֹן 'זוּג', כַּמֵּאֵמֶר הַסָּמוּךְ: "עַל מַטְתִּי שֶׁתֵּהָא נְתוּנָה" וְכוּ', וְ'מַטָּה' הוּא בְּחִינַת 'זוּג'. גַּם 'מַטָּה' הִיא בְּחִינַת 'פְּרַנְסָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא כו, כו): "בְּשִׁבְרֵי לֶכֶם מַטָּה לָחֶם" - כִּי "שְׁנַיִם־עֶשְׂרֵה מַטּוֹת" גּוֹרְמִין זְנוּג וּמִפְּרַנְסִין, 'קָשָׁה זְנוּגִין' וְקָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו וְכוּ'.





**לז.**

(חֲכֵמָה וְתְבוּנָה, מַעֲשֵׂה י"ב מִבְּעַל-תְּפִלָּה, אוֹת ג)

**מְבַאֵר** מִדְּבָרֵי אֲדָמוֹד זצ"ל (בִּרְמָזִים שְׁאֲחָרֵי הַמַּעֲשֵׂה): **"שְׁהַעֲשֶׂרָה אַנְשִׁים שֶׁל הַמֶּלֶךְ, הֵם בַּחֲיִנַת הָעֵשׂוֹר סְפִירוֹת!"**

**וּמְפִילָא** מוֹבֵן מִזֶּה: אֲשֶׁר ה'גִּבּוֹר' הוּא בְּנֶגֶד מִדַּת הַגִּבּוֹרָה וְהַדִּין, וְהוּא בְּגִבּוֹרוֹתָיו הַקְּשׁוֹת רוֹצֵה לְהַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם, אִם לֹא יִפְנְעוּ לִבָּם הָעָרֶל לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה-שְׁלֵמָה, וּכְמִבְּאֵר בְּהַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַבְּעַל-תְּפִלָּה: **"אֲשֶׁר הַגִּבּוֹר לֹא רָצָה רַק הַכִּנְעָה וְאִם לֹא הָיָה מַחְרִיבָם."**

**וְכֵן** דִּבֶּר מִזֶּה פַּעַם-אַחַת מוֹרְנוּ הַצַּדִּיק הָרַב רַבִּי נִתָּן זצ"ל: שֶׁזֶּה הוּא עֲנִין מַה שְׁאֲחַר הַקְּלָלוֹת שֶׁבְּתוֹרַת-כְּהֻנִּים שֶׁהֵם מִמִּדַּת גִּבּוֹרָתוֹ וְדִינוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, נֹאמֵר (וַיִּקְרָא כו, מא): **"אוּ אִי יִפְנֶעַ לִבָּבָם הָעָרֶל."**

**לה.**

(כּוֹכְבֵי-אוֹר, שִׁיחֻת וְסִפּוּרִים ה; חֲכֵמָה-וְתְבוּנָה, מַעֲשֵׂה י"ב מִבְּעַל-תְּפִלָּה, אוֹת ד)

**מְבַאֵר** מִצְרוּפֵי דְבָרֵי מוֹהַרֲנ"ת בְּפָרוּשׁ הַמַּעֲשֵׂה מִה'בְּעַל-תְּפִלָּה' שֶׁבְּסִפּוּר 'סִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת': אֲשֶׁר מִדַּת הַגִּבּוֹרָה, שֶׁהוּא מִדַּת-הַדִּין הַנִּמְצָא לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ וְתוֹרָתוֹ בְּתוֹכָהּ וְקַלְלוֹת, תִּתְקַרֵּב בְּכָל עֵת יוֹתֵר לְהַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם הַנִּקְרָא בְּשֵׁם מִדַּת 'תְּאוֹת-מִמּוֹן, וְעַקֵּר רִצּוֹן הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ בְּמִדַּת גִּבּוֹרָתוֹ הַנ"ל, הוּא הַכִּנְעָה וְהַבְּטוּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּלְשׁוֹן רַבֵּנוּ ז"ל בְּסִפּוּר הַמַּעֲשֵׂה הַנ"ל, שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַפְּתוּב בְּתוֹכָהּ (וַיִּקְרָא כו, מא): **"אוּ אִי יִפְנֶעַ לִבָּבָם."**

וְגַם אִם קוֹמַת מִדַּת הַתְּפִלָּה שֶׁנִּקְרָא בְּשֵׁם 'בְּעַל-תְּפִלָּה, וּמִדַּת ה'מִמְנָה' שֶׁהִיא ה'צַדִּיקָה', מַעֲבִירִין אֶת רַע הַגִּזְרָה - לֹא יִהְיֶה

עַקֵּר הַעֲבָרָתָם וּפְיוּסָם ל'מִדַּת-הַדִּין' וְה'גִּבּוֹר' הַנ"ל, רַק בְּדַחֲיָה וְעַפּוּב לְזִמּוֹן קָצוּב; אָבֵל בְּטוּל הַגִּזְרָה לְגַמְרֵי, הוּא בְּתִשׁוּבָה לְבַד, שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת הַהִכְנָעָה וְהַבְּטוּל הַנ"ל, שִׁיזְכוּ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּעֵת גְּאֻלָּתָם.



**"וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזָכֹר, וְהָאָרֶץ אֲזָכֹר וְגו'. וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאָרֶץ אֲיִבִיָּהֶם, לֹא מֵאִסְתִּים וְלֹא גְעֻלָּתִים לְכַלְתָּם"**  
(וַיִּקְרָא כו, מִב'מֵד)  
**- עֲנִינֵי זְכוּת אָבוֹת -**

יִשְׂרָאֵל נִשְׁעֲנִין בְּזְכוּת אָבוֹתָם, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהֵן יְשִׁינִין, הֵדָא הוּא דְכַתְיֵב: **"וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב"**.  
(וַיִּקְרָא-יְרֵמְיָה לוב)

**לו.**

(ח"א לז, ד)

**וְזֶה** פָּרוּשׁ (וַיִּקְרָא כו, מב): **"וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב"**. אֵימַתִּי יִתְגַּלּוֹן הָאָבוֹת בְּעוֹלָם - כִּד **"הָאָרֶץ אֲזָכֹר"**, עַל-יַדֵּי 'אוּרָא דְאָרְץ-יִשְׂרָאֵל', וְעַל-יַדֵּי "הַבֵּל שְׁאִין בּוֹ חֲטָא, הַבֵּל פִּיָּהֶם שֶׁל תִּינוּקוֹת" (שְׁבַת קיט:).

**כִּי** כֵּן נִתְבָּרְכוּ תִינוּקוֹת, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (בְּרֵאשִׁית מו, טז): **"הוּא יְבָרַךְ אֶת הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אָבֹתֵי" - שְׁעַל-יַדֵּי ה'תִּינוּקוֹת', נִתְגַּלּוּ ה'אָבוֹת' לְהַגֵּן.**

**לז.**

(ח"א נה, ב-ח)

**יְכוּלִין** לְגַלוֹת וּלְהַמְשִׁיךְ 'קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל', אִפְלוּ עַכְשָׁו בְּגַלוֹת שֶׁהִיא תַּחַת יַד הַסְּטֵרָא-אַחָרָא, בְּבַחֲיִנַת (וַיִּקְרָא כו, מד): **"וְאֵף גַּם זֹאת בְּאָרֶץ אֲיִבִיָּהֶם"**.

**הִינּוּ:** אִפְלוּ ב'גַּלוֹת-הַפּוֹר' - יְכוּלִין לְגַלוֹת בַּחֲיִנַת 'גַּם זֹאת', עַל-יַדֵּי הַתְּנוּצָצוֹת

אור זכות-אבות, כמאמר הזהר (שלח קעד):  
 "באתר דאית תמן אבות, אית תמן  
 שכינתא", בבחינת (שם כו, מב): "וזכרתי את  
 בריתי יעקב וכו' והארץ אזכר" -  
 כשמתנוצץ אור זכות-אבות, אזי נתגלה  
 'קדשת ארץ-ישראל'.

**לח.**

(ח"א נח, ג)

ה'אבות' הן 'ברית', בחינת (שם כו, מב):  
 "וזכרתי את בריתי יעקב וכו'".

**לט.**

(ח"ב ה, א-ב)

זכות-אבות' נתגלה רק על-ידי 'אמונה',  
 בבחינת (שיר-השירים ב, יב):  
 "הנצנים נראו בארץ", "הנצנים אליו אבהן"  
 (הקדמת-הזהר א:). הם נראין ונתגליון ב'ארץ',  
 שהיא בחינת 'אמונה', כמו שכתוב (תהלים לז,  
 ג): "שכן ארץ ורעה אמונה", בחינת: "עפר  
 מאנא דכלהו" (תקוני-זהר קכ:).

על-כך על-ידי נפילת האמונה - אין  
 מועיל לו לא רפואה, ולא  
 תפלה, ולא זכות-אבות - כי כל אלו הם  
 בחינת 'אמונה'.

ועל-ידי העצות שנתגליון בעולם, נתתקן  
 ומקבל רפואה - כי העצות הם  
 בחינת 'פלא' וכו', וכן זכות-אבות [הוא בחינת  
 'פלא'], בבחינת (תהלים עח, יב): "נגד אבותם  
 עשה פלא".

**מ.**

(ספר-המדות, עניני זכות-אבות)

[א] בפתח ביתו של אדם נפר, אם "תמוז  
 זכות אבותיו" (שבת נה. זהר שלח קעד), או אם  
 "חלה זכות אבותיו" (זהר שם) (בית ח"ב ג; זכות-  
 אבות ח"ב ב).

[ב] מי שאוכל ב'זכות-אבות', נופלים לו  
 'הרהורי עבודה-זרה' (הרהורים מט).

[ג] על-ידי טבילת מקוה, מזכירין זכות-  
 אבות' (זכות-אבות א).

ועל-ידי תפלה פתקונו, מתנוצץ אור  
 זכות אבות, בבחינת: "חלה  
 זכות אבות" (זהר שלח קעד). כי "חלה זכות  
 אבות", על-ידי ו'יחל משה" (שמות לב, יא),  
 בחינת תפלה. "ובאתר דאבות תמן,  
 שכינתא תמן" (זהר שם), שהיא בחינת 'חלה',  
 שהיא גם זאת" (ויקרא כו, מד). כי 'ג"ס' בחינת  
 'חלה', שהיא "שעור מ"ג ביצים" (שלח-ערוך  
 יורה-דעה שכד, א; זהר שם; במדבר-רבה יח, כא; תנחומא  
 קרח יב).

והוא בחינת 'ירשת ארץ-ישראל', כי זאת  
 המצוה נצטוו שיעשו תבה, כמו  
 שכתוב (במדבר טז): "והיה באכלכם מלחם  
 הארץ תרימו תרומה, מראשית עריסותיכם  
 חלה תרימו תרומה" (במדבר טז, יט-כ). כי  
 "באתר דאבהן תמן, שכינתא תמן", דהיא  
 בחינת 'חלה', היא 'ארץ-ישראל'.

ועל-ידי בחינת 'ארץ-ישראל' - לא די  
 שנצול מרע-עין של רשעים,  
 אלא גם רואה בהם מה שהם רצו לראות בו.

ועד עכשו עברו "משפיות לבם" (תהלים עג,  
 ז), שהשיגו יותר ממה שהתאונו.  
 ועכשו על-ידי ו'יחל", על-ידי "חלה זכות  
 אבות", על-ידי חלה תרומה, על-ידי  
 'ארץ-ישראל' - נעשה לבם "תוחלת  
 ממשכה מחלת לב" (משלי יג, יב).

בשְׂבִיל בְּחִינַת הַכְּלִיּוֹן-עֵינַיִם וְהַתְּקוּהָ וְהַרְצוֹן  
וְהַכְּסוּפִין הַחֲזֻקִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם לָשׁוּב אֵלַי.

### מב.

(לקוטי-הלכות, חלה ד, ו - על-פי לקוטי-מוהר"ן  
ח"ב עו, 'ישראל נעטיין אדונים לבעליהם')

"וְאִם גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אֲיִבֵיהֶם לֹא  
מְאֻסְתִּים" (ויקרא כו, מד). דְּהֵינּוּ: שְׂאֵף-  
על-פי שִׁישְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ אֲיִבֵיהֶם בְּמִקְוֹמוֹת  
הַרְחוּקִים מִהַקְּדוּשָׁה מְאֹד, וְהֵם כְּבוֹשִׁים שָׁם  
בְּגוֹלָה בְּגָלוּת גְּדוֹל מְאֹד - אֶף-עַל-פִּי-כֵן "לֹא  
מְאֻסְתִּים וְלֹא גְעֻלְתִּים לְכַלּוֹתֶם" חֲסוֹן-שְׁלוֹם.  
"כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם" (שם) - כִּי אֲנִי מְגַלֶּה  
לָהֶם כִּי עֲדִין הַשֵּׁם אִתְּם וְכו'.

וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם מְעֵלִים כָּל הַמִּקְוֹמוֹת  
הַרְחוּקִים אֶל הַקְּדוּשָׁה,  
בְּבַחֲיַנַּת (זכריה ט, ז): "וְנִשְׂאָר גַּם הוּא  
לְאַלְהֵינוּ".

### מג.

(לקוטי-הלכות, גטין ג, ד)

"הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ הוּא חֲפֵץ חֶסֶד" (מִיכָה ז,  
יח), וְכִבֵּר בְּחַר בָּנוּ מִכָּל  
הָעַמִּים וְכו', וְכִבֵּר נִשְׁבַּע לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ שְׂלֵא  
לְרַחֲקֵנוּ לְעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (יִרְמְיָהּ לג, כ"א):  
"אִם תִּפְרוּ אֶת בְּרִיתִי הַיּוֹם וְכו' גַּם בְּרִיתִי  
תִּפְרוּ" וְכו'. וְכְמוֹ שְׂפָתוֹב (ויקרא כו, מד): "וְאִם  
גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אֲיִבֵיהֶם לֹא מְאֻסְתִּים"  
וְכו'. וְכֵן הִרְבֵּה הַבְּטָחוֹת שֶׁהִבְטִיחַ לָנוּ  
שֶׁאֲנַחֲנוּ עִם סְגָלָתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד וְכו'.

עַל-כֵּן מֵה שֶׁהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ מְזַכֵּיר לְפַעְמִים  
לְשׁוֹנוֹת שֶׁל הַתְּרַחֲקוֹת חֲסוֹן-שְׁלוֹם

- אֵין פּוֹנְתוֹ: כִּי אִם בְּשִׂבִּיל 'הַתְּקַרְבוֹת' וְכו',  
וְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ מְלֵא רַחֲמִים, וְתַכְּף בְּשַׁעוֹלֵינוּ  
עַד בְּחִינַת 'חֲכֵמָה-עֲלֵאָה' 'שְׂכַל-הַכּוֹלֵל',  
שְׂאִי-אֶפְשֵׁר לְבַטֵּל הַקָּשֶׁר כִּי-אִם שָׁם בְּשִׁרְשׁוֹ

[ד] עַל-יְדֵי מְפַלְגֵי וְחֲרִיפֵי הַדּוֹר, מְאִירִין  
אֶת ה'יְרֵאָה'; וְעַל-יְדֵי ה'יְרֵאָה', מְתַנּוּצֵץ  
זְכוֹת-אָבוֹת; וְעַל-יְדֵי הַתְּנוּצָצוֹת הָאָבוֹת,  
נִתְעוֹרֵר 'תְּשׁוּבָה' בְּעוֹלָם (זְכוֹת-אָבוֹת ח"ב א; יְרֵאָה  
ח"ב ד; לְמוֹד ח"ב ה; תְּשׁוּבָה ח"ב ז).

[ה] הַגּוֹמֵל חֲסִדִים, אֵין צָרִיךְ לְזְכוֹת-אָבוֹת'  
(זְכוֹת-אָבוֹת ח"ב ג; צְדָקָה ח"ב יב).

[ו] מִי שֶׁהוּא נוֹטֵר בְּרִית - אֶף-עַל-פִּי שֶׁאֵין  
לוֹ זְכוֹת-אָבוֹת, הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה  
לוֹ זְכוֹת' (נְאוּף מב).

[ז] מִי שֶׁאֵין בְּמַעֲלוֹת הַצְּדָקוֹת, וְגַם אֵין לוֹ  
זְכוֹת-אָבוֹת, וְרוּצֵה לְקַרֵּב אֶת בְּנֵי-אָדָם  
לְעַבּוֹדַת הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ - יִשְׁמַר אֶת-עַצְמוֹ  
מִנְסִיוֹנוֹת; וּבְפֶרֶט שְׂלֵא יִתְקַנְאוּ בּוֹ הַרְשָׁעִים  
(נְסִיוֹן ח"ב ב; תּוֹכָחָה ח"ב א).

[ח] כְּשִׁישׁ לָךְ צַעַר בְּיוֹם שְׂמֵחָה, וְכָל  
שְׂמֵחָתְךָ נִשְׁבַּת - תִּדְעַ: שֶׁ"תְּמָה זְכוֹת  
אָבוֹתֶיךָ" (שְׁבַת נה). (עַצְבוֹת י).

[ט] כְּשֶׁאַתָּה מְבַקֵּשׁ אֵיזָה דְבָר, תִּזְכִּיר  
זְכוֹת-אָבוֹת' (תְּפִלָּה נב).

### מא.

(לקוטי-הלכות, פְּדִיּוֹן-בְּכוֹר ה, כז)

"וְאִם גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אֲיִבֵיהֶם לֹא  
מְאֻסְתִּים וְלֹא גְעֻלְתִּים לְכַלּוֹתֶם וְכו'"  
(ויקרא כו, מד), אֵיחָא בְּזֵהר (בְּחֻקֵּי קטו):  
"לְכַלּוֹתֶם" חֶסֶד, לְשׁוֹן כְּלָה". כְּלָה' לְשׁוֹן  
'רְצוֹן וְכְסוּפִין', כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (תְּהִלִּים עג, כז):  
"כְּלָה שְׂאִרִי וְלִבִּי" וְכו'.

הֵינּוּ: שְׂבַעֲצָם גְּלוּתָנוּ בְּאֶרֶץ אֲיִבֵינוּ,  
מִבְּטִיחַ הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל  
וְאוֹמֵר: "וְאִם גַּם זֹאת וְכו' - לֹא מְאֻסְתִּים  
וְלֹא גְעֻלְתִּים לְכַלּוֹתֶם" - "לְכַלּוֹתֶם" דִּיקָא,

הַעֲלִיזוּן - אָזִי תִכְּפֹּף נִכְמְרִין רַחֲמֵי הַמְּרַבִּין,  
וְאִזִּי נִתְּהַפֵּף הַדָּבָר.

וְלֹא־מִבְּעֵי אֵשׁ שְׂאִינוּ מִבִּטֵּל הַקֶּשֶׁר שֶׁם  
חֲסִי־וְשָׁלוֹם - אֲדַרְבָּא!  
מִמְשִׁיךְ מִשֵּׁם הָאָרֶה גְדוּלָּה לְבִטֵּל כָּל  
הַצְּמֻצוּמִים וְכָל הַדֵּינִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְכָל  
הַבְּעָסִים וְכָל הַקְּפֻדוֹת שֶׁהִיָּה לוֹ עַל יִשְׂרָאֵל  
מֵעוֹלָם בְּכֻלּוֹ וּבְפָרֵט, הַכֹּל מִמְּתִיק וּמִבִּטֵּל  
עַל־יַדֵּי בַּחֲיִנַת 'חֻכְמָה־עֲלֵאָה' שֶׁנִּתְּעוֹרֵר  
לְהַמְשִׁיךְ הָאָרֶה מִשֵּׁם וְכוּ' - כִּי עֲכָשׂוּ  
נִתְּהַפֵּף, וְאֲדַרְבָּא! נִמְשָׁךְ מִשֵּׁם הַמְּתַקֶּה  
גְּדוּלָּה לְהַמְּתִיק הַכֹּל וְכוּ'.

כִּי כָּל עֵקֶר פּוֹנְתוֹ מֵה שֶׁהַזְּכִיר שֵׁם  
הַתְּרַחֲקוֹת חֲסִי־וְשָׁלוֹם - הִיָּה לְטוֹבָה  
גְּדוּלָּה בְּשִׁבִיל 'הַתְּקַרְבוֹת'. וְזֶהוּ בַּחֲיִנַת  
'הַתְּרַחֲקוֹת תְּכַלִּית הַתְּקַרְבוֹת', הַמוּבָא בְּדַבְּרֵי  
רַבֵּנוּ ז"ל (סִימָן מֵח תַּנְיָנָא) וְכוּ'.

"כָּל חֶרֶם וְגו' לֵה" (ויקרא כז, כח)

## מד.

(לקוטי־הלכות, ראשית־הגז, ה, יח)

עֵקֶר בַּחֲיִנַת ה'חֶרֶם' בַּקְּדָשָׁה, מְבֹאָר בַּפְּסוּק  
(ויקרא כז, כח): "כָּל חֶרֶם לֵה" - הֵינּוּ:  
מִי שֶׁרֹאָה שֵׁיֵשׁ לוֹ אִיזָה מָמוֹן וְעִשְׂרֵרוֹת,  
וּמִתִּירָא שְׁלֵא יִתְאַחַז בּוֹ הַסְּטְרָא־אֲחֵרָא,  
שְׁכַרְוֹךְ אַחַר הָעִשְׂרֵרוֹת בְּיֹתֵר וְכוּ' - עַל־פִּי  
הוּא מְקַדֵּשׁ וּמַחְרִים הַכֹּל לֵה' לְבַדֵּק הַבַּיִת

אוּ לְכַהֲנִים וְכוּ'. וְכִשְׁחֹזֵר הָעִשְׂרֵרוֹת וְהַמָּמוֹן  
לָהֶם, הוּא חֹזֵר לְשַׂדֵּשׁ קְדָשְׁתּוֹ, שְׂזָה עֵקֶר  
הַתְּקוּן.

וְזֶהוּ בַּחֲיִנַת 'חֶרֶם בַּקְּדָשָׁה' - שְׂמַחְרִים  
וּמְגַרֵּשׁ כָּל אַחֲזַת הַסְּטְרָא־אֲחֵרָא  
מִהַחֲפֵץ הַזֶּה, וּמְחַזְרֵוֹ וּמַעֲלֵהוּ בְּלוֹ אֶל  
הַקְּדָשָׁה.

"וְאִם הָמֹר יִמְרְנוּ וְכוּ'" (ויקרא כז, לג)

## מה.

(ח"א כד, בַּסּוּף)

"מִי יִימַר, אֵיתוֹ אֲשָׁלוּ וּמוֹשְׁחוּ" (בְּכוֹרֵת ח:).  
שְׂשִׂאָלוּ אוֹתוֹ סְבִי דְבִי אֲתוּנָא: "מִי  
יִימַר"?! - מִי הוּא זֶה שֶׁיִּכְנַס בְּהִיכְלֵי־  
הַתְּמוֹרוֹת' לְמִקּוֹם הַקְּלָפוֹת', לְהַעֲלוֹת מִשֵּׁם  
הַקְּדָשָׁה בַּבְּחִינַת 'קְטָרֵת', וְשַׁעֲלֵי־יַדֵּי עַלִּיתוֹ  
יִתְעַלֶּה הַבְּרֻכּוֹת.

וְזֶה "מִי יִימַר" - לְשׁוֹן 'תְּמוֹרָה', לְשׁוֹן  
(ויקרא כז, לג): "אִם הָמֹר יִמְרְנוּ".  
"וְהָשִׁיב לָהֶם: "אֵיתוֹ אֲשָׁלִי וּמוֹשְׁחוּ" - הֵינּוּ:  
עֵקֶר עַלִּית הַקְּדָשָׁה, עַל־יַדֵּי ה'שְׂמֻחָה'.

וְלַעֲתִיד בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִהַגְּלוּת בְּשְׂמֻחָה,  
כְּמוֹ שְׂפָתוֹב: "כִּי בְשְׂמֻחָה תֵצֵאוּ"  
(ישעיה נה, יב) - אֲזַ יְכַלּוּ ה'קְלָפוֹת' לְגַמְרֵי. וְזֶה:  
"אֵיתוֹ אֲשָׁלִי" וְכוּ'.

## פְּרָקֵי אָבוֹת - פְּרָק חֲמִישִׁי

טובים של צדיקים, שצפה שיהיו צדיקים, שעל-ידי מעשים טובים שלהם ימשלו בתפלתם, ויפעלו כל מה שירצו. וזה תענוג של השם-יתברך, ונתמלא רצון-הבורא.

ומה מתחלה שלא היה התענוג הזה, רק שצפה למרחוק שיהיו צדיקים שיתפלו באפן זה, ומזה התענוג "נברא העולם בעשרה מאורות" (אבות פ"ה מ"א) - כל-שכן עכשו שבא התענוג הזה, שהשם-יתברך מחדש את עולמו בעשרה מאורות, כמו שכתוב (תפלת שחרית): "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה-בראשית".

ו'עשרה מאורות' נמשך מ'חסד', שנאמר (תהלים פט, ג): "אמרת" - דהינו ה'מאורות', "עולם חסד יבנה".

### ג.

(ח"ב ח, ז)

'עשרת-הדברות', הם בחינת 'עשרה מדרגות של נבואה'. ועל-ידי נבואה, בחינת 'עשרת-הדברות', זוכין ל'אמונה' בהשם-יתברך, להאמין שהכל ברא "בעשרה מאורות" (אבות פ"ה מ"א).

### ד.

(ח"ב ח, בסוף)

ה'עשרה מאורות שבהם נברא העולם' (אבות פ"ה מ"א), הם בחינת 'כלי-מלאכה של מעשה-בראשית'. כי על-ידי נבואה, זוכין ל'אמונה', שהיא בחינת 'עשרה מאורות'.

"בעשרה מאורות נברא העולם! - ומה תלמוד-לומר, והלא במאמר אחד יכול להבראות? - אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאורות, ולתן שכר טוב לצדיקים שמקימין את העולם שנברא בעשרה מאורות" (משנה א)

### א.

(ח"א מח)

הפח שאדם מכניס ב'תבות התפלה', הם "כ"ח אתון דעבדא דבראשית שבהם נברא העולם" (תקוני זהר יג.). ו'עשרה מאורות שבהם נברא העולם' (אבות פ"ה מ"א), מקבלין כח מ'כ"ח אתון' אלו. והדבורים שאדם מדבר בכח - הם עצמן הדבורים של הקדוש-ברוך-הוא.

וזה בחינת (ישעיה נא, טז): "ואשים דברי בפיד" - פי הם עצמם דברי-השם, והם "כח מעשיו" (תהלים קיא, ו).

ו'המאורות שבהם נברא העולם' - הם בחינת 'חסד', כמו שכתוב (תהלים פט, ג): "כי אמרת עולם חסד יבנה". וה'חסד' הוא בחינת 'ספה', בחינת 'חבוק'.

וזה (ישעיה שם): "ואשים דברי בפיד" - אזי (שם): "ובצל ידי פסיתיד", בחינת 'ספה', בחינת 'צל יד', 'חבוק יד ימין' (זהר פינחס ריד:).

### ב.

(ח"א צז)

קדם בריאת-העולם, עדין וקשט השם-יתברך עצמו בתפלתו ובמעשים-



כי על-ידי 'אמונה', מאמינים ב'חדושי-  
העולם', שהשם-יתברך ברא הכל  
ב'עשרה מאורות'. ועל-ידי 'אמונה', זוכין  
ל'חדושי העולם שלעתידי'. ואז "יתער שיר  
חדש", ה'שיר שלעתידי', שהוא 'שיר פשוט'  
וכו', שהוא י' אותיות.

## ה.

(ח"ב יב)

**שֶׁרֶשׁ כָּל הַבְּרִיאָה הוּא ה'פְּבוֹד'**, כי (יזמא  
לח. אבות פ"ו מ"ב): **"כל מה שברא  
הקדוש-ברוך-הוא, לא בראו אלא לכבודו,  
כמו שכתוב (ישעיה מג, ז): "כל הנקרא בשמי  
ולכבודי בראתיו וכו'".**

**וְזֶה בְּחִינַת (אבות פ"ה מ"א): "בעשרה  
מאורות נברא העולם, והלא במאמר  
אחד יכול להבראות, אלא בשביל שבר  
וענש נברא בעשרה מאורות".** ובכל חלק  
וחלק מהבריאה ובכל מאמר ומאמר, יש בו  
בחינת 'פְּבוֹד מִיָּחַד' שהוא 'שְׁרֵשׁוֹ'.

**וְזֶה בְּחִינַת (תהלים כט, ט): "ובהיכלו בלו  
אמר פְּבוֹד" - שבכל 'מאמר' מלבש בו  
'פְּבוֹדוֹ-יְתַבְּרַךְ', שעל-ידי-זו נברא העולם.**

**וְיֵשׁ גְּבוּל לְכָל כְּבוֹד וְכָבוֹד שְׁמִלְבָּשׁ בְּכָל  
מאמר ומאמר, שלא יתפשט  
למקומות-החיצונים.**

**אָבֵל** הם מקבלים חיות מבחינת "בראשית  
מאמר סתום" (שפת קד. ובמהרש"א),  
שכולל כל המאורות, והוא סתום ונעלם  
בתכלית ההסתרה, כי מהפְּבוֹד והמאורות  
המתגלים אי-אפשר להם לקבל חיות. ודבר  
זה אי-אפשר להבין, ואסור להרהר בזה כלל.

**וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָדָם נוֹפֵל חֲסִיּוֹשְׁלוֹם לְבַחֲנִית  
'מקומות-המטנפים', ומתחיל**

לְהִסְתַּכֵּל עַל-עַצְמוֹ, וְרוֹאֵה שְׂרָחוֹק מְאֹד  
מְכַבְּדוֹ יְתַבְּרַךְ, וְשׂוֹאֵל וּמְבַקֵּשׁ "אֵיךְ מְקוֹם  
כְּבוֹדוֹ" (זהר בהרבה מקומות; קדשת פתח) - זֶה עֵקֶר  
תְּקוּנָתוֹ וְעֲלִיתוֹ, בְּבַחֲנִינַת: 'יְרִידָה תְּכַלִּית  
הַעֲלִיָּה'.

**כִּי "אֵיךְ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ" - זֶה בְּחִינַת ה'פְּבוֹד  
עֲלִיּוֹן' שֶׁל ה'מְאָמֵר הַעֲלִיּוֹן, ה"מְאָמֵר  
סְתוּם בְּרֵאשִׁית".** וכשֶׁמְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׁ "אֵיךְ  
מְקוֹם כְּבוֹדוֹ" - בְּזֶה בְּעַצְמוֹ חוֹזֵר וְעוֹלָה אֶל  
ה'כְּבוֹד הַעֲלִיּוֹן, ל'תְּכַלִּית הַעֲלִיָּה'.

**וְזֶה סוּד בְּחִינַת 'הַלֵּל-הַפְּנוּי',** שהוא  
בְּבִיכּוּל פְּנוּי מְאֻלְקוּתוֹ יְתַבְּרַךְ, וּבְאִמַּת  
בּוֹדָאי אִי-אֶפְשֵׁר שְׁלֵא יִהְיֶה שֵׁם גַּם-כֵּן הַשֵּׁם-  
יְתַבְּרַךְ, כִּי אִם-כֵּן מֵהֵיכָן יִקְבַּל חֵיוֹת. אֵךְ זֶהוּ  
בְּחִינַת הַנ"ל, שְׁמֻקְבַּל חֵיוֹת מְבַחֲנִית  
"בְּרֵאשִׁית מְאָמֵר סְתוּם".

## ו.

(ח"ב עא)

**'כְּבוֹד'** הוא 'תְּקוּן-הָעוֹלָם', כִּי (יזמא לח.  
אבות פ"ו מ"ב): **כָּל הָעוֹלָם נִבְרָא  
בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַשֵּׁם-יְתַבְּרַךְ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב  
(ישעיה מג, ז): "לְכַבְּדִי בְּרֵאשִׁיתוֹ" וכו'.**

**כִּי יֵשׁ 'כְּבוֹד פְּרָטִי' לְכָל 'מְאָמֵר וּמְאָמֵר'  
שֶׁל ה"עֲשָׂרָה מְאָמוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא  
הָעוֹלָם" (אבות פ"ה מ"ב), אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל 'אוֹתוֹ  
הַכְּבוֹד' הִיָּה 'זֶה הַמְאָמֵר', שֶׁעַל-יָדוֹ נִבְרָא  
'חֵלֶק פְּלוּגִי' מֵהַבְּרִיאָה, כְּדִי שִׁיַּגִּיעַ 'כְּבוֹד זֶה'  
לְהַשֵּׁם-יְתַבְּרַךְ. וְכֵן 'מְאָמֵר אַחֵר', שֶׁבוֹ נִבְרָא  
'חֵלֶק אַחֵר' מֵהַבְּרִיאָה, הִיָּה בְּשִׁבִיל 'כְּבוֹד  
אַחֵר' שִׁיַּגִּיעַ לְהַשֵּׁם-יְתַבְּרַךְ.**

**וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָחַד מִיִּשְׂרָאֵל זוֹכֵה לְרֵאוֹת  
בְּעַצְמוֹ 'אֵיזָה הַתְּנַלּוֹת-הַכְּבוֹד',  
הֵינּוּ: כְּשִׁישׁ לוֹ 'אֵיזָה כְּבוֹד' - הוּא צָרִיךְ  
לִידַע מ'אֵיזָה מְאָמֵר' נִתְּהוּהוּ זֶה הַכְּבוֹד'.**

וּבּוֹדָאֵי לָאוּ כָּל אָדָם זֹכֵה לְזֶה לְהַרְגִישׁ  
בְּעֵצְמוֹ הַתְּגַלּוֹת כְּבוֹד הַשָּׁם-  
יִתְבָּרֵךְ. אָבֵל אֵלּוּ שְׁהֵם בְּהִיכְלָא־דְּמַלְכָּא,  
כְּשִׁישׁ לָהֶם 'אֵיזָה כְּבוֹד', אַזִּי אֵין לֹקַחִין  
לְעֵצְמוֹן כָּלֵל מִן הַכְּבוֹד, רַק מַעְלִין הַכֵּל  
לְהַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהֵם מְבִינִים בְּהַכְּבוֹד מ'אֵיזָה  
מֵאֲמַר' נִתְהוּה זֶה הַכְּבוֹד'.

וְזֶה בְּחִינַת (תְּהֵלִים כט, ט): "וּבְהִיכְלוֹ כְּלוֹ  
אֲמַר כְּבוֹד" - שְׂאֲצֵל אֵלּוּ שְׁהֵם  
'בְּהִיכְלָא־דְּמַלְכָּא', הַכְּבוֹד' הוּא "כְּלוֹ  
אוֹמַר", הֵינּוּ 'כְּלוֹ מֵאֲמַר', כִּי הַכְּבוֹד' שִׁישׁ  
לָהֶם הוּא 'כְּלוֹ' רַק בְּשִׁבִיל הַמֵּאֲמַר,  
שֶׁנִּתְהוּה בְּשִׁבִיל זֶה הַכְּבוֹד'.

וְזֶה בְּחִינַת (דְּנִיאל א, ד): "וְאֲשֶׁר 'כַּח' בָּהֶם  
לְעַמּוֹד בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ". 'כַּח' - זֶה  
בְּחִינַת "כ"ח אֲתוֹן דְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית" (תְּקוּנַיִ  
זֶהר יג), בְּחִינַת "עֲשֵׂרָה מֵאֲמָרוֹת שְׁבָהֶם נִבְרָא  
הָעוֹלָם". שְׂאֵלּוּ שְׁהֵם 'בְּהִיכְלָא־דְּמַלְכָּא',  
מַגְלִין וּמְאִירִין הַכ"ח אֲתוֹן' עַל-יְדֵי הַכְּבוֹד'.

ז

(ח"ב עח)

גַּם 'קֹדֶם קְבֻלַּת-הַתּוֹרָה' הִיְתָה הַתּוֹרָה  
בְּמִצִּיאוֹתָ, כִּי הַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית. אֲמָנָם  
אִז הִיְתָה בְּהַעֲלֵם וּבְהַסְתֵּר, שֶׁהִיוּ הָעֲשֵׂרֵת-  
הַדְּבָרוֹת' נֶעְלְמוּן "בְּעֲשֵׂרָה מֵאֲמָרוֹת שְׁבָהֶם  
נִבְרָא הָעוֹלָם" (אָבוֹת פ"ה מ"א), שֶׁהִיְתָה כָּל  
הַתּוֹרָה כְּלָה נֶעְלְמַת וְנִסְתָּרַת בְּתוֹךְ יִשׁוּב-  
הָעוֹלָם "שֶׁנִּבְרָא בְּעֲשֵׂרָה מֵאֲמָרוֹת".

וּבְכָל הַדְּבוּרִים שֶׁל הָעוֹלָם וּבְכָל הָעֲבֹדוֹת  
וְהָעֲשִׂיוֹת, הֵן מִי שְׁחוּטָב עֲצִים אוֹ  
אֵיזָה עֲבָדָא שִׁיְהִיָּה, בְּכֻלָּם נֶעְלָם הַתּוֹרָה - כִּי  
הַכֵּל 'נִבְרָא בְּעֲשֵׂרָה מֵאֲמָרוֹת' אֲשֶׁר שָׁם  
הַתּוֹרָה נֶעְלְמָה וְנִסְתָּרָה 'קֹדֶם מִתְּנִיתוֹרָה'.

וְהַצְדִּיק בְּשַׁעָה שְׁפוּרֵשׁ מִן הַתּוֹרָה וְהוּא  
בְּחִינַת 'אִישׁ-פְּשׁוּט', הוּא מְקַבֵּל  
חַיּוֹת מִבְּחִינָה זוֹ שֶׁל 'קֹדֶם מִתְּנִיתוֹרָה'. וְעַל-  
יְדֵי-זֶה הוּא מְחַיֶּה אֶת כָּל הַפְּשׁוּטִים  
שְׁבָעוֹלָם.

וְזֶהוּ בְּחִינַת הַדְּרֹךְ שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל,  
שֶׁהַצְדִּיק מְחַיֶּה עֵצְמוֹ בְּעֵת פְּשִׁיטוֹתוֹ  
מִשָּׁם - כִּי עַקֵּר כַּח 'קֹדֶשֶׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל',  
הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת (תְּהֵלִים קיא, ו): "כַּח מַעֲשִׂיו  
הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם".

כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (בְּרֵאשִׁית א, א):  
"שְׁבַשְׁבִּיל-זֶה פֶּתַח בְּרֵאשִׁית',  
שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ גְזֻלָּנִים אַתֶּם וְכוּ', עַל-כֵּן פֶּתַח  
בְּרֵאשִׁית', כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ בְּרֵא הַכֵּל,  
וּבְרִצּוֹנוֹ נִתְנָה לָהֶם וּבְרִצּוֹנוֹ וְכוּ'.

נִמְצָא: שֶׁעַקֵּר 'כַּח אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, הוּא  
מִבְּחִינַת: "עֲשֵׂרָה מֵאֲמָרוֹת שְׁבָהֶם  
נִבְרָא הָעוֹלָם", שֶׁהֵם בְּחִינַת "כַּח מַעֲשִׂיו",  
שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הָיוּ יִשְׂרָאֵל יְכוּלִים לִילֹךְ וּלְכַבֵּשׁ  
אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל.

וְגַם כָּאן בְּחוּץ-לְאֶרֶץ - יִשְׂרָאֵל בָּאִים  
לְפַעְמִים בְּמִקּוֹמוֹת שֶׁהִיוּ רְחוּקִים מְאֹד  
מִקְדֵּשֶׁת יִשְׂרָאֵל, וְכוּבְשִׁים הַמְּקוֹם וּמִקְדָּשֵׁין  
אוֹתוֹ שִׁיְהִיָּה מְקוֹם יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶהוּ גַם-כֵּן  
בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. וְהִיוּ יְכוּלִים לֹמַר:  
"גְזֻלָּנִים אַתֶּם שְׁכַבְשֶׁתֶם זֶה הַמְּקוֹם שְׂאִינוֹ  
שְׁלָכֶם".

אֲךְ עַל-יְדֵי "כַּח מַעֲשִׂיו", בְּחִינַת "עֲשֵׂרָה  
מֵאֲמָרוֹת" - יֵשׁ לָנוּ רְשׁוּת לְכַבֵּשׁ כָּל  
הָעוֹלָם וּלְקַדְּשׁוֹ בְּקֹדֶשֶׁת יִשְׂרָאֵל, "כִּי הוּא  
בְּרָאָה, וּבְרִצּוֹנוֹ נִתְנָה לָנוּ".

נִמְצָא: שֶׁעֲשֵׂרָה מֵאֲמָרוֹת' שְׁהֵם מְלַבְּשִׁין  
בְּדְרֹךְ-אֶרֶץ', הֵינּוּ בְּיִשׁוּב-

הָעוֹלָם, הֵם דְּרֹךְ לְאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל - בִּי עַל־  
יְדִיָּזָה יְכוּלִין לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

וְזָהוּ בַחֲנִינַת דְּרֹךְ־אֶרֶץ' - שֶׁהוּא דְרֹךְ  
וְנִתְיַב' לְאֶרֶץ', הֵינּוּ: לְאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל'.

## ת.

(שיחות-ה"ר"ן צה)

הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא נִקְרָא הַיְיָ"ה, בִּי  
בְשֵׁם הַיְיָ"ה נִתְהַוָּה  
כָּל הָעוֹלָמוֹת, אָבֵל לְמַעַלָּה מִכָּל הָעוֹלָמוֹת  
אֵין לוֹ שֵׁם, בִּי שֵׁם אֵי־אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ.

וְזָהוּ (תהלים קלח, ב): "בִּי הִגְדַּלְתָּ עַל כָּל  
שִׁמְךָ אִמְרַתְךָ". "אִמְרַתְךָ" - זֶה  
הַפְּעֻלָּה, בִּי "בְּמֵאֵמֶר נִבְרָא הָעוֹלָם" (אבות  
פ"ה מ"א), דְּהֵינּוּ: הַפְּעֻלָּה'.

הֵינּוּ: לְפִי הַפְּעֻלָּתוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־  
הוּא לְמַעַלָּה מִכָּל הָעוֹלָמוֹת - הוּא  
גְּדוֹל מִכָּל הַשְּׁמוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ יִתְבָּרֵךְ, בִּי שֵׁם  
אֵין לוֹ שֵׁם כָּלֵל.

## ט.

(ספר-המדות, בבוד ח"ב ג; תוכחה ח"ב ה)

בְּזָה שִׁיּוּצָאִין לְקִרְאָת אָדָם חָשׁוּב' -  
נִתְעוֹרְרִין "עֲשֵׂרָה מְאֻמְרוֹת שְׁבָהֶם  
נִבְרָא הָעוֹלָם" (אבות פ"ה מ"א). גַּם עַל־יְדֵי  
קִרְבַּת הָרְחוּקִים גַּם־כֵּן.

טְהוֹר" (לשון הפתוב שמואל"א כ, כו) חֲסִי־וְשָׁלוֹם -  
כָּבֵר מְבֹאֵר מְזָה בְּמָקוֹם אַחֵר (ח"א עב).

וּבִאֲמַת אֲדַרְבָּא: מַחְמַת שְׁנַתְקָרַב לְקַדְשָׁה  
גְבוּהָ מְאֹד, מַחְמַת זֶה נִזְדַּמֵּן לוֹ, בִּי  
כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס בְּקַדְשָׁה, מְדַקְדָּקִין עָלָיו יוֹתֵר,  
וּמִתְעוֹרְרִין עָלָיו קְטְרוּגִים וְדִינִים חֲסִי־וְשָׁלוֹם,  
וּמֵהַשְּׁתַלְשְׁלוֹת הַדִּינִים נַעֲשֵׂה הַיִּצְרָה־הָרַע.

וְעַל־כֵּן חָשְׁבוּ חַז"ל לְגַם גְּדוֹל: מַה "שְׁלֵא  
אַרְע קָרִי לְכַהֵן־גְּדוֹל בְּיוֹם־  
הַכַּפּוּרִים", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (אבות פ"ה מ"ה) -  
בִּי מַחְמַת שְׁנִכְנַס הַכַּהֵן־הַגְּדוֹל בְּיוֹם־  
הַכַּפּוּרִים לְקַדְשָׁה גְבוּהָ כְּזוֹ לְפָנָי וְלְפָנָיִם, הָיָה  
בְּוֹדָאֵי עָלָיו קְטְרוּגִים וְהַתְגַּרוֹת הַרְבֵּה, שֶׁמִּשָּׁם  
נִמְשָׁךְ הַיִּצְרָה־הָרַע, עַל־כֵּן נִחְשָׁב לְגַם מַה  
שֶׁנִּצְוֶה הַכַּהֵן הַגְּדוֹל מִמְקָרָה בְּיוֹם־הַכַּפּוּרִים.

וְעַתָּה רְאֵה וְהִבֵּן: אֵיךְ יִבְלָבֵל אֶת הָאָדָם  
עַנְיָן הַנַּ"ל, וְכִי יֵשׁ לוֹ לְהַתְרַעַם עַל  
שְׁלֵא הָיָה לוֹ גַּם כְּמוֹ לְכַהֵן־הַגְּדוֹל בְּיוֹם־  
הַכַּפּוּרִים.



"וְלֹא אָמַר אָדָם לְחִבְרוֹ: צַר לִי הַמָּקוֹם  
שְׁאֵלִין בִּירוּשָׁלַיִם" (משנה ה)  
- עַנְיָן מְעַט מַחְזִיק אֶת הַמְרַבָּה' -

## יא.

(ח"א קצא)

אֶפְשָׁר שִׁיּוּשׁב אַחַד אֲצֵל חִבְרוֹ בְּמָקוֹם  
אַחַד בְּגַן־עֵדֶן, וְלָזָה יְהִיו כָּל  
הַתְעַנוּגִים וְכָל הַשְּׂ"י עוֹלָמוֹת, וְחִבְרוֹ לֹא  
יְהִיָּה לוֹ שׁוּם תְּעַנוּג.

בִּי עֵקֶר הַרְגָּשַׁת תְּעַנוּג עוֹלָם־הֶבֶא הוּא  
בְּלֵב, בִּי "שָׁמַיִם לְרוּם וְאֶרֶץ לְעַמְק וְלֵב  
מְלָכִים אֵין חֶקֶר" (משלי כה, ג).

"וְלֹא אַרְע קָרִי לְכַהֵן־גְּדוֹל בְּיוֹם־הַכַּפּוּרִים"  
(משנה ה)

## י.

(ח"ב קיז)

מַה שֶׁמְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם, כְּשֶׁנִּכְנָס לְקַדְשָׁה  
גְבוּהָה, כְּגוֹן כְּשֶׁמִּתְקָרַב לְצַדִּיק־הָאֲמַת  
וְכִיּוּצָא, אֲזִי דִיקָא יִקְרָה לוֹ "מְקָרָה בְּלַתִּי

[עינו לקוטי-הלכות, ציצית ג, יא; ספר-תורה ג, ו - שמבאר שם משנתנו על-ידי הספור-הקדוש הזה].

**נמצא:** ש'לב מלכים' גדול הרבה מ'דום השמים ועמק הארץ', שתופסים כל-כף מקום פמה וכמה אלפי-אלפים פרסאות, וה'לב' וה'מח' שקטנים מאד במקומם, הם תופסים הכל, עד שיכול לתן 'לב' על כל מדינה וכו'.

וזוה רק מחמת שנמצא שם ה'אלקות' - כי עקר ה'אלקות' הוא בה'לב'.

ומעתה בין וחסם: אם בה'לב' שנמצא שם רק 'בחינות אלקות', פמה גדול ערכו שיכול לתפס במקומו המועט, עולמות אין מספר - ומעתה הוי דן אלפי אלפים קל- וחמר, לשער בדעתו מ'גדלות הבורא ברוך- הוא'.

**יב.**

(ספורי-מעטיות, מעשה יג, משבעה בעטלערס - יום החמישי בעל החטטורות)

**ואין** אני 'בעל-חטטורות' (הינו 'הוקער') כלל, רק אדרבא, יש לי כתפים פאלו (שקורין 'פלייצעס'), שהם בחינת "מעט מחזיק את המרבה" וכו'. ויש לי הסכמה על-זה:

כי פעם-אחת היה שיחה וספור, שהיו אנשים מפארים עצמם בבחינה זו של "מעט מחזיק את המרבה". ומאחד מהם היו מחיכים ושוחקים מפנו, והשאר נתקבלו דבריהם.

**אבל** בחינת "מעט מחזיק את המרבה" שיש לי - הוא גדול מכלם וכו'.

**ובחינת** "מעט מחזיק את המרבה" שיש לי - היא בחינת 'סוף המקום' לגמרי, שמשם ולמעלה אין מקום כלל, על-פן אני יכול לשא את כלכם אל ה'אילן' שהוא 'למעלה-מהמקום' לגמרי".

**יג.**

(ספר-המדות, צדיק ח"ב ד)

**אל** תתמה על החפץ, שהאדם הוא בריה קטנה ובו תלוי כל העולמות, כי פן בכל-מקום שהשכינה שרויה "מעט מחזיק את המרבה".



"והקשת" (משנה ו)

**יד.**

(ח"א כט, ו)

**"רבי** שמעון היה קשת הברית" (כתבות עז; וברש"י שם; ירושלמי ברכות סה. בראשית-רבה לה, ב; זהר-חדש בראשית), בחינת (דברים ד, יג): **"ויגד לכם את בריתו"**, הינו: 'כלליות-הגידו'.

**טו.**

(ח"א מב)

**על-ידי** 'נגינה', נמתקין הדינין. ה'קשת' היא ה'שכינה', ו'תלת גונין דקשת' הם ה'אבות', והם 'לבושין דשכינתא', וכשהיא מתלבשת בלבושין דנהירין, אזי: "וראיתה לזכר ברית עולם" (בראשית ט, טז), אזי: "וחמת המלך שכבה" (אסתר ג, י).

**משל:** למלך שפעם על בנו, וכשהמלך רואה המלכה בלבושין דנהירין, אזי מרחם על בנו. ו'אותיות-התפלה' היא ה'שכינה', שה'דבור' נקרא 'קשת', כמו שפרש רש"י (בראשית מח, כב): **"בחרבי ובקשתי"**, "לשון תפלה".

גם על-ידי 'אמונת-הכמים', שמאמין שכל דבריהם ומעשיהם אינו פשוט, ויש בהם רזין - מלביש את הקשת בלבושין דנהירין, אזי: "וראיתה לזכר ברית עולם".

כי ה'צדיק' הוא בחינת 'קשת', כמו שאמר רבי שמעון בן יוחאי לרבי יהושע בן לוי: "הנראה קשת בימיה" וכו' (כתבות עז:).

גם 'קשת' זה בחינות 'תקיעות' - כי "תקיעה שברים תרועה, הם האבות אברהם יצחק יעקב, וסימנה: 'קש"ת', הינו תקיעה" וכו' (זהר פנחס רל:).

## טז.

(ח"א נה, ט)

'תקוני-התפלה', הוא בחינת 'דריכת הקשת'. והן 'תלת גונין דקשת', שהם 'אורי-האבות' המתנוצץ.

## יז.

(ח"ב פג)

על-ידי 'תקוני-הברית' שהוא 'קשת', יכול להוציא ה'חצים', שהיא ה'תפלה', שהוא "ח" ברכאן דצלזתא, שהם 'תלת ווין, בחינת 'חצים'" (תקוני-זהר מא. מח.).

ו'מקומם' ב'ברית', בבחינת (תהלים פט, כט): "ובריתי נאמנת לו". 'אמונה' זה בחינת 'תפלה', בבחינת (שמות יז, יב): "ויהי ידיו אמונה".

## יח.

(ספורי-מעשיות, מעשה יב מ'בעל-תפלה')

השיב ה'גבור' וכו': "וכאשר הלכתי ממקומי, שכחתי את ה'קשת' שלי שם!"

השיב ה'בעל-תפלה': "אני ראיתי את ה'קשת' הזה, וידעתי שבודאי הוא

'קשת' שלך, אך לא הייתי יכול למצא אותך!"



"מהיר לשמוע ומהיר לאבד, יצא שכרו בהפסדו" (משנה יב)

## יט.

(ח"א קפח)

ה'שכחה' היא בחינת 'אבדה', כמו שקראו חז"ל את ה'שוכח', 'אובד' (אבות פ"ה מ"ב): "מהיר לשמוע ומהיר לאבד" וכו'.



"ארבע מדות ביושבים לפני חכמים, ספוג ומשפך משמרת ונפה" (משנה טו)

## כ.

(הוספות מכתב-יד רבנו ז"ל - השיך ל"ח"א תורה יג, הנדפס בסוף הספר)

ו'ארבע אופנים שבתורה' - הן "ארבע מדות בתלמידים, ספוג, ומשפך, משמרת, ונפה" (אבות פ"ה מט"ו).



"כל מחלקת שהיא לשם-שמים, סופה להתקיים. איזו היא מחלקת שהיא לשם-שמים, זו מחלקת הלל ושמאי" (משנה יז)

## כא.

(ח"א נו, ח"ט)

יש 'מחלקת' שהוא לשם-שמים, שהוא באמת דעת גדול מאד, יותר מהדעת של שלום.

כי באמת: 'זה המחלקת', היא 'אהבה ושלום גדול', כמו שאמרו חז"ל (קדושין



ל: - על במדבר כא, יד): "את והב בסופה" - "לא זזו משם עד שנעשו אזהבים זה לזה".

וזה שאמרו חז"ל (אבות פ"ה מ"ז): "מחלקת שהיא לשם-שמים סופה להתקים", הינו: שבאמת היא אהבה. וזה: "סופה להתקים", בחינת אהבה, כמו שפתוב: "את והב בסופה", כנ"ל.

וזה בחינת משה, כי משה הוא בחינת הדעת (זהר פקודי רכא), שהוא בחינת מחלקת לשם-שמים.

ועל-כן משה' הוא ראשי-תבות: "מחלקת שמיאי ה'לל", שהם בחינת מחלקת לשם-שמים".

וזה בחינת (קדושין לח): "עוונה", דהינו מצות בחינת מחלקת, שהוציאו ממצרים - כי במצרים שהיה הדעת בגלות, בודאי לא היה מחלקת לשם-שמים, כי זה תלוי בדעת.

וזה: "עוונה שהוציאו ממצרים" - בחינת מחלקת, שהוציאו ממצרים ששם היה הדעת בגלות.

"טעמו בהם טעם מן" - שהיא בחינת דעת גדול, בחינת מחלקת לשם-שמים.

וזה שפתוב בזהר (תצנה קפג): "שמצה היא אסותא" - כי מצה, בחינת מחלקת לשם-שמים, בחינת דעת, בחינת שלום - הוא רפואה - כי שלום הוא רפואה וכו'.

ולבוא למחלקת לשם-שמים, צריך לזבד ולטהר את הידים והשמים, ששם כל הדבורים - על-ידי אגחה באמת.

וכל הדבורים שמקבלין משם, מבחינת ידים, בחינת שמים - אין לגנות את המקבל אף אם אין הלכה כמותו, מאחר שקבלם מן-השמים.

כי זה בחינת מחלקת לשם-שמים, שבאמת אלולו ואלולו דברי אלקים חיים (ערובין יג), רק שאי-אפשר להשיג זאת, כי זה בחינת דרכי-השם נפלאות תמים דעים (על-פי איוב לז, טז) שאי-אפשר להשיג וכו'.

**נב.**

(ח"א פח)

ההשפעות והברכות אי-אפשר להם לבוא לעולם אלא על-ידי הצדיק, כי יש לו ידים בפה לקבלם, דהינו אהבה ויראה. וצריך הצדיק בזה: לגנוז האהבה והיראה - כדי שלא יקטרגו המקטרגים עליו ויגזלו ממנו ההשפעות.

וזהו (תהלים קמז, ח): "המכסה שמים בעבים" - הינו: אש ומים, הינו בשעה צדיק יכול לכסות שמים, אש ומים, הינו האהבה והיראה שלו.

אזי (שם): "המכין לארץ מטר" - יכול להמשיך כל הברכות, בחינת מטר.

אך כשהצדיק הוא מפרסם גדול - אזי המקטרגים יודעים ומשגיחים עליו היטב, ואינם מניחים לו להוריד השפע, והקדוש-ברוך-הוא נותן בלב צדיק אחר להחזיק עליו במחלקת, כדי לכסותו, ושיוכל להוריד השפע.

וזהו (אבות פ"ה מ"ז): "מחלקת שהוא לשם שמים" - הינו: לשם צדיק, שהוא מכנה בשם-שמים, מחמת שיש לו אהבה ויראה - וכדי להכין מטר שהוא בחינת השפעות וברכות.

"כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו"  
(משנה יח)

### נג.

(ספר המדות, תשובה נד)

מי שמזכה את הרבים, נעשה שתה  
להקדוש-ברוך-הוא  
במעשה-  
בראשית.



"יהודה בן תימא אומר: הוי עז פנמר וכו'.  
הוא היה אומר: עז פנים לגיהנם, ובשת פנים  
לגן עדן. יהי רצון שתבנה עירך במהרה  
בימינו, ודגן חלקנו בתורתך" (משנה כ)

### נד.

(ח"ב נב, ד-בסוף)

אי-אפשר לבוא ל'שבעה-הרועים',  
'פכליות של כל מנהיגי-  
הדור', שהם 'פכליות-הקדשה' - אלא על-  
ידי 'עזות', כמאמר חז"ל (אבות פ"ה מ"כ): "הוי  
עז פנמר", כמו שכתוב (שמות טו, יג): "נהלת  
בעזך אל גוה קדשך", הינו: על-ידי 'עזות'  
נכנסין לתוך ה'קדשה'.

כי יש רועים של הסטרא-אחרא, והם  
גם-כן 'מפרסמי-הדור', וכופין אנשים  
לתחות שעבודיהו, ועקר מלכותם הוא על-  
ידי 'עזות'.

ועל-כן בדי להנצל מהם מתחת  
ממשלתם - אי-אפשר רק על-ידי  
'עזות', לעמד נגד עזותם.

וזה פרוש המשנה (אבות שם): "יהודה בן  
תימא אומר: הוי עז פנמר" וכו' -  
נמצא שמזהיר על 'עזות-דקדשה', שצריך  
האדם שיהיה "עז פנמר" בנגד כל הקמים  
בנגדו למנע אותו חסוֹשֵׁלֹם מעבודתו.

ותכף-ומיד מבאר שם גדל הפגם והאסור  
של העזות-פנים דסטרא-  
אחרא: "הוא היה אומר: עז פנים לגיהנם"  
וכו'.

ואם-כן אפשר לטעות: פי בהכרח צריכין  
ל'עזות', בשביל ה'קדשה' - כי  
אי-אפשר להתקרב אל ה'קדשה' באמת ביי-  
אם על-ידי 'עזות', וכמו שאמר הוא עצמו:  
"הוי עז פנמר", וכן אמרו חז"ל (ביצה כה:):  
"לא נתנה תורה לישראל, אלא מפני שהן  
עזין". ומצד אחר, ה'עזות' רע מאד, עזות-  
פנים שלא בשביל ה'קדשה' (כל-שכן עז-פנים כנגד  
הקדשה, נגד יראי השם), שזה ה'עזות' רע מאד, כי  
"עז-פנים לגיהנם". ואם-כן נפל פותא  
בבירא, כי אין יודעין איך להתנהג!

על-זה בקש התנא: "יהי רצון שתבנה  
עירך במהרה בימינו" - שהוא  
פליאה גדולה: מה סמיכות יש לתפלה זאת,  
וגם אין דרך המשנה להתפלל באמצע  
דבריו.

אך שהתפלל: שיזכה לידע איך להתנהג  
בענין ה'עזות' - שלא יהיה לו שום  
'עזות דסטרא-אחרא', רק 'עזות-דקדשה',  
שעל-ידו נבנה "ירושלים קריה נאמנה"  
(ישעיה א, כא-כו), לזכות ל'אמונה' על-ידי  
ה'עזות', שאי-אפשר להתקרב לה'צדיקים-  
אמתיים', 'פכליות שבעה-רועים', שעקר  
ה'אמונה' נמשך על-ידם - בייאם על-ידי  
'עזות' כנ"ל.

וזהו: "יהי רצון שתבנה עירך במהרה  
בימינו" - הינו: שיהיה ה'עזות'  
'עזות-דקדשה', שממנו נבנה "ירושלים"  
קריה נאמנה.

אך לבוא לזה: הוא על-ידי "ותן חלקנו בתורתך" - על-ידי שמשגיגין בחינת "נעשה ונשמע" (שמות כד, ז), שעושים מה'נשמע' נעשה, מ"תורת ה'" (תהלים א, ב), "תורתו" (עבודה-זרה יט) - שזוכה להשיג "תורת ה'".

וזהו: "ותן חלקנו בתורתך" - שיהיה חלקנו, חלק שלנו בתורה, בחינת "תורתו", בחינת נעשה' - בתורתך, הינו: "תורת ה'" ממש - שיזכה להכלל ב'אין', להשיג תורת ה', בחינת נשמע', שעל-ידי זה זוכין לשמחה, שעל-ידי זה זוכין לעזות-דקדושה, בחינת (נחמיה ח, י): "כי חדות ה' היא מעזכם".

וזה: "ובשת פנים לגן-עדן" - כי באמת: זה העזות-דקדושה, נמשך מ'בשת', כי לעזות-דקדושה זוכין על-ידי שמחה וחדוה, בחינת: "כי חדות ה' היא מעזכם". ול"חדות ה'" זוכין, על-ידי בחינת "נעשה ונשמע" כנ"ל.

ועקר שלמות-השמחה, הוא על-ידי 'יראה', בחינת נשמע', בחינת תפלה. ו'יראה' היא 'בשת', 'ירא בשת' (תקוני-זוהר צב), נמצא: ש'עזות-דקדושה' נמשך מ'בשת'.

וזה: "ובשת פנים לגן-עדן" - כי העזות-דקדושה בחינת 'בשת', הוא בחינת 'עדן', 'עדן עלאה' וכו', שהוא בחינת נשמע', בחינת 'יראה', בחינת תפלה' כנ"ל.

**כה.**

(ח"ב ל, ח)

יש שני מיני עזות:

(א) עזות-דקדושה, שאי-אפשר לקבל את התורה כ"אם על-ידי זה, כמו שאמרו

חז"ל (אבות פ"ב מ"ה): "לא הבישן למד", וכמו שאמרו חז"ל (ביצה כה): "מפני מה נתנה תורה לישראל, מפני שעזין הן", וכמו שאמרו (אבות פ"ה מ"כ): "הוי עז כנמר".

ובשביל-זה התורה נקראת 'עז', כמו שכתוב (תהלים כט, יא): "ה' עז לעמו יתן" - כי אי-אפשר לבוא אל התורה, כ"אם על-ידי עזות-דקדושה'.

(ב) עזות דסטרא-אחרא, שמשם באין תורות אחרות, בחינת 'פסילים', כי "כל מי שיש בו עזות, בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר-סיני" (נדרים כ).

ועל-ידי שהצדיק רואה בכל אחד ואחד אם יש לו עזות-דקדושה או להפוך - יודע אם תפלתו היתה תפלה הכשרה או להפוך'.

כי גם התפלה היא על-ידי עזות, כי אי-אפשר להתפלל כ"אם על-ידי עזות, כי התפלה היא פלאות ושידוד-המערכות, שהמערכות מחיבין כך, והוא בא בתפלתו לשדד המערכות ולעשות פלאות.

על-כן בשעת התפלה, צריך לסלק את ה'בושה' - כי על-ידי ה'בושה' שמתביש מאתו יתברך, אי-אפשר להתפלל, כ"אם על-ידי עזות'.

**כו.**

(ח"א לח, ו)

"מי שיש בו עזות, בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני" (נדרים כ). כי אדם-הראשון פגם בבחינת תפלוין, בחינת "עץ החיים" (בראשית ג, כד), ודבק את-עצמו ב'אילנא-דמוזא', ועל-ידי זה "ויגרש אותו מגן עדן" (בראשית ג, כג-כד), כי "עזות פנים לגיהנם" (אבות פ"ה מ"כ).

**וְכַד** תָּב בְּתִיּוֹבְתָא, כְּתִיב (שם ג, כא): **"וַיַּעַשׂ לָהֶם כְּתָנּוֹת עוֹר"**, **"דָּא תַּפְלִין"** (תקוני-- ז'הר קטו:).

### נז.

(ח"א קמז)

**כְּשֵׁם שָׁמַי שֶׁהוּא 'עֲזוֹת-פְּנִים', אֵין לוֹ חֵלֶק בְּתוֹרָה,** כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲז"ל (תְּנִיגָה יד.): **"שֶׁבִקֵּשׁ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְתַן הַתּוֹרָה לְאַלְפָּה דוֹרוֹת, רָאָה שְׂאִין הָעוֹלָם מִתְקִיָּם, וַנִּתְּנָה לְב"ו דוֹרוֹת, וְעָמַד וּשְׁתַּלְּחָן וְכו', וְהָן הֵן עֲזֵי-פְנִים שְׁבִדוֹר"**.

**נִמְצָא:** שֶׁה'עֲזֵי-פְנִים' אֵינָם בְּכֻלָּל 'קַבְלַת-הַתּוֹרָה' - כִּי הֵם מִהַתְתַּקְע"ד דוֹרוֹת שְׁלֵא הָיוּ רְאוּיִים לְקַבֵּל הַתּוֹרָה. וְכֵן אָמְרוּ (נְדָרִים ט): **"מִי שֵׁישׁ בּוֹ עֲזוֹת, בִּידוּעַ שְׁלֵא עָמְדוּ רַגְלֵי אָבוֹתָיו עַל הַר סִינַי"**.

**כְּמוֹ-כֵן:** מִי שֶׁהוּא אִישׁ שֶׁפֶל וְנִבְזָה וְאֵין בּוֹ שׁוֹם 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה', אֵין לוֹ גַּם-כֵּן חֵלֶק בְּתוֹרָה - כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ (בִּיצָה כה:): **"מִפְּנֵי מָה נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שֶׁהֵן עֲזִין"** - כִּי צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה בּוֹ 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה', כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲז"ל (אָבוֹת פ"ה מ"כ): **"הָיִי עֵז בְּנִמְר"**.

**וְעַל-יְדֵי 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה' שֵׁישׁ בּוֹ, הוּא מְקַבֵּל 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה' מִהַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ.**

**וְהוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּים סח, לה-לו): "תָּנּוּ עֵז לְאַלְקִיָּם, אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נָתַן עֵז וְתַעֲצוֹמוֹת לָעָם" - שְׁעַל-יְדֵי-זֶה שֵׁישׁ לָנוּ 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה' לְעָמַד בְּנִגְד כָּל הַקָּמִים עָלֵינוּ לְמַנַּע אוֹתָנוּ מִעֲבוֹדָתָנוּ, עַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ נוֹתְנִין בְּבִיכּוֹל 'עֵז וְכח' לְמַעֲלָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה**

**נִתְעוֹרַר לְמַעֲלָה בְּחִינַת 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה', וְנִשְׁפָּע עָלֵינוּ, וְנוֹתֵן לָנוּ "עֵז וְתַעֲצוֹמוֹת" לְעָמַד 'בְּנִגְד הָעֲזוֹת דְּסִטְרָא-אֲחֵרָא' שֶׁל כָּל ה'עֲזֵי-פְנִים שְׁבִדוֹר'.**

**כִּי כְּשֵׁאִין לוֹ 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה' - בּוֹדָאֵי יִבְטְלוּ אוֹתוֹ הַמוֹנְעִים מִתּוֹרָתוֹ וְעֲבוֹדָתוֹ, כִּי אֵין לְאָדָם חֵלֶק בְּתוֹרָה כְּשֵׁאִין לוֹ 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה' כְּנ"ל.**

**וְצָרִיךְ לְפָלֵס דְּרָכָיו אִיךְ לְהַתְנַהֵג עִם הָעֲזוֹת, לְבָלִי לְהִיּוֹת חֲסוֹן-שְׁלוֹם 'עֲזוֹת-פְּנִים', כִּי הִיא מְדָה רְעָה מְאֹד, וְאִי-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה לוֹ 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה'.**

### נח.

(ח"א רעא)

**צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה לְהָאָדָם 'עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה', כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ (אָבוֹת פ"ה מ"כ): "הָיִי עֵז בְּנִמְר"**. וְאִפְלוּ נִגְד הָרַב בְּעַצְמוֹ צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה לוֹ עֲזוֹת, שִׁיעֵז פָּנָיו לְדַבֵּר עִמּוֹ כָּל מָה שְׁצָרִיךְ, וְלֹא יִתְבַּיֵּשׁ.

**וְזֶה שְׁאֲחַד מְקַרְב יוֹתֵר, הוּא רַק עַל-יְדֵי שֵׁישׁ לוֹ עֲזוֹת יוֹתֵר, וּמִחֲמַת זֶה מְדַבֵּר עִמּוֹ יוֹתֵר.**

**אִךְ זֶה תְּלוּי בְּזָה - שְׁזֶה שֵׁישׁ לוֹ עֲזוֹת לְדַבֵּר, הוּא מִחֲמַת עֲבוֹדָתוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה וְעוֹבֵד הַרְבֵּה אֶת הַשָּׁם, וּמִחֲמַת-זֶה יֵשׁ לוֹ עֲזוֹת לְדַבֵּר עִם הָרַב. וּמִחֲמַת-זֶה שֶׁהוּא מְדַבֵּר עִמּוֹ - עַל-יְדֵי-זֶה עוֹשֶׂה וְעוֹבֵד הַרְבֵּה, עַל-יְדֵי שְׁמַתְעוֹרַר בְּיוֹתֵר עַל-יְדֵי שְׁמְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ.**



"הקנאה וכו' - מוציאין את האדם מן העולם"  
(משנה ב)

### נט.

(שיחות הר"ן קיט)

**אמר רבנו ז"ל:** זהו דבר גדול מאד, מעלה גדולה מאד, "כשאוחזין בזה!" (רבנו ז"ל הפליג בתנועתו, למעלה גדולה מאד "כשאוחזין בזה") - שהוא מרצה וחספץ ומשתוקק מאד: שחברו יהיה איש כשר וצדיק, אה-על-פי שאני איני זוכה חס ושלום לעבד את השם, על-כל-פנים יעבד ישראל השני את השם-יתברך.

**ולפי דעתי נדמה לי:** שזהו דבר פשוט מאד - כי בודאי אני רוצה וחספץ מאד ומשתוקק ומתגעגע מאד שיהיו כל ישראל כשרים וצדיקים-אמתיים, אפלו אם לא אזכה אני לזה, על-כל-פנים יהיה חברי בני גילי וכל ישראל, צדיקים נוראים אמתיים.

**כי זה עקר האהבה והרחמנות שצריכין לרחם אחד על חברו ועל כל ישראל, שיזכה לתכלית האמתי להיות כרצונו הטוב באמת, שזהו עקר טובתן של ישראל וכו'.**

(וכמבאר בהתורה "כי מרחמם ינהגם" וכו' בסיומן לכוויתנינא, עיר-שם).

**אבל ידעתי:** שיש בני-אדם, שכשהם נופלים חס ושלום מעבודת-השם, מכל-שפן וכל שפן אותן שנכשלין באיזה תאוה רעה או בעברה חס ושלום - הם שונאים ומתגרים במי שעוסק בעבודת-השם, ורוצים להפילו חס ושלום, ומחלישים את דעתו מאד, ומבזים אותו בכמה לשונות. וגם אומרים לו: "שגם הוא יפל, כמו שנפל הוא, רחמנא-לצלך".

**כמו שראיתי** כמה מהחסידים של עכשו, שלפני כמה שנים התחילו קצת בעבודת-השם, ואחר-כך נפלו למה שנפלו, כל אחד לפי נפילתו רחמנא לצלך.

**ואחר-כך** פשראו בני הנעורים הרבים בשנים פשנתעוררו בעבודת-השם, והתחילו להתפלל בהתלהבות בלב שלם, ולהתמיד בלמודו וכו', באשר מצוי עכשו כמה בני הנעורים הפשרים, המשתוקקים מאד מאד להשם-יתברך, ומתחילים להתפלל בכל לב בכונה גדולה וכו'.

**וכשרואים** אלו החסידים הנפולים אותם - הם שוחקים מאד מהם, ומבזים אותם, ומחלישים את דעתם מאד מאד, ואומרים להם: "שאין ממש בעבודתם" וכו'.

**כל-זה** מחמת 'קנאה' - מחמת שהם נפלו, הם רוצים חס ושלום: שגם השאר יהיו כמוהם רחמנא-לצלך. ובאמת צריך שיהיה בהפך כנ"ל.

"בן ארבעים לביתה" (משנה בא)

### ל.

(ח"א נו, ז"ח)

**ה'מן'** הוא בחינת 'דעת גדול'. ועל בן "אכלו בני ישראל את המן ארבעים שנה" (שמות טז, לה), כי "בן ארבעים לביתה" (אבות פ"ה מ"ב), 'ארבעים' הוא בחינת 'בינה ודעת'.



"לָפוּם צַעֲרָא אַגְרָא" (מִשְׁנָה כב)

## לא.

(לקוטי־הלכות, ברפת־הפרות ה, ג)

**כָּל** אֶחָד כְּפִי מַה שִּׁיְהִי לּוֹ חֶלֶק יוֹתֵר  
בְּהַבְקָשָׁה וְהַחְפוּשׁ, אֲשֶׁרֵי לּוֹ. "וּלְפוּם  
צַעֲרָא אַגְרָא" [לְפִי הַצַּעַר - בֶּן הַשֶּׁכֶר] (אָבוֹת פ"ה  
מכ"ב).

**שָׁבַל** אֶחָד כְּפִי מַה שֶׁהִתְיַגַּע וְהִצְטַעַר אֶת־  
עַצְמוֹ יוֹתֵר עַל הָאֲבֹדוֹת, וְהִשְׁתַּדַּל  
לְבַקֵּשׁם וּלְחַפְּשֵׁם בְּתַפְלָה וְתַחֲנוּנִים,  
וּבִגְעֻגוּעִים וְהִשְׁתַּוְּקָקוֹת, וְהִתְקַרְבוֹת  
לְצַדִּיקִים וּכְשָׁרִים אֲמִתִּיִּים, וְסָבַל בְּזִיוּנוֹת  
וּשְׁפִיכוֹת־דָּמִים הַרְבֵּה עַל־יְדֵי־זָה - כְּמוֹ־כֵן  
יִזְכֶּה בְּיוֹתֵר שִׁיחֲזִירוּ לוֹ אֲבֹדוֹתָיו בְּשָׁלוֹם.

## לב.

(לקוטי־הלכות, שְׁבוּעוֹת ב, יב)

**עֵקֶר** הַבְּחִירָה הוּא: מַחֲמַת שְׂאִין רוֹאִים  
הָאֲמֵת בְּתַחֲלָתוֹ. אֲדַרְבָּא: כְּפִי  
פְּשֻׁטִיּוֹת קִטְנוֹת דַּעַת הָאָדָם, נִדְמָה לוֹ בְּאֲמֵת  
שְׂזָהוּ תַעֲנוּג לְאָכַל וּלְשִׁתּוֹת וְכוּ', וְעִבּוּד־ת־  
הַשֵּׁם הוּא יִגִּיעָה.

וְזָהוּ עֵקֶר נִסְיוֹנוֹ: שְׂצָרִיךְ לְסָבַל יִגִּיעוֹת  
בְּשָׁבִיל עִבּוּד־ת־הַשֵּׁם, מַחֲמַת שְׂאִין  
רוֹאֶה הָאֲמֵת.

**וְעַל־יְדֵי־זָה** דִּיקָא יִזְכֶּה לְבִסּוּף, שִׁיתַּגְּלָה  
לוֹ הָאֲמֵת - שְׂאֲדַרְבָּא: זָהוּ  
עֵקֶר הַתַּעֲנוּג וְהַתְּכַלִּית לְעַבַד אֶת הַשֵּׁם.

**אָבַל** בְּתַחֲלָתוֹ בְּהַכְרַח שִׁיְהִי נֶעְלָם מִמֶּנּוּ  
קִצַּת הָאֲמֵת, כְּדִי שִׁיִּסְבַּל צַעַר וְיִגִּיעָה  
וְיִהְיֶה לוֹ בְּחִירָה. וְעַל־יְדֵי־זָה דִּיקָא יִקְבַּל  
הַשֶּׁכֶר־טוֹב, שֶׁהוּא הַתַּגְּלוֹת הָאֲמֵת לְאֲמֵתוֹ,  
שֶׁהוּא עֵקֶר קְבוּל הַשֶּׁכֶר, כִּי "לָפוּם צַעֲרָא  
אַגְרָא" (אָבוֹת פ"ה, מכ"ב).

## לג.

(לקוטי־הלכות, נְזֻקֵי שְׁכָנִים ג, ח)

**עַל־כֵּן** אִי־אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא מִכַּף אֶל הַפַּעַל  
שׁוּם דָּבָר שֶׁבִקְדֻשָּׁה, כִּי־אִם עַל־  
יְדֵי 'מְנִיעוֹת' - כִּי עֵקֶר הַתְּקוּן: לַעֲשׂוֹת כְּלָיִם  
לְקַבֵּל הָאֹר - כְּדִי שֶׁלֹּא יִחְזַר הָאֹר לְמַעֲלָה.  
וְהַכְּלָיִם נַעֲשִׂין, עַל־יְדֵי הַמְּנִיעוֹת.

**וּבְשָׁבִיל־זָה** נִשְׁלַח הָאָדָם לְעוֹלָם־הַזֶּה  
הַשָּׁפַל הַעֲכוּר וְהַמְּגֻשָּׁם,  
שֶׁהוּא מְלֵא 'מְנִיעוֹת' הַמוֹנְעִין מֵעִבּוּד־ת־הַשֵּׁם  
- כְּדִי שִׁישַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת, וְיִזְכֶּה אַחֲר־כֵּן  
לְקַבֵּל 'אֲזוּרוֹת גְּדוּלָיִם', עַל־יְדֵי רַבּוּי הַכְּלָיִם  
וְהַמְּחַצּוֹת דְּקְדֻשָּׁה שֶׁזָּכָה לַעֲשׂוֹת, עַל־יְדֵי  
הַמְּנִיעוֹת דִּיקָא שֶׁזָּכָה לְשַׁבְּרָם.

וְזָהוּ מַעֲלַת הַצַּדִּיקִים עַל הַמְּלֹאכִים -  
כִּי הַמְּלֹאכִי אֵינוֹ יָכוֹל לְזַכּוֹת לְקַבֵּל  
אֹר כְּזֶה כְּמוֹ הַצַּדִּיק, מַחֲמַת שְׂאִין לוֹ  
'כְּלָיִם' לְקַבֵּל בְּתוֹכוֹ, מַחֲמַת שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם  
'מְנִיעוֹת'.

**אָבַל** הַצַּדִּיקִים שֶׁהֵיוּ בְּזָה הָעוֹלָם, וְהָיָה  
לָהֶם 'מְנִיעוֹת רַבּוֹת' כְּלִי שֶׁעוֹר בְּכָל  
יוֹם וְיוֹם, וְהִתְיַגְּעוּ עֲצָמָן בִּיְגִיעָה גְּדוּלָה,  
וּשְׁבָרוּ הַמְּנִיעוֹת - עַל־יְדֵי־זָה זוֹכִין שֶׁנַּעֲשִׂין  
מִהַמְּנִיעוֹת, 'כְּלָיִם וּמְחַצּוֹת קְדוּשׁוֹת' לְקַבֵּל  
בְּתוֹכָם הָאֹר הַגְּדוּל, שִׁיִּזְכּוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד  
כְּפִי רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת שֶׁזָּכָה לְשַׁבְּרָם, כִּי  
"לָפוּם צַעֲרָא אַגְרָא" (אָבוֹת פ"ה מכ"ב).

## לד.

(לקוטי־הלכות, שְׁלוּחִין ג, לו)

**כָּל** מַה שֶׁזוֹכִין לְשַׁבֵּר הַבְּחִירָה, וּלְהַמְשִׁיךְ  
הַהִשְׁגָּחָה לְבַחֲיִנַת רַבִּים יוֹתֵר - הָאֹר  
גְּדוּל בְּיוֹתֵר, שֶׁזָּהוּ בַחֲיִנַת 'מַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה',  
וְ"הַתְּרַחֲקוֹת תַּחֲלַת הַתְּקַרְבוֹת", בַּחֲיִנַת  
"מְרַחֵק ה' נִרְאָה לִי" (יְרֵמְיָה לֵא, ב).

הַרְבֵּה לְהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ - עַד שֶׁנִּבְטַל עֲצָמֵנוּ  
בְּבַחֲיִנַת בְּטוֹל אֶל הָאֵין־סוּף. וְאִז עוֹשִׂין  
מִה'נִשְׁמָע' נִעְשָׂה, וְנִתְגַּלָּה לָנוּ מַה שֶּׁהָיָה  
נִסְתָּר מֵאֲתָנוּ, וְכֵן מִדְּרָגָא לְדְרָגָא.

וּמִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ זֶה וּמִתְיַגַּע עֲצָמוֹ בְּכָל  
פַּעַם בְּרֵאוּי, אִזִּי אֲשֶׁרִי לוֹ! וְאִזִּי אֲצִלוֹ  
'מַעוֹט הַיָּרֵחַ' הוּא לְטוֹבָה גְּדוֹלָה, בְּבַחֲיִנַת  
'רִידָה תְּכַלִּית הָעֲלִיָּה' - כִּי דִיקָא עַל־יַד־זֶה  
זוֹכָה לְמַה שֶּׁזוֹכָה, אֲשֶׁרִי לוֹ!

כִּי "לְפָנִים צַעֲרָא אַגְרָא" (אָבוֹת פ"ה מ"ב) -  
וּבּוֹדָאֵי כָּל מַה שֶּׁהָאָדָם מְכָרַח לְהַתְיַגַּע  
יֹתֵר וְיֹתֵר מִחֲמַת מַעוֹט הָאוֹר וְהַחֲשֻׁכָתוֹ,  
בּוֹדָאֵי הוּא זוֹכָה אַחֲר־כֵּן לְשִׁכָר כְּפוּל  
וּמְכַפֵּל, לְקַבֵּל אוֹר גְּדוֹל וְנִפְלָא יֹתֵר וְיֹתֵר.



כִּי כָּל מַה שֶּׁבַחֲיִנַת הָרַבִּים' בְּיֹתֵר, וְנִתְרַחַק  
מֵאֶחָד' בְּיֹתֵר, שְׁשָׁם 'אַחֲזִיזַת הַשֶּׁקֶר'  
בְּיֹתֵר - כְּשֶׁזוֹכִין לְעַמֵּד שָׁם בְּנִסְיוֹן בְּגִדּוֹל  
ה'הִתְרַחֲקוּת' - אִז זוֹכִין לְאוֹר גְּדוֹל בְּיֹתֵר, כִּי  
"לְפָנִים צַעֲרָא אַגְרָא" (אָבוֹת פ"ה מ"ב).

## לה.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, מַעֲקָה וּשְׂמִירַת־הַנֶּפֶשׁ ד,ו)

"בְּחֻטָּא הָעֵגֶל אֲבָדוֹ ה'נִעְשָׂה" (דְּבָרִים־רַבָּה  
ג, י) - שְׂאִי־אֶפְשָׁר לָנוּ עַתָּה  
לְעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר, כִּי־אִם עַל־יַדִּי בְּחִינַת  
'נִשְׁמָע' - שֶׁהוּא בְּחִינַת 'יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת',  
בְּחִינַת 'בְּטוֹל וּדְבָקוֹת אֶל הָאֵין־סוּף'.

הֵינּוּ: שֶׁהַכֵּל נִסְתָּר מֵאֲתָנוּ, וְאִין יְכוּלִין  
לְעֲשׂוֹת וּלְגַלּוֹת שׁוּם דָּבָר, כִּי־אִם  
עַל־יַדִּי יְגִיעוֹת רַבּוֹת, וּלְהַתְפַּלֵּל וּלְהַתְחַנֵּן

